

Hundra år av
idrottshistoria

MARTIN LUNDSTRÖM, från Tvärliden i Norsjö kom till IFK Umeå inför säsongen 1945/1946 och blev sedan klubben trogen. Under sin bästa säsong, 1948, vann Martin bland annat OS på 18 km, två SM och 18 km i Holmenkollen. Som veteran har Martin vunnit inte mindre än 31 segrar i Masters, veteran-VM.

Förord

”IFK Umeås väg har inte alltid varit beströdd med rosor utan även med taggbeströdda rosenkvistar med ett och annat grönt blad samt även med någon blomma då och då.” Dessa talande ord uttryckte IFK Umeås grundare Ernst Blomberg redan då föreningen fyllde 20 år 1921 och det stämmer väl in på hela den 100-årsperiod som IFK Umeå verkat.

Första året hade föreningen 45 medlemmar med sex idrotter: skidor, backlöpning, skridsko, bandy, simning och allmän idrott (dvs friidrott) på programmet. Årsomsättningen var ca 900 kronor med aftonunderhållningar i läroverkets gymnastiksal och sommarfesten på Öhn som främsta inkomstkällor. Detta kan jämföras med IFK Umeå idag med 1700 medlemmar och verksamhet i följande sektioner: badminton, bowling, boxning, fotboll, friidrott, orientering, skidor, skidskytte (ännu inte egen sektion), tyngdlyftning och Vildmannavallen. IFK kännetecknas av både en bred verksamhet med tonvikt på ungdomssidan och en framgångsrik elitverksamhet med världssset Per Eloffsson och skidgänget runt honom som affischpelare. Den idrottsliga delen omsatte år 2000 7,5 miljoner kronor och totalt med anläggningar och två helägda fastighetsbolag hamnade omsättningen på nära tolv miljoner kronor.

I denna skrift försöker vi spegla något av vad som hänt från föreningens bildande fram till idag, ett stycke av vår egen kulturhistoria. I början av arbetet med skriften var vi i redaktionen inne på att i huvudsak spegla IFK Umeå under ”modern tid”. Ganska snart insåg vi att så många intressanta och dråpliga händelser ägt rum under 1900-talets första hälft att vi absolut måste försöka täcka av även denna period. Vi kan verkligen se tillbaka på en mycket händelserik utveckling under dessa 100 år.

Redaktionen och övriga medarbetare har samlat viktigare händelser och även en del kuriosa ur protokoll, årsberättelser, årsböcker, jubileumsskrifter, minnesskrifter, klippböcker, tidningslägg och många, många andra källor. IFK Umeås utförliga och eleganta minnesskrift från 1941 har varit särskild värdefull när det gäller material från tidigare år. Vi har inte kunnat ta med allt material som vi funnit, långt därifrån. Att det finns luckor och brister i redovisningen är ofrånkomligt. Ur ett rikt material har vi sovat och som vi hoppas fått med en del av milstolparna under de 100 åren fram till idag. Samtidigt som minnesskriften är tänkt som en kavalkad i ord och bild har vi även velat göra en faktasamling som innehåller en del statistiska uppgifter från denna långa period. Vi i redaktionen har definitivt lärt oss massor om IFK Umeå och dess omfattande verksamhet och hoppas att många läsare skall göra detsamma.

Ett stort tack till de många idrottsvänner som har gett bidrag till skriften. Från IFK Umeås olika sektioner har ledare medverkat med egna artiklar, alla utan anspråk på någon som helst ersättning. Vilka de är framgår av vår ”laguppställning” på sid 4 och 5. Vi tackar även de privatpersoner som har bidragit med fakta, foton och bilder och Västerbottens-Kuriren och Västerbottens Folkblad som har ställt ett antal bilder till vårt förfogande. Våra sponsorer Folksam och Föreningssparbanken som bekostat tryckningen skall naturligtvis ha ett extra stort tack.

Slutligen vill vi rikta ett varmt tack till alla som genom åren har bidragit till idrottens utveckling i IFK Umeå. Vi är övertygade om att föreningen har många framgångsrika år framför sig genom att ännu fler umebor i alla åldrar inser att idrott är en givande och rolig fritidssysselsättning. IFK Umeå kan erbjuda idrott för alla i sina åtta sektioner oavsett om man elitidrottar, motionerar eller är engagerad som ledare.

Umeå i november 2001

Bengt Forsman Lars Lindgren Anders Rönnlund Ivar Söderlind

Folksam®

**Tack
till
och**

som gjort det möjligt att förverkliga denna jubileumsskrift.

Redaktion

Bengt Forsman

Född 1927. Medlem i föreningen sedan 1941. Friidrottsledare m.m. sedan slutet av 1940-talet. Friidrottsordförande 1950-1961. I Västerbottens Friidrottsförbunds styrelse sedan starten 1956. Ordf. 1967-1986. Hedersordf. sedan 1986. Från 1971 i 27 år verksam i Svenska Friidrottsförbundet varav 14 år i förbundsstyrelsen. Ordf. i Norrlandsregionen i Friidrott 1970-1998. Hedersordf. sedan 1998. Medverkat i olika funktioner vid samtliga av IFK arrangerade skid-SM sedan 1941. Generalsekreterare skid-SM 1996. Tävlingsledare vid Friidrotts-SM 1972. Generalsekreterare vid SM 1992. Sedan 1941, bevisat 50 skid-SM. IFK Umeå förtjänsttecken 1961. Ledamot i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap sedan 1992. Ordf. sedan 1997.

Ivar Söderlind

Född 1944. Uppväxt i Lycksele, bosatt i Umeå sedan 1962. Universitetsadjunkt i sociologi vid Umeå Universitet. Ordförande i IFK:s friidrottssektion sedan 1995. Funktionär vid IFK:s friidrottstävlingar sedan 1974. Idrottsledare sedan 1958 (började som simlärare). Sekreterare i Västerbottens Friidrottsförbund 1978-1986 och sedan dess ordförande. Ordförande i Norrlandsregionen i friidrott sedan 1998. Ledamot i veteranfriidrottens Europaförbund EVAA sedan 1989. Tidigare elitmotionär med 16 fullföljda maratonlopp, bästa tid 2 tim 56 minuter. Envis, tankspridd arbetsnarkoman vars stora intresse är idrottshistoria.

Lars Lindgren

Född 1940 och uppvuxen i Vägsele utanför Lycksele. Tidigare, till och med år 2000, adjunkt i matematik och fysik vid Hagaskolan i Umeå. Sedan 25 år tillbaka frilansande sportjournalist i huvudsak vid Västerbottens Kuriren med terräng- och landsvägslöpp samt längdåkning på skidor som specialitet. Var under främst 70-talet flitig motionär och deltog i en mängd långlopp både i löpning och på skidor.

Anders Rönnlund

Född 1955. Var under 60- och 70-talet aktiv fotbollsspelare. (Ej i IFK Umeå) De senaste 20 åren har han nöjt sig med slalomåkning och inte minst sportfiske. Har jobbat på IFK Umeås kansli sedan 1984. Huvuduppgiften har varit och är fortfarande att ansvara för den s.k. it-avdelningen.

Medarbetare

Curt Eriksson

Född 1943 och värvades till badmintonstyrelsen av Sven-Olov Juneblad 1983. Intresset för badminton kom via motionsspel. Var med i styrelsen först som sekreterare och sedan som ordförande 1989-1992. Övergick till ordförande i hallstyrelsen 1992 när hallen blev färdigställd och satt kvar där fram till 1998. Var även med i Svenska Badmintonförbundet styrelse under 4 år, 1986-1990.

Harald "Sme-Harald" Eriksson

Född 1921 i Örtäsk är en av Västerbottens skidlegendarer med OS-silvret på femmilen i St Moritz 1948 som främsta merit. Samma år vann han i både Holmenkollen (50 km) och Svenska skidspelen (18 km). Han vann i SM 30 km 1944, 30 km 1945 och 50 km 1947 samt i stafett 1944 och 1946-48. Han fick 1945 Västerbottens-Kurirens utmärkelse som årets bästa idrottsutövare i länet. Han är Stor Grabb nr 16 inom svensk skidsport.

Jubileumsskriftens bilder. Om inte annat anges har bilderna fotograferats av: Åke Andersson, Håkan Degselius, Bengt Forsman, Anders Hansson, Torbjörn Jakobsson, Christer Jonsson, Harry Lindvall, På Skidor, Svenska Skidmuseet, Västerbottens Kuriren, Västerbottens Folkblad. Dessutom ingår bilder från Birgit Haglunds, Lars Lindgrens och Ivar Söderlinds fotoarkiv. Bildkvaliteten är inte alltid den bästa, då vissa foton varit ålderstigna eller inte funnits i original. **Jubileumsskriften** är formgiven och producerad av IFK Umeå:s kansli. Tryck: Nyheternas Tryckeri, Umeå, 2001.

Medarbetare

P-G Fahlsström

Född 1952 i Skellefteå. Uppvuxen i Boliden. Började spela i Uppsala KFUM som 18-åring och har sedan även spelat i Umedalen, Lidingö och IFK Umeå i allt från div3 till elitserien. Rekryterades som tränare till IFK Umeå 1987 och har varit A-lags-tränare och lagledare fram till 2001. Har och har haft många uppdrag i Svenska Badmintonförbundet bland annat som kapten för U23- respektive U18-landslagen 1990-1993. IFK Umeå förtjänsttecken 1998.

Henry Forsgren

Född 1933. Tävlade i orientering för IFK Umeå 1952. Därefter uppehåll för utbildning och arbete på annan ort. Åter som ledare inom Skogsskolan 1973. Ungdomsverksamhet under många år. 1982 en av initiativtagarna till ungdomstävlingen läkerol Cup - numera Mjölkcupen. Engagerad i Skogsluffen från 1977. Sekreterare i orienteringssektionen 1981 - 87, tre år som ekonomiledamot under 90-talet. Sekreterare i huvudstyrelsen från 1998 - tillika v. ordförande från 1999. Etappchef vid O-ringens 5-dagars 1997 (etapperna 2 - 3 i Tavelsjö. IFK Umeå förtjänsttecken 1994.

Lennart Fällgren

Född 1932, Sävar socken. Friidrottsbas under 60-talet. Bidrog till att badminton togs upp i IFK. Som aktiv: friidrott, fotboll och badminton med DM och NM titlar. Fortfarande aktiv inom IFK. IFK Umeå förtjänsttecken 1964.

Magnus Johansson

Född 1972. Jobbar som sportjournalist på Västerbottens Folkblad i Umeå. Hans boxningsmeriter är inte mycket att skryta över, inga alls, och skulle det bli aktuellt för honom att någon gång i framtiden gå upp i ringen så är det bara för sponsorena att höra av sig. Det finns attraktiv och bra reklamplats under skosulorna.

Rolf Johansson

Född 1933. Han började spela fotboll med IFK Umeå 1954. Blev spelande tränare för IFK och efter den aktiva tiden tränade han laget under ett antal år. Blev sedan invald i sektionens styrelse och har några år fungerat som ordförande och är numera dess sekreterare. Har även suttit i IFKs huvudstyrelse. Är nu ordförande i Gamla Umekamrater. IFK Umeå förtjänsttecken 1971.

Kurt Knutsson

Född 1946 i Norsjö och värvades av Lennart Fällgren. Ungdomsansvarig i styrelsen 1984-1998. Idrottsintresserad fotbollsspelare som blev inbiten badmintonmotionär med tre individuella Kommunmästerskap som bästa meriter. Är fortfarande kvar i styrelsen nu som ordförande sedan 1998. Har varit med i hallstyrelsen sedan 1992. Badmintontränare på Carlshöjdskolan i 17 år (1983-1999)

Lennart Odlander

Född 1963 i Täby där han även fick sin badmintonfostran. Kom till Umeå 1984 för att utbilda sig till lärare. Tog själv kontakt med klubben och kom in som ungdomstränare. Ansvarig för ungdomsträningen under 15 år. Dagens elitspelare har alla haft Lelle som tränare. Förbundskapten för olika ungdomslandslag i 10 år (1990-2000)

Bertil Olofsson

Född 1921 i Umeå. Med IFK:s fotbolls-juniorer vann han serien två år i rad 1938 - 1939. Gick över till friidrott 1939 och blev distriktsmästare i tresteg, längd (junior), och 110 m häck (junior) samt norrlandsmästare i tresteg. 1944 blev han landslagsman. Innehade distriktsrekordet i tresteg i över 10 år med 14,32. Sekreterare i IFK:s huvudstyrelse 1956 - 1973 och ordförande i Föreningen Gamla Umekamrater 1980 - 1997. IFK Umeå förtjänsttecken 1960.

Astrid Waller

Född 1944. Började bowla hösten 1970 i USA. Efter återkomsten till Sverige 1976 blev det ett par säsonger i Björkklotet innan hon gick till IFK Umeå. Astrid var kassör i sektionsstyrelsen 1983 - 1991 då hon lämnade sektionsstyrelsen för att åter bli invald 1999. Som vice ordförande i bowlingsektionen tog hon över som tf ordförande juli 2001 efter Olle Granviks avgång. Astrid har under många år varit en av ledarna i IFK:s dambowling. Astrids största merit som bowlare är en bronsmedalj i Oldgirls SM 2001.

Tomas Wermelin

Född 1953. Aktiv i friidrott 1967 - 72, tyngdlyftning 1969 - 76. Även tävlat i bodybuilding. Sekreterare i tyngdlyftningssektionen 1970 - 83. Kassör sedan 1985. Ordförande i Västerbottens Tyngdlyftningsförbund 1974 - 84.

Vår förening har i dag 1700 medlemmar och bedriver idrottsverksamhet i åtta sektioner: badminton, bowling, boxning, fotboll, friidrott, orientering, skidor och tyngdlyftning.

Vi äger och förvaltar två hyresfastigheter som efter en nyligen genomförd påbyggnad rymmer 28 lägenheter och våra klubblokaler.

Vi äger och driver Badmintonstadion AB. Vi hyr och bedriver verksamhet i "Ringside" en speciellt inredd lokal för boxning och boxercise.

Vi har i avtal med Umeå Kommun övertagit skötseln av Vildmannavallen med omgivande terräng i Regementsområdet. Här har vi nu vår hemmaarena och kan bedriva året-runt-aktiviteter för de flesta av våra sektioner. Här har vi också vårt kansli, centralt beläget mitt i stan.

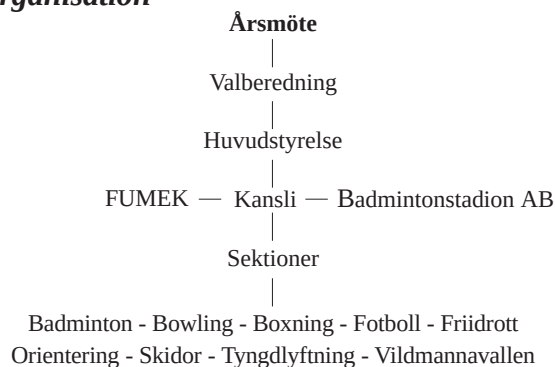
Ideologi

Med åtta sektioner ger vi i IFK Umeå ett brett register på valmöjligheter från badminton till tyngdlyftning. Detta för att så många som möjligt ska kunna hitta rätt och komma till oss och se utvecklingsmöjligheterna för sina specialin-

tressen eller att, och inte minst viktigt, kunna pröva sig fram på flera områden.

Idrottsrörelsens bas är ungdomsverksamheten men den kräver också förebilder. Här kommer elitidrotten in som en viktig del i vår verksamhet. Alla kan inte och vill inte bli elitidrottare men alla som utövar idrott vill ha någon att jämföra sig med. Några kommer också att sätta uppnådda rekord som mål att slå. Så förs utvecklingen vidare. Det är därför viktigt att ge elitidrotten berättigat utrymme i vår verksamhet.

Organisation

IFK Umeås huvudstyrelse 2001

Foto: Bengt Forsman

Stående från vänster: Gunnar Kamf, Sture Johansson, Gunnar Larsson, Ola Wallgren, Tomas Wermelin
Sittande från vänster: Henry Forsgren, Knut Engman, Ulla Björklund
På bilden saknas Leena Hansson

Foto: Anna-Karin Drugge, Västerbottens Folkblad

Kanonpersonalen fr.v: Anders Rönnlund, Mats Bäckström. Sittande: Thomas Eriksson

Kansliet

Sedan hösten 2000 finns IFK Umeås kansli i f.d "Fältarbetssalen" vid Vildmannavallen. Föreningen fick också i samma byggnad ytterligare en klubblokal att disponera. Kansliet har idag tillsammans med Huvudstyrelsen en viktig funktion för samordning och sammanhållning. I kansliets många arbetsuppgifter ingår bl.a den ekonomiska redovisningen och bokföringen. Den idrottsliga verksamheten tillsammans med våra anläggningar beräknas 2001 omsätta nära 12 miljoner.

Information har på senare år blivit ett nyckelord och att synas på "nätet" en nödvändighet. IFK Umeås hemsida www.ifkumea.com kräver också sin tid av kansliet.

Idrottsverksamheten

Vårt jubileumsfirande har fått en extra guldkant genom våra sportsliga framgångar med främst Per Elofssons VM-medaljer, tre badmintonspelares deltagande i OS, EM och SM-medaljer i boxning och SM-medaljer i badminton och bowling. Stor uppmärksamhet väckte också Anders Högbergs friska satsning i sprint-VM som gav en meriterande 5:e plats.

Då vi haft som mål att återföra IFK till den svenska skideliten och ta en guldmedalj i SM-stafetten, kändes de extra skönt att också lyckas med det i år.

Detta och mycket annat har gett oss plats i rampljuset och bevis för att föreningen lever och sjuder av liv i alla sektioner. En rätt så vital 100-åring.

Ekonomi

Ett övergripande mål har varit och måste alltid vara att ha en väl skött ekonomi med balanserade budgetar för samtliga verksamhetsområden.

Vår förenings ekonomi är idag i god balans och kan sägas vara väl konsoliderad och föreningen som helhet väl rustad möta framtiden.

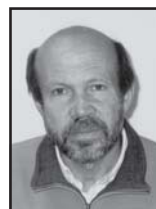
Tack

Ett sekel läggs nu till vår historia och jag tackar ledare, aktiva, sponsorer och supporters i alla dess former för Ert hängivna arbete och stöd för vårt gemensamma intresse IFK Umeå.

Ett speciellt tack till redaktionen för denna jubileumsskrift och ett stort tack till Folksam och Föreningssparbanken som genom sitt stöd gjort utgivningen möjlig.

Knut Engman
ordförande IFK Umeå

IFK Umeås sektionsordföranden 2001

Badminton
Kurt Knutsson

Bowling
Astrid Waller

Boxning
Mats Eriksson

Fotboll
Einar Lestander

Friidrott
Ivar Söderlind

Orientering
Staffan Berglund

Skidor
Kjell Mattsson

Tyngdlyftning
Olof Lodin

Vildmannavallen
Reidar Rova

IFK Umeås ordförande

Gottlieb Edvall
1901 - 1902

Melcher Lindqvist
1903 - 1904

Hugo Bergman
1905

Albin Öhngren
1906

Hugo W Nordström
1907 - 1909

Ernst Blomberg
1910

Axel Curtelius
1911 - 1913

Gustaf Esser
1914

Johan R Sandström
1915

Erland Hägglund
1916 - 1918

Hjalmar Forss
1919

Axel Sylvén
1920 - 1924

Lennart Wahlberg
1925 - 1929

Axel Wästfelt
1930 - 1932

Hans Cederberg
1933 - 1935

Gottfrid Haglund
1936 - 1940

Ragnar Wall
1941 - 1952

Alvar Lia Johnson
1953 - 1958

Martin Lundström
1959 - 1976

Lennart Jangrell
1977 - 1979

Thord Söderlund
1980 - 1981

Carl-Erik Lindh
1982 - 1984

Åke Bjurman
1985 - 1987

Knut Engman
1988 -

Grattis IFK Umeå!

Jag ser fram emot de kommande hundra åren!

Under de första åren på 1950-talet formades mitt idrottsintresse. Vilka är då mina tidigaste minnen från alla de år jag följt den mångsidiga och anrika klubben IFK Umeå?

Mitt speciella intresse för skidsporten är något som jag fått med mig hemifrån. Jag följde med stor entusiasm skidlegenderna Martin "Guld-Martin" Lundströms, Gunnar Karlssons och Assar Rönnlunds framfart i spåren. Den klassiska IFK-dressen med stjärnan på bröstet minns man mycket väl! Självklart har jag också hört berättas episoder och skrönor om den frispråkiga IFK:aren Artur Häggblad. Han gick till historien på mer än ett sätt.

1959 flyttade jag till Umeå. Då blev det möjligt för mig att förverkliga en gammal dröm: att följa IFK Umeås idrottsmän på riktigt nära håll. Lite senare kom ishockeyn in i bilden. Tänk så många kvällar man tillbringat tillsammans med andra IFK:are på snöläktaren på Gammlia! En tid senare byggdes ishallen och Umeborna fick möjlighet att se allsvensk ishockey, den högsta serien på den tiden. Visserligen blev det sedan sammanslagningar av klubbar och Björklöven bildades, men grunden var ju ändå anrika IFK Umeå.

Jag minns alla de gånger då jag fick köra hem en av den tidens stora hockeytränare Sixten "Blombacka" Jonsson när han slutat sitt jobb för dagen på Västerbottenskuriren. I samband med dessa färder diskuterades förstås mycket ishockey, men även samhällsfrågor. En annan god vän till mig var ungdomsledaren Gustav Öman. Han lade ner oerhört mycket tid och engagemang på ungdomsverksamheten, men så gav det resultat också! Flera av de som utvecklades till toppilirare fick sin idrottsliga fostran hos Öman på Rosendal. Kunskaperna om hockeytaktik kanske inte var hans största tillgång men engagemanget för föreningen var det inget fel på.

Boxning är en annan sport som för mig är starkt förknippad med IFK Umeå. Jag tänker särskilt

på de ledare som slet hårt för ungdomarnas bästa och som fortfarande gör det. Sådana insatser är ovärderliga både för klubben och för samhället!

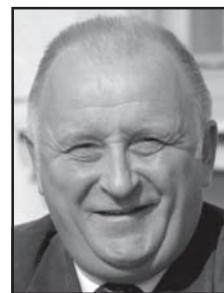
IFK Umeå är också en mycket välkänd friidrottsklubb. Under min tid som hängiven åskådare har jag haft förmånen att följa de framgångar IFK Umeås landslagsstjärnor haft genom åren. Särskilda minnen har jag av Bengt Persson och Karl-Uno Olofsson för att nämna några.

Idag förknippas nog IFK Umeå främst med skidsport och de stora framgångar som Per Elofsson rönt tillsammans med sina klubbkamrater. Jag kommer aldrig att glömma vilken folkfest det var på torget när vi hälsade honom välkommen hem efter de makalösa VM-framgångarna i vintras! Förhoppningsvis kan nu också drömmen om en konstsnöbana förverkligas. Det skulle underlätta för klubben att nå nya framgångar!

Den oförglömliga SM-veckan 1996 blev också den en stor idrottshändelse och det professionella arrangemanget gav ovärderlig PR för Umeå. Den veckan är för mig ett tydligt minne av hur entusiastiska och kunniga IFK:are genom tusental och åter tusentals timmars planering och arbete tillsammans visar att klubben gör skäl för namnet Idrottsföreningen Kamraterna.

Grattis IFK och lycka till i framtiden!

Lennart Holmlund
Kommunstyrelsens
ordförande Umeå (s)

IFK Umeå och idrottslivet i Umeå fram till 1920-talet

Av Ivar Söderlind

IFK Umeå kunde ha firat 100 år redan 1997. Den 23 februari 1897 tog nämligen den 20-årige urmakareleven Fritz Norberg initiativet till en IFK-krets i Umeå som dock dog ut efter mindre än ett halvår. Det officiella födelseåret för IFK Umeå är i stället 1901 med den 6 november som födelsedatum. Första tiden hade föreningen 45 medlemmar varav 41 var aktiva. På programmet hade man då skidor, backlöpning, skridskoåkning, bandy, allmän idrott (dvs friidrott), cykel och simning. Fotboll kom med 1902. IFK Umeå är därmed Västerbottens äldsta idrottsförening som har varit verksam i obruten följd av år fram till idag (Från 1901).

Hur gick det till när IFK Umeå bildades 1897?

Bakgrunden till IFK Umeås bildande 1897 är följande. Våren 1895 grundades i Stockholm *I d r o t t s f ö r e n i n g e n K a m r a t e r n a s* "hufvudförening" av ett tjugotal ynglingar i huvudsak från realläroverket i huvudstaden. I ungdomstidningen "Kamraten", som hade stor spridning i Sverige, gjorde man propaganda för denna kamratsammanslutning. Efter hand växte filialer, eller kretsar som de sedan kallades, upp runt om i landet. På några få år utvecklades Kamraterna från en liten skolpojksförening till en av Sveriges mest ansedda idrottsammanslutningar med tusentals medlemmar.

I februari 1897 initierade Fritz Norberg en IFK-krets i Umeå. Han hade två år tidigare (i mars 1895) dragit igång en liknade kamratförening i Luleå som snart dog ut när ordföranden lämnat orten. I Umeå bildade Fritz föreningen hemma i sin "ungkarlskula" tillsammans med ett 15-tal läroverksungdomar. Under vintern 1897 ordnade IFK Umeå en skidtävling i längdåkning 20 km och en tävling i backhoppning på Hamrinsberget. I längd segrade "lappmannen" Ludvig Grahn som åkte med sin enda stav på axeln medan övriga deltagande skolynglingar använde två stavar av trävirke. I backe, där skolynglingen A Bjelke segrade, var det förbjudet

att ha bindslen. Stupet på backen var placerat strax bortom backens övergång till slät mark vilket gjorde att de flesta deltagarna gjorde djupdykningar på skidspetsarna. (Inte förrän 1931 byggdes en riktig hoppbacke på Hamrinsberget!) Prisutdelningen genomfördes på skridskobanan nedanför Stora Hotellet av överstelöjtnanten O Scherdin. Att prisutdelaren uppträdde i IFK-dräkt väckte den största beundran hos de unga medlemmarna i föreningen.

IFK-kretsen upphörde efter mindre än ett halvår

På grund av "organisatörernas ungdom och frånvaron av kraft för sammanhållning" blev Umeå-kretsens livslängd mindre än ett halvår. Sedan grundaren Fritz Norberg flyttat från Umeå efter skolterminens slut vid läroverket upphörde föreningen att finnas till. De idrottsbitna skolyngdomarna drogs under de kommande åren i stället till Umeå Idrottsförening som bildats i början av 1890-talet. Föreningen införde bl a allmän idrott (friidrott) i Umeå men hade i huvudsak kraftsporter på programmet som viktlyftning, brottning, trapets- och ringgymnastik. År 1901 hade missnöjet inom UIF växt och tanken på att än en gång bilda en IFK-krets hade mognat. Missnöjet skulle bland annat ha uppstått genom att Umeå Idrottsförening även hade kvinnliga medlemmar med rösträtt. Detta uppskattades inte av läroverkskillarna som menade att "tjejsnack ej passar oss idrottsmän".

IFK Umeå nybildades 1901

På initiativ av den 18-årige eldsjelen Ernst Blomberg (1883-1967) nybildades så IFK Umeå den 6 november 1901 på Nykterhetskaféet i Umeå där ett tjugotal ungdomar hade samlats. Ernst låg för övrigt också bakom Sandviks IK:s bildande 1905 (han var då eldare på bärgningsbåten Belos i Holmsund) och var dessutom åren omkring sekelskiftet livligt engagerad i Tegs Sportklubbs festkommitté. Som framgått hade IFK Umeå under första tiden 45 medlemmar varav 41 var aktiva, de flesta med inriktning på skidsport. Årsavgiften var tre kro-

nor, en ansenlig summa på den tiden som motsvarade en dagslön (10 timmars arbete) för en arbetare i industrin eller på sågverk. Medlemmarna utgjordes dels av unga handelsbiträden och kontorister och dels av äldre läroverksungdomar. Ordförande blev handelsbokhållare Gottlieb Edvall, sekreterare Ernst Blomberg och kassaförvaltare A Wollrath. Den senare blev snart avsatt ”för slöhet med indrivning av årsavgifter” och efterträddes av läroverkseleven Albin Öhngren (ordförande i föreningen 1906). Därefter blev det, trots den höga årsavgiften, ordentlig fart på inträdesansökningarna från skolungdomarnas sida. Deras medlemskap resulterade också i ett ökande idrottsintresse från många föräldrar som gick med i föreningen. Varje torsdag (!) hade man styrelsesammanträde på Nykterhetskaféet där man lade upp planerna för verksamheten.

Ernst Blomberg målad av sonen Olle

Staden Umeå vid sekelskiftet

Innan jag går vidare och berättar om IFK Umeås verksamhet i början av seklet är det på sin plats att göra en utvikning om småstaden Umeå. IFK Umeås framväxt bör även ses i ett samhälleligt

sammanhang med utgångspunkt från det omgivande samhällets olika förutsättningar och begränsningar. Vid stadsbranden i juni 1888 lades tre fjärdedelar av staden i aska och gjorde 2300 av totalt 3200 stadsbor hemlösa. Fram till dess hade Umeå många trånga gator och gränder, små kvarter ofta med ett gytter av hus, magasin och uthus. Nu blev många gator breda och som brandskärmar planterades björkar. Idéhistorikern Björn Olsson menar att denna förfärliga brand gav utrymme åt både ny bebyggelse och nya idéer att breda ut sig. Branden sammanföll i tiden med andra mer långsamt verkande processer som höll på att ge staden en annan karaktär. De kommande åren fick väckelserörelsen, nykterhetsrörelsen och i någon mån idrottsrörelsen fäste i Umeå. Den ekonomiska, politiska och religiösa liberalismen hade slagit igenom i Sverige och individualism, frihetskrav och idéer om fria sammanslutningar var ledande liberala idéer som direkt kunde kopplas till idrottsvärlden. Men fortfarande var fritiden mycket begränsad genom arbetsveckor på uppåt 60 timmar för de flesta. En sågverksarbetare t ex började kl 6 på morgon och slutade kl 7 på kvällen. På lördagar arbetade man till kl 5. Den tid man kunde ägna sig åt idrott var mycket begränsad.

En stadig folkökning i Umeå

En stadig folkökning inleddes efter stadsbranden. År 1900 hade Umeås invånarantal ökat till 3883 och 1910 till 5859. Tillskottet kom framför allt från intilliggande byar och övriga Västerbotten (totalt hade Västerbottens län 138 000 invånare vid sekelskiftet). De geografiska kommunikationerna utvecklades genom att utbyggnaden av järnvägsnät, vägnät och båtförbindelser tog fart, en utveckling som accelererade under kommande årtionden. Framför allt passagerartrafiken med tåg och ångbåt underlättade idrottsutbytet mellan föreningar, lag och individer. Ännu i många år var bilar en okänd företeelse för de flesta och buss-transporter låg ännu längre bort i tiden. De vanliga sätten att förflytta sig längs de körbara vägar som fanns i kustlandet (och i blygsam omfattning i inlandet) var att åka hästskjuss/släde om man inte tog sig fram till fots eller med skidor. Vid sekelskiftet var det därför ett blygsamt idrottsutbyte mellan Umeå och andra orter i

Västerbotten och i ännu högre grad med orter i övriga Sverige. Det kunde i seklets början vara en svår uppgift med oändligt övertalningsarbete för att få de aktiva idrottsmännen i IFK Umeå och andra föreningar att lämna sina dagliga bestyr för att ge sig ut på sådana äventyrligheter som en färd till tävlingsplatsen innebar. Fortfarande var det t ex ett helt företag att ta sig från Umeå till Stockholm. Med ångbåt från kajen i Umeå tog det ett par dagar till kungliga huvustaden (i mitten av 1800-talet kom ångbåts- trafiken längs kusten igång) och med tåg till Stockholm tog det minst 15 timmar via den 1896 färdigställda bibanan till Vännäs och vidare söderut efter nybyggda norra stambanan. På liknade sätt som vår tids Botniabana debatterades järnvägslinjens sträckning i Umeå. En bana norr

om den egentliga staden gillades av stadsfullmäktige som den billigaste och mest ändamålsenliga men motarbetades energiskt av många stadsbor med konservativa Umebladet som starkt språkrör. Telefon och elektrisk ström hade vid denna tid blivit verklighet för de besuttna i Umeå medan det skulle dröja länge än innan radion kom och TV, telekommunikation och IT var många, många år bort i tiden.

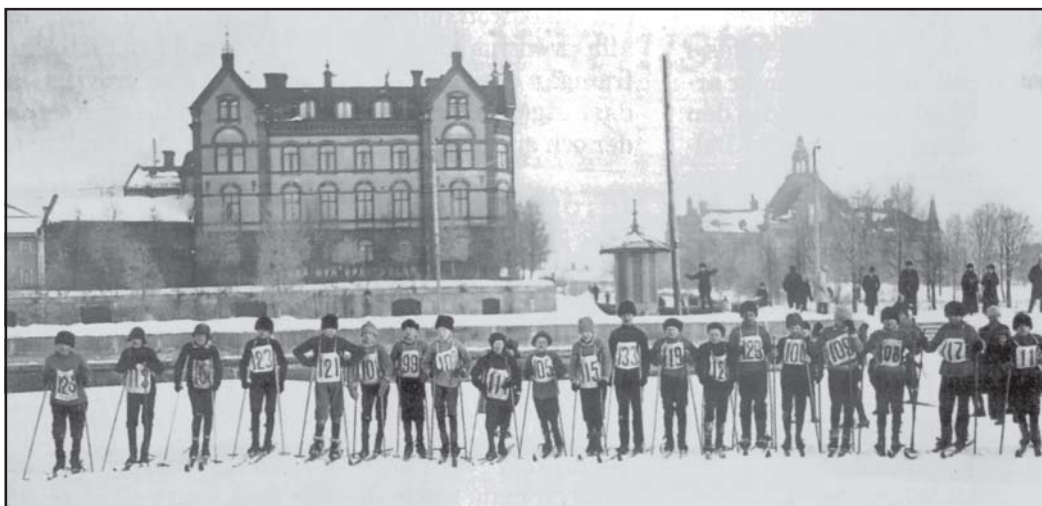
IFK Umeå är länets 11:e idrottsförening genom tiderna

För att sätta in IFK Umeås första år i ett bredare idrottssammanhang skall jag något beröra vilka andra idrottsföreningar som fanns i Västerbotten vid denna tid. Förteckningen nedan

* = förening med detta namn existerar år 2001

** = ungefärligt bildningsår/nedläggningsår inom parantes nybildningsår

	Bildad	Nedlagd	
* 1. Umeå Gymnastikförening	1881	1898**	(1932)
2. Skellefteå Segelsällskap	1881	1900**	
3. Umeå Segelsällskap	1882	1900**	
4. Föreningen för idrott i Skellefteå	1882	1885	
5. Skellefteå Skridskoklubb	1885	1895**	
6. Aktiebolaget Idrott i Skellefteå	1886	1894	
7. Umeå Idrottsförening	1890**	1909	
8. Umeå Simklubb	1890**	1905**	
*9. Skellefteå Gymnastikförening	1891	1895**	(1938)
*10. Skellefteå Idrottsförening	1895	1901**	(1918)
*11. IFK Umeå	1897	1897	(1901)
12. Atlet- & Gymnastikföreningen Concordia i Lycksele	1898	1901	
13. Byske Skidklubb	1898**	1905**	
*14. Tegn Sportklubb	1898	1901	(1923)
15. Åsele Velocipedklubb	1898	1900**	
16. Lycksele Godtemplares IF	1900	1907**	
17. Skidklubben Skade Umeå	1900	1912**	
18. Umeå Atletikklubb	1900	1905**	
19. Skidklubben Framåt, Teg	1901	1910**	
20. Hörnefors Sportklubb	1901	1905	
21. Skidklubben Sleipner Holmsund	1901	1907	
22. Sällskapet för Skolungdomens idrott, Umeå	1901	1915**	
23. Umeå Skridskoklubb	1901	1905**	
24. Åsele Idrottsförening	1901	1907**	
25. Örträsk Skidklubb	1901	1907**	

Skidtävlingar för skolungdom i Umeå vid seklets början. I bakgrunden syns Stora Hotellet och Rådhuset.

visar 25 kända idrottssammanslutningar på lokal nivå som bildats i länet fram till och med 1901 (skytteföreningar ej medtagna). 13 av dessa 25 föreningar var belägna inom nuvarande Umeå Kommun. Som framgår var IFK Umeå den 11:e idrottssammanslutning, som bildades i länet (om 1897 räknas som födelseår).

Umeå Skarpskytteförening först ut 1861

Fram till att en IFK-krets startade i Umeå 1897 hade 17 skytteföreningar etablerats i länet (de flesta på rena landsbygden) varav en förening i Umeå var först ut. Det var Umeå Skarpskytteförening, sannolikt Västerbottens och även Norrlands äldsta idrottsliga sammanslutning. Det var den 23 februari 1861 på ett sammanträde i rådhuset som föreningen bildades. Förutom pris- och tävlingsskjutningar ingick även idrottsövningar i form av bajonettfäktning och gymnastik! På vintern övade man i läroverkets gymnastiklokal två gånger i veckan handgevärsexercis, marsch, vändningar, bajonettfäktning och också gymnastiska rörelser.

På grund av minskat intresse upplöstes föreningen 1875 och 1900 togs skytteverksamheten upp igen genom att Umeå Skytteförening bildades.

De första idrottsföreningarna

Samma år som IFK Umeå officiellt bildades 1901 fanns det endast åtta verkssamma idrottsföreningar men ett femtiotal skytteföreningar i länet. Det var under det även i många andra avseenden livaktiga 1880-talet som den organiserade idrottsverksamheten i Sverige bröt

fram på något bredare front. Det började i städerna och framförallt i de större. I Västerbotten var det visserligen ingen stark föreningstillväxt före sekelskiftet men även här var det i de större orterna det startade. Som framgår av föreningsförteckningen var det främst i Umeå och Skellefteå som de första föreningarna uppstod.

Umeå Gymnastikförening kom 1881

På 1870- och 1880-talet växte åtminstone 30 frivilliga gymnastikföreningar fram i Sverige. En av dessa var Umeå Gymnastikförening som bildades 1881 - Västerbottens första egentliga idrottsförening (icke skytteförening). Man höll till i Läroverkets gymnastiksal med två löjtnanter som instruktörer. Föreningen hade förutom gymnastik även skidsport på programmet och då speciellt backåkning för skolungdom i "skidlöpningsbackarna" på Ön. I mars 1891 arrangerade föreningen där den första skidtävlingen i länet. Deltagare var läroverksungdomar under ledning av föreningens ordförande rektor Collin. Dessa tävlingar återkom under de kommande åren. Umeå Gymnastikförening lades ned i slutet av 1890-talet men en förening med samma namn bildades 1932, då enbart med gymnastik på programmet. Allt sedan dess har denna förening varit verksam.

Umeå Idrottsförening 1890

Umeå Idrottsförening kom igång i början av 1890-talet och lades ned 1907. Föreningen anses vara idrottens banbrytare inom länet. Initiativtagare var juvelerare K E Berg som tidigare lagt ned mycket tid och arbete för idrotten och skytteväsendet. Till att börja med hade för-

eningen kraftsport på programmet som viktlyftning, brottning, trapets- och ringgymnastik. Föreningen införde vid sekelskiftet allmän idrott (friidrott) i länet (arrangerade den första friidrottstävlingen 1902) och upptog vid samma tidpunkt cykelåkning och skididrott på programmet. Redan 1900 anordnade man skidtävlingar i Umeå. Tillsammans med IFK Umeå arrangerade man fram till 1907 tävlingar i friidrott och på skidor.

IFK Umeå - länets näst äldsta kvarvarande förening

Enligt alla kända källor är IFK Umeå länets näst äldsta kvarvarande förening (efter Umeå Gymnastikförening) om 1897 betraktas som födelseår. Ofta har det hävdats att Tegs SK skulle vara äldre men den kom till året efter. IFK upplöstes efter mindre än ett halvår och Tegs SK efter tre år men båda föreningarna återuppstod som bekant igen. Innan jag går in på IFK Umeå vill jag redovisa några fakta om Tegs SK vars verksamhet under de första åren något skiljer sig från IFK:s.

Tegs Sportklubb 1898

Tegs Sportklubb bildades den 23 oktober 1898 i närvaro av 20 inbjudna varav 9 kvinnor! Enligt mötesprotokollet var meningen med sammanträdet att "bilda en klubb i och för sammanförande av Tegs bys ungdom. Klubbens ändamål är att anställa utfärder, samkväm, sporttävlingar och andra nöjen enbart för föreningens medlemmar." Under dessa första år var klubblokalen tillgänglig för medlemmar som önskade öva sig i gymnastik och andra för kroppen nyttiga övningar. Vidare delades klubbens möten i två avdelningar, en del för styrelseärenden och en del för dans, lekar och nöjen. Den 22 september 1901 upplöstes klubben, enligt styrelseprotokollet på grund av att klubbens medlemmar så sällan besökte dess möten. En stor del av medlemmarna gick sedan in i den nybildade skidklubben "Framåt" som i högre grad sysslade med tävlingsidrott (skidor). Efter att ha legat nere i 22 år nybildades Tegs SK 1923!

Inom Tegs SK spelade som framgått sociala inslag och hälsobefrämjande aktiviteter utan tävlings- och prestationsorientering en domine-

rande roll under dessa första år. Tidigare studier i Sverige har visat att just detta kännetecknade stora delar av den tidiga idrottsrörelsen i Sverige - att den inte alls eller i mindre utsträckning var sportifierad. Som kommer att framgå av fortsättningen spelade även i IFK Umeå de sociala inslagen en stor roll (dans, nöjen, utflykter osv) men tävlingsorienteringen var mer framträdande än i Tegs SK. Hade den minimala tävlingsinriktningen i Tegs SK något att göra med att det fanns många kvinnliga medlemmar i föreningen?

Tidiga IFK-framgångar på skidor

Under de första åren hade således IFK Umeå sju idrotter på programmet: skidor, backlöpning, skridskoåkning, bandy, allmän idrott (dvs friidrott), cykel och simning. På skidor inleddes en hård och hälsosam konkurrens med Umeå IF och "societysskidklubben" Skade. Intresset för idrott växte snabbt och IFK Umeå blev Umeås ledande förening. Idrottsintresset tog ordentlig fart sedan Skidfrämjandet 1902 förlagt sina internationella skidtävlingar till Umeå. Då byggde Skidklubben Skade skidbacken på Röberget (fanns kvar till 1921) som tillät 25-metershopp. Här tränades för fullt under sakkunnig ledning och flera av föreningens backhoppare tog framskjutna placeringar i tävlingar hemma och borta. Man hade tävlingsutbyte på skidor (längd och backe) med bl a Luleå, Piteå och Sundsvall! Umeåkamraternas första deltagare vid Skidfrämjandets nationella tävlingar på skidor (inofficiellt svenskt mästerskap) var Herman Thuritz som den 23 februari 1902 belade en fin tredje plats i backe "2 m stup" vid tävlingarna i Umeå. Fram till 1914 var deltagandet från länets skidåkare i dessa nationella tävlingar för landets elit blygsamt men ytterligare ett par framskjutna placeringar nåddes. Vid de nationella tävlingarna 1907 överraskade den urstarke stakåkaren från Hedlunda Axel Jonsson, tävlande för IFK Umeå, med att bli 2:a på 30 km och klubbkamraten John Dahlberg från Kassjö fick samma placering på 6-milen. Den senare deltog år 1905 i den kanske mest strapatsrika skidtävling som någonsin anordnats i Sverige och råkade illa ut. Det var den första militära distanstävlingen Mellansel - Umeå, 15 mil lång, och John ingick i Västerbottens Regementes lag. Det var bitande kallt och

nordan yrde när den lille lappen, volontär Fjellberg från Tärna som förste man kom i mål. Strax efter sig hade han sina regementskamrater korpral John Dahlberg och sergeant Arvid Burman vilket innebar att regementet triumferade. Men segern hade ett högt pris. Dahlberg måste vistas flera veckor på sjukhus för sina förfrusna fötter!

IFK Umeå var ledande förening i många idrotter

Även i många andra idrotter än skidor har IFK från 1901 och framåt varit Umeås och ofta även länets ledande förening. Den gjorde under de följande åren ett banbrytande arbete för att popularisera idrotten genom att arrangera regelbundna tävlingar. I allmän idrott (friidrott) höll man till på K 8:s ridfält bland hästramp och grästuvor men trots det gjordes många goda resultat efter dåtidens mått. Vid den första officiella tävlingen i Umeå i allmän idrott 1902 med Umeå IF som arrangör vann idrottsmän från IFK Umeå samtliga hoppgrenar (se kapitlet om friidrott). Dragonernas ankomst till Umeå åren 1900-1901 och infanteriregementet I 20:s förläggning till Umeå 1909 (flyttat från Vännäs läger) blev en injektion för idrottslivet i staden. Officerare och underofficerare ställde gärna upp som överledare och funktionärer vid tävlingar och i "civila" föreningsstyrelser. I 20:s rykte som god tävlingsarrangör grundlades tidigt och man hade stor del i framför allt den fria idrottens och skididrottens frammarsch. År 1909 anlade I 20 en idrottsplats (där IFK:s nuvarande hemmaarena Vildmannavallen ligger) med löparbanor och fotbollsplan - den enda anläggning av någorlunda format i Umeå fram till att Gamliavallen invigdes 1925. Regimentets gymnastiksal och exercishus var också av stor betydelse för inomhusidrotternas utveckling i Umeå (i början framför allt tennis).

Arrangerade tävlingar

Åren fram till 1906 anordnade IFK Umeå tillsammans med Umeå IF årliga tävlingar i allmän idrott, alltid på K 8:s ridfält. Det var vanligt att grenar som gång, brottning och cykel då också ingick i tävlingsprogrammet. Även för fotboll var intresset stort. I fotbollslaget ingick oftast friidrottarna och vid de årliga resorna till Sundsvall med början 1904 avslutade alltid en fotbollsmatch tävlingarna sedan den allmänna

idrotten var avklarad - tala om drygt tävlingsprogram! IFK hade ett bra fotbollslag och förlorade vid denna tid endast med uddamålet mot Norrlandsmästarna Söderhamns IF. I friidrott tävlade man med Sundsvall om vilken stad som var bäst i Norrland. Den 25 man starka truppen brukade resa till Sundsvall med ångbåt. De första skridskotävlingarna (hastighetsåkning och konståkning) anordnades av IFK Umeå i mars 1904 på Umeälven nedanför Stora Hotellet i strålände väder inför tusentals åskådare. Bandy, som då kallades "hockey", spelades på isbanan på Umeälven från 1901. Spelarnas färdigheter ansågs inte vara så stora att man kunde utmana lag från andra distrikt utan föreningens medlemmar spelade mot varandra. På grund av belysningsförhållandena och problemen att hålla banan i ordning somnade bandyn snart in. Bandy i egentlig mening blev det sedan först på 1920-talet och åren 1931-35 vann IFK DM fyra gånger.

Avstannande utveckling

År 1906 avstannade utvecklingen i IFK Umeå dels genom att flera av föreningens ledande krafter flyttade från Umeå och dels på grund av en schism med läroverkets ungdom som gjorde att flertalet av IFK Umeås medlemmar gick över till nybildade Umeå Läroverks IF. På hösten 1908 tog verksamheten fart igen sedan Västerbottens Idrottsförbund bildats. Det hände en marsdag 1908 med fem föreningar närvarande: IFK Umeå, IF Norrlands Dragoner (K 8), Västerbottens Regementes IF (I 20), Sandviks IK och Umeå Läroverks IF. Ordförande blev ryttmästare E von Boisman och styrelsen bestod av sju personer, bl a IFK Umeås ordförande Hugo W Nordström och Ernst Blomberg. För att få in pengar till verksamheten anordnades den 25-27 juli en idrottsfest tillsammans med IFK Umeå och IF Norrlands Dragoner. Det bjöds på ett omfattande program med musik, prishoppning till häst, dans, säcklöpning, ämbarslöpning, äntring på såpad stång samt även två grenar i allmän idrott: löpning 100 m och terränglöpning 5.000 m. Inträdet är 50 öre "förutom barn under en meters längd som äga fritt inträde".

Idrottsfesten på Norrbyskär

Varje sommar från och med 1908 arrangerades stora idrottsfester på Norrbyskär (alltid med deltagare från IFK Umeå) ofta med ett par tusen personer närvarande. Ångare och ”smärre” båtar anlände med deltagare och åskådare från bl a Umeå, Hörnefors, Nordmaling, Rundvik, Domsjö och Örnsköldsvik. Vid idrottsfesten den 16 juli 1911 anordnades tävlingar i bl a segling, simning, simhopp, fotboll, allmän idrott (friidrott), skytte, nåltrådslöpning och skedäggslopning. I fotboll besegrades IFK Umeå av Norrbyskärs IF med 3-1.

Umeå IK var friidrottssektion i IFK Umeå 1909

På senhösten 1909 bildades Umeå IK av medlemmar inom IFK Umeå med avsikt att vara en fristående klubb. UIK kom dock att fungera som IFK Umeås verksamhetsutskott (sektion) för friidrott under ett par år. Enligt Västerbottens Idrottsförbunds Årsberättelse 1910 skötte föreningen denna uppgift ”på ett förtjänsfullt sätt.” Officiellt bildades sedan UIK 1917 på Nykterhetskaféet av ett gäng Tegsgrabbar med 17-åriga Helge ”Pippi” Boström i spetsen.

Premiär för DM 1909

1909 är premiäråret för DM i Västerbotten med friidrott och simning på programmet! Vid tävlingarna i friidrott på K 8:s ridfält tävlades det i 13 herrgrenar. IFK:s idrottsmän tog hem fyra DM-tecken. Bland segrarna märks Ernst Blomberg som vann stav på den aktningssvärda höjden 2.70. Sim-DM med fem grenar arrangerades den 25 juli vid Djupvikskajen i Sandvik med Hugo Wilhelm Nordström (ordförande i föreningen 1907-1909) som ende deltagare från IFK Umeå. Han blev tvåa i simhopp. Under åren 1911-1925 blev det sedan 27 DM-tecken för IFK i simning, simhopp och vattenpolo. 1910 utökades DM-programmet med fotboll och skidor, 1911 med hastighetsåkning på skridsko och 1917 med cykel. Detta sistnämnda år mitt under brinnande världskrig hölls inga andra tävlingar i länet än DM. Premiärsegrare på 30 km skidor 1910 blev IFK Umeås Alfred Sandström och DM-segrare på skridsko 1911 Johannes Leufvenius, IFK Umeå (distriktmästare på 500m, 1500m och 10000m). Förste distriktsmästaren på cykel 1917 var J Backman, IFK Umeå med tiden 17 min 12.6 sek på 10 km.

Under åren 1917-36 tog föreningens cyklister hem 17 individuella DM-tecken och 12 lag-DM på 10km och 100km. I fotboll vann Umeå Läroverks IF DM första året 1910 men åren 1916-1926 blev det totalt sju DM i fotboll för IFK Umeå. Innan Gammliavallen byggdes 1925 spelades hemmamatcherna på skolplanen, belägen mellan kyrkan och läroverket (nuvarande Mimerskolan). Vid de större matcherna omhögades planen med en ca 2 m bred säckväv för att undvika ”gratistittare”. Det var ett betungande arbete för fotbollsspelarna att se till att säckväven kom upp, att planen kritades och att sedan spela matchen. John ”Zanke” Sandström, lagkapten i IFK vid alla sju DM-vinsterna, berättar i IFK Umeås Minnesskrift 1941 ”att ibland kunde vi vara rätt tagna redan innan matchen spelades.” I länsmatcherna i fotboll och friidrott, som började arrangeras 1918, var IFK Umeå väl representerade. I fotbollslänslaget som 1919 besegrade Norrbotten var åtta av de 11 spelarna IFK:are och i friidrott var vid denna tid Thorsten Hammargren i hopp och kast, Einar Andersson på kortdistans och hopp samt Oskar Lindgren på långdistans givna i länslaget.

IFK Umeås förste svenske mästaren

IFK Umeås och länets förste svenske mästare i idrott var Arvid Dahlberg från Kassjö och IFK Umeå som vann SM på skidor 60 km både 1914 och 1915. Det berättas att Arvid var en stilig typ på skidor, som brukade tävla i vit stärkskjorta och ofta använde vita glacéhandskar för att få bättre grepp om stavarna. Nanny Sandström från Öhn, syster till skidbröderna Alfred, Albert och Albin, blev inofficiell svensk mästarinna på skidor 1916 genom att vinna 10 km vid Nordiska Spelen i Östersund (vann även DM på 10 km 1912-1915).

År 1916 vann även Harald Johansson, IFK Umeå (från Hedlunda utanför Lycksele) sensationellt skid-SM på 30 km drygt fyra minuter före August Ångström från grannbyn Berglunda, detta år tävlande för Malmberget dit han flyttat för att försörja sig som gruvarbetare.

Harald var en eminent skidåkare, en sprinter som var mycket svårslagen när han var i form. När han stod på startlinjen var ingen annan tävlande säker på vinst men han blandade många segrar med måttliga insatser.

Viktig insats för länets skidlöpare

Under 1910-talet gjorde IFK Umeå en viktig insats för att göra länets skidlöpare kända i hela Sverige. Under lång tid var föreningen ensam bland de civila klubbarna som hade råd att låta sina skidlöpare deltaga i avlägsna tävlingar och samlade därför som medlemmar flertalet av distriktets bästa åkare som Harald Johansson, Axel Jonsson och Jonas Karlsson, samtliga från Hedlunda, Henning Isaksson, Norsjö, Oskar Lindberg, Norsjö, August Ångström, Berglunda, Anton Stenberg, Ekorrtäsk, John Lindgren, Hedlunda etc. Denna koncentration av Västerbottens skidåkare sågs ibland inte med blida ögon på hemorterna. Omkring 1920 började landsbygdens klubbar ta hand om sina åkare, främst i Norsjö och Lycksele som tillsammans med Umeå och Skellefteå blev länets skidcentra under 1920-talet och lång tid framåt. Totalt sett är IFK Umeå en av Sveriges främsta skidklubbar genom tiderna.

Olika sätt att få in pengar

För att få in pengar till verksamheten ordnade föreningen under inledningsåren då och då aftonunderhållning i läroverkets gymnastiksal. Med hjälp av frivilliga krafter bjöd man på uppvisningar i akrobatik, fristående på golvet eller i trapets och ringar, sång, musik, cabaréer och teater (Romeo och Julia, brottsstycken ur H C Andersens sagor etc). Genom långvariga förhandlingar med rektor fick man så småningom även tillstånd att efter aftonunderhållningen ordna allmän dans.

På Öhn arrangerade man varje år en stor sommarfest i stil med senare års Barnens Dag. Allt arbete gjordes av medlemmarna, även flyttning och iordningsställande av dansbanor, skjutbanor, cirkustält, tältställningar osv. Det spikades och jobbades fjorton dagar innan festen och cirkustälten sömmades av IFK-flickorna. Ångbåtarna Duncker och Döbeln gick i skytteltrafik. Från Umeå med omgivning deltog man med liv och lust i festligheterna. Aftonunderhållningarna gav ofta ett netto på ca 200-300 kronor medan sommarfesterna på Öhn gav ca 600 kronor. Man bör komma ihåg att detta var stora pengar på den tiden. Resebidrag för tävlingar betalades ut redan under de första åren. För en resa till Sundsvall fick man 20 kronor,

till Luleå 15 kronor, till Uppsala 35 kronor osv. På 1910-talet brukade föreningen få låna Barnens Dags dansbana för att anordna allmänna danser. Från början av 1920-talet och långt in på 1950-talet blev sedan festplatsen Solliden på Hamrinsberget Umekamratemas hemvist och "mjölkossa". Valborgsmäsofester med majbrasa och sommarens alla danser var populära och blev tradition.

Klubbkänsla skapades

Ett uppskattat inslag i föreningsarbetet var söndagsutflykterna på skidor och till fots till Skravelsjö, Grubbe, Tjälamark, Anumark, Ersmark, Nydala, Tomtebodå, Täfteå, Brännland m fl byar. Matsäck, munspel och ibland dragspel fanns med. Efter mat och kaffe blev det dans (polka, schottis, masurka etc) innan hemfärden. Dessa utflykter, arbetet med tävlingsarrangemang, fester och underhållning liksom samvaron under träning och tävling bidrog till att ett mycket gott kamratskap, god sammanhållning och en djup klubbkänsla växte fram inom föreningen redan under de första åren!

På utflykt till Tjälamark 1902

I övre rader fr. v. igenkännes Järvinen (i fadermördare och rosett!) -, -, målmästare Andersson, William Wik, -, -, Gustav Sundkler och Viktor Österlund.

Sittande fr. v: jgm. Göransson, Thuritz, Anders Ekblom, Vald. Bjurström, -, Axel Österlund, Torsten Bergman, Hugo Bergman, Gottlieb Englund.

Nederst: Gustav Forsell, Anders Hellström, Rödin (?), Ernst Blomberg, Albin Öhngren, Birger Grahn.

Bilder ur gömmorna

Cirkuspersonalen vid IFK:s fest på Öhn 1906.

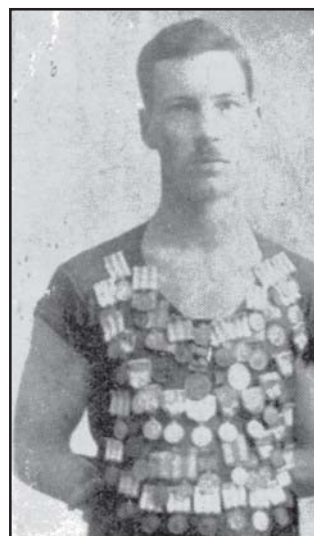
Fr. v. i övre raden: fröken Fjellner, Jenny Johansson, Anna Burström, Gerda Brundin, Einar Brodin, Conny Runnkvist, till häst Starman, K. 8, Anders Ekblom, Viktor Österlund, Mia Blomberg, Rickard Palmgren, Elsa Bjurström, Fritz Gutke, Axel Österlund.

Nedre raden: Tua Andersson, Johan Forsman, Ernst Blomberg, Sandqvist, Rosa Bergman-Lundkvist, Hj. Schönell.

IFK:s styrelse 1905-1906.

Stående fr. v: E Brodin, V Rydberg, L Jonsson, G Sundkler. Sittande fr. v: A Bäckman, A Öhngren, H Nordström, A Svensson.

Föreningens grundare Ernst Blomberg som ung idrottsman

Badminton 1964 -

Av Kurt Knutsson

Badmintonsektionen fyllde 37 år 2 oktober 2001. Under sina år har klubben utvecklats till en av landets bästa och största badmintonföreningar. Antalet medlemmar i klubben är ca 300 och omsättningen var under år 2000 2,2 miljoner kronor.

Det är givetvis många som har bidragit till denna utveckling och innehållet i badmintonsektionens historia återges av flera av dem som varit med på resan:

Lennart Fällgren, badmintonlegend bidrar med de första 20 åren medan flera av dem som varit med från 1984 och framåt återger sina intryck från dessa år inom klubben.

Lennart Odlander som startade upp ungdomsvågen skriver om klubbens ungdomsverksamhet från 1984 och framåt

P-G Fahlström som gav elitverksamheten stabilitet redogör för denna verksamhet under sina 15 år som elittränare.

Curt Eriksson som fick vara med om och i allra högsta grad bidrog till Badmintonstadions tillkomst återger sin utopi som förverkligades

Mina egna bidrag handlar mera allmänt om klubbverksamheten under de 17 år jag varit verksam i klubben. Det är givetvis omöjligt att lyfta fram alla som varit med och bidragit till att vi är där vi är nu. Styrkan i badmintonsektionen har alltid varit att så många av medlemmarna ställer upp för klubben.

Den 2 oktober 1964 bildades den första Badmintonsektionen inom IFK Umeå. Åtta personer var närvarande. Av dessa valdes en interimsstyrelse enligt följande: ordförande, Lars Westerholm, sekreterare Ulf Nordström, kassör Lage Fällman. Övriga närvarande : Maud Johansson, Lennart Fällgren, Herbert Arvidsson, Leif Eriksson och Bo Hagelin. Villkor hade framförts från huvudföreningen att sektionen inte ekonomiskt skulle belasta huvudkassan. Alla närvarande satsade vardera 5 kr som startkapital!

Starten skedde i oktober 1964. Föreningen startades ursprungligen faktiskt mest för att tillgodose några medlemmars intresse för denna stimulerande sport. Snart formulerades dock en rent idrottslig målsättning. Ganska självklart eftersom nästan alla var obotliga idrottsfans. Redan tidigt organiserades verksamheten på ett närmast professionellt sätt. Det är IFKs ledare som skapat den stora framgången som badminton haft. Skellefteå som på korpnivå var mycket duktigare än Umeå vid denna tiden, (vi fick oftast stryk vid matcher) fick efter ett par år se hur Umeå totalt tog över tätpositionen i länet. Mycket tack vare vår organiserade ungdoms- och utvecklingsstrategi.

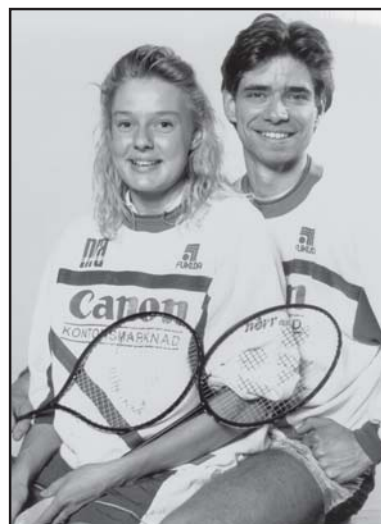
Anordnandet av DM och Norrlandsmästerskap var ytterligare en stimulans för den som ville utöva badminton som idrott. Även seriespel bidrog till detta.

Badmintonhistoria

Av Lennart Fällgren

Starten

Badmintonspelet kommer ursprungligen från Indien och det var engelska officerare som förde det till Europa. 1873 introducerades det i England på hertigen av Beauforts gods Badmintonhouse och härifrån har spelet fått sitt namn! Till Danmark kom spelet 1925 och 1933 bildades klubben BK 33 i Malmö. Det skulle så dröja ännu några årtionden innan sporten kom till Umeå. Här följer några korta fakta såsom jag följt utvecklingen i IFK:

Anna-Maria Forsberg och Peter Nordström

Serielagen

Även i en individuell sport som badminton kan ett lagspel verka väldigt fascinerande, se bara hur tennisens Davis Cup kan engagera. Lagmatcher fördjupar dessutom sammanhållning och kamratskap.

A-laget som vann div 4-div 1 och avancemang till elitserien. Lagl. Thorbjörn Berglund, Hans Norén, Roland Johansson, Lars-Anders Gillenbjörk, P-O Johansson, Ann-Christine Rosenqvist, Ann-Gerd Sjöström, Unni Kalmarsson, Lars Lundgren

Redan på tidigt 70~tal hade IFK aktivt deltagande i serier, oftast flera lag. A-laget vann 1973 div 3 och gick upp i div 2 Norra Svealand. Närmaste lag geografiskt var Gävle-laget BK Speed, övriga lag var från Uppsala och Stockholmsregionen. En sak var klar, långa resor väntade! Vi klarar oss bra så bra att vi efter ett par år vinner serien div 2 Norra Svealand och går upp i div I, den som nu fått namnet Allsvenskan. Där blir det emellertid -trots många jämna matcher- respass till den lägre divisionen, som nu upphöjts till div 1. Även här går det skapligt bra, vi blir under flera säsonger i regel tvåa och missar oftast bara med en hårsman att ånyo nå Elitserien (det nya namnet på Allsvenskan).

Det kommer att dröja till säsongen 1984/85 innan vi går upp till Elitserien igen. Vårt andra-lag har vi dessutom hela tiden haft i elden på ett framgångsrikt sätt. Två gånger under de senaste tio åren har vi haft lag i både div I och div 2. Fantastiskt bra för spelarna, ej fullt lika bra för ekonomin!

IFK:s ledare och spelare under åren

På tjugo år (fram till -84) har vi haft sju olika ordförande; Pålle Hellgren i sju år, Edmund Edholm 5 år och de övriga två till fyra år. Kas-

sören Lage Fällman stannade i sjutton år! Alla fick naturligtvis en stor erfarenhet av idrottsledarskap.

IFK har med sin breda stora ledartrojka befest ställningen som en av Norrlands bäst skötta klubbar. Redan 1972 fick man uppdraget att arrangera en landskamp, Sverige - England och det skötte man så bra att man fick erbjudandet att arrangera stora SM (men man tackade blygsamt nej!).

Vår stora tävling "Vårfjädern" var redan 1970 störst i Norrland, ibland 150 deltagare, spel i flera hallar från morgon till kväll i två dagar. Badmintonskolorna kom att bli den faktor som avgjorde till Umeås fördel. Från dem fick vi de nya förmågorna. Ibland var det kö till verksamheten och som mest deltog 200, fördelade på 10 skolor runt hela Umeå. Ibland kom det nya inspirationer. Stig Nyberg flyttade hit från Bureå. Han ansågs som ett underbarn och härjade vilt i "barometern" ett par år. Annars var det hemvävt som gällde, bröderna Nilsson, Ove, Lars och Lennart samt Roland Ehn och Torbjörn Jonsson.

Så kom ungdomarna Roland Johansson och Lars Lundgren som omgående etablerade sig i toppen. Dessa två stod i en liten klass för sig: först Roland som dock snart avlöstes av från Bjurholm inflyttade Lars Lundgren 16 år. Rolands bror PO kom strax efter. Lars och PO åkte sedan till Malmö och badmintongymnasiet och där fick de smaka på "hetluften". Lars så framgångsrikt att han tog ett JSM och vann fem landskamper (1974).

Men även här i Umeå fostrades stjärnor. Unni Kalmarsson var en talang utöver det vanliga och hon blev snabbt Elitklassad. Snart kom även A-C Rosenqvist. Kompletterade med från Stockholm hemvändande Ann-Gerd Sjöström blev dessa flickor "oslagbara" här i Norrland. Malmö pågen Björn Sandell fanns också med några år. Han hade så "läckra" slag. Och "gubben" Fällgren fanns -måttstock för de unga äregiriga- att åtminstone ta ett set på träningen. Då kunde de vara nöjda (inte alla lyckades). Umedalens IF hade ett habilt lag som var en prima sporre för alla IFKare. Det gällde att vara bäst i stan! Bröderna Fahlström anförde truperna och härlig kämpaanda och kamratskap rådde mellan klubbarna, åtminstone mellan de aktiva.

Sedan IFK hade tagit sig till Allsvenskan 1977/78 och sedan man året efteråt åkt ur högsta serien var det som om man tappade geisten. Visserligen blev vi alltid bästa norrlandslag i div I Norra (i regel tvåa) och i alla mästerskap och turneringar var vi på topp. Men vi saknade likasom pricken över i. Säsongen 1983/84 blev det nysatsning och IFK var ytterst nära att vinna serien. Umedalen åkte ur serien och lade ner serielaget De flesta Ulfare gick till IFK och man skaffade sig dessutom en elitflicka (Lena Staxler Lidingö). Samtidigt gjordes en organisation av badmintonskolorna - IFKs livsnerv. Nu skulle hända något. Så avslutades säsongen 83/84 med ett sjudundrande 20-års jubileum på Sandåkern den 10 maj 1984 (90 personer).

Norrlandsmästare 1975.
Ann-Christine Rosenqvist, Lennart Fällgren och Ann-Gerd Sjöström

När Thomas Kihlström höll på att bli IFK:are

Redan på det tidiga 70-talet hade Umeå besök av många av Sveriges allra duktigaste elit-spelare, för landskamper, tävlingar eller rena propagandaturneéer. Det var bröderna Sture och Kurt Eriksson, Eva Twedberg, Bengt Fröman och Thomas Kihlström.

Den sistnämnde hade faktiskt avancerade planer på att flytta till Umeå, öppna praktik här och tävla för IFK. Jag satt själv i timslånga förhandlingar vid två skilda tillfällen. Jag tror det var 1976-77. Det hela föll emellertid på att ingen i IFK ville eller orkade engagera sig fullt ut!

Hur Grubbehallen blev huvudarena – Den uppblåsbara kollapsade

Ett fruktansvärt snöoväder juldagen 1967 var början till verkligheten bakom rubriken ovan. Så här var det... Grubbeskolan hade vid slutet

av 1966 begåvats med en speciell idrotts och gymnastikhall. På modet var att bygga uppblåsbara hallar, billigt och praktiskt sas det. Men naturkrafterna kan ibland få lite extra hjälp, så luftintaget snöade igen och utan luft klarar sig ju ingen.

En ny riktig hall byggdes, det skulle samtidigt bli den första riktiga tävlingshallen även för badminton! Och faktiskt IFK hade ett finger med i det hela. Vi bodde i närheten av hallen och en sommarmorgon i mitten av juni gick jag en sväng för att titta på härligheten. Det visar sig att matläggaren gjort sitt, och den speciellt anlitade experten på att linjera de olika banorna var i full aktion. Men var fanns badmintonmarkeringarna? Endast hörnen var inskurna! När jag kommer ut stöter jag direkt ihop med min gamle vän stadsbyggmästaren Lars Advin. Han är på inspektionstur för bygget.

–"Hej Lennart!" säger han "Nu är du väl glad när IFK får så fina banor att spela på?"

–"Jag är närmast förgrymmad", svarar jag. "Det finns ju ej riktig upplinjerings". Vi går in och linjemästar'n bekräftar min vision.

–"Allt är enligt reglerna och dom svarta badmintonbanorna ska ligga underst." Men så tillägger han: "Det finns ett undantag och det är om hallen är en huvudarena, då får den banan ligga överst". Vi tittar på varandra och så säger stadsbyggmästaren:

–"Detta är en huvudarena för badminton".

Då blev Grubbehallen huvudarena. (Vid koll i oktober-99-visade det sej att i den fina Grubbehallen helt nyrenoverad, ligger fortfarande de svarta markeringarna överst, alltså fortfarande huvudarena efter 30 år!)

Till höstsäsongen startades träningen förhoppningsfullt. Besvikelsen blev stor när det visade sig att i den nya fina, mycket ljusa hallen, gick det nästan inte att spela badminton, det var för ljus bakgrund, bollen bara försvann. Men heder ordföranden i sektionen Pålle Hellgren och är ägare till stans största målerifirma, då löser man situationen på bästa sätt. Nästa träningskväll byts racketar mot målarpenslar och Pålle med sin styrelse och aktiva målare om hallen i en grå fin färgton. Så ska en slipsten dras! Men medge: visst hade IFK ett finger med i spelet!

Badmintonhistoria 1984-2001 17 år med IFK Umeå

Av Kurt Knutsson

Under mina sjutton år inom IFK Umeå badminton har det varit fyra olika ordförande Göran Nordström, Curt Eriksson, Jan Weibring och Jan-Olof Jacobsson. Under samma tid har P-O Johansson varit verksam i klubben. Under första tiden var P-O även spelare Utan att för-ringa andras insatser tror jag att P-O är den som betytt mest för klubben. I konflikten mellan mål och medel är det medlen som till slut styr. Med de insatser som P-O lagt ner har förutsättningarna skapats för att vi kunnat utveckla verksamheten till dagens nivå. Vem minns inte när vi sommaren 1989 "målade ihop" 100 000 som grundkapital till en eventuellt ny Badmintonhall.

Det är givetvis många andra ledare och engagerade föräldrar som bidragit till att IFK Umeå badminton just nu är en av landets bästa klubbar.

Många kanske tycker att det är lätt att bli bra i en sport som inte är så stor men jag vill påstå att när det gäller elitidrott är bredden inte det som avgör utan de elitidrottare som satsar gör det i samma omfattning oavsett sport. Är det är inte lika svårt att bli svensk mästare i bandy som det är i fotboll?.

Här kommer en tillbakablick på min tid i klubben, 13 år som ungdomsansvarig och fyra sista åren som ordförande, samt funderingar kring klubbverksamheten och det framgångskoncept som varit nyckeln till att vi i dag tillhör en av landets ledande klubbar inom en idrott.

Bra organisation och duktiga ledare

Ofta glöms klubbarnas styrelser när det gäller idrottsverksamhet. Vi kommer inte sällan i skottgluggen om det går dåligt sportsligt eller när det är ekonomiska bekymmer. Det är väl många gånger rätt att det är så, för det är styrelserna som har ansvaret. Åt andra hållet är det sällan det framkommer några lovord till klubbstyrelser när det går bra. Det jag vill komma till är att det är på styrelsenivå som en klubbs ambitionsnivå bestäms. Är uppfattningen att lagom är bra, då blir det det som gäller. Det är inget fel i detta utan det är bra att det finns klubbar

med olika ambitionsnivåer.

Från början fanns det en tradition i klubben i och med att man för 35 år sedan gick in i en etablerad klubborganisation. En förening som IFK Umeå som snart fyller hundra år har mycket att ge. Ordning och reda i en klubb är a och o om det långsiktigt ska kunna bära. De ledare som jag först kom i kontakt med var Lennart Fällgren som på ett inspirerat sätt fördelade arbetsuppgifter på alla som han kom i kontakt med. Hans erfarenhet från den tid då friidrotten var som bäst bidrog nog i hög utsträckning till samma höga ambitionsnivå även inom badminton. Att det då också fanns de som kunde omsätta ambitionerna till goda resultat på banan gjorde att framgångarna inte lät vänta på sig.

Duktiga tränare

Att ha en egen spelarförsörjning är en nödvändighet för varje idrottsklubb. Ju längre norrut i Sverige desto viktigare. Det finns inte förutsättningar att värva ihop spelare utan det måste satsas på spelare ur egna led. Att ha duktiga tränare är därför en förutsättning för en klubb och att ha turen att få tränare som lägger ner sin själ i verksamheten är få förunnat. Före min tid hade jag hört om gänget på Bräntbergsskolan där Sixten Johansson var tränare och där en rad duktiga spelare kom fram. Efter denna kull avstannade ungdomsverksamheten men Lennart Fällgren såg faran i detta och gjorde en nystart 1983 och i denna veva kom bland andra jag in i verksamheten.

Den stora vändpunkten på ungdomstränarsidan kom när en gänglig yngling från Stockholm och Täby påbörjade sin lärarutbildning i Umeå. Lennart Odlander (Lelle) hette denne kille som ringde till dåvarande ordförande Göran Nordström och frågade om det fanns utrymme för en ungdomstränare. Självklart fanns det plats och det arbete och engagemang Lelle har haft har betytt mycket för klubbens utveckling.

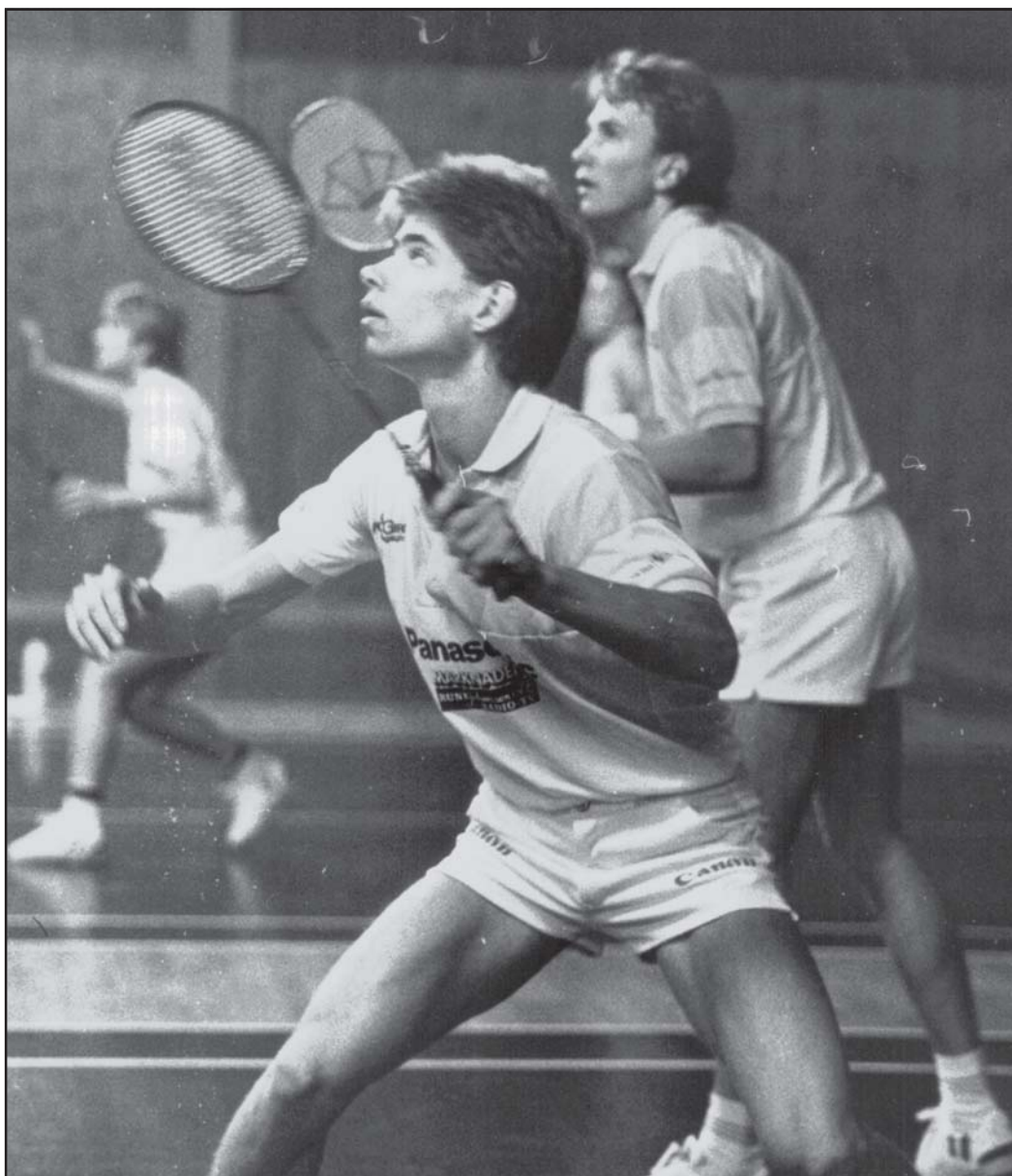
Stommen i vårt elitserielag som nu tillhör de allra främsta inom svensk badminton har alla i stort sett fått sin grund hos Lelle. Spelarna har givetvis fortsatt att utvecklats av de duktiga elitserietränarna P-G Fahlström och Bengt Braun. Efter Bengt Brauns tragiska bortgång har klubben än en gång visat sin ambitionsnivå genom att sedan två tillbaka ha en indonesisk tränare Yusuf Jauhari. Inför säsongen 2001 är elitserielaget förstärkt med en indonesisk damspelare, Carmelita. Förhoppningarna inför årets elitserie är större än tidigare och kanske kan bronsplatserna de sista fyra åren i elitseien bytas mot något bättre?

Att P-G Fahlström 1987 kom till klubben blev ett stort lyft. En idrottspedagog som elitserie-tränare; bättre kunde det inte bli. P-G skapade

så småningom stadga i det lag som under en lång tid åkt upp och ner i allsvenskan.

Egen hall

Att ha en egen hall eller ett fast ställe att kunna träna på insåg man tidigt vara en av grundförutsättningarna för att kunna utveckla verksamheten. Efter en lång resa med många motgångar gick drömmen i uppfyllelse när vi på hösten 1991 kunde inviga vår egen hall på Ersboda. Det var många års kamp som gjorde att drömmen blev verklighet. En egen hemvist är kanske den viktigaste förutsättningen för att kunna hålla en hög nivå på tränare och spelare. Socialt är hallen den sammanhållande länken för klubben. Allt från elitbadminton till mamma-träning på lördag eftermiddag.

Peter Nordström och Peter Juneblad

Badmintons ungdomsverksamhet från 1984 och framåt

Av Lennart Odlander

Stor och bred ungdomsverksamhet i Umeå.

Hösten 1984, då sporthallen fylldes när Sverige mötte Kina i landskamp, bedrev klubben badmintonskola i flera stadsdelar; Ersboda, Carlshöjd, Alidhem, Teg och centrala stan (Dragonskolan). Dessutom hade Umedalen, Sävar, Spöland, Robertsfors, Nordmaling och Ersboda SK ungdomsverksamhet.

På tävlingssidan var det jämnt mellan klubbarna på de stora ungdomstävlingarna som samlade 150-250 spelare. IFK Umeå hade fler spelande ungdomar än de andra klubbarna men kunde inte riktigt mäta sig med de andra klubbarna. På norrlandsfronten dominerade Bergsåker och Matfors där en finalsöndag endast bestod av alla dessa rödklädda ungdomar från Sundsvall.

Samträning - En IFK modell !

Ungdomssektionen med Lennart Fällgren och Kurt Knutsson bestämde den säsongen att det skulle bli "samträning", dvs extraträning, för de mest villiga och duktiga ungdomarna. Från alla stadsdelarnas badmintonskolor samlades

ungdomarna på Dragonskolan. Tränare blev Lennart Odlander, ny umebo från Täby.

Träningsgruppen kom att bli större och större. Hösten 1985 använde IFK 10 banor, båda hal-larna. De blev en hög kvalitet på träningen och alltid bra och jämna matcher

De äldsta i gruppen var ungdom födda 1973; Jörgen Jacobsson, Johan Sjöberg, Erik Johansson, Thomas Hörnlund, Ragnar Jonsson och Henrik Plogner.

Lägerverksamheten började i Lövånger.

Peter Juneblad, Leif Andersson och Lennart Odlander ordnade det första lägret för ca 25 ungdomar i Lövånger sommaren 1985. Med detta hade "snöbollen" börjat rulla". Maria Sandbergs far, K-E Sandberg (Kesan), tillsammans med Lennart satt i en minibuss från Skellefteå och bestämde att försöka få fler tjejer att vara med. Det blev ett tjejläger i Robertsfors! Sista kvällen kom Maria 'Mackan' Sandbergs far med stor buss från Umeå fylld med alla poj-karna.... Vilken succé!

Nyårsläger på IKSU hallen 1989

Därefter blev det Nyårsläger på IKSU-hallen och i Obbola på sommaren. Lägren växte och växte. En vinter var svenska och danska landslagsspelare samlade med våra egna ungdomar på IKSU-hallen. Dessutom var det två läger, före och efter nyår med tillsammans ca 80 ungdomar. IFKs Nyårsläger kom att bli ett begrepp i Sverige. Varje höst var det ungdomar söderut som ville vara med på de ”berömda” lägren. Klubbens stora lägerverksamhet rullade även ner till Stockholm, Göteborg och Århus, Danmark.

Riksklasstävlingar - Ett måste!

För att klubbens ungdomar skulle utvecklas var det ett måste att få möta de bästa ungdomarna i landet. Säsongen 1987/88 åkte Thomas Hörnlund med Lennart till Tranås, Riksklass U14. Båda vart jätteglada när Thomas vann en singelmatch i poolen. Detta var den nya IFK-generationen ! Säsongen därefter for ett stort ungdomsgång från klubben på riksklass till Malmö med tåg; Anders Hörnlund, Fredrik Bergström, Ola Molin, Simon Knutsson, Maria ”Mackan” Sandberg, Åsa Gruffman och Maria Lövdahl.

Klubbens riksklassade blev allt fler. Andra klubbar skickade sina ungdomar med IFK. På det sättet blev det ett naturligt steg att även byta klubb. Charlotte Nilsson kom från Robertsfors, Jenny Karlsson och Kristina Weibring från Sävar. Nu hade IFK Umeå blivit Västerbottens ledande klubb på ungdomssidan. Vid 1990 dominerade de blå/vita kläderna ungdomstävlingarna i Norrland.

Andra, tredje och fjärde vågen.

Fler tränare kom in i verksamheten; Jörgen Eriksson, Ulrika Eriksson och Janne Andersson. Klubben fortsatte med sina samträningar för nästa åldersgrupp. Det blev en stor samträningssgrupp för ungdomar födda 1977-1979. Denna ”andra våg” kom att bredda IFK Umeås topp. Det blev mer av en skyskrapa! Dessa ungdomar for ut i landet som om de aldrig hade gjort något annat. Emma Gustavsson, Anna Ullsten, Lena Norrman, Åsa Sjöberg, Maria Jonsson, Hans Plogner, Pär Grimbert, Anton Knutsson, Johan Sjöström och Björn Lauri.

Tredje vågen blev de som var födda 1980-81; Linnea Johansson, Maria Åhdén, Josefin Engman, Emma Högberg, Mårten Persson, Jo-

nas Lindström, Jens Marmsten, Peter Lindroth och Joakim Hansson.

Därefter kom det ännu en grupp, födda 1983-84. Dessa ungdomar fick nu uppleva ”konkurrensen” om uppmärksamheten och pengarna i klubben.

Fantastiska år !

- Det går inte att bli duktig i badminton i Umeå, sa en seniorspelare/tränare i klubben på en buss till Östersund i slutet av 80-talet. Eller som det blev några år senare:

- Har ni bara tekniskt och taktiskt duktiga ungdomar i Umeå? frågade en tränare 1995 från södra Sverige på en riksklasstävling i Färjestad, Dalsland.

IFK Umeå hade fantastiska framgångar på riksklasstävlingar och SM under 90-talet. Detta är ett axplock;

1991 vann klubben sitt första lag-SM för U16 i Malmö mot hemmaklubben Aura. Det blev 5-2 i delmatcher och fler tre-setare där Aura var favoriter. Det var här Fredrik Bergström slog igenom. I pausen mellan andra och tredje set i HS 3 frågade tränaren Lennart Odlander:

- Är du trött ?

- Ja, men den andra är tröttare, svarade Fredrik och gick ut och vann tredje set.

1992 var det SM för U14 i Göteborg. VKs Inger Nilsson följde hela tävlingen och rapporterade hem. Anna Ullsten och Emma Gustavsson vann damdubbeln och Emma gick till final i singel!

På skol-SM representerar ungdomarna distrikten från åk 7 till gymnasiet. Ett år, 1993, var 19 av 20 möjliga från IFK Umeå. Göteborg, Stockholm och Malmö fick ha 4 ungdomar i varje åldersgrupp, då Västerbotten hade 2 representerade. När alla klasser hade räknats ihop efter sista finalmatchen kom Västerbotten 2:a strax efter Göteborg. Detta var helt otroligt ! Det var med en ”ruggigt” stolt känsla spelare och ledare flög hem.

1996 blev det så ett lagguld till. I Borlänge stod det 3-3 inför avgörande mixed mot Täby BMF.

Det blev en tre-setare och i tredje set låg Linnea Johansson och Jonas Lindström under.

- Jag blev så förbannad, sa Jonas, och sen vände de tredje set och hela lagmatchen. Denna lagmatch lär vara den jämnaste och

”svettigaste” av alla lag-SM U-17 finaler....

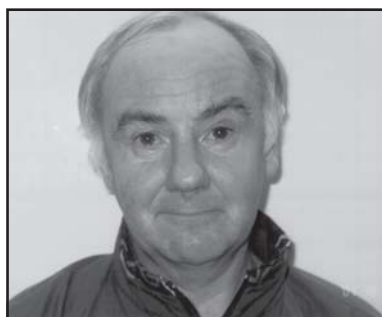
1997 i lag SM U17 var klubben representerad med två lag. Detta var första gången, men det muttrades om att det var så dålig konkurrens i Norrland. Klubbens 2:a lag vann sin kvartsfinal mot Lugi (Lund), och blev 3:a, samtidigt som 1:a laget gick till final och förlorade mot Täby. Facit; 2:a och 3:a. Då höjdes ögonbrynen i badminton Sverige och många ledare gratulerade klubbens tränare Daniel Hermansson till framgångarna.

Inför Millenniumskiftet har klubbens kanske bästa ungdomsspelare presenterat sig; Magnus Bäckström Rick, född 1985. Han vann bl.a. HS och MD i riksklassen U15 i Göteborg i november 1999 och blev Svensk Mästare i HD i mars 2000. Han är förhoppningsvis början på den första vågen av ungdomsspelare på det nya årtusendet. Tränare Andreas Larsson säger att det kommer fler pojkar som är tekniskt och taktiskt duktiga. Då är kanske cirkeln sluten. Det behövs en ny tjejsatsning!

Elitserielaget 1999 - 2000

Fr.v: Lars Johansson, Mårten Persson, Ola Molin, Fredrik Bergström, Rasmus Wengberg, Simon Knutsson, coach: P-G Fahlström. Nedre fr.v: Maria Åhdén, Emma Högberg, Linnea Johansson, Emma Gustafsson, Josefine Engman. Infälld: Tomas Viborg.

Ove "Seler" Mikaelsson

En trotjänare som rört på sig

Du som sedan mitten av 70-talet varit i nära kontakt med IFK och föreningens kansli känner ju Ove Mikaelsson, men kanske mest som "Seler".

Smeknamnet (efter den tyska fotbollsstjärnan Owe Seler) fick han för sina framgångsrika år i IFK Holmsund där han trots sin ungdom var nära att ta plats i skärgårdselvens allsvenska upplaga. Sedan hösten 1998 återfinns Ove i receptionen på Badmintonstadion.

Svenska Cupen i lag, IFK Umeå bäst i Sverige

Av Kurt Knutsson

Svenska Cupen i lag är en riksomfattande ungdomstävling i lag för ungdomar som spelades första gången 1989. Via spel i fyra regioner kvalificerar sig två lag från varje region till riksfinal. IFK Umeå har kvalificerat sig till final alla 13 år som tävlingen har genomförts! 1997 skrev vi dessutom badmintonhistoria genom att ha två lag i slutspelet varav ett lag gick till final och det andra till semifinal. Tillsammans med Täby är vi det enda lag som kvalificerat oss till alla slutspel. Dessutom har vi vunnit två av dessa slutspel.

1991 var första året då laget tog SM-guld. Stolt lagledare var Lennart Odlander för ett lag som bestod av Kicki Weibring, Jenny Karlsson Ola Molin Simon Knutsson, Fredrik Bergström och Anders Hörnlund. I finalen skrällde laget och slog hemmafavoriterna med 5-2.

1996 var andra gången laget tog SM-guld efter en rafflande final mot Täby där det stod 2-2 inför den avgörande mixeddubbeln där Täby ledde med 12-6 i avgörande set men där Jonas Lindström och Linnea Johansson lyckades vända och vinna med 15-13. Otroligt starkt. Maria "Mackan" Sandberg var lagledare och i laget spelade Jonas Lindström, Linnea Johansson, Jens Marmsten, Maria Åhden, Joakim Hansson, Josefine Engman och Mårten Persson.

Spelare från dessa framgångsrika lag utgör nu grundstommen i dagens elitserielag. Ytterligare ett kvitto på klubbens fina ungdomsverksamhet. Med de framgångar som nästa generation födda 1987-89 visar finns det stora förhoppningar om en fortsättning.

Stående fr. v: Kristina Weibring, Maria Lövdal, Jenny Karlsson och Lennart Odlander.
Sittande fr. v: Ola Molin, Simon Knutsson, Fredrik Bergström och Anders Hörnlund.

Fr. v: Maria Sandberg, Jonas Lindström Linnea Johansson, Jens Marmsten
Maria Åhdén, Joakim Hansson
Josefin Engman och Mårten Persson.

Ur gömmorna

Lars Lundgren, IFK Umeå, vann JSM i badminton och blev juniorlandskampssegrare sex gånger under 1972.

Elitverksamheten och elitserien

Av PG Fahlström

Före säsongen 1987-88 hade IFK varit uppe och vänt två gånger i elitserien: säsongerna 1977-78 och 1985-86. Båda dessa gångerna blev det alltså ettårsbesök. Inför säsongen 1987-88 var därför förhoppningen att vi skulle kunna bryta denna trend. Laget bestod av två spelare från den "gamla generationen": Lars Lundgren och Martin Fahlström samt den andra IFK-generationen: Kenneth Forsberg, Peter Juneblad, Peter Nordström och Anders Öhman. Alla fyra från den egna ungdomsverksamheten. Dessutom fanns som starkaste kort på damsidan Ulrika Gideonsson från Friska Viljor och nyinflyttade tränarhustrun Mia Fahlström. Under säsongerna 1989-91 blev vi två gånger 2:a i div 1. Martin, Mia och Lars hade lagt racketen på hyllan och Ulrika Gideonsson flyttade efter avslutade studier till Uppsala. Laget var nu ganska ihålligt, vi hade fyra starka herrar men sedan ett stort hopp ned till nästa spelare. Damsidan var jämnstark men inte på samma nivå som herrarna.

Under sommaren 1990 hade badmintonsektionen en planeringsdag som har betytt mycket för verksamheten. Där beslutade vi att IFK Umeå Badminton "skall vara en etablerad elitserieklubb med en stomme av egna spelare". Vi vill inte längre vara ett lag som åkte upp och ner i seriesystemet utan etablera oss i den högsta serien. Men med en viktig förutsättning: det skall bygga på en stomme av spelare från den egna ungdomsverksamheten. Vår tredje generation var nu i U16- och U18-åldern. Vi bestämde därför att vi skulle stimulera generationsväxlingen genom att låta minst en junior spela i varje A-lagsmatch.

Hösten 1990 kom den kinesiske tränare Wang Zeng Xian till klubben. Vi ville ytterligare spetsa träningen genom att ge våra spelare möjligheter till ökad träning. Wang tillförde både kvalité och mängd till klubbens träning. Hösten 1991 stod så den viktigaste byggstenen klar Badmintonstadion togs i bruk under hösten och nu kunde vi själva bestämma över vår träningsplanering

Som en konsekvens av satsningen på våra unga

spelare debuterade åtta spelare från den egna verksamheten i A-laget under perioden 1990-93, i kronologisk ordning: Anders Hörnlund, Fredrik Bergström, Ola Molin, Jenny Karlsson, Erik Johansson, Simon Knutsson, Kicki Weibring och Anna Jansson.

Jag har framhållit i denna beskrivning våra egna spelare men vill ändå nämna några spelare som gästspelat i IFK Umeå: Mia Danielsson från Kiruna som med sitt friska humör och sin kämpavilja var ett starkt kort i klubben, precis som Annika Zettervall från Jokkmokk som så småningom helt satsade på sin fotbollskarriär. Hösten 1991 kom Anna-Maria Forsberg till klubben från Bergsåker. Hon var den första topp-spelaren som kom till oss och hon vann i IFK:s färger många viktiga matcher både i seriespel och individuella turneringar.

I takt med att våra ungdomar utvecklades så förstod övriga badmintonsverige att vår verksamhet var bra och allt fler spelare från andra klubbar blev intresserade av att komma till oss. Hösten 1994 när det åter var dags för elitseriespel för IFK kom flera nya spelare till klubben. Två av dem förtjänar att nämnas speciellt: dels Pernilla Carlsson från Karlskoga som var mycket framgångsrik under sina år hos oss men framför allt Rasmus Wengberg som bland alla möjliga alternativ valde att flytta från Lund upp till Umeå för att fortsätta sin badmintonsatsning.

Säsongen 1994-95 innebar också att vi tog ett stort steg som elitlag. Vi lyckades efter spel i allsvenskan hålla oss kvar i elitserien och vi etablerade oss som det starka hemmalaget. Vårt unga duktiga lag drog fulla läktare på hemmamatcherna och Auras tränare Kenneth Holmström kallade oss för "Sveriges Kuala Lumpur" och det tar vi som en komplimang. Under denna säsong debuterade nästa generations första spelare: Emma Gustavsson.

Sommaren 1995 kom Bengt Braun till Umeå för att som heltidsanställd tränare svara för dagträning, coaching vid tävlingar etc. Även 1995-96 innebar ett steg i vår utveckling. Vi tog oss för första gången till slutspel men förlorade med 3-7 mot Täby. I den matchen avslutades IFK-s

andra generation då Peter Nordström avslutade sin elitkarriär genom att i en av sina bästa seriematcher besegra Jörgen Thuveesson. Inför säsongen 1996-97 kom ytterligare en spelare till oss: bollvirtuosen Tomas Viborg följde klubbkamraten Rasmus från LUGI upp till Umeå. Detta år spelade vi åter kvartsfinal, denna gång 4-5 mot Malmö. Under våren 1997 succédebuterade 17-åringen Linnea Johansson genom att avgöra hemmamatchen mot Uppsala. Från det året minns jag ändå mest våra första medaljer på senior-SM: silver i herrsingel genom Rasmus Wengberg, i herrdubbel genom Rasmus och Fredrik Bergström och damdubbel genom Jenny Karlsson och Askims Johanna Holgersson.

Under säsongen 1997-98 vann vi elitseriens grundspel. I slutspelet förlorade vi dock mot Västra Frölunda. Efter en fyra timmars match inför en slutsåld hemma-arena förlorade vi med 4-5. I ett läge ledde vi med 4-2, hade 1-0 i set och var två bollar från final, nära....

Det blev semifinalspel också 1998-99. Åter en hemmaförlust med 4-5, denna gång mot Göteborg. Under detta år debuterade ytterligare två av våra ungdomar Maria Åhdén och Josefin Engman. Men framför allt tog vi SM-guld, klubbens första: Fredrik Bergström och Jenny Karlsson besegrade Ola Molin och Tåbys Anna Lundin i mixedfinalen! Dessutom vann Jenny och Fredrik Nordiska Mästerskapen och Rasmus gick till final i Swedish Open.

Säsongen 1999/2000 inleddes med tränare Bengt Brauns tragiska bortgång vilket gjort att träningen fick lösas mycket provisoriskt. Efter mycket ansträngning kunde klubben presentera en ny tränare i Yusuf Jauhari från Indonesien. Ett stort tillskott till klubben då en världstränare med asiatisk tränarsyn tillfördes klubben Vi gick åter till slutspel och mötte i kvartsfinal malmöklubben Aura Efter seger med 5-4 på bortaplan och 7-2 på hemmaplan blev det semifinal mot Täby. Efter två förluster med 6-3 blev det åter en bronsmedalj i SM-slutspelet. Detta år har ytterligare två IFK-ungdomar gjort elitserie-debut: Emma Högberg och Mårten Persson.

Höjdpunkten detta år var givetvis SM på hemmaplan där vi skördade stora framgångar. Jenny Karlsson tog två guld: i mixeddubbel med Fredrik Bergström och i damdubbel med Anna Lundin. Fredrik var nästan lika bra då han förutom

guldet i mixed tog silver i herrdubbel med Henrik Andersson. Ola Molin tog silver i mixeddubbel med Johanna Persson.

Säsongen 2000/2001 slutade vi på tredje plats i norra elitserien (grundserien). I slutspelet besegrades Aura med 6-3 hemma och 7-2 borta. Tyvärr blev det då favoriterna Fyrisfjädern som blev motståndare i semifinalen och där blev det två förluster med 3-6. För fjärde året i rad slutade vi på bronsplats. Den största prestationen under året gjorde Fredrik Bergström och Jenny Karlsson genom att som enda svenska spelare gå till slutspel bland de åtta bästa paren i mixeddubbel på världsrankingen. I Indonesien Open svarade Fredrik och Jenny för sin bästa internationella prestation hittills genom att gå till semifinal. Vid SM i Täby försvarade Fredrik Bergström och Jenny Karlsson sitt mixedguld och Fredrik tog silver i herrdubbel. Ola Molin tog åter silver i mixed och Rasmus Wengberg tog silver i herrsingel.

Säsongen 2001/2002 har inletts och klubben kunde till seriestarten presentera en ny intressant damspelare från Indonesien. Det kommer att bli intressant att följa elitlaget jubileumssäsongen 2000/2001.

Denna beskrivning har kretsat mycket kring elitserien eftersom vi prioriterar seriespelet högt. Med risk för att jag har glömt någon kan jag dock konstatera att elitsatsningen på seniorsidan gett ett nordiskt mästerskap, fyra SM-guld och elva SM-silver, nio U22-SM-guld och sju silver. Dessutom cirka 10 slutsegrar i Svenskt Grand Prix etc, etc.

Vi har sedan länge förverkligat målet ”att vara en etablerad elitserieklubb med en stomme av egna spelare”. Vi slussar in nya spelare från egna leden i serielagen. Äventyret fortsätter....

IFK Umeå klubben med tre OS-spelare

Av Kurt Knutsson

Om någon för 10 år sedan sagt till oss att IFK Umeå badminton kommer att ha tre spelare i OS-truppen till Sydney år 2000 tror jag att de mött en viss förvåning. I våra vildaste fantasier hade vi nog inte kunnat tro att det skulle vara möjligt men efterhand har det blivit mer och mer verkligt i takt med spelarnas stora framgångar. Det är svårt att som ledare förstå hur betydelsefullt det är för en enskild spelare att få chansen att delta i ett OS. Tänk att få vara med vid invigningen och att få känna samhörigheten med världens bästa idrottsmän! Det måste vara en dröm för alla som håller på med idrott.

Det är inte utan en viss stolthet som IFK Umeå kan räkna in tre av sina spelare i denna exklusiva skara som åker till Sydney. Vi som följt spelarna har hela tiden sett vilken vinnarinställning Fredrik Bergström, Jenny Karlsson och Rasmus Wengberg har. Detta är en egenskap som kan räcka långt. Speciellt påminns man om Rasmus intervju i Spela Badminton nr 3/98 i serien om SBF:s mål om ett OS-guld 2004. Där var Rasmus budskap "varför vänta till 2004 när vi har ett OS 2000"!

För IFK Umeå badminton är det oerhört värdefullt att få tre spelare med i OS-truppen.

Den publicitet vi får för badminton kommer att ge genklang hos ungdomar och det kommer säkert att bli kö till våra badmintonskolor. Uppmärksamhet kommer även att ge badmintonsporten välbehövlig reklam som ger oss bättre förutsättningar ur sponsorsynpunkt. OS är en av de få tillfällen där olika idrotter verkligen brukar få chansen att visa upp sig ordentligt.

Att vi sedan som klubb kan vara stolta över spelarnas framgångar är bara bonus. Det är ett kvitto på att klubbverksamheten har varit och är framgångsrik. Det arbete som lagts ner för att få en egen hall och vår målmedvetna satsning på duktiga tränare har givit de yttre förutsättningarna för att spelarna har kunnat kvalificera sig till OS.

Fredrik och Jenny gjorde en otroligt bra OS-debut då de gick till åttondelsfinal i mixeddubbel och förlorade mot slutsegrarna. Vi ska komma ihåg att Fredrik och Jenny är uttagna i SOK:s talangprogram med sikte på medaljer i Aten 2004 och att de från SOK i första hand deltog för att skaffa sig erfarenhet. För Rasmus gick det inte lika bra då han förlorade i första matchen mot en spelare som han normalt ska vinna över.

Från vänster: Rasmus Wengberg, Fredrik Bergström och Jenny Karlsson

Badmintonstadion –en förverkligad utopi

Av Curt Eriksson

Ett tryck från de då otroligt expansiva badmintonskolorna i kommunens olika stadsdelar samt från med flera serielag, i vardande vilka tränade i olika hallar, resulterade i den självklara slutsatsen:

- VI MÅSTE FÅ EN EGEN HALL!!

På den tiden trodde vi att vi FICK hallar. Men annat skulle vi bli varse. Kommunens resurser är begränsade, föreningarna skall själva bygga och driva sina idrottsanläggningar. Möjligen kunde visst kommunalt bidrag erhållas. I denna anda startade den dåvarande styrelsen för IFK Umeå Badminton sitt, som det så småningom skulle visa sig, mödosamma arbete med att få en egen hall. I detta arbete deltog även personer utanför styrelsen, som politiker i kommunledning och fritidsnämnd.

Flera tänkbara och mindre tänkbara alternativ skisserades. Det var tomten vid Hagaskolan, del i utbyggnaden av Sporthallen (som inte blev av), en tänkbar tomt längs Kolbäcksvägen (Carls-höjd hade många lovande badmintonspelare). Ett annat bett alternativ var del i utbyggnaden av IKSU:s sportcenter. Detta alternativ föll eftersom vi trodde att vi skulle försvinna in bland IKSU:s övriga stora verksamhet. I efterhand har jag dock avundsjukt sett alla cyklar som dagtid står uppställda i många led vid Centrats entré. Det skulle också ha varit något för Badmintonstadion.

Processen inleddes genom att en konsultgrupp framtog en handling på vilken, anbud infordrades från olika entreprenörer. Föga överraskande visade det sig att det vi ville ha, hade vi inte råd med. Prutningar, koncentration på badminton och ingenting ytterligare. Det stora genombrottet kom efter c:a 5 års sorger och bedrävelser.

Vi fick en tomt på Ersboda, vi utlovades ett kommunalt investeringsbidrag och vi fick en entreprenör som skulle bygga VÅR HALL till en kostnad som vi trodde oss gå i land med.

Det var i maj 1991 som kommunstyrelsens AU beslöt att upplåta tomten Cementgjuteriet 2 till Badmintonstadion Umeå AB, ett bolag vars aktiekapital kom från badmintonsektionen och

med IFK Umeå som ägare. Vår entreprenör SIAB hade redan satt igång sina arbeten. Till jul stod lokalerna klara och stor invigning skedde i början av januari 1992. Därefter har det rullat på, men den står där VAR HALL.

Om man blickar tillbaka är det många enskilda personer och händelser som bidragit till resultatet. Det är Bengt Jacobsson som fick fram en första handling att diskutera kring. Det är Lage Fällman som lotsade fram byggrätten. Det är P-O Johansson med en aldrig sinande energi som drev på.

Det är Sune Natanaelsson som såg till att det blev av. Givetvis är vissa aktiviteter viktigare än andra men det var laginsatsen som avgjorde. En stark klubb med många starka krafter.

Nuvarande VD för
Badmintonstadion
Per-Olof Johansson

Dessa förberedelser bidrog sannolikt till kommunens investeringsstöd. Hur har det gått? Blev det som vi hade trott och hoppats? Det sportsliga utfallet kan knappast bli bättre. Däremot vad gäller det ekonomiska utfallet finns det mer att önska. Jag som började inom badmintonsporten under 70-talet och följt IFK Umeås verksamhet på nära håll finner i jämförelse med andra elitklubbar i landet att resultatet är imponerande. Klubben tillhör de främsta i landet; bra tränare, bra spelare, bred ledarsida och en sund ungdomsverksamhet. Hade vi varit där utan Badmintonstadion?

Det senaste året har den ekonomiska verkligheten grinat oss i ansiktet. Förhoppningsvis är den nu bakom oss och vi kan blicka fram mot SM-guld exempelvis.

Officiell invigning av Badmintonstadion

Av Kurt Knutsson

IFK Umeås egen stolthet, nya Badmintonstadion invigdes officiellt 12 januari 1992 under Umeå VVS Open. Flera celebriteter fanns på plats, däribland kommunstyrelsens ordförande Nils Häggström som vid sidan av sitt tal även visade sina kvaliteter med racket i hand.

Strax innan finalpasset i Umeå VVS Open skulle börja passade IFK Umeå på att officiellt inviga nya Badmintonstadion. Ett fyrtiotal badmintonungdomar tågade in på centercourten med klubbens egen fana i spetsen och sektionsordförande Curt Eriksson överlämnade en guldracket till Sune Natanaelsson som tack för entreprenörens insatser i hallbygget,

Natanaelsson lyckönskade alla dem som är inblandade i badmintonsektionen och hoppades att det fortsatta drivandet av hallen kommer att flyta smärtfritt.

Curt Eriksson överlämnar en guldracket till Sune Natanaelsson

Samma lyckönskningar framförde även huvudstyrelsens ordförande i IFK Umeå, Knut Engman. "Jag har följt kampen för denna egna badmintonhall från idéstadiet och beundrar envisheten hos dem som gjort att anläggningen blivit verklighet".

Efter Knut Engman följde fritidsnämndens ordförande Lennart Johansson som på kommunens vägnar framförde lyckönskningar och överlämnade blommor till Curt Eriksson. Sist ut på talarlistan var kommunstyrelsens ordförande Nils Häggström. "Jag betraktar den här stunden som historisk", förklarade Häggström och syftade givetvis på samarbetet mellan föreningslivet och näringslivet. "Något som faktiskt IFK Umeå är först med. Ett pilotprojekt där alla parter torde bli nöjda. Klubben får sin hall, företaget erhåller reklam och andra förmåner och kommunen kommer undan dyra kostnader".

Efter sitt avslutande tal kunde Häggström i andra försöket få över en bra serve.

Bandy 1901-1966

Av Ivar Söderlind

Redan vid IFK Umeås start 1901 togs bandy, som då kallades "hockey", upp på programmet. Man fick på kvällarna disponera Umeå Skridskoklubbs isbana nere på Umeälven där man hade "fritt lyse". Spelarnas färdigheter ansågs inte vara så stora att man kunde utmana lag från andra distrikt. Föreningens medlemmar spelade i stället mot varandra och "visserligen rök något ben emellanåt och bandybollen serverade ut ett blåöga då och då, men allt läktes och under glammet och skämtet på föreningens stamkondis glömdes alla besvärigheter" heter det i Umeåkamraternas festskrift från 1921. Man hade under seklets första år även uppvisningar i bandy inför publik som "mottogos gynnsamt". Följande notis är hämtad ur Umebladet den 27 mars 1905: "Uppvisning i hockey försiggick i går på skridskobanan, hvori ett 20-tal medlemmar av I.F.K. deltog. Matchen blef så att säga oafgjord, i det att de båda lagen, blå och hvita, voro så godt som jemngoda samt slog 3 mål hvardera. Den intressanta uppvisningen öfvervars av rätt många åskådare." På grund av belysningsförhållandena och problemen att hålla banan snöfri och i ordning vid upprepat töväder (vattenbemängd isparkett) somnade bandyn snart in. Bandyspel i egentlig mening blev det sedan först på 1920-talet.

Bandy under 1920-talet

När man började med bandy igen 1922 och de följande åren gick det knackigt för IFK. Umeå IK var det stora laget och blev länets första DM-mästare 1925. Vid en träningsmatch blev IFK utklassade med 1-14. "Gråten var väl inte så långt borta vissa gånger när åskådarnas tråkningar voro särskilt obarmhärtiga" kan man läsa i IFK Umeås Minneskrift från 1941. IFK hade då en utmärkt landbana på Nytorget (där Länsstyrelsen nu ligger). Många skolungdomar nästan bodde på den banan och alla lediga timmar ägnades åt bandy och skridsko. Bandylagets bästa spelare vid denna tid och sedan bandyledare under många år var "legendariske" konditorn Rickard Waller.

IFK Umeå storlag i bandy

År 1928 började IFK få ett riktigt bra lag genom flitig och rationell träning. Man besegrade bandydebuterande Sandviks IK med 18-1 och slog meriterade Norrbyskär med 8-2. Genom Rickard Waller försorg hade laget förstärkts med spelare från södra Sverige och 1930 besegrades för första gången Umeå IK med "ljuvliga" 10-2. Samma år kom IFK upp i sin första DM-final där det blev förlust med knappa 1-2 mot Sandviks IK. År 1931 var det dags för första DM-tecknet efter en dramatisk match mot UIK på Kamratvallen i Holmsund. När UIK ledde med 2-0 efter 20 minuter försvann bollen i en snödriva och en reservboll måste skaffas nere i samhället. När spelet kom igång igen efter en halvtimme var UIK:arna inte sig lika och IFK kunde utjämna till 2-2 innan full tid. I förlängningen lyckades IFK sedan slå in segerbollen.

Umekamraternas bästa bandylag

Bakre raden fr. v: Appelblad, S. Wallmark, B. Sandgren, "Gimo" Larsson, K-E Marklund, Herb. Pettersson.

Främre raden fr. v: Å. Wikström, G. Modin, A. Forsberg, M. Björkén, E. Nordström.

Dominerade länsbandyn

Under början av 1930-talet dominerade IFK den västerbottniska bandyn och blev distriktmästare fyra gånger åren 1931-1935. Länslagsspelaren Birger Sandgren berättar i IFK Umeås Minneskrift 1951 om DM-finalen mot ärkerivalen Umeå IK 1933. Dagen före matchen träffades

spelarna på stamfiket "Linnea", smidde planer, pratade taktik och lovade att kriga till sista blodsdroppen. Matchen gick av stapeln inför en fulltalig och begeistrad publik och efter en kämpamatch stod IFK som distriktsmästare med 4-0-seger. I DM-finalen mot Skellefteå AIK 1934 blev det IFK-seger med 5-1. Fjärde och sista DM-segern för IFK Umeå kom 1935 då Rönnskär utklassades med 8-0 på bortaplan. I länslaget bildade IFK:arna stommen. I länsmatchen mot Västernorrland 1935 var sex av de 11 spelarna från IFK Umeå: Malte Björkén, Staffan Wallmark, Birger Sandgren, Staffan Wallmark samt Stor-Gimo och Lill-Gimo Larsson. Matchen gick på Gammliaavallen på sämsta möjliga is och slutade 2-2. De kommande åren var IFK Umeå ytterligare tre gånger i DM-final men förlorade alla. Sista gången 1941 blev det storstryk med 8-1 mot Skellefteå IF.

Storhetstiden var över

IFK Umeås storhetstid i bandy var nu slut. Ishockeyn togs upp på föreningens program 1943 och konkurrensen med den nya sporten blev ett allt större problem då de båda sporterna i stor utsträckning utnyttjade samma spelare. Bandy i IFK Umeå bedrevs under de kommande 25 åren på en något mer blygsam nivå. Föreningen hade under 1950-talet ett mycket bra juniorlag som 1953 blev JDM-mästare. Banderhållandena på hemmabanen Gammliaavallen var under denna tid allt annat än gynnsamma. Jag saxar Ivar Johanssons ord ur årsberättelsen 1960: "Inalles ett 70-tal bandyvännar inom föreningen - de flesta pojkar och oldboys - har funnit glädje i att leka med klubban och det röda nystanet inför några frusna åskådare de söndagar som det varit snöfritt och funnits skaplig is på Gammliaavallens annars rymliga bana. På

kvällarna har det tyvärr varit omöjligt att i den skrala belysningen där bedriva bollträning och och än mindre träningsspela." IFK:s pojklag vann sin serie såväl 1961 som 1962 och det senare året blev man också distriktsmästare. IFK:s seniorlag deltog i 7-mannabandy 1962 och blev tvåa i serien efter Läroverkets lag. Slutomdömet i årberättelsen 1962 var "att intresset för den vackra bandyidrotten är i stigande". De kommande åren förekom dock knappast alls någon bandy inom IFK Umeå (ingen verksamhet rapporterades i årsberättelsen). Bandy fanns kvar som egen sektion fram till 1966. Martin Lundström (IFK Umeås ordförande 1959-1976) berättar att flera år under 1960-talet föreslog huvudstyrelsen att bandysektionen skulle läggas ned. Men varje gång då frågan togs upp på årsmötet motsatte sig bandysektionens legendariske ordförande Ivar Johansson en nedläggning. "Pip-Ivar" var IFK:are sedan barnsben (född 1901) och hade i många år ett finger med i spelet i nästan allt som rörde sig i föreningen som aktiv, ledare och domare. Han menade att bandyn inte kostade föreningen många kronor och att det därför inte fanns någon anledning att begära utträde ur Sv Bandyförbundet. Ivar fick sin vilja igenom år efter år. Inte förrän 1966 ansågs tiden vara mogen att begära utträde och sedan dess har bandyn saknats på IFK Umeås program.

Fakta

Bandy fanns med på programmet då IFK Umeå bildades 1901.

4 DM-tecken 1931-1935 och 4 DM-silver 1930, 1936, 1937 och 1941.

År 1966 begärde IFK Umeå utträde ur Svenska Bandyförbundet.

Ur gömmorna

Västerbottensbandyn representerades på sifvertipskupongen den 23 februari 1941 med seriematchen Umeå IK - IFK Umeå.

Sifvertipskupongen upptog även vattenpolo! Bandy matchens resultat: 2 - 4!

Bowling 1964 –

Av Astrid Waller

IFK Umeå Bowlingsektion bildades den 7 augusti 1964. Den första styrelsen bestod av Jan-Erik Hildingsson ordförande, Ragnar Cederstam sekreterare, Axel Ederlöf kassör, Bengt Löfström vice ordförande och Emil Öhgren vice sekreterare. Det var spelare från Skogskarlarnas och Vattenfalls bowlingklubbar som tillsammans med IFK-are i andra bowlingklubbar bildade stommen i den nya sektionen. Första året hade sektionen 20 medlemmar.

Verksamheten var livlig redan från början trots en mager kassa. Man deltog i seriespel med både 8-manna och 4-mannalag och arrangerade egna tävlingar. Tillsammans med BKS arrangerade man tävlingen Björkstabowling. När BKS lade ner sin verksamhet 1968 flyttade medlemmarna över till IFK Umeå.

Säsongen 1972/73 startade dambowlingen i sektionen. Det var nio damer, de flesta fruar eller döttrar till herrar i sektionen, som bildade ett damlag.

Sektionsordförande

Jan-Erik Hildingsson 1964-67, Staffan Flordh 1967-70, Kåre Holmberg 1970-77, Lars-Ola Höglund 1977-83, Lena Wahlberg 1983-87, Lars Öberg 1987-92, Olle Granvik 1992- juni 2001, Astrid Waller juli 2001-.

Herrar

Herrarna spelade från början i div III lokalt i Umeå. Säsongen 1967/68 förekom utbyte med Skellefteå och fr.o.m. 1969/70 med Lycksele och något senare även Örnsköldsvik. 1973/74 vann IFK Umeå serien övertygande med 36 poäng av 44 möjliga och gick därmed upp i div II som omfattade hela övre Norrland från Örnsköldsvik i söder till Kiruna i norr. Säsongen 1976/77 vann IFK Umeå div II och gick därmed upp i div I Övre Norrland.

Spelartruppen inför säsongen 1992-93

Bakre raden: Örjan Högström, Staffan Flordh, Hans Andersson, Lars Ola Höglund, Jonas Brändström, Olle Granvik.

Mittersta raden: Bo Appelblad, Richard Hagström, Roger Öberg, Håkan Everdahl, Robert Eriksson.

Främre raden: Bo Fredriksson, Sture Johansson, Lars Öberg, Roger Carlsson, Per Höglund, Kurt Sandström.

Efter två säsonger i div I åkte man våren 1980 ner i div II igen men lyckades våren 1981 ta sig tillbaka till div I för en säsong för att återigen spela div II fram till 1985/86. 1986/87 spelar herrarna åter i div I och håller sig kvar där till säsongen 1991/92 då man går upp i Nordallsvenskan. Där gick det så bra att man fick spela i Elitserien 1992/93. Man slutade dock på sista plats och resultatet blev ett stort hål i kassan!

IFK Umeås herrar har sedan dess spelat i Nordallsvenskan och våren 2001 var det snudd på att man klarat sig till Elitserien igen. Herrarnas klubbrekord för 8-mannalag är 7403.

Damer

Damerna spelade de första åren enbart i reservlagsserien. Först 1975/76 kom damerna med i seriespel i herrarnas div III. Eftersom det inte fanns nog många damlag i övre Norrland för en egen serie fick man spela i herrarnas div III, varefter man spelade en Norrlandsfinal om en plats i SM-slutspelet. Damerna gick till Norrlandsfinal fyra år i rad 1978 – 1981. 1980 vann man Norrlandsfinalen och fick åka till SM-slutspel i Norrköping. Kanske berodde det på bristande rutin i större sammanhang att man kom på sista plats i SM slutspelet. 1983 fick damerna en egen serie i Övre Norrland.

Bakre raden: Maud Granström, Maj-Lis Mören, Ulla Höglund, Astrid Hane, Margit Öhman och Britta Andersson
Främre raden: Solveig Engdelius, Sylvia Johansson, Ulrika Holmberg och Annica Jonsson

IFK Umeås damer har de flesta år placerat sig i mitten av serien. Från hösten 1999 spelar damerna i herrarnas div I Västra eftersom det återigen finns för få damlag i Norrland. Efter vårsäsongen 1999 hade damerna bara 6 licensierade spelare kvar.

Det visade sig att Gimonäs damer var i samma situation och efter diverse kontakter beslöt GCK:s damer att gå över till IFK för att Umeå i alla fall skulle ha ett damlag i bowling.

Första året placerade man sig fyra och andra året vann man serien. År 2000 var IFK Umeås damer åter i SM-final! Laget spelade bra men blev trots det sist.

Även 2001 var damerna i SM-slutspel men tyvärr stämde inte spelet och det blev återigen sista plats. Laget har också de två senaste åren varit representerade i 3-manna SM men inte nått någon framträdande placering.

Sju av damerna spelade SM-kval individuellt 2001. Förutom silver i 2-manna och brons i 4-manna gick tre damer vidare till SM-final. Astrid Waller tog en bronsmedalj i Old Girls klassen och Eva Häggqvist blev fyra i damklassen. Damernas klubbrekord för 8-mannalag är 6315.

Ungdomar

Ungdomsbowling introducerades 1969/70 genom att man arrangerade en ungdomstävling. Även andra klubbar startade upp ungdomsverksamhet och en ungdomsserie kom till stånd.

IFK Umeå har fostrat många duktiga ungdomar. Fritt valt arbete i skolan lockade stora grupper till bowlinghallen under slutet av 70-talet och början på 80-talet. Några exempel på framgångsrika spelare som börjat sina bana i IFK är Anders "Linus" Öhman, Europamästare 2001 och en av Sveriges absolut bästa spelare och Eva Häggqvist som varit både svensk mästarinna och Europamästarinna samt många elitseriespelare. IFK Umeå har ofta fått rollen av farmlag för UIK och GCK. De två senaste bidragen till UIK:s elitserielag är Erik Lidén och Benny Bergqvist. Eva Häggqvist är dock nu tillbaka i IFK Umeå.

Vasautbyte

Både herrarna och damerna har utbyte med lag från Vasa. Herrarna fick ta över BKS:s utbyte med IFK Vasa hösten 1968. Sedan dess har man mötts 66 gånger. Veteraner i detta sammanhang är Stig Ole Granholm IFK Vasa som varit med 57 gånger och Staffan Flordh IFK Umeå 51 gånger.

Damerna har sedan 1982 haft utbyte med Vasa IS.

Riksmästerskap

IFK:s Centralstyrelse anordnar varje år ett Riksmästerskap för IFK:are över hela Sverige. IFK Umeå har under årens lopp haft många framskjutande placeringar. I årets Riksmästerskap slog damerna rekord i 4-manna med siffror som var bättre än herrarnas rekord!

Interna tävlingar

Sektionen har ett antal traditionella interna tävlingar. De som fortfarande spelas varje år är klubbmästerskapet, klubbmixen och julskinkan. Första klubbmästare bland herrarna var Axel Ederlöf och bland damerna Ulrika Holmberg.

Bowlingfakta

1980 Damerna gick till SM-final för 8-mannlag och slutade på 5:e och sista plats.

1982 Eva Häggqvist gick till JSM-final. Slutade på 7:e plats. Eva Häggqvist gick till riksfinal i 70-iaden. Slutade på 8:e plats.

Margit Öhman gick till riksfinal i Coca-Cola Cup. Slutade på 7:e plats.

1984 Eva Häggqvist ingick i det 5-mannalag som tog guld i Junior EM. Det blev även en silvermedalj i 2-mannalag och en fjärdeplats individuellt. Eva Granström gick till riksfinal i 70-iaden. Slutade på 13:e plats.

Damerna till SM-final för 5-mannalag. Laget, som bestod av Solveig Engdelius, Maud

Granström, Ulrika Holmberg, Eva Häggqvist och Margit Öhman, slutade på 5:e plats.

1985 Malin Gustafsson, Eva Granström och Eva Häggqvist tog SM-guld i 3-mannalag och slog även svenskt rekord.

1986 Malin Gustafsson och Eva Granström ingick i det 5-mannalag från Umeå som vann riksfinalen i U-allsvenskan. Eva Granström hade också det bästa snittet av alla spelare. Roger Carlsson blev trea i Sverigefinalen av Bowliaden.

1987 Eva Granström fick guld i 3-manna och brons i 2-manna vid Junior NM.

Eva Granström blev tvåa i riksfinalen av Bowliaden.

1989 Eva Granström blev fyra i dam SM.

1990 IFK Umeå gick till slutspel i Stafetten men lyckades inte nå någon högre placering.

1991 Roger Öberg, 12 år gammal, vann Knatteklassen i Stureby Ungdoms Tournament och tog i All Events-finalen totalsegern över motståndare från junior och U23 landslagen.

1992 Herrarna gick upp i Elitserien.

1993 Erika Linder blev sjua i riksfinalen av Golden Cup och tvåa i Mix.

2000 Erika Fagerqvist blev fyra i JSM. Damerna vann Norrlandsfinalen och gick till SM-slutspel för 8-mannalag. Laget gjorde en bra insats med klubbrekord men det räckte ändå bara till en fjärde plats.

Damerna kvalificerade sig för 3-manna SM. Eva Häggqvist tog SM-guld i mixed.

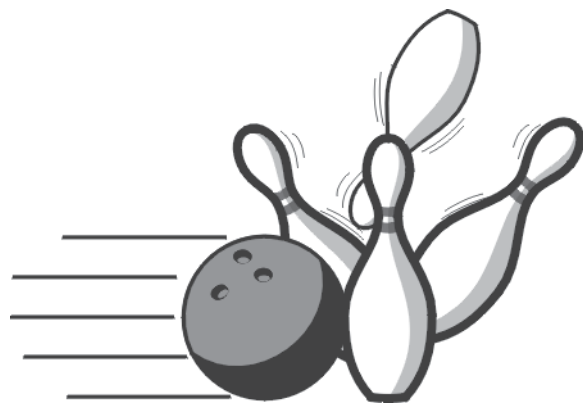
2001 Damerna gick återigen till final både i 8-manna och 3-manna men lyckades inte placera sig.

Eva Häggqvist, Erika Lidén, Veronica Ohlsson och Pia Keyser tog silver i Dam-SM för 4-mannalag.

Eva Häggqvist och Erika Lidén tog brons i Dam-SM för 2-mannalag.

Astrid Waller tog brons i Old Girls SM.

Eva Häggqvist blev fyra individuellt i Dam-SM.

Boxning 1942 -

Av Magnus Johansson

När IFK Umeå startade sin boxningssektion den 2 mars 1942 hade boxningen i Umeå legat nere i mer än tio år. Dess närmaste föregångare var Umeå Boxnings- och Brottareklubb som startade 1925 och upphörde 1931. På den tiden var det den kände IFK-ledaren Rickard Waller som ledde träningen. Initiativet till en boxningssektion i IFK Umeå togs av E W Zingmark och han blev också dess förste ordförande. Redan från starten var det ett tjugotal grabbar som tränade flitigt under Acke Sundells ledning.

Fr. v: Totte Hörnberg, Hogga Wigren, Manne Eriksson och Uno Tjernell.

Två Norrlandsmästerskap och 12 DM-tecken

Framgångarna lät inte vänta på sig och 1943 vann Totte Hörnberg i bantamvikt IFK Umeås första Norrlandsmästerskap i boxning, en seger som han upprepade året därpå. Vid länets första DM-tävlingar i boxning i Skellefteå 1944 blev IFK bästa klubb och lade beslag på fyra titlar: Totte Hörnberg i bantamvikt, Hogga Wigren i fjädervikt, Manne Eriksson i mellanvikt och Uno Tjernell i tungvikt. Året därpå, då IFK arrangerade DM, blev det fem DM-tecken till arrangörsklubben och 1946 tre titlar till IFK:s boxare. Detta var sista gången som DM i boxning anordnades i Västerbotten.

Eldsjälen Arne Frånlund

Eldsjälen, promotorn och matchmakaren Arne Frånlund kom med i IFK Umeås boxningssektion i mitten på 1940-talet. Han drog igång verksamheten på riktigt allvar med Uno Tjernell som omtyckt tränare.

Många av klubbens aktiva kom via K4:s och

I20:s idrottshall till kamratföreningen. Det dröjde inte länge förrän IFK Umeå nådde stora framgångar i den nationella boxningsringen och först ut i raden av svenska mästare var Karl-Erik Norfall 1960. Han visade sig vara början till något riktigt stort för den framgångsrika Umeåklubben. Under 1960-talet upplevde IFK Umeås boxningssektion en storhetstid där Kenneth Israelsson var den störste stjärnan. Efter sitt genombrott med guld i junior-SM 1962 följde Kenneth upp med fem stora SM, nordiskt mästerskap, tre EM-starter och var inte långt ifrån att komma med till OS.

Tillsammans med Karl-Erik Norfall, Ivar Oskarsson, Tore Andersson, Rolf Lingvall, Rolf Modig och Lars Dahlkar bildade Kenneth Israelsson ett mycket starkt lag som utstrålade ett gott självförtroende i boxningsringen.

Under 1970- och 80-talen stod inte IFK Umeås egna aktiva boxare i centrum. I stället ägnade eldsjälen Arne Frånlund mycket tid och kraft åt att öka intresset för boxningen i Umeå genom att arrangera landskamper och stjärnspäckade galor som fyllde både Umeå sporthall och ishallen på Teg med tusentals åskådare.

Fr.v: Karl-Erik Norfall, Kenneth Israelsson, Ivar Oskarsson, Lars Dahlkar och Rolf Modig.

1980-talet var galornas årtionde i boxnings-Umeå.

Arne Frånlund, som fram till dess att han avled i mars 1993, hann med att arrangera ett 50-tal stora galor hade alltid ett gott stöd och värdefull hjälp av den driftige kanslisten Mats Bäckström.

Många av Sveriges namnkunniga amatörer och blivande proffsboxare har visat upp sig i Umeå genom åren: Patrick Lumumba, George Cramne sedermera Scott, Lotfi Ayed, Shadrach Odhiambo, Håkan Brock, Jimmy Mayanya och Roberto Welin.

Men det har inte enbart handlat om blågula hjältar i galaföreställningarna. Umeåpubliken har även fått bekanta sig med toppboxare från Finland, USA, Kenya, Ungern, Ryssland och dåvarande Östtyskland, samt OS- och VM-boxare från de nordiska grannländerna. Efter ett stjärnspäckat 80-tal och galor på löpande band var IFK Umeå i början av 1990-talet tillbaka till vardagen igen. I träningslokalen i Umeå sporthall bedrevs en målmedveten men liten verksamhet. Efter Arne Frånlunds bortgång i mars 1993 bestämde sig sonen Peter för att driva verksamheten vidare.

- Då var det endast en handfull boxare som tränade hos oss, man kan säga att verksamheten gick på lågvarv, berättar Peter Frånlund.

Medan de få aktiva slog sina handskar mot sandsäckarna och päronbollarna tog Peter Frånlund fram sina egna hårdhandskar. - Det primära var att se över ekonomin som inte såg så bra ut just då, därefter se till att verksamheten blev mer organiserad. Flera av galorna på 1980-talet gav en liten nettovinst, men det var också någon gala som inte gick så bra, summerar Peter Frånlund.

Flyttade från Sporthallen till Ringside

När Peter kom in i bilden riktades stor fokusering på de egna boxarna, att erbjuda dem goda träningsmöjligheter. Intresset för boxning växte sig starkt i Umeå. Träningslokalen i Umeå sporthall visade sig snart vara för liten för en boxningssektion med stor framtidstro.

- Dessutom var vi tvungna att montera upp och ner ringen vid varje träningspass, vilket var slit- samt i längden. Det var den största orsaken till att vi bestämde oss för att skaffa något eget. Hösten 1996 flyttade IFK Umeå sin boxningsverksamhet till den nya lokalen Ringside som är belägen vid strandleden i Umeå.

- Redan 1995 var det bra tryck på vår verksamhet tack vare att det blev mer populärt att hålla på med boxerobics och boxercise. Det stora intresset gjorde att vi var mer eller mindre tvungna att flytta till en egen ny lokal.

Under senare delen av 1990-talet har IFK Umeå utvecklats till en av Sveriges framgångsrikaste boxningsklubbar.

Tränaren, ledaren och eldsjelen Peter Frånlund berättar om hemligheten bakom framgångarna: - Nya träningslokalen har betytt oerhört mycket för oss, plus att boxningen idag har blivit mer populär än vad den varit tidigare. Det finns mycket som ligger bakom det, men jag tror att det har att göra med att klimatet har blivit hårdare där ute, säger Peter och tittar ut genom fönstret.

Gonzalo Amunarriz

Framgångarna under 1990-talet började med spanjoren Gonzalo Ammunariz som blev svensk mästare i supertungvikt 1994.

- Han var vår stora fixstjärna som banade väg för många av våra andra boxare. Det var synd att inte Gonzalo stannade hos oss längre, utan i stället valde att flytta till Enköping för att satsa på rugby.

Tjejer satsar på boxning

Boxningen är starkt förknippad med män, men hos IFK Umeå gavs det stort utrymme för tjejer att målmedvetet satsa för att bli något. Maria Olsson var klubbens första damboxare och lyckades ta brons vid SM 1995. Det var framför allt genom den nya vågen boxercise som IFK Umeå rekryterade sina tävlingsaktiva, tanger och framtidsloften som ville mer än att bara träna boxning. Under 1990-talet nådde IFK Umeå mycket stora framgångar. Erik Johansson, som fostrades i IFK Umeå men som senare bytte klubb till Örnsköldsvik, vann junior-

SM 1992. Simon Strandberg tog guld i junior-SM 1995 och ett år senare fick IFK Umeå bekräftat att deras satsning på ungdomar bär frukt när Paul McCarthy och Rickard Lindström vann varsitt guld i diplom-SM i Sjöbo.

Men detta var alltså bara början på något riktigt stort för IFK Umeå, som var en av landets mest dominanta klubbar under slutet av 1990-talet, där vi konstaterar att Erika Långström, Mikael Nygren och Thomas Ljungberg alla har blivit svenska mästare på seniornivå. Dessutom blev tränaren Peter Frånlund utsedd till "Årets tränare" inom svensk boxning säsongen 1998/99.

- Men jag har haft god hjälp av mina kollegor, det är inte bara ett enmansverk. Hussein Güneş-Lindvall och alla andra tränare i klubben har betytt oerhört mycket för vår verksamhet, säger Peter Frånlund. I slutet av det framgångsrika 1990-talet bestämde Peter Frånlund sig för att bygga vidare på det som hans far, Arne Frånlund, under 1980-talet engagerade sig så starkt för.

Boxningsgalor

I mitten av mars 1999 arrangerade IFK Umeås boxningssektion en gala på ett av Umeås nöjeställen under namnet "Knock-Night" där kamratföreningens egna tävlingsaktiva ställdes öga mot öga med den nordiska eliten.

- Vi såg galan som en avslutning på säsongen för våra egna boxare. Det hade naturligtvis varit större att kunna arrangera en gala med

fixstjärnor som George Scott eller någon annan toppboxare, men vi anser att det är viktigare och framförallt roligare att satsa på vårt eget material, berättar Peter Frånlund.

Och det är också det som gjort IFK Umeå till en av Sveriges framgångsrikaste boxningsklubbar.

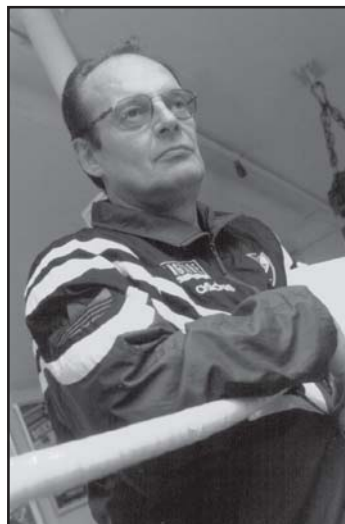
Men det är inte bara i den nationella boxningsringen som IFK Umeå gjort resultat i absolut toppklass. Steven Musisi, född 1982, blev i slutet av 1990-talet uttagen i det svenska ungdomslandslaget och nådde kvartsfinal i ungdoms-EM 1998. Därefter följde ett par stora internationella landslagsuppdrag för Musisis del. I junior-EM i Kroatien 1999 slutade han på tredjeplats och förra året gick Steven vidare till kvartsfinal i junior-VM i Budapest.

- Steven är den av våra boxare som lyckats bäst internationellt i modern tid, konstaterar Peter Frånlund och noterar att även Thomas Ljungberg, Erika Långström, Paul McCarthy har fått förtroendet i den blågula svenska dräkten under det senaste årtiondet.

I IFK Umeås boxningsstall finns många talanger som gör stora framsteg. Bland andra hittar vi Alexander Papacosta, Hanna Långström, Mateo Sandgren och Jonis Abdulkadir, som under det senaste året nått toppresultat i diplom-, nybörjar- och ungdoms-SM, framgångar som naturligtvis lovar gott inför framtiden.

Två generationer Frånlund
Ovan: Arne Frånlund
Till höger: Peter Frånlund

Cykel 1901 - 1939

Av Ivar Söderlind

De första cykeltävlingarna började arrangeras i Sverige på 1880-talet men inte förrän 1903 var det enligt tillgängliga källor dags för den första cykeltävlingen i Västerbotten och sträckan var 5000m. Den arrangerades av IFK Umeå, som hade cykel med på programmet redan vid bildandet 1901. Andra försöket gjordes 1905 då distansen utökats till 13 mil, Umeå-Nordmaling fram och åter! Segrade gjorde IFK Umeås A Degerman på 6 tim 21 min 1/5 sek i synnerligen dåligt väglag. "Verkligen bra gjort" hette det i IFK Umeås Festskrift 1921.

Skidåkaren Arvid Dahlberg segrade på cykel 1913

Sedan vilade cykelsporten till 1913 då IFK "gjorde en ansats att få denna trevliga idrott i ropet". Tre tävlingar anordnades på 30, 50 och 75 km och segrare blev alla gångerna IFK Umeås duktiga skidåkare Arvid Dahlberg. Hans segertider på respektive distans var 55 min, 1 tim 40 min och 2 tim 20 min. Arvid från Kassjö var Västerbottens förste svenske mästare på på skidor. Han vann SM på 60km både 1914 och 1915. Det berättas att han var en stilig typ på skidor, som brukade tävla i vit stärkskjorta och ofta använde vita glacéhandskar för att få bättre grepp om stavarna. Efter 1915 drog han sig tillbaka från tävlingsbanorna (frånsett ett enstaka skidlopp 1919) och ägnade sig åt sitt hemman på Öhn.

Premiär för DM 1917

De kommande åren anordnades några cykeltävlingar "med glesa startfält, dåliga resultat samt utan betydelse". År 1917 var det premiär för DM och segrare på 10 km var J Backman, IFK Umeå med tiden 17 min 12.6 sek. På 100 km premiärsegrade den kände idrottsprofilen Berndt Lundstedt, också IFK Umeå. Han tog god tid på sig, segertiden var 4 tim 9 min och 37 sek. Berndt var vid denna tid 20 år gammal och blev under 1920- och 1930-talet legendarisk idrottsledare och fotograf. I de flesta idrotter var han ledare och instruktör.

Inga DM 1918-1925

Intresset för cykelsporten var fortfarande minimalt och utvecklingen i denna idrottsgren dåligt. Inga DM arrangerades 1918-1924 men 1925 var det dags för nästa DM-seger för IFK Umeå. Det var Rudolf Aronsson som segrade på 100km med tiden 3.28.45. Från och med 1927 började DM på cykel arrangeras varje år och framgångarna för IFK Umeå fortsatte. Edvard Aronsson, IFK Umeå segrade på 100km tre år i rad innan Artur Häggblad dök upp på arenan. Tegssonen och fyrfaldige Vasaloppssegraren vann 1929 både på 10 och 50 km för juniorer. Han var ju en självplågare av Guds nåde och tyckte om cykeltävlingar där de tog emot. Arthur var 1930-talets dominant på cykel i länet med sex raka DM både på 10 km och 100 km åren 1930-1935. År 1934 tävlade han av någon anledning för Tegs SK och alla övriga år för IFK Umeå som var länets dominerande cykelklubb fram till 1930-talets mitt. Totalt under åren 1917-1936 vann föreningens cyklist 17 individuella och 12 lag-DM på 10km och 100km.

Vid 1930-talets mitt var IFK Umeås storhetstid på cykel över och föreningen lade ned verksamheten 1939. Tegs Sportklubb och nykomlingen Gimonäs Cykelklubb tog vid denna tid över den nu snabbt växande cykelsporten.

Fakta

Cykel fanns med på programmet när IFK Umeå bildades 1901.

17 individuella DM-tecken och 12 lag-DM på 10km och 100km 1917-1936. Meste DM-vinnare är Arthur Häggblad med 10 individuella DM-tecken för IFK Umeå 1930-1935.

IFK Umeå lade ned cykelsporten 1939.

Fotboll 1902 -

Av Rolf Johansson

Fotbollen i Västerbotten och i IFK Umeå har anor från sekelskiftet. Västerbottens Fotbollsförbunds förste ordförande blev den legendariske fotbollsspelaren i IFK Umeå, John R Sandström, i fotbollskretsar kallad Zanke 1. Innan han blev ordförande hade han skött fotbollsverksamheten inom länet. Han betecknas som fotbollens apostel i Västerbotten. Ivar Johansson IFK Umeå blev också invald i styrelsen när Västerbottens Fotbollsförbund bildades 1924. Han kom att bli en drivande ledare i IFK Umeå under många år. Han var inte enbart intresserad av fotboll utan alla idrotter inom föreningen fick hans stöd. Organiserade fotbollstävlingar förekom från 1916.

En tävling som det stod glans om, var turneringen om Berska statyetten, kanske det mest eftertraktade fotbollspriset. Sedan priset innehafts av I20, K8, Läroverket, Norrbyskär och Hörnefors, erövrades det för alltid år 1919 av IFK Umeå efter tre raka segrar. 1919 spelades en länskamp i Umeå mot Norrbotten. I detta läns-lag deltog åtta spelare från IFK Umeå, nämligen Teodor Grahn, Ragnar Grahn, John R Sandström, Birger Nordbrandt, Knut Eriksson, Georg Ståhlbröst, Karl Edlund och Ivar Vidman. De tre övriga var från Skellefteå IF och Skärgårdens IF. Länslaget vann med 3-2. Aldrig senare har IFK haft med så många spelare i läns-laget samtidigt. Ett stiligt rekord.

IFK Umeå var 1925 med om en unik sak. Ställningen i serietabellen efter sista matchen var att alla fyra lagen hamnade på samma poäng. Slutställningen i serien blev:

Hörnefors	6	3 0 3	13-11	6
UIK	6	2 2 2	10-9	6
IFK Umeå	6	2 2 2	9-10	6
Norrbyskär	6	3 0 3	10-12	6
Tidernas jämnaste serietabell?				

Spel om stora DM började för fotbollens del 1910. IFK Umeå vann DM 1916-1920 och 1925 och 1926. Man kan säga att IFK Umeå dominerade fotbollen i Västerbotten denna tidsperiod. Under 30- och 40-talen kom dock en

IFK Umeå 1952

Övre raden fr. v: Curt Abrahamsson, Erik Nordin, Lars-Thure Jonsson, Bertil Jonsson, Boris Bohman och Lasse Grundberg.

Nedre raden fr. v: Erik Sjöström, Affe Westman, Pelle Lundström, Sören Nilsson, Egil Hammarstedt. I bakgrunden Zanke 1 och Ivar Johansson.

period när fotbollen i IFK Umeå inte höll så hög klass.

Men föreningen hade i regel med tre lag varje säsong. 1939 vann IFK Umeås juniorlag serien med följande spelare: Yngve Andersson, Arne Mohlin, Axel Noreus, Erik Nordin, Olle Ahlman, Karl-Johan Appelblad, Pelle Isberg, Gustaf Sandgren, Alf Westman, Bertil Olofsson och Anders Carlsson, lagledare var David Jonasson. I slutet på 40-talet och början på 50-talet började fotbollen i IFK Umeå visa framfötterna igen. 1951 visade laget att de ville vara med i serietoppen.

IFK Umeå hade då fått ett antal spelare med mycket god standard; Lars-Thure Jonsson, Boris Boman, Bertil Boström, Tore Wikström, Bertil Jensen och Sören Nilsson. Detta medförde att vissa spelare värvades av andra klubbar i Umeå-området: Lars-Thure Jonsson till IFK Holmsund, Bertil Boström till Sandåkern och Sören Nilsson till Sandvik. Det gällde nu att börja bygga upp ett nytt lag och 1955-56 var IFK Umeå åter med och kämpade om serie-segern i div IV södra. Efter en olycklig höstomgång spurtade man friskt på vårkanten och hade så när passerat Obbola, "den ständiga tvåan". Sandåkerns SK vann serien.

Säsongen 1956-57

Innan IFK hade bärgat segern i sin grupp hölls spänningen vid liv på ett sällsynt sätt. När två matcher återstod av spelåret hade inte mindre än sju klubbar segerchans och lika många hotades av nedflyttningsspöket, men IFK redde upp situationen genom att klart besegra Storuman. Laget spelade 1-1 mot farligaste konkurrenten Gunnarns IK i en svår bortamatch för att till sist vinna sista matchen över IFK Rundvik. Det blev till sist två namnkunniga skidklubbar från div IV som avancerade till div III. I den norra serien blev det skidklubben Vargarna Byske och i den södra serien IFK Umeå. Lagets stora tillgång var familjen Johan och Göta Jungdalen. Johan som ordförande och Göta som materialförvaltare. Lagledare Arne Frånlund och spelande tränare Rolf Johansson.

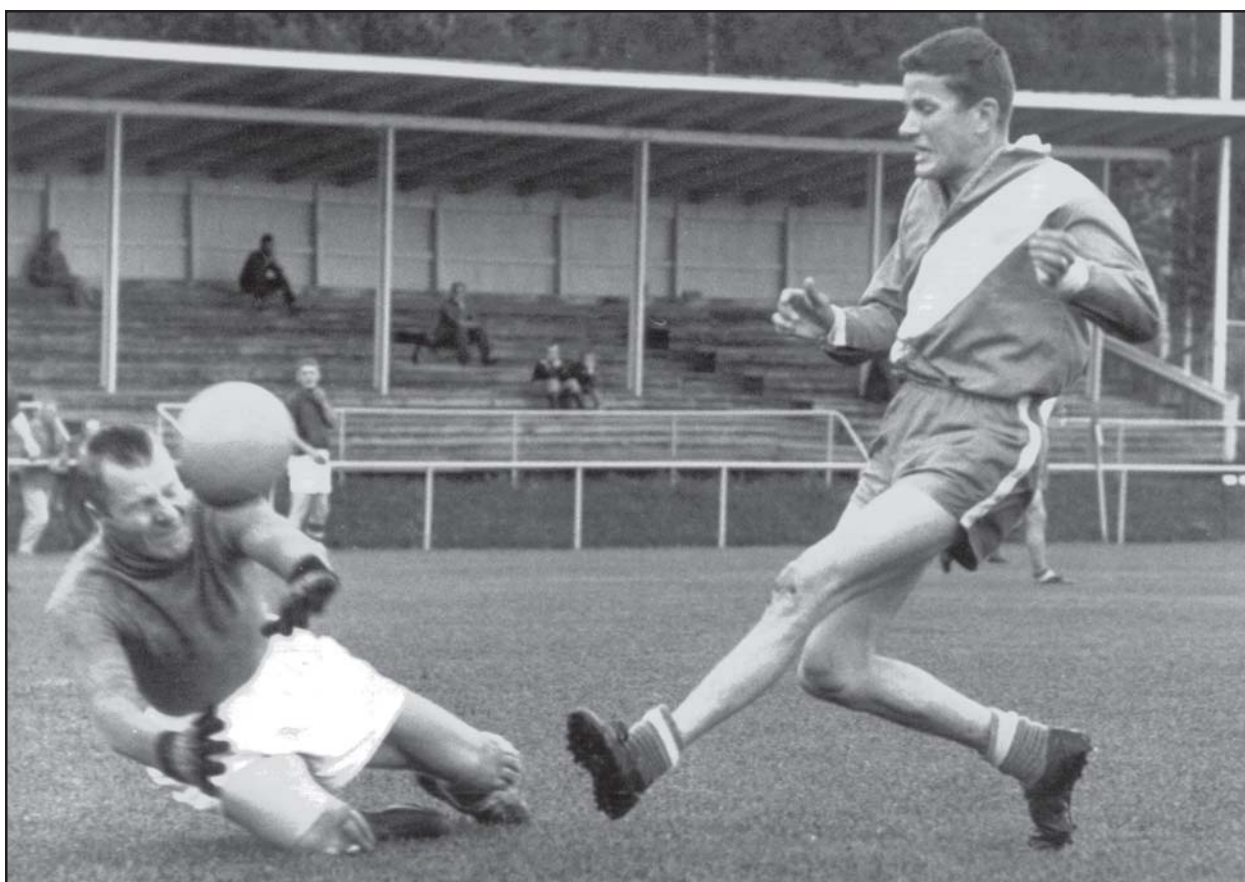
IFKs bästa spelare var tekniske innern Boris Boman, de skottfarliga och snabba spelarna Lars-Thure Jonsson och Rolf Johansson samt brytsäkra centerhalven Leopold Jighage. Denne värvades av GIF Sundsvall. Där utvecklades han och blev en mycket bra spelare i allsvenskan.

Säsongen 1957-58.

IFK Umeå spelade i div III Mellersta Norrland och orkade inte hålla sig kvar utan fick ta klivet tillbaka till div IV. Men i skytteligan klarade Rolf Johansson av att göra 25 mål och Lars-Thure Jonsson 22 mål.

Säsongen 1959

Striden mellan topplagen Obbola IK och IFK Umeå var oviss in i det sista. Men Obbola drog det längsta strået och blev seriesegrare. Att IFK hade bra spelare visade sig i att föreningen fick med två spelare i länslaget. Rolf Johansson spelade i matchen mellan Ångermanland och Västerbotten och målvakten Matti Jokinen i matchen mellan Västerbotten och Norrbotten.

Rolf Johansson gör mål på Obbola 1960

Säsongen 1960

IFK Umeå lyckades nu åter vinna div IV. Seriefinalen mot Sorsele vann IFK övertygande med 4-0 och därmed var avancemanget klart. IFK svarade för en förträfflig målkvot. 46-5 efter 14 matcher. De fem baklängesmålen tyder på en god målvakt, Matti Jokinen. Han var också lagets straffläggare och slog in fyra mål.

Säsongen 1961

IFK var åter tillbaka i div III. Laget gjorde en mycket fin säsong och placerade sig som femte lag. Dessutom vann IFK Umeåcupen mot Gimonäs med ett drömmål av Dan Andersson.

Säsongen 1962

Säsongen blev mycket hård för IFK. Tre lag skulle flyttas ner till div IV och inför sista spelomgången var fyra lag inblandade i nedflyttingsstriden. Det var IFK, Umeå IK, Alfredshems IK och Sandslåns IK. IFK tog sig samman och vann den sista matchen mot Sandslån med hela 7-1. Kontraktet var räddat.

Säsongen 1963

IFK hade inte det spelarmaterial som erfordrades för att hålla sig kvar i div III. Centerhalven Bertil Nilsson hade värvats av Gimonäs CK och spelarna Lars-Thure Jonsson, Kjell-Ivar Jonsson samt målvakten Hans Algotsson slutade. Deras ersättare kunde inte helt fylla luckorna.

Säsongen 1964

Föreningen satsade nu hårt för att komma tillbaka till div III. Sören Hedman från IFK Holmsund knöts till föreningen som spelande tränare. Seriesegern bärgades med sex poäng och IFK var åter i div III. Sören Hedman och Rolf Johansson var de drivande krafterna bakom verket. Sören Hedman var till ovärderlig nytta med sin rutin och spelskicklighet.

Säsongen 1965

IFK kom väldigt väl förberedda till premiären i div III. Laget hade fått en mycket bra förstärkning i Sören Lindgren från Norsjö. När sluttabellen för säsongen redovisades hade IFK belagt en hederksam sjätteplats. Tyvärr värvades målvakten Lars-Gunnar Jungdalen av Sandåkerns SK. Han blev senare målvakt i GIF Sundsvall som spelade i allsvenskan.

Säsongen 1966

Det andra året i div III blev mycket hårt för IFK. Laget gjorde många fina matcher med bland annat segrar över Gimonäs CK, Norsjö IF och Skellefteå AIK, men det skulle visa sig att detta inte räckte. I sista spelomgången var fyra lag inblandade i nedflyttningsstriden. IFK mötte Obbola på hemmaplan och vann med 3-2. Norsjö som också var inblandad i nedflyttningsstriden hade bortamatch mot Byske IF. Norsjö vann med 3-2 och kom på samma poäng som IFK, men hade bättre målkvot. IFK fick lämna div III.

Säsongen 1967

Denna säsong blev det tre topplag i div IV. Sandvik, Sörmjölle och IFK. Sandvik kom till sist att dra det längsta strået, trots att IFK besegrat både Sandvik och Sörmjölle. IFK gjorde 56 mål under säsongen.

Säsongen 1968

Denna säsong blev mindre lyckad. Laget spelade okoncentrerat. Man låg en kort tid i serietoppen och slutade på fjärdeplats.

Säsongen 1969

Div IV blev mycket spännande. Tegs SK vann med en poäng före trean Vännäs AIK. Seriesegern hade kunnat räddas genom seger över Teg i sista spelaromgången men kamratgänget orkade bara med 1-1. IFK ledde med 1-0 i 70 min, men då kvitterade Teg och blev seriesegrare.

Säsongen 1970

Spelåret blev från början mycket lyckosamt för IFK. Efter våromgången ledde laget serien. Likaså efter elva omgångar. Men tyvärr blev fyra nyckelspelare skadade och laget fick svårt att hävda sig. Hade man slagit Bjurholm borta i sista serieomgången hade man vunnit serien. Bland annat slog IFK bort en straff. Uttrycket "Bollen är rund" stämmer verkligen in i detta fall. Seriesegrare blev Täfteå IK.

Säsongerna 1971-79

Nu kommer en period där IFK spelar i div IV södra Västerbotten med olika resultat. Placeringarna i serietabellen ligger mellan 4:a och 11:a. 1974 var IFK nära att vinna serien med samma poäng (31) som Lycksele IF och Umedalen men med sämre målkvot än dessa lag. 1979 blir en misslyckad säsong och IFK får lämna div IV.

Säsongerna 1980-82

Dessa tre års spel i div V gav resultaten en nionde placering och två femteplaceringar.

Säsongen 1983

IFK:s strävan att åter komma till div IV lyckades denna säsong. Laget vinner serien före Spöland och Furunäs/Bullmark.

IFK Umeå a-lag 1987. Bakre raden fr. v: Rolf Johansson, tränare Manfred Sass, Jonas Pekkonen, Greger Jonsson, Peter Bäcklund, Anders Rundqvist, Erik Wikner, materialförv. Bosse Israelsson och lagledare Åke Bjurman. Mellersta raden fr. v: Roger Sandqvist, Peter Fors, Per Johansson, Peder Bjuhr, Rolf Svedlert och Rickard Norberg. Främre raden fr.v: Patrik Nordgren, Jörgen Brännström, Lars Jörlemo, Mikael Hultman, Peter Törnqvist, Nicklas Bjurman, Ronny Brännström och Christer Jonsson.

Säsongerna 1984-89

IFK är tillbaka i div IV och blir ett stabilt lag under dessa år. Placeringarna varierar men IFK-fotbollen satsar på en bred ungdomsverksamhet och strävar också efter att få ett damlag. 1985 har IFK med ett damlag i div IV södra, tyvärr bara kvar i seriespelet ett år. Andra föreningar i högre divisioner värvade våra bästa damer. 1989 blev ett lyckat år för U21-laget som vann sin serie. P 74 gjorde en mycket fin säsong och vann sin kvalgrupp till pojkallsvenskan.

Säsongen 1990

Det blev ett lyckosamt år för IFK. Föreningens ungdomssatsning gav resultat. Framgången resulterade i att pojkar 16 år spelade i pojkallsvenskan. De vann sin serie och gick vidare till pojk-SM. Inget lag från Västerbotten eller Norrbotten hade gjort detta tidigare. Tyvärr blev IFK utslaget av Solna AIK med 0-1.

Säsongen 1991-1992

IFK spelar i div IV och fortsätter att bygga upp sitt lag. Laget måste bli mer stabilt under en hel säsong för att kunna vinna serien.

Säsongen 1993

IFK vinner div IV före Åsele IK. Lagen har samma poäng men IFK vinner på bättre målkvot. Det var tuffa tag under hela serien om div III platsen. Segermarginalen blev 2 plusmål efter 22 matcher. En tuff och knivskarp serie. Tränaren Åke Sandgren hade åstadkommit ett suveränt resultat med sitt arbete.

Säsongen 1994

IFK spelar i div III och det fantastiska inträffar nu att IFK vinner div III norra Norrland en poäng före Bodens BK samt med en så fin målkvot som 48-18. IFK hade en bred trupp och en hög klass på spelarna. Bäste målskytt Joakim Nordin gjorde 15 mål och var lagets största profil. IFK hade också för andra gången ett damlag i seriespelet, div V södra och vann serien före Obbola. Ett mycket stort fotbollsår för IFK.

Säsongen 1995

Säsongen i div II Norrland blev mycket tung för IFK. Avancemanget från div IV till div III och till div II hade gått för fort. Laget hade behövt spela minst en säsong till i div III. Då hade även fotbollssektionen hunnit följa med vad beträffar ekonomiska resurser och en bättre organisation. Laget slutade på 11:e plats och det blev nedflyttning till div III. IFK:s damlag lyckades bra i div IV södra. Det tog en hedrande andra plats. Ungdomslagen inom IFK fortsatte att öka i antal och placerade sig mycket bra i serier och cuper.

Säsongen 1996

Spelet i div III skulle visa sig inte bli lätt för IFK. Andra lag i Västerbotten, Medelpad och Norrbotten visade nu stort intresse för våra spelare. En stor förlust var när IFK Luleå värvade Joachim Nordin. Målvakten Christer Jonsson gick till IFK Sundsvall. IFK placerade sig i serien på kvalplats och måste möta andra lag för att få spela i div III. Laget klarade inte av kvalspelet utan degraderades till div IV. Damlaget spelade i div IV södra. Laget tog en fjärde plats i serien och möjligheter finns att utveckla laget. Utvecklingslaget vann sin serie.

Säsongen 1997-98

A-laget spelar i div IV södra. De äldre spelarna har slutat och IFK måste börja om och spela in ett yngre lag. Men tyvärr klarar inte laget av detta utan flyttas ner till div V. Men det som glädjer är att ungdomsverksamheten ökar och lagen når fina resultat. Det görs ett mycket bra arbete av ungdoms

tränarna och föräldrarna. 162 pojkar och 34 flickor håller våra ungdomsledare igång under året. För damlaget blev det en tung säsong. När fyra omgångar återstod av seriespelet måste laget dra sig ur serien.

Säsongen 1999-2000

IFK spelar i div V. Nu börjar uppbyggnaden av ett nytt lag. De unga spelarna från ungdomsverksamheten måste få sin chans i A-laget.

IFK arbetar också hårt för att göra ett IFK-centrum utanför Umestan. Föreningen har skrivit ett treårigt avtal med Umeå kommun angående Vildmannavallen samt del av "Västra gipen". Föräldrar och ledare har även anlagt två stora gräsytor på "Västra gipen", norr om fotbollsplanen, vilket blir fina planer för våra ungdomslag.

IFK:s ordförande Knut Engman, Bo Axelsson, Rolf Johansson, Åke Bjurman och ungdomsledaren Reidar Rova har lagt ner ett fint arbete med att förverkliga detta. Utan föräldrarnas och ungdomstränarnas medverkan hade detta inte gått att genomföra.

Arbetsgruppen har också skrivit ett avtal på fem år med Umestan angående en byggnad intill fotbollsplanen som blir kanslilokaler och klubbtrum.

Följande medlemmar har nedlagt ett värdefullt arbete för fotbollen i IFK Umeå:

20-talet till 50-talet

John R Sandström

Gottfrid Haglund

Ivar Johansson

David Jonasson

Folke Jörten

1950-1970

Ivar Johansson

Sixten Jonsson "Blombacka"

Arne Frånlund

Johan Jungdalen

Göta Jungdalen

Östen Nordell

Karin Nordell

Torbjörn Berglund

Sune Åström

Rolf Johansson

Åke Bjurman

1971-2000

Åke Bjurman

Rolf Johansson

Göran Berggren

Bo Rune Israelsson

Peder Ångström

Martin Åström

Jon Kjellsson

Ola Wallgren

Bo Forsgren

Anita Oscarsson

Situationsbild från match mot Sandviks IK 1917. 12 - 0

Zanke 1 har just nickat bollen förbi den framrusande målvakten. "Bigge" Nordbrandt står i "boxarpose".

Harry Karlsson

Ny medarbetare på kansliet

Harry Karlsson är anställd på IFK:s kansli fr. o. m. hösten 2001. Han kommer huvudsakligen att arbeta för fotbollssektionen. Harry har representerat ett flertal fotbollsklubbar i umeåområdet. På framtiden är han ungdomsledare för P 89 Esboda SK samt materialförvaltare för Björklövens P 89 lag.

Friidrott 1901 -

Av Ivar Söderlind

Redan när IFK Umeå bildades 1901 fanns friidrott (allmän idrott) med på programmet och var vid sidan av skidor den stora idrotten under många år. Bland hästtramp och grästuvor tränade och tävlade då IFK:s friidrottsmän på K 8:s ridfält. Genom alla år sedan dess har IFK Umeå varit en av Västerbottens (826 DM-tecken) och Norrlands ledande friidrottsföreningar. Även på nationell nivå har föreningen haft framgångar med totalt 27 erövrade SM-tecken av friidrottare tävlande för IFK Umeå under åren 1957-1992.

Den första tävlingen

Den första tävlingen i friidrott i länet arrangerade Umeå idrottsförening på K 8:s ridfält den 10 augusti 1902. IFK Umeå dominerade i hoppgrenarna och vann totalt fem av de tio grenar som avgjordes. "Resultaten voro ej så glänsande, men anmärkas bör, att alla banor voro uppblötta och förstörda af föregående dagars ihållande regn, ofullständig träning, brist på teknik, samt kommer så en viss nervositet vid dessa första täflingar i allmän idrott, så måste man erkänna att resultaten voro medelmåttiga i förhållande till andra, uppnådda på andra orter inom Sverige." (Ur Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1910).

Segrarna i premiärtävlingen:

Höjdhopp: Anders Hellström, IFK Umeå 145 cm.

Stavhopp: Bengt Grahn, IFK Umeå 245 cm

Längdhopp: Herman Turitz, IFK Umeå 484 cm

Tresteghopp: Ernst Blomberg, IFK Umeå 1020 cm.

Löpning 100 m: Hjalmar Edström, Umeå Idrottsförening 12 1/5 sek

Löpning 500 m: Hjalmar Edström, Umeå Idrottsförening 91 1/5 sek

Löpning 5000 m: Alfred Sandström, Umeå Idrottsförening (resultat saknas)

Kulstötning: O Sandberg, Umeå Idrottsförening 16.46 m

Diskuskastning: J Åman, Umeå Idrottsförening 27.25 m

Stafettlöpning: IFK Umeå 52 2/5 sek.

En träningskväll

Följande dråpliga skildring av Ernst Blomberg från en träningskväll visar hur det kunde gå till i början av seklet: "Idrottsdräkten, som en del av oss anskaffade, väckte stort uppseende. Uppträda halvnakna. Idrottsdårar. Det var allt, vad vi var. Här ett minne från en träningskväll. Våra långdistansare tränade fram över K 8:s ridfält mot Tvärån och vidare samt tillbaka vid Tväråbron efter stora landsvägen fram till Normans i Ytterhiske där de hoppade från vägen till fältet. Lasarettet med sin sinnesslöavdelning var den tiden belägen på gamla platsen mitt för gamla kyrkogården (efter Storgatan väst på stan, min anmärkning). Av våra gossar voro en del ibland oss endast klädda i kalsonger och skjorta i brist på idrottsdräkt. När de denna kväll kommo fram till Tväråbron hade de framför sig en gumma. När hon vänder sig om, vid ljudet av pojkarnas flåsande, och fick se dessa i idrottsdräkt och Valle Bjuström i kalsongerna, då tog hon Gud i hågen, drog upp den tidens långa kjol över knäna och ila undan för glatta livet, högljutt tillkännagivande att idioterna från lasarettet kommit lös. Det hör till saken att gumman höll gott undan för pojkarna. Men man förvånar sig inte över att de voro handikappade av skratt, vilket denna kväll aldrig ville taga slut, när gummans sprinterlopp demonstrerades."

Årliga tävlingar på K 8:s ridfält

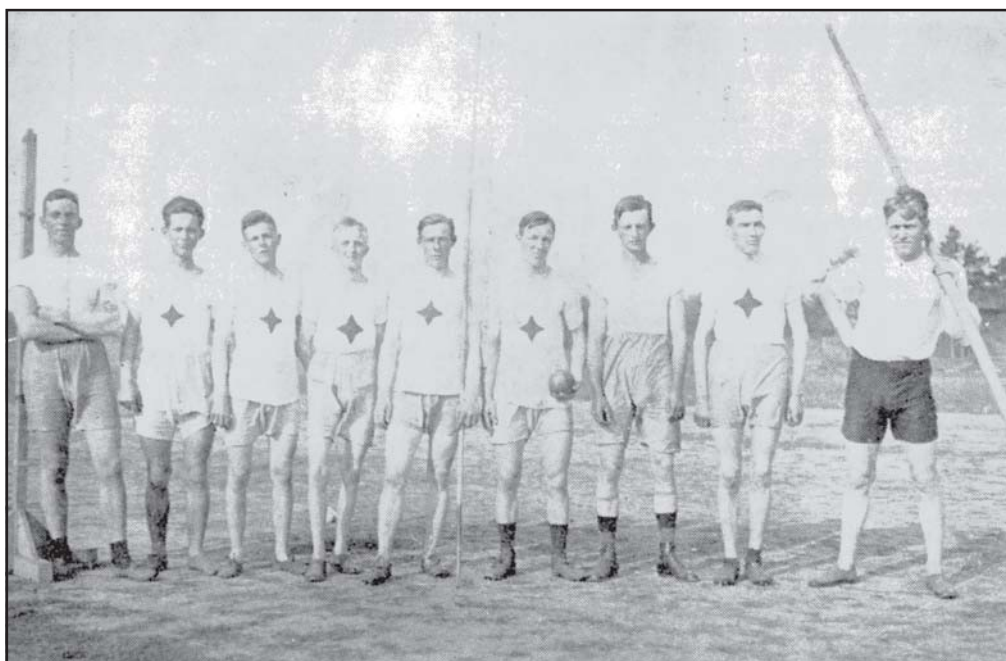
De kommande åren anordnade IFK Umeå tillsammans med Umeå IF tävlingar i friidrott, alltid på K 8:s ridfält. Det var vanligt att grenar som gång, brottning och cykel ingick i tävlingsprogrammet. År 1903 på hösten arrangerade IFK tävlingar i friidrott och 5000m på cykel. Detta år "blef den allmänna idrotten något eftersatt. Resultaten blefvo i det närmaste desamma som föregående år", heter det i Västerbottens Idrottsförbunds årsbok 1910. Med början 1904 och några år framåt anordnades en stadsmatch mot Sundsvall och de båda städerna tävlade om epitetet Norrlands bästa stad i all-

män idrott norr om Gävle. Sedan friidrotten var avklarad avslutades tävlingarna alltid med en fotbollsmatch - tala om drygt tävlingsprogram. För Umeås färger tävlade bland annat Axel Bäckman, IFK Umeå som i flera år hade hårda duster med Sundsvalls Gunnar Rönström om "all-round-priset", dvs tävlingarnas bäste sammanlagt. Den 25 man starka truppen brukade resa till Sundsvall med ångbåt.

som gjorde att flertalet av IFK Umeås medlemmar gick över till nybildade Umeå Läroverks IF. På hösten 1908 tog verksamheten fart igen sedan Västerbottens Idrottsförbund bildats.

Premiär för DM i friidrott 1909

År 1909 var det premiär för distriktsmästerskap i friidrott på Västerbottens Regementes (I 20:s) övningsfält i 12 grenar, naturligtvis endast för

Klubbmästerskapen i allm. idrott 1917.

Fr. v: Gösta Sandin, Gustaf Moberg, Ivar Johansson, Bror Burman, John R "Zanke" Sandström, Ivan Berggren, "Pippi" Strömberg, "Masen" Lewin, Martin Roos.

I augusti 1904 inbjöd IFK Umeå och Umeå Idrottsförening till friidrottstävlingar på K 8:s ridfält i 12 grenar och dessutom brottning. Totalt gjordes 37 starter. "Resultaten började här springa upp ganska afsevärdt" enligt Idrottsförbundet Årsbok. Det stora namnet var än en gång Axel Bäckman som segrade i samtliga hoppgrenar med följande resultatserie: trestegshopp 11.24, höjdhopp 150, längdhopp 544 och stavhopp 260. Vissa av resultaten förbättrades åtskilligt vid nästa tävling i september. Även 1905 var det bra intresse för friidrott och det presterades bättre resultat än tidigare år, fortfarande med Axel Bäckman som den bäste totalt sett. Startavgifterna vid dessa tävlingar var i stafettlöpning en krona per lag och i övriga grenar 25 öre. År 1906 avstannade utvecklingen i IFK Umeå dels genom att flera av föreningens ledande krafter flyttade från Umeå och dels på grund av en schism med läroverkets ungdom

herrar. I Idrottsförbundets Årsbok 1910 finns det ett långt referat från den fyra timmar långa tävlingen. Referatet inleds på följande sätt: "Ett helt litet Stadion uppe på Västerbottens Regementes övningsfält: en arena omsluten af en 400 meters lina och med i marken nedhuggen löpbana vid ytterkanten, en amfiteatralisk byggd estrad för de bekvämare åskådarna och stor vida fältet för dem som ville finna sig i att stå, samt för de ridande vakterna." Huvudfunktionärer var tio officerare med överste G Bergenstråhle som skiljedomare. Musik spelades hela tiden under tävlingarnas gång av Västerbottens Regementes och Dragonregementets musikkårer. Banorna var inte de bästa på grund av regn dagen innan. "Värre än för löparne var det dock för höjdhopparne, som gång på gång fingo slinta och dimpa ned rätt vårdslöst på ryggen och ryggslutet." Klockan sju på kvällen var det prisutdelning med dans i

Regementets gymnastiksal och med överstelöjtnant Scherdin som prisutdelare. IFK:s friidrottare vann fyra guld: Georg Svensson på 100m (12 3/5 sek) och i längdhopp (575), Ernst Blomberg (IFK:s ordförande detta år) stavhopp med den aktningsvärda höjden 270 och Viktor Jansson trestegshopp med 11.75.

Vid denna tid saknades alltid hoppgröp för nedslag i höjdhopp och stavhopp. Hoppstaven var av trä och till IFK:s friidrottare levererade Näslunds Snickerifabrik en stav i veckan, ibland fler. Ibland hände det att staven brast och hopparen på 250-270 cm:s höjd damp pladask i marken.

Umeå IK var friidrottssektion i IFK Umeå 1909

På senhösten 1909 bildades Umeå IK av medlemmar inom IFK Umeå med avsikt att vara en fristående klubb. UIK kom dock att fungera som IFK Umeås verksställande utskott (sektion) för friidrott under ett par år. Enligt Västerbottens Idrottsförbunds Årsberättelse 1910 skötte föreningen denna uppgift ”på ett förtjänsfullt sätt.” Officiellt bildades sedan UIK 1917 på Nykterhetskaféet av ett gäng Tegsgrabbar med 17-årige Helge ”Pippi” Boström i spetsen.

DM i friidrott 1910

DM i friidrott avgjordes för andra gången på I 20:s idrottsplats den 13-14 augusti 1910 i strålande solsken och med så många deltagare att man måste ha försökstävlingar på 100m, 400m, höjdhopp och diskuskastning. Förutom idrottsmän från Umeå deltog fyra representanter från IFK Skellefteå som hemförde sex av 15 mästerskap. Resultatnivån var högre än vid någon tidigare tävling i Västerbotten. Denna gång blev IFK:s deltagare utan DM-guld. Tävlingarnas bästa resultat presterades av Curt Fromm, I20 IF som vann 100 m på 11 1/5 sekund (dvs 11.2), en tid som med tanke på dåtidens utrustning och löparbanor var sensationellt bra och distriktsrekord under många år!

Sommarfesten på Norrbyskär

Den 16 juli 1911 anordnades för fjärde gången den årliga sommarfesten på Norrbyskär med ett par tusen deltagare. Det var tävlingar i bl a segling, simning, simhopp, fotboll och allmän drott (100 m, 400 m, 1.500 m, diskus, spjut, slägga, kula, höjd och stavhopp). Ångbåten ”Johan

Nyberg” fraktade aktiva och intresserade från Umeå. Som vanligt deltog en trupp från IFK Umeå, denna gång utan att ta hem någon seger i friidrott.

Märkliga friidrottstävlingar

En märklig friidrottstävling anordnades i augusti 1911 nämligen distriktsmästerskap i antik femkamp. A Dehlin, I 20 IF vann före Axel Curtelius, IFK Umeå. Det är en tävlingsform som omtalas i Grekland redan 700 år före Kristus. Grenarna består av löpning en grekisk stadion (ca 190 m), längd, spjut, diskus och brottnings. Den 15 oktober i 6 plusgrader och på frusen mark tävlade fyra tappra herrar i tiokamp på K 8:s ridfält. A Dehlin, I 20 segrade före IFK Umeås Georg Svensson. Den senare var IFK:s bäste friidrottare under dessa år med totalt sex DM-tecken 1909-1913 på 100 m, 200 m och längd. Under första världskriget 1914-1919 hölls nästan inga andra tävlingar än DM inom länet med begränsat antal grenar. 1914 inställdes DM helt på grund av mobiliseringen. Friidrotten kom sedan inte igång på allvar förän i slutet av 1910-talet.

Toppar under 1920-talet

Åren kring 1920 hängde IFK med bra i konkurrensen. Toppåret var 1921 med så många som 11 DM-tecken till IFK. Den siffran överträffades inte förrän 1961. Givna i länslaget på 1920-talet var dels Thorsten Hammargren i hopp, kort häck och kula och dels Einar Andersson på 100-800 m och stavhopp. Thorsten, 16 gånger distriktsmästare 1918-1921, hade en sagolik spänst med toppresultatet 13.37 i tresteg. Vid den tredje länsmatchen mot Norrbotten i Boden 1920 segrade Norrbottningarna i alla grenar utom en nämligen på 110 m häck där Thorsten var först i mål med 19.4. Einar Andersson med sitt lätta, naturliga löpsteg vann DM 11 gånger 1918-1921. Under 1920-talet var även långdistansaren Oskar Lindgren ett stort namn. Åren 1919-1928 tog han hem sju DM-tecken på sträckor från 10000 m till 40000 m. Vid denna tid, då det var ont om händelser på idrottens område, kunde DM i friidrott samla 500-600 åskådare. På funktionärssidan dominerade officerare och underofficerare från Umeås två regementen. I Västerbottens-Kuriren 1921 kunde man läsa: ”Vid DM i allmän

Efter stafettloppet "Umeå runt" 1924.

idrott gör sig det militära inslaget skarpt märkbart. Mycket med protokollförare, men få som gör något av de grövre arbetena såsom att markera kast m m". En milstolpe för IFK:s och andra Umeåklubbars friidrottsutövande var tillkomsten av Gammliaullen i juni 1925. Änligen hade man fått en tidsenlig friidrottsarena. Vid invigningen ringlade sig ett mäktigt tåg av idrottsutövare nedför Gammliaullen föregångna av flygande fanor och klingande spel.

Stadslöpningarna i Umeå

Den första stadslöpningen i Umeå arrangerades 1924 på initiativ av Umeå IK. Tävlingen "döptes" till "Umeå Runt". Vid dessa idrottsfester var gatorna packade med folk och lika trångt var det innanför säckväven på skolplan där målet var beläget på 1920-talet. Genom åren fram till början av 1980-talet har "Umeå Runt" sprungits ca 35 gånger och IFK Umeå har ett femtontal segrar. Initiativtagaren UIK vann det första loppet 1924 efter en stenhård kamp mellan UIK:s "Pelman" Pettersson och IFK:s Ville Lindgren som avgjordes på de sista metrarna. Den senare var importerad journalist från Luleå och vann 1923 tre DM åt IFK Umeå på 100 m, 200 m och i längd. Hans 670 i längd var ett mycket bra resultat. Umeå Runt 1927 gick i början av juli och en morgon några dagar före loppet var marken vit av snö. Björkarna tyngdes av snömassor och trafikproblemen var stora. Men innan loppet hade snön smält bort och lopp-

pet kunde genomföras programenligt. I IFK:s lag som vann "Umeå Runt" det året ingick tre bröder Björnwall: Tord, Sven och Gunnar (den senare signaturen "Björn" i VK). Bland IFK:s friidrottare från 1920-talet bör även Erik Stenberg nämnas. I DM tog han 1923-1928 hem fem titlar på 100-400 m. Han tränade mycket måttligt och levde på sin styrka. Erik blev svensk kamratmästare 1928 och segrade på 400 m i länsmatchen mot Norrbotten 1928. Skidåkaren Arthur Häggblad vann 1929 DM 20.000 m på tiden 1.03.10 och två år senare tog han hem segern på DM 25.000 m, tid 1.39.55. Arthur hade ett brett register. Förutom sina skid- och löpningsmeriter vann han under 1930-talet 12 DM på cykel och ett DM-tecken i kanot!

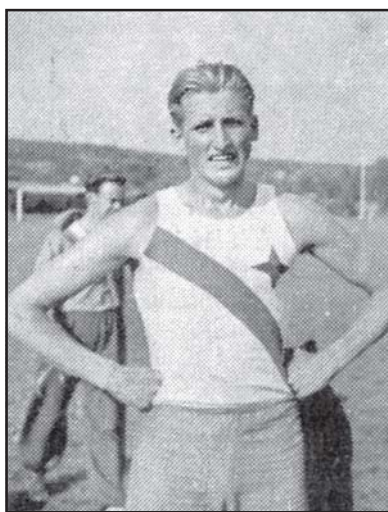
Stående hopp

Från 1924 och framåt var IFK länets genomgående bästa klubb i stående hopp. Werner Eriksson (senare Levér), inflyttad från Sundsvall, satte 1928 distriksrekord i stående höjd med 1.47, ett rekord som stod sig i tjugo år. Två gånger blev hans distriktsmästare i stående längdhopp, och fyra gånger mästare i stående höjdhopp under 1924-1930. Ett spänstfenomen var också skolpojken och friskusen Börje Uhnöo som åren 1925-1927 vann fyra DM i stående hopp. Senare under sin Uppsalatid gjorde han sig känd för att med dykstil - då ej tillåten - störta sig över 2 meter i höjd med ansats. Länets bäste i stående hopp genom tiderna

med 15 distriktsmästerskap 1931-1943 är Sixten Granholm, IFK Umeå. Dessutom blev han distriktsmästare i höjd med ansats 1936 och 1937 (bästa resultat 176). Som belöning för sina goda insatser på länsnivå fick han åka till SM 1938 då han blev sju i stående längdhopp med distriksrekordet 3.14. Det rekordet stod sig i mer än tio år. Länets främsta brödratrio i spjut genom tiderna är de tre "Liorna" Alvar, Erik och Gösta. De tränade upp sin färdighet på pappas lejdor på Magnusdal och kastade alla under 1930-talet över 50 meter. Alvars 53.40 från 1936 var klubbrekord.

Affe Westman - en idrottsprofil och mångfrestare av rang

År 1939 debuterade en 18-årig gymnasist i DM för IFK Umeå med att vinna stående höjd på 143. Det var Alf Westman (1921-1998) som under 1940-talet kom att bli Västerbottens friidrottsutövare framför alla andra.

Alf Westman

Han var en idrottstalang av sällan skådat slag och var i länseliten i de flesta bollsporter liksom i friidrott, backhoppning m m. Alf tävlade i början och slutet av sin friidrottsbana för IFK Umeå (1938-1942 och 1950-1953), för I 20 IF 1943-1944 och 1946-1949 och för Stockholms Studenters IF 1945. Under åren 1939 - 1952 vann han 31 individuella DM i friidrott. Utomhus debuterade han vid Senior-DM i Skellefteå 1941. I IFK Umeås minnesskrift 1951 berättar han: "Ur högen av kära idrottsminnen vill jag först sätta deltagandet i mitt första senior-DM i Skellefteå 1941. Varken SM-tecknet eller den

första landskampssegern förmår överskugga de ytterst glada och stolta känslor jag förnam, då jag på "kalviga" ben hämtade 1:a, 2:a och 3:e pris i resp 200 m häck, 110m häck och tre-steg..... Unikt nog blev jag utan final tilldömd en andraplacering på 110 m häck, trots att jag vunnit mitt heat och endast var 1/10 sämre än segraren i första heatet. Lustigast var nog min stil på 200 m häck. Före starten provlöpste jag över några häckar och några säkert välmenande kamrater tillrådde mig att ej ställa upp. Detta tog skruv. Ett nytt distriktsrekord såg dagens ljus!" Norrlandsdmästare i friidrott blev Alf 14 gånger under åren 1943-1953. Sitt sista NM-tecken vann han 1953 på 110 m häck då han 32 år gammal slog sina betydligt yngre medtävlande och noterade goda 15.9, tre tiondelar sämre än hans årsbästa på distansen.

Fem SM-medaljer och ett svenskt mästerskap

Förutom alla DM-tecken och Norrlands-mästerskap blev det under åren 1943-1949 fem SM-medaljer på 400 m häck och 1950 överraskade han med att bli SM-femma på 110 m häck (tid 15.6). År 1945 vann han sitt första och enda SM-tecken. Under detta enda år tävlade han för Stockholms Studenter och vann på goda 53.9. Sitt distriktsrekord 53.6 noterade han vid SM 1947 då han kom tvåa fem tiondelar efter Rune Larsson, MP, som året efter blev OS-trea i London. Alf deltog fyra gånger i svenska landslaget 1945-1947. I augusti 1945 gjorde han landslagsdebut på 400 m häck mot Finland och blev tvåa på fina 53.9, sekunden efter finske mästaren Storskrubb.

OS i London 1948

Vid Olympiska Spelen i London 1948 deltog Alf på 400 m häck. Han blev trea och utslagen i sitt försöksheat på 54.4, tiondelen efter White, Ceylon. Denne slutade sedan tvåa i finalen. 1943 fick Alf VK-guldet för årets bästa idrottsprestation i länet. Hans personliga rekord i friidrott går inte av för hackor. Vad sägs om följande serie: 100 m 10.9, 200 m 22.8, 400 m 49.6, 110 m häck 15.2, 200 m häck 25.2, 400 m häck 53.6 och längd 656. Sex av dessa sju noteringar var på sin tid distriktsrekord. Rekordet på 400 m häck stod sig ända till 1968 då tiokamparen Lennart Hedmark noterade 53.1.

En kämpe av renaste vatten

Umeälöparen gjorde sig känd som en kämpe av Guds nåde. Erik Svensson, Västerbottens Idrottsförbunds mångåriga ordförande, instämmer till fullo i detta. I Västerbottens Friidrottsförbunds jubileumsbok 1982 skriver han: "Länsmatchen i friidrott mellan Norrbotten, Västerbotten och Ångermanland, triangelmatchen kallad, var den stora begivenheten för den fria idrotten i norra Sverige från slutet av 1940-talet och under stor del av 1950-talet. Matcherna var åtminstone från början mycket jämna och ofta var det den avslutande stafetten, som blev avgörande för vart segern skulle gå. En av giganterna i det västerbottniska laget var under många år Affe Westman. Han var en kämpe av Guds nåde. Vid en av kamperna, som gick i Alfredshem, var det som ofta tidigare stafetten som skulle bli avgörande. I Västerbottenslaget löpte Affe tredje sträckan. Han hade ett betryggande försprång. Då hände det. Det lät nästan som ett pistolskott. (inbillning?) Och så kom ett vrål från Affe. Något hade gått sönder i ena benet. En vanlig människa hade kastat sig skrikande på marken. Så inte Affe. Han fortsatte hoppande på ett ben till växeln. Först då fick smärtorna ta överhand. Västerbotten vann och glädjetårarna rann efter kinderna på lagledaren som var Erik Svensson."

1940-talet var en bra period

1940-talet var totalt sett en bra period för IFK Umeås friidrott. Det ledararbete som Gottfrid Haglund inledde på 1920-talet och Alvar "Lia" Jonsson fortsatte med på 1930-talet började nu bära frukt. År 1940 noterades den största DM-skörden sedan början av 1920-talet för IFK:s friidrott med tio DM-tecken. Ernst "Ecke" Ekman blev 1942 SM-fyra på långa häcken med 55.0, en hårsman från tredjeplatsen. Med sin kraft och enorma vristspänst var han även framstående i fotboll, bandy, handboll och ishockey. Åren 1938-1944 vann han totalt nio DM-tecken. Förutom fyra DM på långa häcken, blev det två mästerskap på 400 m och ett DM vardera på 110 m häck, 200 m häck och i höjd. En annan framgångsrik friidrottare var Bertil Olofsson, uppväxt öst på stan. Redan som skolpojke på Rosendalsplanen visade han sin klass i tresteg. Som 19-åring överträffade han distriktsrekordet med 14.30, tyvärr med något för stark medvind.

Distriktsrekordet blev hans 1944 då han i godkänd vind hoppade 14.32, ett rekord som stod sig i många år. Sitt första DM i tresteg vann han 1940 med 14.14. Det blev sedan ytterligare fyra mästerskap, det sista 1947 med 14.02. Hans svåraste motståndare under alla år var Paul Högberg, Obbola IK, rektor på GCI och GIH i Stockholm 1956-1977. I länslaget var Bertil given under dessa år. Tillsammans med bl a klubbkamraterna och långdistansarna Yngve Fredriksson och Hans Bäckman var han med om länslagets omskrivna resa över Kvarken i augusti 1947. Då hade Västerbottens lag mot Österbotten en 52 timmar lång skräckresa i motorbåtar av mindre modell. Det var full storm, 27 sekundmeter och vågor på tio meter. Resan tog i vanliga fall elva timmar. Bertil och hans lagkamrater var glada att de kommit fram med livet i behåll. Matchen förlorades sedan med inte mer än 88-98, vilket var en stark prestation. Dessa kamper mot Österbotten hade premiär i Holmsund 1937 och var under många år en stor begivenhet, oftast med många IFK:are i laget. Sista gången tävlingen arrangerades var 1976.

Yngve Fredriksson, som tävlade för Sörfors IF innan han sitt sista aktiva år gick över till IFK Umeå 1947, var 1940-talets bäste långdistanslöpare i länet. Totalt tog han 1941-47 hem elva DM-tecken på bana och i terräng. Efter den aktiva tiden var han under 17 år sekreterare i Västerbottens Friidrottsförbund.

Duktiga stafetlöpare

Från 1940-talet bör också nämnas att IFK var framgångsrika i stafettlöpning. I IFK:s led fanns det gott om både sprinters och medeldistansare som hade förmågan att löpa undan med en pinne i näven I Umeå Runt och andra stafetter på gator och arena (4 x 100 m, 4 x 400 m och 4 x 1500 m) spelade de blåvita en framträdande roll och vann ofta. Följande löpare kan nämnas: långbente Carl-Axel Bäckman, stillöparen Arne Bernárdsson, terriern Bengt "Brandby" Brändström, journalisten Kurt Boberg, pålitlige Erik Persson, löparbegåvningen Eskil Odsander, stil-löparen och sprintern Lasse Widding, Ernst "Ecke" Ekman och slutligen Affe Westman innan 1943 då han gick över till I 20.

Lars Widding var IFK:s bäste junior 1943

IFK:aren Lars Widding (1924-1994) utsågs till IFK:s bäste junior 1943 då han sprang 100 m på 11.2 och hoppade 6.79 i längd. Han var uppväxt i Umeå på Kungsgatan 93. Vid 19 års ålder drabbades Lasse av TBC och tvingades sluta med idrott. Han lämnade Umeå 1944 och försörjde sig under många år som reporter i Stockholm. Drygt ett kvartssekel senare slog han igenom som författare med sina romaner med historiska motiv.

Lars Widding

Ytterligare ett par IFK:are från 1940-talet måste nämnas. Erik "Fille" Westman var en glad och temperamentsfull pojke som med den finska stilen och härligt tävlingshumör tillhörde länets bästa i spjut, personrekordet från 1943 är 61.86.

Aktiv friidrottare i 55 år!

Åren 1945 och 1946 blev Elof Wiklund från Stöcksjö distriktsmästare i kula på 12.43 och 12.83. Det senare året tävlade han för IFK Umeå och noterade då som bäst klubbrekordet 13.16, ett mycket bra resultat på den tiden. Han flyttade i unga år till Helsingborg. Drygt 50 år se-

nare är Elof fortfarande i högsta grad aktiv friidrottare, flerfaldig världsrekordhållare och världsmästare för veteraner. Varje morgon kör han ett skivstångs- och gymnastikprogram. Vid Veteran-VM i Brisbane, Australien sommaren 2001 blev nu 80-åriga Elof för tredje gången världsmästare i sin åldersklass och stötte 11.04 med fyrakiloskulan.

Under åren 1946-1955 "prenumererade" Åke Andersson på DM i höjd både med och utan ansats. Totalt blev det 14 DM. Hans klubbrekord i de båda grenarna var 185 respektive 148.

Vågdal under 1950-talet

Under 1950-talet var friidrotten i IFK Umeå i en vågdal. Antalet DM-tecken varje år var lätt räknade. Friidrottsledaren Lennart Fällgren berättar att Skellefteåområdet var totalt dominerande genom Skellefteå IF, Skellefteå AIK, Rönnskärs IF och FIF Burälven. Visst fanns det några lovande friidrottare i Umeåområdet men de var splittrade i starkt rivaliserande IFK och UIK, mer om det längre fram. Mest lovande var Erling Edvinsson som 1956, 19 år gammal, vann sju (!) grenar vid junior-DM. I specialgrenen längd noterade han 6.52. Vid 1957 års JDM upprepade han segeraden. Erling långa segerrad i längd vid Senior-DM inleddes också 1956, segerresultat 6.77 och han vann även vid Norrländska Mästerskapen (6.82). Vid första DM i friidrott för damer 1951 med fyra grenar på programmet segrade Birgitta Dahlgren, IFK Umeå 100 m med tiden 14.2.

Erling Edvinsson

Internationella friidrottsgalor i Umeå

Vid de s k Amerikaspelen på Gammliavallen 1951 inför 2.280 åskådare deltog den förnämsta friidrottstrupp som någonsin gästade Sverige. Trots att Vallen var vattendränkt efter flera dagars regn presterade bl a La Beach, Panama, Mc Kinley, Jamaica och Rhoden, USA topp-

tider på 100, 200 och 400 m. I kula stötte Jim Fuchs, USA fantastiska 17.34. Med början 1961 och med IFK Umeå som arrangör, blev denna typ av tävlingar med inslag av internationell elit regelbundet återkommande. Många av världens främsta friidrottssjörnor, och naturligtvis de flesta av Sveriges allra bästa, kom att gästa Umeå under de kommande 25 åren. I början kallades tävlingarna för "Umespelen" och under 1980-talet för "Contortaspelen" då även Umedalens IF ingick i arrangörgruppen.

IFK:s första SM i friidrott

IFK:s klart lysande stjärna under 1950-talet var Barbro Dahlbäck, uppväxt i Björksele utanför Lycksele. Hon blev 1957 IFK Umeås och länets förste svenska mästare i friidrott då hon vann 800 m med tiden 2.19.3. Redan 1955 blev hon länets förste landslagsdeltagare på damsidan vid landskampen mot Finland och Ungern. Samma år överraskade hon med att bli SM-tvåa på sin specialdistans med 2.22.3 en placering som hon upprepade år 1958 (tid 2.21.0) när hon flyttat till Stockholm och tävlade för IK Göta.

Samgåendet mellan IFK och Umeå IK

Hösten 1959 kom den gamla frågan om bildandet av en specialklubb för friidrott i Umeå och ett samgående mellan IFK och UIK åter på tal. Tidigare hade föreningarnas huvudstyrelser bestämt satt sig emot detta. Friidrottsledaren Lennart Fällgren berättar vid en pratstund drygt 41 år senare att grundproblemet var den akuta bristen på friidrottsledare - utan ledare kunde inte Umeå få ett slagkraftigt friidrottslag. De aktiva friidrottarna från de båda klubbarna som tränade på Gammliaavallen tog nu saken i egna händer. Efter ett antal träffar var saken klar. IFK lovade ställa upp med ledare (med Friidrottssektionens ordförande Bengt Forsman i spetsen) och alla UIK:are med tränaren Rolf Rönqvist i täten gick över till IFK inför säsongen 1960. Alla var inte positiva och det blev stora rubriker i tidningarna. Martin Lundström, IFK:s ordförande vid denna tid, berättar att han vid ett besök på Sporthallen våren 1960 ställdes inför fullbordat faktum. Han mötte då de tränande friidrottarna från IFK och UIK och de meddelade lugnt att nu finns det bara en klubb med friidrott och det är din klubb!

Barbro Dahlbäck

Friidrottens storhetstid inleds

Samgåendet blev upptakten till friidrottens storhetstid i Umeå. Redan 1960 vann IFK tio DM-segrar med sprintern Åke Lindström och Börje Jonsson (400-1500m) i spetsen. Friidrotten blev nu extra intressant och IFK fick fin uppbackning i lokalpressen. Till säsongen 1961 kom Bengt Persson, Henry Ekblad och Lena Johansson-Ekblad (de två senare duktiga kastare) till IFK Umeå. När dessutom Karl-Uno Olofsson började visa sin löparbegåvning och många andra utvecklades på rätt sätt, kom alla delar att falla på plats. Stadslöpningen "Umeå Runt" våren 1961 med start och mål på Gammliaavallen blev en glänsande triumf för IFK Umeå som vann för första gången på 15 år, tio sekunder före favoriterna IF Vingarna från Örnsköldsvik som hade bröderna Lage och Sören Tedenby i sitt lag. IFK:s lag: Hans-Erik Edén, Haldo Nilsson, Åke Lindström, Bengt Persson och Börje Jonsson. I en bil 25 m före löparna refererade Bengt Forsman loppet över kortväg till Affe Westman på Gammliaavallen, som förmedlade nyheterna ut i högtalarna. Allt klaffade alldeles utmärkt och publiken fick en fin ögonvittnes-

skildring av löparnas prestationer. Detta år blev IFK bästa länsklubb både i DM (15 DM-segrar) och Norrländska Mästerskapen samt vann överlägset Norra Norrlandsserien. I kvalet till allsvenska friidrottsserien på bortaplan segrade IFK knappt över Västerås IK och kvalificerar sig som första lag från övre Norrland till friidrottsseriernas "allsvenska". Under sex år var sedan IFK med i högsta serien och gjorde bra ifrån sig. År 1962 och de kommande åren slutade föreningen på andraplats. I DM var Umeåklubben outstanding under drygt tio år framåt med 24 mästerskap 1962 och sedan följde 22, 27, 19, 22, 21, 23, 23, 18, 19, 18 och 21 mästerskap 1973. Även vid Norrländska Mästerskapen var IFK bästa klubb under denna period.

Assar visade sina talanger som löpare

I början av 1960-talet visade skidåkaren Assar Rönnlund sina talanger på friidrottsarenorna. Han vann 1960 terräng-DM på 7000 m, en seger som han upprepade året därpå. Vid Norrlandsmästerskapen i Umeå 1962 segrade han på 10000 m med tiden 32.07.0. Samma år förbättrade han sitt personrekord på sträckan till 31.51.0.

23 SM-guld under 1960-talet

Under 1960-talet erövrade IFK:s friidrottare inte mindre än 23 SM-guld. Det började 1963 då Bengt Persson och Karl-Uno Olofsson (båda "Stora Grabbar i Sverige") för första gången blev svenska mästare. Inom samma timme segrade Bengt på 3000 m hinder (8.43.4) och Karl-Uno på 1500 m (3.51.4).

"BP" - en av svensk friidrotts stora

Bengt Persson (numera Widmark) från Önnesmark, Löfvånger är en av svensk friidrotts stora och IFK:s bästa friidrottare genom tiderna! Han tävlade för den sedan länge insomnade föreningen FIF Burälven fram till 1960 och under resten av friidrottskarriären 1961-1971 för IFK Umeå. Den kortvuxne och spåde "BP" med sitt lätta och naturliga löpsteg var i Sverigeeliten på sträckor från 1500 m till 10000 m och ett världsnamn på hinder. Han blev Nordisk Mästare 1963 och 1965, OS-10:a 1968 och EM-finalist 1966 och 1969. Han hörde till favoriterna vid OS 1964 men kunde ej delta på grund av

skada. Bengt deltog i 31 landskamper och segrade 23 gånger! Han erövrade under åren 1963-1969 inte mindre än tolv individuella SM-guld och tre i lag, varav sju på 3000 m hinder, 5000 m och 10000 m 1965, samt i terräng 1964-1966.

Karl-Uno Olofsson leder 1500 meter före Bengt Persson vid SM i friidrott 1964.

Åren 1965-1967 blev han även svensk mästare för IFK Umeå på 4 x 1500 m, första året tillsammans Stig Hjertstedt, Harry Westman och Karl-Uno Olofsson. Fredrik Westman ersatte Stig Hjertstedt 1966 och 1967. Segertiden 15.35.6 från 1965 gäller fortfarande (år 2001) som distriktsrekord för Västerbotten. Främst tack vare Bengt och Karl-Uno Olofssons insatser (Karl-Uno vann två individuella SM) var IFK Umeå under 1965 ytterst nära att ta hem Mästerskapsstandaret och bli bästa SM-klubb i Sverige! Inför avslutande SM på marathon var IFK i ledningen då Örgryte passerade. Fem gånger slog Bengt svenska rekordet på hinder och tiden 8.33.8 är fortfarande distriktsrekord för Västerbotten liksom hans 13.48.6 på 5000 m. Fem gånger förbättrade han svenska rekordet på hinder. År 1963 fick han tillsammans med

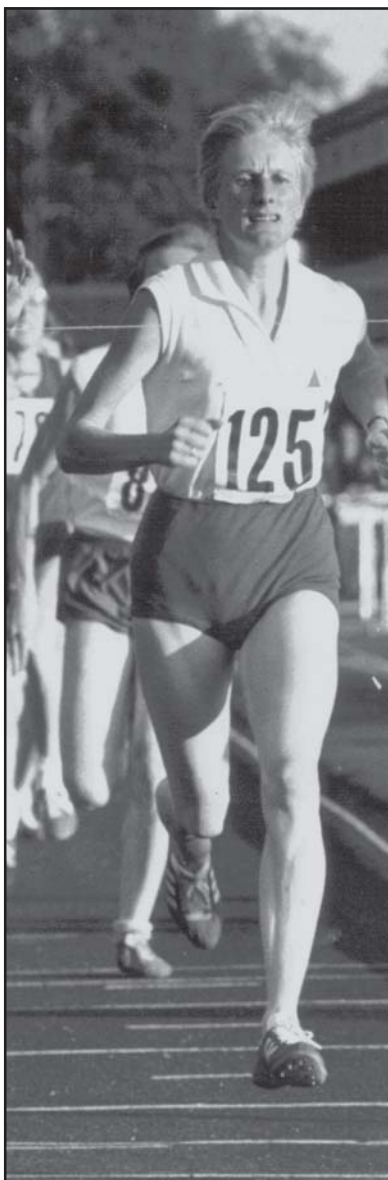
utförsåkaren Bengt-Erik Grahn VK-guldet, Västerbottens-Kurirens utmärkelse till årets bäste idrottsutövare i Västerbottens län. Sedan början av 1970-talet är Bengt bosatt i Visby på Gotland.

Karl-Uno Olofsson, en av Sveriges bästa friidrottare

Karl-Uno Olofsson, IFK Umeå är också en av Västerbottens främsta friidrottare genom tiderna. Han är född och uppväxt i jordbruksbyn Kussjö i nuvarande Vindelns Kommun.

Till och med 1960 tävlade han för FIF Burälven och därefter under alla år för IFK Umeå. Sitt första SM-tecken vann han 1963 på 1500 m. År 1964 var Karl-Uno en av Sveriges mest framgångsrika friidrottare med totalt fem landskampssegrar och SM-vinst på 1500 m. Han kvalificerade sig till OS i Tokyo där han blev utslagen i semifinalen med tiden 3.44.87. I slutet av året belönades han med Västerbottens-Kurirens guldplakett som bäste idrottsman i länet under 1964. Karl-Unos framgångar fortsatte under 1965 med tre landskampssegrar, nordiskt mästerskap, SM-vinst på 800 m och för tredje året i rad SM-seger på 1500 m. Mitt mest bestående minne av Karl-Uno upplevde jag som åskådare vid Finnkampen på Stockholms Stadion 1965 där han visade sin enorma fighterglöd. Efter 275 meters löpning snubblade han efter trängning, slog en kullerbytta och spiktrampade sig själv illa i handen (som efter loppet fick sys ihop med 15 stygn) och förlorade gott och väl 20 meter på malören men segade sig ifatt det bortflyende fältet och spurtade i mål som tapper trea!! Under 1966 väntade sig friidrottsexperterna att Karl-Uno skulle ta steget upp i den absoluta världseliten men en ryggskada satte stopp för effektiv träning och han kom aldrig tillbaka i gammal god

form. Han tog 1967 definitivt farväl av friidrotten på toppnivå genom att vid SM i Borås för tredje året i rad föra IFK Umeå i mål som segrare på 4 x 1500 m. När Karl-Uno lade upp efter 1967 års säsong hade han en imponerande meritlista med ett Nordiskt Mästerskap 1965, 13 A- och en B-landskamp (9 segrar), fyra individuella svenska mästerskap, tre svenska mästerskap i lag 4 x 1500 m för IFK Umeå, semifinalplats på 1500 m vid OS 1964, Stor Grabb i friidrott, Sveriges bästa medeldistansare 1963-1965 osv. Hans personliga rekordtider på medeldistans går inte av för hackor. De skulle fortfarande räckta till topplaceringar vid SM och i nordisk konkurrens: 800 m 1.47.9, 1500 m 3.41.8, 1000 m 2.21.5 och engelska milen 4.02.2. Samtliga dessa tider är ännu efter mer än 35 år distriktsrekord för Västerbotten! Efter sin elitaktiva tid har Karl-Uno funnits kvar inom IFK Umeås friidrott som ledare och tränare. Under ett par år var han ordförande i friidrottssektionen och under lång tid verksam som tränare. Vid IFK Umeås friidrotts tävlingar är han än idag med som funktionär, senast som löpningsledare vid inomhuslandskampen Sverige-Finland-Baltikum i Nya Noliahallen, Umeå den 24 februari 2001.

Siv Larsson

SM-guld till Siv Larsson och Lena Ekblad

Svenska mästare under toppåren på 1960-talet blev även Siv Larsson och Lena Ekblad. Siv inledde sina fina SM-insatser med SM-brons på 800 m 1961 då hon tävlade för Katrineholms AIK. Sitt första SM-guld för IFK Umeå vann hon 1966 i terräng 2000 m. Terräng-guld blev det även 1969 och 1970. Tillsammans med Britt-Mari Wincent och Anette Fager vann hon också lagguldet i terräng 1969. Sitt fjärde individuella SM-guld tog hon hem 1980 då SM på marathon introducerades för damer. Sivs seger

Lena Ekblad

-tid var goda 2.54.39. Hennes totala medaljskörd under åren 1966-1980 blev elva individuella SM-medaljer på 1500 m, 3000 m, terräng och marathon. Framgångsrik var också Lena Ekblad. Redan 1957 då hon tävlade för IFK Halmstad blev det SM-guld i diskus med resultatet 40.47. I sin comeback i SM 1969 med IFK Umeå som klubb blev det än en gång seger (42.56). Året efter tog hon SM-silver och 1972 (då hon flyttat från länet) SM-brons. Hennes distriktsrekord på 44.04 från 1971 stod sig i drygt 15 år.

Många fina insatser

Självklart bidrog BP och Karl-Uno mest till IFK:s framgångar under 1960-talet men många fler gjorde fina insatser. Siv Larsson och Lena Ekblad är redan nämnda. Britta Svensson blev 1966 SM-sexa och 1967 SM-femman på 400 m (personrekord 57.6) och vann 17 DM på 100-800 m och kort häck åren 1963-1968. Louise Hedqvist var länsetta i längd 1968-1973 (fem DM-guld) och blev SM-sju 1972. Samma år noterade hon 5.85 som fortfarande är distriktsrekord för Västerbotten. Erling Edvinsson, flerfaldig landslagsman i längd, var 1956-1964 åtta gånger bland de sex bästa i SM. Som bäst blev han SM-tvåa 1962 med 7.03. Personrekordet 7.26 noterade han 1964. Stavhopparen Hasse Algotsson från Åsele blev SM-trea 1964 med personrekordet 450. 1963 var han SM-sexa och 1965 SM-femman. Karl-Gustav "Lillen" Burlin kom från Rönnskärs IF 1965 och förbättrade året därpå svenska rekordet till 4.82. Han blev

SM-tvåa både 1965 och 1966. Även Örjan Johanson kom från Rönnskärs IF. Under flera år tillhörde han landets bästa sprinters med personrekordet 10.5. Han blev svensk mästare på 100 m för Rönnskärs IF 1965 och SM-femman för IFK Umeå 1966. Sprintern Åke Lindström deltog i landslaget på 400 m 1964 och blev SM-fyra och SM-sexa på 200 m 1965 och 1966. Hans personrekord på de tre kortaste distanserna var 10.9, 21.8 och 49.2. Andra som gjorde fina insatser under 1960- och början av 1970-talet, inte minst i IFK:s serielag, var bl a häcklöparen Stig Lissman från Malung (15.0 på 110 m häck), Staffan Berglund (10.8 på 100 m), Ulf Hjertstedt (10.9 på 100 m), Roland Persson från Lycksele (22.2 på 200 m och 49.9 på 400 m 1971), kastarna Olle Lodin (14.60 i kula 1968) och Henry Ekblad (53.25 i slägg 1963) samt löparna Harry Westman (1.53.1 på 800 m), Göran Bäckström (3.53.1 på 1500 m), Stig Hjertstedt och Stellan Eriksson. Den sistnämnde blev 1972 SM-femman på 3000 m hinder med 9.08.8.

Karl-Gustav "Lillen" Burlin

Stockholms Stadslopp

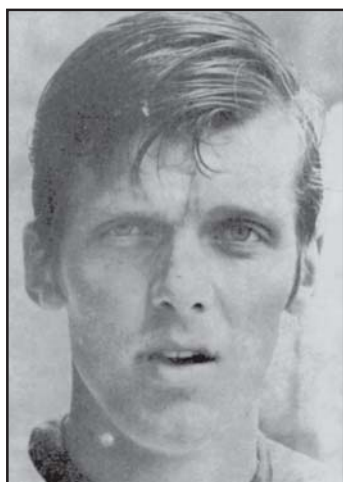
Under 1960-talet blev IFK:s insatser i landet största stafettevenemang, Dagens Nyheters Stadslopp i Stockholm, mycket uppmärksammade. Första gången 1966 blev IFK sensationella segrare inför 400000 åskådare och i konkurrens med de bästa lagen från Sverige, Finland och Norge. Bengt Persson kunde som slutman löpa in på Stockholm Stadion 49 sekunder före Bromma. I laget ingick Fredrik Westman,

Rolf Sandström, Karl-Uno Olofsson, Stig Hjertstedt, Göran Bäckström och Harry Westman. Lagledare: Lennart Fällman. Ytterligare två år segrade IFK Umeå innan tävlingen lades ned.

Under 1970- och 1980-talet var IFK:s framgångar nationellt inte alls på samma nivå som under 1960-talet. På distriktsnivå däremot höll vi ställningarna ganska väl under 1970-talet och några år in på 1980-talet med i genomsnitt 15-16 erövrade DM-tecken per år.

Bo-Staffan från Torvsjö

Vid sidan av Siv Larsson var hinderlöparen Bo-Staffan Westman (från Torvsjö utanför Åsele) IFK:s stora namn i början av 1970-talet. Han debuterade 1970 i landslaget mot Norge (6:a) och var samma år även med mot Polen (4:a). Under året var han Sverigefyra med goda 8.53.8. År 1969 blev han SM-åtta, 1970 SM-fyra och 1973 SM-sexa. Fem gånger vann han DM på sin specialsträcka.

Bo-Staffan Westman

Premiär för Umemaran 1973

I september 1973 var det premiär för Umemaran med IFK Umeå som arrangör - det första maratonloppet i länet sedan 1925! Initiativet till tävlingen togs av IFK Umeås Timo Malmberg. Tävlingen gällde som Norrlandsmästerskap och DM för en del norrlandsdistrikt. Elva tappra löpare sprang magiska 42195 m. Sträckning: Gamliavallen - Östra Kyrkogatan - Nydala-badet - Yttertavle tur och retur. Premiärsegrare blev Roger Antonsson, Skellefteå AIK med tiden 2 timmar 32 minuter och 3 sekunder. Tävlingen har sedan gått av stapeln varje höst, numera med Jalles TC som arrangör. Loppet är därmed Norrlands äldsta maratonlopp. Genom åren har fyra IFK-löpare varit i topp. År 1982 vann Siv Larsson damklassen på 3.17.38 och 1986 och 1989 var Ingrid Nilsson etta med

3.21.35 respektive 3.26.59. Lars-Gunnar Skoog har vunnit vid fem tillfällen. Första gången 1984 tävlade han för IFK Umeå och noterade sin bästa tid med 2.30.20. För Skellefteå IF segrade sedan Lars-Gunnar åren 1993-1996. År 1988 slutligen var det Lars Björnfot som var först i mål i Umemaran med 3.26.59.

Stora ungdomsframgångar under 1970-talet

IFK Umeås ungdomar hade under 1970-talet stora framgångar på ungdomssidan. Här följer ett urval. Vid USM och UP-riksfinaler 1975 blev det förstaplaceringar av 16-åringarna Göran Svensson i slägga (49.62) och diskus (51.80), Lars-Christer Bergman i stav (3.80) och 17-årige Tomas Nysjö i höjd (2.05). Vid UP-finalen i Östersund samma år placerade sig IFK Umeås pojkar på en fin tredjeplats bland landets klubbar. Göran blev sedan han flyttat från Umeå landslagsman i diskus och kastade som bäst 66.40 1988. Tomas Nysjös personrekord var 206 som han hoppade 1975. Två gånger vann han DM i grenen. År 1976 gick Lars-Christer Bergman över 4.40 i stav innan han började tävla för Spårvägen. Där noterade han 1981 personrekordet 5.20 och blev landslagsman. Även 1976 hade IFK:s friidrottsungdomar

framgångar. Vid UP-finalerna segrade 16-åriga Lars Frängsmyr, IFK Umeå både i höjd (2.00) och tresteg (14.09) för pojkar B. Hans personrekord är 2.02 i höjd och 14.53 i tresteg, resultaten noterade 1977 och 1985. Åren 1975-1985 vann Lars totalt sex DM i höjd, längd och tresteg. Vid riksfinalerna i Kalle Anka 1978 vann "fotbollsspelaren" Sivert Hellsten, IFK Umeå längdhopp för 14-åringar med utmärkta 6.26! Synd att den supertalangen inte fortsatte med friidrott! Vid UP-finalerna 1979 vann Per Salqvist (16 år) tresteg på 13.95 och följande år Skol-SM i längd med 6.88. Som bäst blev det 206 i höjd 1981. Det blev fem DM i höjd och två DM i längd fram till 1987 då Per gick över till Umedalens IF. Ytterligare två framstående stavhoppare under 1970-talet var Anders Sandström och Ulf Karlsson. Anders hoppade 1973 4.40. 18-åriga Ulf Karlsson klarade 1974 4.56. Han blev åtta vid Stora SM samma år. Personrekordet 4.90 noterade han 1978 då han tävlade för Malmö AI.

Arne Wiberg i landslaget

Vid bortalandskampen mot Frankrike i september 1977 hoppade Arne Wiberg imponerande 7.32 i längd (750 med för stark medvind). Han var under dessa år en jämn och pålitlig längdhoppare och blev SM-fyra 1977 och SM-femman både 1979 och 1980. Åren 1976-1988 vann han sex DM i längd.

Arne Wiberg

År 1977 överraskade Per Norlin (20 år) med att bli sexa vid Stora SM på 800 m med goda 1.52.89. Som bäst noterade han samma år 1.52.1. Åren 1973-1980 vann han totalt åtta DM på 400 och 800 m. Vid Stora SM 1977 överraskade 15-åriga jättelöftet Aina Tollefsen med en femteplats på 400 m häck (64.02). Samma år löpte hon på imponerande 63.0, vilket var seniordistriktsrekord för Västerbotten. Som 16-åring blev hon "Stor Grabb" i länet men sedan gjorde skador att hon tvingades lägga av med friidrotten. I Norrlandsstatistiken för 1977 var IFK Umeå bästa klubb på herrsidan och IFK tvåa på damsidan. Samma år tog IFK:s friidrottare hem 19 DM-plaketter!

Bra insatser under 1970- och 1980-talet

Länets bästa löpare på medel- och långdistans i slutet av 1970-talet var IFK:s ytterst lovande Micael Ågren (född 1959). Totalt under åren 1977-1980 vann han 9 individuella DM på 1500, 5000, 10000 m och kort terräng. Hans bästa tider var 3.53.60 på 1500 m, 14.33.88 på 5000 m och 31.18.91 på 10000 m. Andra namn från denna tid som gjorde bra insatser vid DM och andra tävlingar var bl a Annika Hultman, Gunilla Moreaus, Catrin Fredriksson, Maria Olsson, Anna-Stina Öhgren, Pia Edvinsson, Ann-Sofi Åberg, Marianne Rinnau, Annika Nordin, Benny Sehlberg, Jerry Sehlberg, Martin Johansson, Ola Rydell och Mats Hassbring. Annika Hultman var SM-sjuva i höjd 1970 (1.55) och hoppade som bäst 1.58 året efter. Åren 1965-1969 blev hon distriktsmästare i sin specialgren. Gunilla Moreaus vann sitt första DM i diskus redan 1956 och tog under perioden 1973-1979 totalt hem ytterligare åtta DM i diskus och kula. Hennes bästa resultat i de båda grenarna var 39.32 och 10.55. Catrin Fredriksson bästa år var 1971 då hon sprang 100 m på 12.6 och 200 m på 26.5. Åren 1969-1971 vann hon fyra DM på 100 och 200 m. Maria Olssons bästa gren var 100 m häck där hon som bäst gjorde 15.2 1979 och vann tre DM 1976-1979. Anna-Stina Öhgren vann fyra DM-tecken i kula och diskus 1975-1980. Hennes bästa resultat var 10.80 i kula och 36.72 i diskus. Pia Edvinsson hoppade 1976 som 13-åring (!!) 163 i höjd och vann senior-DM i grenen 1976 och 1980. Ann-Sofi Åberg sprang 1977 100 m på 12.6 och gjorde som bäst 12.05 1984 när hon tävlade för

Spårvägens GIF. Marianne Rinnau slog 1979 distriktsrekordet på 100 m med 12.1. Annika Nordin tillhörde i början av 1980-talet länslaget och gjorde som bäst 12.63 på 100 m, 25.91 på 200 m och 5.70 i längd. Benny Sehlberg vann sex gånger DM i diskus och två gånger DM i kula 1976-1981. Personrekorden är 47.28 i diskus från 1979 och 14.00 i kula från 1981. Bennys bror Jerry Sehlberg, landslagsman i basket, var också duktig i friidrott med 14.59 i kula och 45.30 i diskus som bäst i början av 1980-talet. Martin Johanssons bästa gren var 110 m häck med personrekordet 15.57 noterat 1981. Ola Rydells specialgren var tresteg och 1979 hop-pade han 14.55. Personrekordet 14.92 noterade han 1982 då han tävlade för Stockholms Spårvägar. Mats Hassbring var länets bäste sprinter 1980 då han noterade 10.9 på 100 m, 22.12 på 200 m och 49.20 på 400 m. De följande två åren tog Magnus Eriksson över på sprintsidan med som bäst 11.03 på 100 m, 22.31 på 200 m och 50.04 på 400 m. Fyra distriktsmästerskap på 100 och 200 m vann han 1981-1982.

Kalottkamper i Umeå

1978 avgjordes Kalottkampen för första gången i Umeå och andra gången i Västerbotten. IFK Umeå arrangerade tävlingen på ett bra sätt på Gammliaavallen i slutet av juli. Segrare blev Finland på herrsidan och Island på damsidan medan Sverige blev sist i båda klasserna. 1995 var det andra gången Kalottkampen avgjordes i Umeå i juli månad med IFK Umeå som arrangör. Nord-Sverige med flera deltagare från IFK Umeå (ingen segrare) slog klart Nord-Finland i herrkampen och slutade tvåa i damkampen knappt efter Nord-Finland men långt före Nord-Norge! Tävlingen var även arrangörsmässigt en stor succé för västerbottnisk friidrott och IFK Umeå!

Grand Prix i långlöpning

1978 var det premiär för Grand Prix i långlöpning, Västerbottens Friidrottsförbunds poängtävling. Tävlingen byggde första åren på åtta stora terrängtävlingar i länet och intresset var stort. 33 herrar och 35 damer erövrade poäng premiäråret och vinnare blev initiativtagaren Danny Flynn, Jalles TC och Siv Larsson, IFK Umeå.

Lars-Gunnar Skoog

Under årens lopp är det Lars-Gunnar Skoog som har vunnit Grand Prix flest gånger på manliga sidan. Åren 1982-1991 blev det totalsegrar sex år varav två gånger när han tävlade för IFK Umeå (1982 och 1989). De senaste två åren har det blivit IFK-segrar, år 2000 vann Rickard Hedelin och 2001 Ludvig Edman.

Sveriges längsta inomhusbana för löpning

Umeås friidrottare fick 1979 tillgång till Sveriges längsta inomhusanläggning för löpning i Dragonskolans jättelika källare. En nästan 210 m lång rubtanmatta på tre banors längd fanns att tillgå. I direkt anslutning till Dragonskolan fanns Noliahallen vilket nu gjorde det möjligt att träna bl a sprint, längd, höjd, stav och kast. Detta innebar att IFK Umeås och övriga föreningars friidrottare äntligen hade fått bra möjligheter att bedriva effektiv vinterträning.

Friidrottsgymnasiet i Umeå

Under hösten 1981 startade Friidrottsgymnasiet i Umeå vid Dragonskolan med sju elever och med Lars Rydell som projektledare. Under alla

år sedan dess har Friidrottsgymnasiet varit en enorm stimulans för länets friidrott och även klubbverksamhet. Att många av IFK Umeås ungdomar fått möjlighet till rationell träning under kunniga tränare, bl a IFK:s Niklas Lindskog, har varit en enorm tillgång för föreningen. Tränare för IFK:s friidrottsungdomar 1981 var Douglas Eriksson, Lars Beckman, Lars Rydell, Åke Carlsson och Karl-Uno Olofsson. Ansvaret för friidrottsskolan hade Ulla Björklund och Marika Ullsten.

Stadslöpningen

Stadslöpningen "Umeå Runt" återuppstod tillfälligt 1982 efter att ha legat nere i drygt tio år. Den 1 maj small startskottet på Rådhusorget i miserabelt väder (snålblåst och snöfall). Den 6.500 meter långa banan var uppdelad på fem sträckor och går via kyrkbron ut på Teg - gamla bron - strandkanten - Kungsgatan och tillbaka till Rådhusorget. Som sig bör vann IFK Umeå nypremiären.

Friidrottsserierna

Under 1980-talet deltog IFK Umeå med både herr- och damlag i friidrottsserierna. I friidrotts-serien 1982 gick IFK Umeå vidare till regions-final både på herr- och damsidan. Vid regions-finalen i Ljusdal vann sedan IFK herrmatchen efter en strålande insats och avancerade till Riksfinalen i Malmö där laget dock slutade sist. Mycket positivt under 1982 var att IFK Umeå fick en rejäl förbättring på anläggningssidan genom den nya mycket fina beläggningen på Gammliaavallen. Vid DM i slutet av augusti var startfälten imponerande stora. År 1990 ställde IFK åter upp med ett serielag i Svenska Cupen och lyckades med bedriften att kvala upp till division 1.

1983 års största friidrottstävling i länet var Norrlandsmästerskapen i Umeå i augusti. Arrangörerna IFK Umeå och Umedalens IF svarade för ett förstklassigt arrangemang med stora startfält och mycket publik, dock inga segrar för IFK Umeå.

Goda SM-insatser

Vid SM inomhus 1988 i Haparanda i februari hade IFK Umeå bra flyt. Michael Björklund överraskade med en femte plats på 800 m (1.58.62) och Jörgen Marklund med fjärde-

platsen på 3000 m (8.25.51). Dessutom blev Patrick Thavelin femma i höjd med 2.07. 1989 vann den 16-årige spjuttalangen Fredrik Björklund guld i spjut både vid USM i Bollnäs (61.24) och vid skol-SM (62.20). Vid USM 1990 dominerade IFK Umeås unga garde stort (tränade huvudsakligen av Niklas Lindskog). Kvartetten André Lundberg, Olof Nilsson, Maria Gruffman och Sandra Ullsten kom upp i tre guld, två silver och fem brons på USM inomhus och utomhus samt skol-SM.

VM i Göteborg 1995

Många friidrottsledare från IFK Umeå deltog i augusti 1995 i den av Svenska Friidrottsförbundet anordnade bussresan till VM i Göteborg och hade den stora förmånen att få se VM-tävlingarna - årets höjdpunkt på friidrottsfronten. Det var ett solskens-VM på alla sett och ett minne för livet.

Distriktsrekord i längd 1995

Distriktsrekord för Västerbotten i längd slogs under 1995 av Ronny Eriksson med imponerande 7.04 i P18. På seniorsidan höll Maria Gruffman-Rönnlund svensk eliklass i tresteg (JSM-femman). Lovande Maria Berggren var länets bästa i längd med toppresultatet 5.83, endast 2 cm från Louise Hedqvists 23 år gamla klubb- och distriktsrekord. Länsbäst var även Mattias Berggren på 100 m (10.7) och 200 m (22.3), Mikael Björklund på 1500 m (3.59.90), Ronny Eriksson i längd (7.04), Mats Fors i höjd (1.95) samt Tommy Rosbäck i slägga (47.18).

Supertalangen Thomas Söderberg var Sverigetvåa i spjut bland 15-åringar med 58.76 (efter Vännäs FI:s Mattias Eriksson). I sin åldersgrupp tillhörde 17-årige Ronny Eriksson landets tre bästa med sitt längdresultat 7.04.

Friidrott i IFK Umeå 1980-2000

Från andra delen av 1980-talet fram till idag har IFK:s framgångar nationellt och på distriktsnivå varit blygsammare än tidigare på seniornivå. I genomsnitt har antalet erövrade senior-DM-tecken per år legat under tio. På ungdomssidan håller friidrotten i IFK Umeå fortfarande god klass där föreningen tillsammans med Skellefteå AIK har länets mest omfattande verksamhet med drygt 300 ungdomar och elitaktiva i de

Maria Gruffman-Rönnlund, till höger, vann IFK Umeås senaste SM i friidrott 1992. Till vänster tvåan Ingela Sandqvist, Umedalens IF.

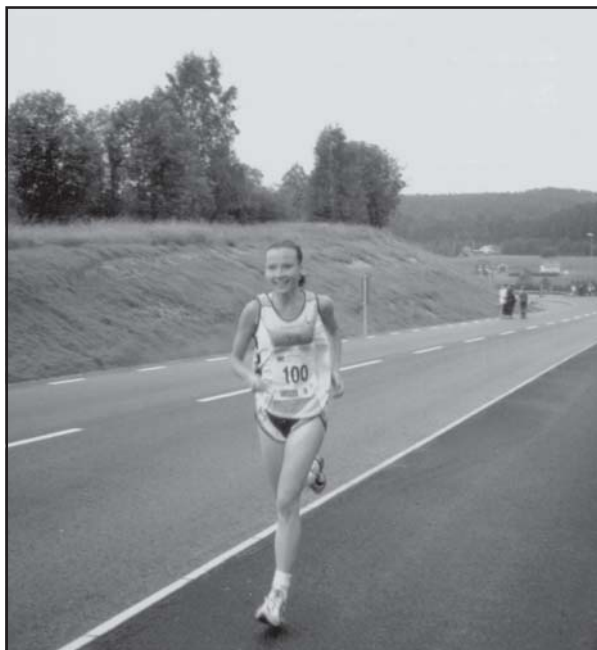
olika träningsgrupperna. Flera ungdomar är också av svensk elitklass Ett mycket aktivt inslag i föreningen är de ca 25 långlöpare som regelbundet tränar tillsammans. IFK är totalt sett Västerbottens andra breddklubb efter Skellefteå AIK med drygt 50 platser på tiobäсталistorna i länets årliga friidrottsstatistik. IFK:s allra största affischnamn under 1990-talet har Maria Gruffman-Rönnlund och Katarina Lindström (numera Hermansson) varit.

Maria Gruffman-Rönnlund vann höjd på hemmaplan

Vid SM på hemmaplan i augusti 1992 levde höjdhopparna från Umeå upp till alla förväntningar. I damernas höjd klarade 17-åriga Maria Gruffman-Rönnlund, IFK Umeå alla hinder upp till och med 184 (tangerat distriktsrekord) och erövrade sitt första SM-guld trots att hon var yngst och kortast i finalfältet. Den enda som lyckades hänga med Maria upp på de höga höjderna var landslagskompisen Ingela Sandqvist, Umedalens IF som slutade tvåa på samma höjd som Maria.

Katarina Lindström - IFK:s bästa friidrottare under senare år

Katarina Lindström (numera Hermansson) är IFK Umeås bästa friidrottare under senare år och gjorde under hösten 1999 sensationella framsteg. Hon var då landets mest omtalade friidrottare och tilldelades i slutet av året Lars Rydellpriset som bevis på att hon varit Västerbottens framgångsrikaste friidrottare under året. Under augusti och september 1999 slog hon sina personrekord på löpande band och var med tiderna 16.07.4 på 5000 m och 9.21.60 på 3000 m bäst i Sverige under året. Att hon vid tävlingarna på Stockholms Stadion den 26 september slog Birgit Bringslids gamla distriktsrekord på 5000 m (16.29.91) och noterade svenskt årsbästa kom som en blixtn från klar himmel! Även på Svenska Friidrottsförbundet var man förvånade och fick en knäpp på näsan för att dom tre veckor tidigare inte lät Katarina springa 5000 m i Finnkampen som hon var uttagen till. Hennes årsbästa hade räckt till seger i denna anrika landskamp och för övrigt också till guld med 13 sekunder vid SM 1999. Sedan hon segrat i de svenska uttagningarna debuterade Katarina

Katarina Lindström (numera Hermansson)

den 6 november 1999 i seniorlandslaget i samband med Nordiska Mästerskapen i terräng 4000 m. På den backiga banan i Enhörna slutade hon på 10:e plats och blev tredje svenska. Katarina hade på mycket kort tid gjort sensationella framsteg och Västerbotten hade fått en löpare i landets absoluta elitskikt. Från friidrottsföreningar i södra Sverige ringde man i ett och erbjöd henne "guld och gröna skogar" om hon började tävla för dem. Katarina har dock alltid varit inställd på att stanna i Umeå och tävla för sin moderklubb IFK Umeå. Under inomhus-säsongen våren 2000 fortsatte framgångarna med en andraplats på 3000 m vid Inomhus-SM och en femteplats på samma sträcka vid inomhuslandskampen mot Finland och Baltikum. Sedan dess har sjukdom och barnafödande gjort att hon inte tävlat alls. Inför friidrottssäsongen 2001 siktar hon nu på come back och har inlett träningen.

Rikard Hedelin länets bäste friidrottare 2000

För andra året i rad utsågs år 2000 en IFK:are till länets bäste friidrottare. Det var Rikard Hedelin som då tilldelades Lars Rydellpriset. Under 2000 gjorde Rikard, uppväxt i Kungsbacka i Halland, sin hittills bästa friidrotts-säsong och visade hög och jämn klass. Han var Västerbottens dominerande långdistanslöpare med segern i Västerbottens Grand Prix i långlöpning som pricken över i:et. Totalt blev det

sex delsegrar i GP och totalt 150 av 160 möjliga poäng. Redan i säsongupptaktens Vännäs Halvmaraton den 6 maj vann han DM-segern på 1.10.01, nio sekunder före värste konkurrenten och träningskompisen Ludvig Edman då tävlande för Skellefteå AIK från 2001 för IFK Umeå. Sin kanske bästa insats gjorde Rikard vid DM på 10000 m arena i Skellefteå i september då han säkrade GP-segern och vann loppet på goda 31.02.16. Han tog kommandot direkt och drog sammanlagt 16 av de 25 varven i jämnt och hårt tempo vilket tvingade övriga länseliten att släppa. Under säsongen blev han DM-tvåa både på 5000 m bana och 4000m terräng. Vid Stora SM var Rikard inte i toppform men blev ändå nia på 5000 m (14.58.43) och 16:e på 10000 m (32.17.79). I Vindelälvsloppet bidrog han starkt till IFK Umeås andraplats totalt, endast 1.32 efter Flemingsbergs SK.

Topptrion på 5000 m vid DM i Skellefteå 2001. Segraren Tony Berglund flankeras av trean Ludvig Edman och tvåan Rikard Hedelin.

Han segrade på inledningssträckans halvmaraton och på ytterligare en sträcka medan han var tvåa på sträcka 23:s 19 km efter Flemingsbergs landslagsman Alfred Shemweta. Tilläggas bör att Rikard engagerat sig på ledarplanet och ingår sedan 1999 i IFK Umeås friidrottssektion där han är vice ordförande. Vid sidan av sitt löpande och sina ledaruppdrag har han även hunnit slutföra sina doktorandstudier i idrottsmedicin. I november 2000 lade han fram sin doktorsavhandling med titeln "hjärtfrekvensvariabilitet vid träning och överträning".

Ludvig Edman Grand Prix-vinnare 2001

Ludvig Edman, IFK Umeås nyförvärv till friidrottssäsongen 2001, vann för tredje gången

Västerbottens Grand Prix i långlöpning 2001. Tidigare har han vunnit denna poängtävling 1997 och 1998 då han tävlade för Skellefteå IF. IFK Umeå är numera länets dominerande långlöparklubb och tog i år de tre första platserna i Grand Prix. Tvåa efter Ludvig var Anders Hemmyr och trea fjolårsvinnaren Rickard Hedelin. Ludvig Edman var under 2001, liksom Rickard Hedelin 2000, Västerbottens klart dominerande långdistanslöpare. Ludvig är med sina 34 år bara en "ungdom" i långlöparsammanhang och har mycket gjort på löparbanorna.

Premiär för landskamp i Västerbotten

För första gången någonsin avgjordes en friidrottslandskamp i Västerbotten lördagen den 24 februari 2001! Lagom till 100-årsjubileet fick IFK Umeå hedersuppdraget att arrangera den numera traditionella inomhuslandskampen Sverige-Finland-Baltikum med 26 grenar på programmet. Mer än 150 friidrottare från Sverige, Finland och de baltiska länderna tävlade i "Björkarnas Stad" i Nya Noliahallen - av vissa friidrottsexperter klassad som Sveriges bästa inomhusarena för friidrott: en hallyta på 6000 kvadratmeter, 200 meters rundbana med Sveriges bäst doserade kurvor, tävlingsbanor på innerplan för längd, tresteg, stav, höjd och 60 m (åtta banor på 97 m). Inför tävlingarna hade Noliahallen fräschats upp ytterligare. För första gången på många år tävlade den allra översta friidrottseliten i Umeå. Genom att mobila läktare sattes upp hade Noliahallen en publikkapacitet på drygt 2000 personer!! Mer än 100 funktionärer var engagerade under de drygt fem timmar som tävlingen pågick. Alla tävlingsfunktionärer hade trimmats vid ett tre övnings-tävlingar och en intensiv funktionärsutbildning hade genomförts i samarbete med Idrottens studieförbund SISU. Tävlingarna blev både en resultamässig och arrangörmässig succe. Sverige vann både den kvinnliga och manliga avdelningen och IFK Umeå fick idel beröm för arrangemanget. Det enda negativa var att det bara kom 1000 åskådare jämfört med beräknade 2000.

Friidrottare som visat god klass

Med början på 1980-talet fram till slutet av 1990-talet är det i övrigt bl a följande IFK:are som visat god klass på seniorsidan med fram-

skjutna placeringar vid distriktsmästerskap eller andra stora tävlingar: Anna Karin Bäcklund (medeldistans), Niklas Lindskog (sprint), Håkan Olofsson (medeldistans), Sten Dahlbäck (långdistans), Ingrid Nilsson (långdistans), Kjell Lundgren (långdistans), Benny Isaksson (långdistans), Carina Hansson (sprint), Anders Lundgren (långdistans), Lena Mjörndahl (långdistans), Håkan Otter (spjut och slägga), Patrick Thavelin (höjd), Olof Nilsson (Wretling) (tresteg), Lars Berge (hopp), Michael Björklund (medeldistans), Dan Emanuelsson (medeldistans), Peter Carlsson (medeldistans), Valdi Ingthorsson (3000 m hinder), Ove Fritz (hopp), Lars Gustafsson (diskus), André Lundberg (höjd), Gabriella Wahlström (sprint), Mattias Berggren (sprint), Roger Boström (kast), Maria Berggren (sprint och längd), Mats Fors (höjd), Ronny Eriksson (längd), Tommy Rosbäck (kast), Jörgen Carlsson (hopp), Fredrik Björklund (kast), Sandra Ullsten (sprint), Mona Abdulkadir (spjut), Erica Karlsson (sprint), Johan Sundholm (sprint), Robert Wilhelmsson (sprint), Fredrik Björklund (spjut), Tomas Söderberg (spjut), Erik Westerlund (sprint), Fredrik Jonsson (slägga), Örjan Gustafsson (långdistans), Lars-Gunnar Skoog (långdistans), Mats Lundin (långdistans), Tony Berglund (långdistans), Rickard Hedelin (långdistans), Ola Torstensson (långdistans), Daniel Ranneby (långdistans), Jörgen Marklund (långdistans), Anders Hemmyr (långdistans), Thomas Björklund (långdistans), Lars Björnfot (långdistans), Lars Carlsson (sprint), Ola Torstensson (långdistans), Kristoffer Österlund (långdistans), Hans Nilsson (långdistans), Fredrik Johansson (långdistans), Robert Renman (långdistans) som numera är bosatt i Kanada).

IFK Umeås friidrott 2001

Idag håller friidrotten i IFK Umeå god klass på ungdomssidan där föreningen tillsammans med Skellefteå AIK har länets mest omfattande verksamhet med ca 200 ungdomar och elitaktiva i de olika träningsgrupperna. Resultatmässigt är IFK Umeå Västerbottens andra breddklubb på seniorsidan efter Skellefteå AIK med drygt 50 platser på tiobäсталistorna i länets årliga friidrottsstatistik.

Långlöpning

Ett aktivt inslag i IFK Umeå är de ca 25 långlöparna varav ett flertal tillhör länseliten. I Vindelälvsloppet har IFK varit med alla år utom 1991 och alltid varit bland de främsta tävlingsslagen, tvåa efter Flemingsberg 2000 och segrare 2001. Vissa år har man inte platsat i IFK:s lag om man inte gjort 33 minuter på milen. I Västerbottens Grand Prix i långlöpning ligger IFK Umeås löpare alltid bland de främsta. Under senare år har Niclas Sandström på ett suveränt sätt "basat för" IFK:s långlöpare.

Ett glatt kamratgäng efter ett väl genomfört Vindelälvslopp 2001. Fr. v: Anders Hemmyr, Niclas Sandström, Lars Mattsson, Hans Nilsson, Mats Lundin, Ludvig Edman. Olli Joenväärä, Kristoffer Österlund, Fredrik Johansson.

Tävlingsarrangör

IFK Umeå arrangerar de flesta större arena-tävlingar i friidrott i södra länsdelen, inomhus i Noliahallen och utomhus på Gammliaavallen. En förutsättning för att alla tävlingar kunnat genomföras är att många av föreningens funktionärer ställt upp i vått och torrt. Stora tävlingar med många funktionärer i arbete är Noliaspelelen inomhus, Noliaspelelen utomhus, Stora SDM, Öppna Umemästerskapen och Tjejgången. Bara inom länet deltar IFK Umeås friidrottare i åtminstone 50 tävlingar på arena och i långlöpning. Utanför länet finns det IFK-deltagare i minst 30 tävlingar, inklusive svenska mästerskap och Norrlandsmästerskap.

Friidrottsskolor

Det bör speciellt framhållas de många friidrottsskolor som anordnats av IFK Umeå varje sommar. År 2000 genomfördes tio friidrottsskolor i Umeå med ca 150 ungdomar i åldern 7-14 år som i blygsam omfattning eller inte alls ägnat sig åt friidrott tidigare!! Ett fint arbete genom-

fördes då av Therese Hellström, Karin Sundman, Fredrik Björklund och Ulla Björklund. Under kommande år är det meningen att dessa ungdomssatsningar skall ge ännu bättre resultat på seniorelitsidan.

Lovande ungdomar

Sandra Asplund (höjd) var Sverigebäst 1999 bland 14-åringar med 165. De mest lovande ungdomarna i övrigt det senaste året högt placerade i länets ungdomsstatistik/ungdomscup och de äldre även i seniorstatistiken är bl a Anders Boström (-89), Andreas Hulander (-88), Helena Gruffman (-88), Beatrice Norberg (-90), Emmanuel Holm (-88), Hampus Johansson (-88), Niyat Arefaine (-88), Johannes Wiberg (-87), Emmelie Nordenstedt (-87), Malin Perneholm (-87), Stina Nilsson (-87), Nina Helas (-87), Emma Wiberg (-86), Elin Ålevik (-87), Sandra Asplund (-85), Robert Wilhelmsen (-82), Erica Karlsson (-82), Mona Abdulkadhir (-82), Emil Olofsson (-82) och Abukar Salah (-82)

Ledarbrist

Det stora problemet för friidrotten i IFK Umeå är ledarbristen. Vi har inte tillräckligt med ledare för att ta emot alla ungdomar i 10-13-årsåldern som är intresserade av friidrott. Det behövs vidare ytterligare några utbildade tränare utöver eldsjälarna Arne Wiberg och hans medhjälpare för att ta hand om ungdomar 14 år och äldre. Genom Nya Noliahallen och alla goda svenska prestationer under det senaste året har friidrotten i IFK Umeå fått ett lyft. Aldrig har så många friidrottsungdomar i Umeå varit i träning. Den som mer än någon annan förknippats med IFK Umeås friidrott de senaste 25 åren är eldsjälarna Ulla Björklund. Hon har i alla år gjort ovärderliga ideella ledarinsatser på bl a tävlings- och träningssidan.

Antal medlemmar

År 2001 hade IFK Umeå friidrott 288 betalande medlemmar vilket är en ökning med 54 medlemmar på ett år. Framför allt har åldersgruppen 13-14 år ökat. 122 av medlemmarna är kvinnor/ flickor (42 %). Ca 60 % är aktiva arenafriidrottsutövare och ca 15 % långlöpare. Nära en tredjedel (32 %) av de betalande medlemmarna är yngre än 15 år och lika många (32 %)

är 35 år och äldre. Under 2001 har ytterligare 38 medlemmar tillkommit, de flesta i åldern 10-12 år.

Ekonomi

Under år 2000 omsatte friidrottssektionen ca 300.000 kronor. Det genomfördes stora insatser och flöt in pengar bl a genom Tjevgången och Bingoalliansen. I kontrakten med de elitaktiva (17 år och äldre) finns inskrivet att var och skall medverka vid minst fyra tillfällen under kalenderåret i sektionens arbetstillfällen. Om detta ej uppfylls reduceras det individuella träningsbidraget. En förutsättning för att erhålla bidrag är dessutom att den aktive betalt årsavgiften i IFK Umeå (100 kronor)! Genom den omfattande ungdomsverksamheten flyter det också in medel via det lokala aktivitetsstödet. Sektionen planerar att kunna göra ökade satsningar på de många lovande ungdomarna. De skall få ökade möjligheter till träning (bl a i nya Noliahallen) och kunna delta i Svenska Mästerskap, Norrlandsmästerskap och andra stora tävlingar.

Målsättningar

Målsättningen är att dessa ungdomssatsningar skall ge många ungdomar en meningsfull fritid och en bra social samvaro. Ett viktigt mål är också att satsningarna under kommande år ger ännu bättre resultat på både ungdoms- och seniorelitsidan. En förutsättning för en sådan utveckling är att ledare, instruktörer, tävlingsfunktionärer och aktiva fortsätter att medverka och ge sitt stöd till föreningens friidrottsverksamhet på samma fina sätt som de senaste åren!

Avslutningsvis återstår att redovisa IFK Umeås fem SM-arrangemang i friidrott. Alla gånger har tävlingarna genomförts på ett utmärkt sätt med idel beröm från deltagare och Sv Friidrottsförbundet.

SM i stafett och 30000 m 1966

Första gången var i juni 1966 med SM i stafettlöpning och 30000 m landsvägslöpning. Stafetterna avgjordes på Gammliaavallens kolstybbsbanor, som också var start- och målplats för 30000 m. Tävlingsdagar var midsommarafton och midsommardagen i strålande vä-

der. De ljusa midsommardygnen med förläggning på Lars Färgares och Sävargården uppskattades av lagen från södra Sverige.

Att IFK detta år blev svenska mästare på 4 x 1500 m är redan nämnt. Föreningens herrlag blev dessutom tvåa på 4 x 800 m och trea på 4 x 100 m medan damerna med Siv Larsson som ankare blev tvåa på 3 x 800 m. 30000 m löptes efter väg 364 norrut med vändpunkt i Flurkmark.

SM i terräng 1970

Terräng-SM 1970 avgjordes i Umeå på I 20 -området. Siv Larsson vann 4000 m och laget blev tvåa. Bengt Persson slutade denna gång tvåa på 4000 m och även här blev laget tvåa. Både IFK:s manliga och kvinnliga juniorer vann lagtävlingen medan Ann-Katrin Karlsson blev tvåa på 2000 m för juniorer. Siv Larsson fick för övrigt i slutet av året Västerbottens-Kurir-ens guldplakett som bästa idrottsutövare i länet under året. Hon var då den andra kvinnan någonsin som tilldelats denna fina utmärkelse!

Tävlingsledningen vid friidrotts SM 1972.
Fr. v: Bengt Malmgren, Bengt Forsman, Lennart Fällgren

Stora SM 1972

Stora SM 1972 på Gammliaavallens nylagda svarta allvädersbanor samlade under de tre dagarna totalt 11.000 betalande åskådare och gav genom god hjälp av Umeå kommun ett gott ekonomiskt resultat. Inför tävlingarna hade de nyanlagda svarta allvädersbanorna kritiserats av den svenska medeldistansstjärnan Anders Gärderud för att vara lika hårda som en asfaltväg (E 4). Men av de aktiva under SM fick banorna enbart beröm. Bara en gång tidigare hade

Stora SM hållits i Norrland nämligen i Gävle 1915. Siv Larsson var framgångsrikaste IFK:are. Hon blev tvåa på 3.000 m och trea på 1.500 m. Under året slog hon distriktsrekorden på båda distanserna och noterade 4.24.8 respektive 9.31.2. Det bjöds på högklassiga tävlingar med banrekord i 30 av 31 grenar (stav klarade sig) och med åtta mästerskapsrekord! Enligt den samlade pressen genomfördes tävlingarna på ett alldeles utmärkt sätt av arrangören IFK Umeå med tävlingsledaren Bengt Forsman i spetsen. Tävlingstiderna hölls perfekt och resultatserVICEN ansågs vara bättre än vad Stockholms Stadion och vad andra stora arenor brukade prestera!

SM på marathon 1978

SM på maraton arrangerades för första gången i norra Sverige av IFK Umeå och Jalles TC, som skötte det hela med stor framgång. Tävlingen avgjordes som varvlopp 6 x 7 km runt Röbäcksdalen med start och mål vid Umåkers travbana på en flack bana som fick mycket beröm av löparna. Het sol och delvis besvärande motvind gjorde att loppet blev ett kraftprov. Danny Flynn, Jalles TC, överraskade med att bli 4:e man med toptiden 2.20.45.

SM i terräng 1981

Terräng-SM arrangerades av 80-årsjubilerande IFK Umeå den 26-27 september på ett utmärkt sätt. Den omdiskuterade banan på Gammlia och i Mariehemsdalen fick mycket beröm av de deltagande löparna. Glädjande resultatmässigt för arrangörsklubben var att Lars-Gunnar Skoog, IFK Umeå, placerade sig så bra som nia

på 4000 m och laget blev tvåa. I kvinnor 4000 m blev Siv Larsson Riksmästare.

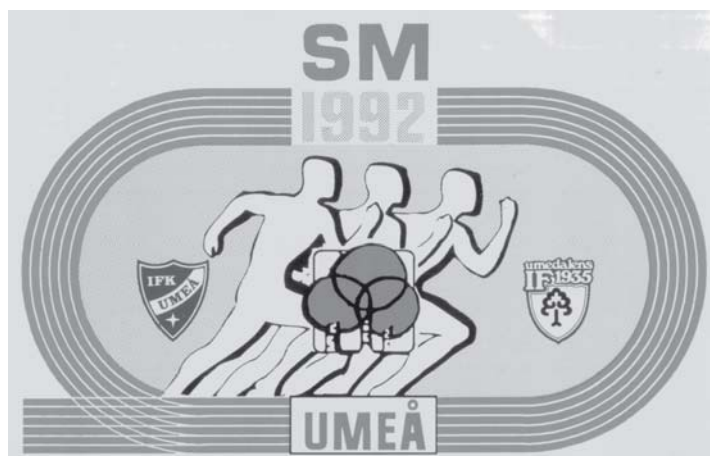
Stora SM 1992

När Stora SM för andra gången arrangerades i Umeå 1992 blev det än en gång stor succé för Västerbottensk friidrott både arrangörs- och resultatmässigt. Idel beröm från massmedia, publik och Sv Friidrottsförbundets representanter för ett förnämligt arrangemang. Trots att publiktillströmmningen blev mindre än beräknad (ca 5000 åskådare under de tre dagarna) blev det ett bra överskott för arrangörsklubbarna IFK Umeå och Umedalens IF. Det goda ekonomiska utfallet hade sin grund i ett gediget arbete av Marknadsutskottet på sponsringssidan och att övriga utskott genom "hårda nypor" väsentligt bantade sina utgifter i förhållande till budget. En förutsättning för de lyckade tävlingarna var också drygt 500 idéellt arbetande människor insats. Utan ett öres ersättning ställde man villigt upp som tävlingsfunktionärer eller skötte försäljning, parkering, entréer etc. Det omfattande idéella arbetet i utskott och kommittéer under Bengt Forsmans ledning pågick i 2,5 år!

Fakta

Friidrott (allmän idrott) fanns med då IFK Umeå bildades 1901.

Vid sidan av skidor har friidrott varit den stora sporten i alla år 27 SM-tecken och 826 DM-tecken har vunnits IFK:s bästa friidrottare genom tiderna är löpare Bengt "BP" Persson (numera Widmark) med 12 individuella SM-tecken.

Handboll 1932-1991

Av Ivar Söderlind

År 1932 introducerade Umeå IK handboll i länet genom legendariske ledaren Ragnar "Castor" Larsson, inflyttad från Östersund. Redan 1932 spelades de första matcherna mellan UIK, IFK Umeå och K 4. I IFK:s lag ingick Allan Forsberg, Nisse Johansson, Östen Larsson, Sven Edlund, Gunnar Lundström, Alvar "Lia" Jonsson och Sven Svahn. "Lia" var den som tog initiativet till att handboll togs upp på IFK:s program och ledde sektionen fram till 1937. UIK hade starkaste laget och kom att dominera handbollen i länet under en lång period. I IFK Umeås Minnesskrift 1941 framgår att spelet i början inte alltid var så polerat och elegant utan kännetecknades av viss hårdhet. "Handboll är inte något spel för veklingar" konstaterade man. Men det hårda spelet försvann mer och mer ju större rutin spelarna fick.

De första stapplande stegen

De första stapplande stegen togs i K 4:s gymnastiksal och där spelades det om DM redan 1933. UIK blev premiärsegrare sedan man i semifinalen utklassat IFK med 19-9. Något större publikintresse var det inte för handbollen de första åren, i bästa fall kunde det vara några tiotal åskådare. IFK Umeå hade ett ganska flitigt utbyte med klubbar från andra orter. År 1934 spelade man mot Luleå i Umeå (slutresultat 17-17) och 1935 hade man besök av Sollefteå GIF som då tillhörde landets bästa lag (förlust 7-27). Året därpå var det returmatch i Sollefteå (förlust 8-18) och samma år besegrade man på hemmaplan IF Castor från Östersund med 21-9.

Lokalfrågan var ett problem

Lokalfrågan var ett stort problem i många år framåt (Holmsunds Sporthall stod klar 1952 och Umeå Sporthall först 1958). Man höll till i K 4:s och I 20:s excersis- och gymnastiksal som långt ifrån hade reglementsenliga mått. I 20:s smala gymnastiksal användes flitigt. Lokalen rymde ca 300 åskådare med publiken sittande alldeles inpå planen.

DM var den stora begivenheten under 1930- och 1940-talet och publikintresset ökade.

Matcherna mellan IFK och UIK var alltid något speciellt. I Västerbottens Idrottsförbunds Minnesskrift 1948 kan man läsa att dessa lokalderbyn "har mången gång kommit sinnena hos såväl spelare som anhängare att rinna över. Det har varit duster då man givit och tagit av hjärtans lust och då finspelet lagts på hyllan inför mottot 'kämpa för klubben intill sista blodsdroppen'. Dessa matcher under supporterernas öronbedövande larm ha alltid varit säsongens höjdpunkt."

Umeå IK var omöjliga att besegra

I DM 1934 besegrade IFK I 20:s lag med förkrossande 35-4 och Skellefteå IF med 31-7 men fick likafullt storstryk i DM-finalen mot UIK med 28-8. Umeå IK verkade omöjliga för IFK att besegra och tog hem åtta av nio DM fram till 1942 (Umeå Läroverks IF bröt segerraden 1938). Närmast att vinna över ärkerivalen var IFK 1940 då finalmatchen slutade med UIK-seger med 15-11 efter förlängning (11-11 var ställningen i full tid). Egentligen skulle finalmatchen avgjorts mellan IFK och I 20 som slog ut UIK i semifinalen. Men då det uppdagades att halva I 20-laget spelat i samma års DM för andra klubbar beslutade Handbollsförbundet att DM-finalen skulle spelas mellan IFK och UIK.

Första DM- och NM-segern 1942

IFK:s första DM-seger kom 1942 då Umeå Läroverks IF besegrades med 12-8 sedan Läroverket haft ledningen med 8-4 när 12 minuter återstod. IFK hade nu ett mycket bra lag och besegrade under året UIK med 17-9 i Västerbottensserien som man vann. Samma år blev IFK Umeå Norrlandsmästare i handboll efter att i finalen besegrat F 4 Östersund med 21-14. Därmed hade kamratlaget kvalificerat sig till SM-semifinal mot Stockholmsflottan som lågt högt upp i den allsvenska serietabellen. Då åtta minuter återstod ledde IFK sensationellt med 8-7 men konditionen tröt och det blev förlust med 8-15. Den tröttande nedresan utan sovvagn och ovanan med den stora planen bidrog säkert till att orken var dålig på slutet.

Intensifierad träning

Bakgrunden till framstegen var en intensifierad träning under ledning av Erik "Mellan-Lia" Jonsson som 1941 deltog i Svenska Handbolls-förbundets instruktörsutbildning. Intresset bland spelarna var stort och man nöjde sig inte med de två träningskvällarna på I 20 utan tränade dessutom i Läroverkets Gymnastiksal en till två gånger per vecka. Där gnuggades särskilt boll- och passningstekniken samt försvarstaktiken. IFK:s mycket svårforcerade "säckförsvar" var en viktig del i framgångarna. IFK:s lag detta år: Sigurd Pettersson, Kjell "Snorre" Norbrandt, Erik "Mellan-Lia" Jonsson, Olle Ahlman, Gösta Johansson, Ernst "Ecke" Ekman, Folke Ahlennius, Tore Nordbrandt, Sven Swahn och Hans Rimdahl.

Militärinkallelser

Vid DM-finalen mot UIK 1943 hade IFK på grund av sjukdomar och militärinkallelser besvärligt med laget. Då laguppställningen presenterades dagen före var halva laget vakant. UIK var skyhöga favoriter men IFK spelade briljant och först efter förlängning vann UIK med uddamålet (8-9). Efter ett mellanår 1944 var IFK åter på toppen 1945 och 1942 års seger-svit upprepades: serieseger, DM- och NM-seger! Vid 1946 års DM var semifinalen mellan IFK och nya storklubben Sandåkerns SK den hårdaste i länets historia. Först efter fem förlängningar (!) fick IFK ge sig mot det ungdomliga förstadslaget som sedan knappt förlorade DM-finalen mot UIK.

Storhetstiden över för herrhandbollen

Därmed var IFK:s storhetstid vad gäller herrhandboll över. Visserligen vann man Övre Norr-ländska serien 1947 men intresset var på väg nedåt. Många spelare lämnade under kommande år Umeå och andra började spela för konkurrerande klubbar. Det var Sandåkerns SK, Gimonäs CK och Umeå IK tillsammans med IFK Holmsund som nu dominerade länshandbollen. En bidragande orsak till det dåliga intresset var säkert också den bekymmersamma lokalsituationen. De båda regementenas gymnastiksalar måste 1950 tas i anspråk för försvarsmaktens egna behov. Både IFK:s ledare och spelare började tröttna och 1951 fann man för gott att lägga ned herrhandbollen. I fortsätt-

ningen var det IFK Umeås damhandbollslag och under en kort period åren kring 1960 ungdomsavdelningens pojkar som försvarade föreningens färger.

Damhandboll med kamratanda

När IFK Umeå bildade sin damsektion 1949 var handboll en av de idrotter som stod på programmet. Birgit Haglund, en av de tongivande spelarna i handbollslaget och driftig ledare i många år, berättar att man blev sist i serien det första året med 0 poäng. "Men detta hindrade oss inte från att inför nästkommande säsong träna och åter träna. Att vi skulle vinna serien hade vi kanske inte beräknat, men desto roligare blev det ju när detta var ett faktum. Återigen ett bevis på vad verklig kamratanda betyder!

Bild från 1970-talet. Birgit Haglund t.v. aktiv och ledare tillsammans med Vivan Lindström tongivande spelare.

IFK:s segrande lag i handbolls DM utomhus 1954
Övre raden fr. v: Birgitta Larsson, Ann-Britt Wikholm,
Birgit Haglund, Inga-Britt Malm, Ulla Öhman, Kjell
Eriksson.

Nedre raden fr. v: Barbro Grelsson, Göta Jungdalen,
Carin Sörensson, Helmy Appelblad, Anna-Greta
Lindström

Länets bästa handbollslag

IFK var nu etablerat i länstoppen och var under en femårsperiod länets bästa lag. Åren 1954-1958 vann föreningen länets damserie och totalt sju DM, fyra utomhus och tre inomhus. Två gånger var man i kvartsfinal i SM där Eskilstuna och Älvsjö blev för svåra. Det vinnande DM-laget utomhus 1954 hade följande spelare: Carin Sörensson, Göta Jungdalen, Ann-Britt Wiholm, Helmy Appelblad, Inga-Britt Malm, Ulla Öhman, Birgitta Larsson, Birgit Haglund, Anna-Greta Lindström och Barbro Grelsson. Enligt Birgit Haglund var Ulla Öhman, gift Nordlander, den bästa handbollsspelare på damsidan som kommit fram i Västerbotten. Hon blev landslagsspelare 1959 sedan hon flyttat till Uppsala och spel i allsvenska IF Thor. Efter en match i Östersund 1953 skrev man i VK: "Ulla Öhman är en greppsäker och pigg 15-åring, som hade mycket handbollskunnande i kroppen. Hon sköt lika bra med både höger och vänster och hennes finter framför försvaret gav blottor på löpande band." (VK 2 december 1953)

Spelarflykt

Efter säsongen 1958 drabbades IFK:s lag av spelarflykt då flera av lagets bästa lämnade Umeå för studier i Uppsala och handbollsspel i IF Thor, bl a Birgit Haglund och Ulla Öhman. Man fick överlämna tronen som länets bästa lag till Gimonäs CK. Säsongen 1962-1963 var det

stor kris för IFK:s damhandboll och man kunde inte ställa upp med något lag alls! Men säsongen därpå mobiliserades alla krafter och IFK fick fram ett slagkraftigt lag. Nils Hänström blev tränare och ordförande i handbollssektion. Nyförvärven Kerstin Arnqvist från IF Thor tillsammans med bl a Britt-Inger Engström, Birgitta Jungdalen och Lena Burén bildade ett lag som åter tog upp kampen med Gimonäs CK och de andra topplagen. I både damserien och DM placerade sig IFK som tvåa. Något fler DM-tecken har det dock aldrig mer blivit för föreningen även om det varit nära åtskilliga gånger. År efter år verkade IFK ha "prenumererat" på andraplatsen i serien och vid DM, oftast efter Gimonäs CK eller Umeå IK. Sista DM-silvret tog föreningen hem 1988. Under 1960-talet och 1970-talet hade IFK många länslandslagsspelare bl a Katarina Berg, Lena Burén, Britt-Inger Engström, Kerstin Arnqvist, Birgitta Jungdalen, Lilian Lundgren, Vivan Lindström och Lotta Karlsson. Andra tongivande IFK-spelare under denna period var bl a Ulla Björklund, Ulla Blomqvist och Birgit Haglund. Den senare återvände till Umeå 1966 efter sin utflykt till IF Thor där hon bl a deltog i pressens lag mot landslaget. På ledarsidan gjorde Barbro Larsson tillsammans med Ulla Björklund och Birgit Haglund stora insatser under denna tid. Tränarfrågan har ofta varit svår att lösa. Ett mycket gott arbete på seniorsidan har utträttats av bl a Kjell Eriksson på 1950-talet, Göran Thörngren, Nils Hänström och Rolf Johansson på 1960-talet, Hasse Olofsson på 1970-talet och Anders Persson på 1980-talet.

Fostrar unga spelare

IFK har alltid hyllat principen att fostra unga spelare. Under 1960- och 1970-talet var det som mest ett fyrtiotal unga flickor i träning med bl a Gunilla Haglund som tränare. Ungdomssatsningen resulterade bl a i att föreningens unga flickor blev distriktsmästare för damjuniorer tre år i rad 1974-1976. Under 1980-talet fortsatte handbollssatsningarna med målsättningen att ge många ungdomar en meningsfull fritid. Exempelvis 1986/1987 då ett 15-tal flickor i åldern 9-12 år tränade på Grubbe och Ersbodaområdet medan ca 25 flickor i ådrarna 8-14 år tränade i Östra Ersbodas Idrottshall. Seniorlaget fick detta år en undanskymd placering i serien då

tre fjärdedelar av fjolårets spelartrupp flyttat från Umeå. Till säsongen 1987/1988 hade man spelat ihop det nya laget under tränaren Anders Perssons ledning. Det blev en fin andraplats i Senior-DM efter Umeå IK sedan man besegrat både Skellefteå HB och Nordmalings IF. Bland ungdomstränarna under dessa år märks bl a Roger Carlsson, Anders Ericsson, Åsa Nordquist, Eric Johansson, Ingrid Sandberg, Maria Pervén och Magdalena Pervén. Inför säsongen 1988/89 beslutade handbollssektionen att göra ett uppehåll för seniorverksamheten beroende på för litet spelarmaterial. Det bedrevs enbart ungdomshandboll för flickor 14 år och yngre. Kommande säsong begränsade den kommunala tilldelningen av träningstider (tre timmar per vecka till IFK) handbollssektionens möjligheter att bedriva sin verksamhet. I oktober 1989 gick samtliga Ersboda flickor, tillsammans med sina tränare, över till Ersboda SK som ordnat fem träningstider per vecka. IFK:s aktiva handbollssektion hade därmed kvar ca fem flickor. Under kommande säsong tränade de vidare utan tävlingsverksamhet inom IFK Umeå under ledning av Roger Carlsson. Genom samarbete på tävlingssidan med först Ersboda SK och 1990 med Umeå IK deltog IFK:s flickor ändå framgångsrikt i seriespel.

Utträde ur Svenska Handbollsförbundet

På grund av brist på såväl ledare, spelare som träningstider beslutade IFK:s huvudstyrelse den 10 juni 1991 att IFK:s handboll tills vidare skulle vara vilande och föreningen begärde utträde ur Svenska Handbollsförbundet. Den avgående handbollssektionen hade förhoppningen att sektionen snart skulle vakna till liv igen och verksamheten återupptas. Detta har inte inträffat och sedan dess har IFK:s handboll varit nedlagd.

Fakta

År 1932 tog IFK Umeå upp herrhandboll och 1949 damhandboll på programmet.

På herrsidan har IFK 2 DM-tecken 1942 och 1945 och 2 NM-vinster samma år.

På damsidan har det blivit 7 DM-tecken 1954-1958.

År 1951 lades herrhandbollen ned.

År 1990 lades damhandbollen ned och IFK begärde utträde ur Svenska Handbollsförbundet.

IFK Umeås handbollslag 1941-42 som vann DM 1942 och NM 1942. I SM-semifinalen 1942 i Stockholm mot Stockholms-Flottan ledde umelaget med 8-7 när sju minuter återstod, men förlorade med 15-8. Stående fr. v: Ecke Ekman, Junke Johansson, Olle Ahlman, Folke Ahlenius, Allan Johansson, Sven Svan, Hans Rimdahl. Knästående fr. v: Kjell "Snorre" Nordbrandt, "Kreide" Pettersson, Erik "Lia" Jonsson.

Hastighetsåkning på skridsko 1901-1920

Av Ivar Söderlind

Skridskoåkning var en av de sex idrotter IFK Umeå hade på programmet vid starten 1901. Tävlingar i hastighetsåkning på skridsko började arrangeras i Sverige på 1880-talet. Under flera årtionden framåt hörde skridskotävlingar i Stockholm och en del andra städer till de största idrottsevenemangen. I Umeå fanns det redan på 1890-talet en isbana på Umeälven nedanför Stora Hotellet och skridskoåkning var tidigt en känd företeelse i staden även om det inte arrangerades några större tävlingar. Det var Umeå Skridskoklubb som hade ansvaret för banan när den klubben bildades 1901. IFK Umeå, Umeå IF, IF Skade och andra föreningar fick disponera banan som hade "fritt lyse".

Nordiska Spelen i Umeå 1902

Skidfrämjandets internationella tävlingar på skidor och backlöpning i Umeå 1902, "Nordiska Spelen", inleddes den 28 februari med travtävlingar på älven. På kvällen öppnades skridskobanan nedanför Stora Hotellet som var upplyst av marshaller och kulörta lyktor och med levande musik som festlig inramning. Kvällen därpå var där "en stor illuminationsfest med bländande fyrverkeri och tjusande musik". Det finns inga uppgifter om att det också skulle ha arrangerats skridskotävlingar vid detta tillfälle.

Stora skridskotävlingari Umeå 1904

Den 24-25 mars 1904 anordnades de första större skridskotävlingarna i länet av IFK Umeå. I Umeåkamraternas festskrift 1921 framgår att föreningen gjorde en storartad succé i det strålande marsvädret med massor av folk som lockats ut för att åse de verkligt goda prestationerna i tävlingen. Vi citerar Ernst Blomberg ur IFK Umeås minnesskrift 1941: "Utan ringaste lejd arbetskraft upptogs på älven nedanför Stora Hotellet i mars månad en länglöpningsbana 400 x 6 meter samt innanför denna en konståkningsbana. Tribun upptimrades. Vatten drogs upp med sk pråmpumpar. Härlig is. Strålande sol. 1000-hövdad publik. Fullständig succé och 400 kronor netto.... På aftonen stor aftonunderhållning med prisutdelning och dans. Oj, vad det var roligt!"

Syskonen Sandström från Öhn

Tävlingen 1904 omfattade 500 m, 1500 m och 5000 m samt konståkning.

H Högstadius vann 500m på 63 sek, Einar Brodin 1500 m på 3.32 och på 5000 m segrade Albin Sandström, IFK Umeå med tiden 12.12 och 2/5 sek. Den senare var en av de i idrottsskretsar kända syskonen Sandström från Öhn, alla tävlande för IFK Umeå. Tillsammans med sina syskon Albert, Alfred och Nanny hade han stora

Funktionärer och deltagare vid skridskotävlingarna 1904.

Fr. v: Alfred Sandström, G. Edwall (dåv. ordf.), Hugo Bergman (vice ordf.), Karl Svanberg, V. Lindkvist, Ernst Blomberg, V. Bjurström, Bengt Grahn, Einar Brodin, Anders Jonsson, Albin Öhngren, Axel Bäckman.

framgångar framför allt på skidor. Av syskonen hade Nanny de främsta meriterna och blev vid Nordiska Spelen i Örnsköldsvik 1916 inofficiell svensk mästarinna på 10 km! Albert blev 1910 länets förste distriktsmästare på skidor 30 km. Bröderna var särskilt framstående när det gäller budkavlelöpning. De fick stora framgångar som skidfabrikörer sedan de flyttat till Stockholm på 1910-talet. Bröderna Sandströms skidor var under många år ett begrepp.

Skridskotävlingar 1905 och 1906

Efter denna utveckling tillbaks till 1905 då IFK Umeås planerade skridskotävlingar på älven under senvintern måste ställas in på grund av "rådande väderleksförhållanden". I Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1910 framgår att arrangören IFK Umeå åsamkades en kännbar förlust. Den 11 februari 1906 anordnades det årets skridskotävlingar och liksom två år tidigare segrade Albin Sandström och Einar Brodin på 500 m resp 1500 m.

Nationella skridskotävlingar i Umeå 1911

På grund av vädrets makter och tråkiga ekonomiska erfarenheter av skridskobanors iordningsställande och underhåll var issporten sedan borta från tävlingsprogrammet fram till 1911. Då avgjordes de stora nationella tävlingarna på skidor i Umeå. IFK Umeå åtog sig att även att anordna nationella tävlingar på skridsko som också gällde som distriktsmästerskap för länet. I Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1911 finns det ett långt referat från tävlingarna. Två isbanor var iordningställda, en på älven mitt för Stora Hotellet och en på planen norr om kyrkan (framför nuvarande Mimerskolan). Med hjälp från de bägge Umeåregementena lyckades man trots ogynnsamt väder "sätta de bägge banorna i ganska godt skick". Banan på älven var en vanligt hastighetsbana med tvänne kurvor om 25 meters radie och 5 meters bredd medan landbanan var en rundbana med 50 meters diameter. Lördagen den 25 februari inleddes tävlingarna med distanserna 500 m och 6000 m för seniorer och juniorer. "Gossar under 14 år" åkte 400 m. På söndagen var det konståkning och på måndagen hastighetsåkning 1500 och 10000 m för seniorer. Ynglingar 14-17 år och ynglingar under 14 år åkte 1500 m. I det dåliga vädret var

"publiken nära nog ingen."

Banan hade en hel del ojämnheter och sprickor och avgjordes i skarp kyla och blåst. Bland de anmälda fanns toppåkare från Stockholm, Västerås och Gävle. Genom att bjuda in skickliga skridskoåkare från södra Sverige ville man från IFK Umeås sida "göra ett försök till uppryckning af den i våra bygder tämligen försummade skridskoidrotten." Från länet deltog Johannes Leufvenius, IFK Umeå och G Öhlund från Skellefteå som båda var chanslösa mot "sörlänningarna". "En sådan flott och kraftig åkning hade säkerligen aldrig presterats i Umeå", hette det i Idrottsförbundets Årsbok.

Bäste västerbottning och distriktsmästare blev nu Johannes Leufvenius på såväl 500m, 1500m som 10000 m, IFK Umeås enda DM-tecken i hastighetsåkning på skridsko genom tiderna. Johannes var under kommande år obesegrad inom distriktet. Inte förrän 1953 arrangerades DM i hastighetsåkning nästa gång med Gimonäs CK som den ledande klubben. Då hade IFK Umeå för länge sedan lagt ned denna sport.

Blygsam verksamhet på 1910-talet

Under 1910-talet hade IFK Umeå sina skridskobanor omväxlande nere på Umeälven och på planen framför kyrkan. Efter 1920 började IFK med skridskobanan på Nytorget (där Länsstyrelsen numera ligger) som senare blev kommunal och övertogs av staden. "Mera välskött bana än denna kan knappast tänkas", hette det i IFK Umeås Minnesskrift 1941.

Under dessa år avtog intresset och det arrangerades inga större tävlingar i hastighetsåkning på skridsko i Umeå, endast ett par mindre tävlingar. Redan under 1920-talet försvann sporten definitivt från IFK Umeås program. I stället tog konståkning och bandy över på Umeås skridskobanor på Umeälven, på Gammliaavallen och nere på banan vid Sjukhuslunden.

Fakta

Hastighetsåkning på skridsko fanns med på programmet då IFK Umeå bildades 1901.

Tre DM-tecken till IFK Umeå 1911 på 500 m, 1500 m och 10000m genom Johannes Leufvenius.

Sporten försvann från IFK Umeås program på 1920-talet.

Ishockey 1942-1970

Av Ivar Söderlind

Bild från en seriefinal mot Mora IK. De jublande IFK:arna är Lars "Dallas" Dahlgren och Kjell "Garrincha" Sundström.

Den första ishockeymatchen i Sverige spelades i Stockholm 1921 på Stockholms Stadion mellan IFK Uppsala och Berliner Schlittschuh Club. Svenskarna vann med 4-1. Redan året innan deltog Sverige i ishockeyturneringen vid OS i Antwerpen 1920 med ett lag bestående av bandyspelare och slutade som sensationell fyra. Efter denna framgång i OS växte intresset snabbt för ishockey i Sverige.

IFK började med ishockey 1942

Redan 1928 hade Umeå IK planer på att ta upp ishockeyn, men de förverkligades aldrig. I början av 1940-talet etablerades ishockeyn i Västerbotten och då fanns IFK Umeå med. Efter Hörnefors IF konkurrerar IFK Umeå med Tegs SK om att vara länets näst äldsta ishockeyklubb. Den första ishockeymatchen mellan två Västerbottenslag spelades i Hörnefors den 22 februari 1942 mellan Tegs SK och Hörnefors IF och matchen slutade 2-2. Första ishockeymatchen i Umeå spelades den 15 mars 1942 då

Hörnefors IF slog IFK Umeå med 4-1 inför drygt 200 åskådare. Redan 1940 hade Hörnefors IF tagit upp ishockey på programmet. Det var Nils Ekman, bror till IFK Umeås framgångsrika häcklöpare m m Ernst "Ecke" Ekman, som fick Hörnefors bandyspelare att börja träna ishockey på isbanan vid Hörneån. Året därpå deltog HIF i norra Ångermanlandsserien där man var strykpojkar och förlorade med tvåsiffriga tal.

IFK vann premiär-DM 1943

Umeserien i ishockey startade 1943 med fyra lag. Efter de sex matcherna stod IFK Umeå som segrare före Hörnefors IF, Tegs SK och Sandåkerns SK. I DM deltog dessutom Skellefteå IF och Lycksele SK.

IFK Umeå vann även länets allra första DM i ishockey 1943 men fick verkligen slita för sina DM-plaketter. Det började med 3-2 mot Lycksele SK efter förlängning. I semifinalen på bortaplan mot Skellefteå IF (som trimmats av

landslagets "Svenne Berka" Bergkvist) var IFK tillbakapressade mest hela matchen men lyckades vinna med 1-0 med sin "säcktaktik". Det hjälpte inte att de 500 åskådarna skrek, hejade och och till slut hånade hemmalaget, SIF lyckades inte spräcka nollan. Segern ansågs vara en viljans och taktikens triumf över tekniken. I den omtalade finalen i Umeå mot "de röda lejonerna" från Hörnefors den 21 februari såg 400 åskådare IFK vinna efter två förlängningar!! I de lag som IFK använde under DM-spelet ingick Juke Johansson, Tore Johansson, Staffan Guné, Karl-Johan Appelblad, N G Jonsson, Totte Hörnberg, Bror Andersson, Olle Ahlman, Bertil "Masen" Lindkvist, Bertil "Lukas" Petersson, Arne Nylund, Palle Granlund Karl-Johan Bergsdorff, John "Gimo-Lasse" Larsson, bröderna Åke Nilsson och Lasse Nilsson samt Bengt Forsman. Att IFK Umeå fick en så lyckosam start på sin ishockey var mycket en mans förtjänst, friskusen och fightern Staffan Guné, som tidigare hade spelat ishockey i Boden. Han hade förmågan att inspirera och lyfta laget. I laget ingick också smått legendariske John "Gimo" Larsson. Med sin rutin och taktiska blick var han en stor tillgång. Så sent som vid sitt 37:e år spelade han i IFK:s A-lag.

Den första länsmatchen

Den första länsmatchen spelades mot Ångermanland i Hörnefors 1943. Västerbotten vann med 3-1 och i laget ingick Staffan Guné och Karl-Johan Bergsdorff från IFK. Vid DM 1944 blev IFK direkt utslagna av Skellefteå IF som tog en gruvlig revansch för förlusten i semifinalen året innan och vann med 6-0. Säsongen 1944-45 blev väldigt rumphuggen beroende på ogynnsamt väder. Inte förrän i februari kunde man börja använda banan i Umeå. I en DM-match det året vann IFK mot Lycksele SK med 23-4 (målrekord för Västerbotten) men i övrigt hade IFK Umeå inte några större framgångar under detta och följande år. År 1946 slutade IFK på sjätte och näst sista plats i länsserien. Året därpå försökte man ställa upp med ett seniorlag i serien men måste utgå.

Rosendahl byggs

Ett par år efter starten tog ledare i IFK Umeå och Tegs SK initiativet till att det byggdes en ändamålsenlig rink på Rosendahl öst på stan

(nedanför nuvarande Östra Gymnasiet). Utrustningen i början var minst sagt bristfällig. På fötterna hade de flesta bandyrör med tunnt skinn och på händerna kraghandskar, s k chaufförshandskar som skulle likna riktiga ishockeyhandskar. Men det var inte bara den personliga utrustningen som var dålig utan även de låga sargerna och belysningen hade stora brister. Apropos utrustning hade Tegs SK:s målvakt P A Berggren någon gång på 1940-talet fått tag i ett par moderna målvaktsbenskydd med tjock stoppning. Vid första matchen med de nya skydden på Rosendahl stod IFK Umeå för motståndet. IFK-ledaren Rickard Waller tyckte att det var ojuste att spela med sådana benskydd och skrek matchen igenom att det var fusk. Till slut tröttnade domaren och bad Waller försvinna från rinken.

1950-talet

Under 1950-talet började IFK:s ishockey på allvar visa framfötterna.

År 1950 blev det seger i Umeåserien och 1952 vann man division III Södra Nordsvenskan. Samma år blev man JDM-mästare efter att ha besegrat Rönnskärs IF i finalen. Säsongen 1956-57 hade man kvalificerat sig till division II Norra B och slutade på fjärde plats. IFK tog nu över rollen som södra länsdelens bästa lag från Tegs SK. I norr däremot var motståndet övermäktigt främst från Skellefteå AIK som 1955 gick upp i allsvenskan. Säsongen 1957-58 blev det en andraplats för IFK i division II Norra B efter Alfredshems IK och 1958-59 var det dags för serieseger och allsvenskt kval. Björklöven, som IFK kallades redan då, sopade i seriens sista omgång banan med Sundsvallaget Skönvik och vann med 15-2!. I kvalet ansågs laget ha en god chans men saknade den rutin och stabilitet som behövdes. Mot gruppsegrarna Rönnskär blev det vinst med 7-1 men hemma förlorade man mot Nacka med 1-6. I Stockholm förlorade man den avgörande matchen mot Nacka med 6-4 sedan man haft ledningen med 4-1! Ungdomsverksamheten i IFK Umeås ishockey var mycket omfattande under denna tid. 1959-60 seriespelade ca 300 grabbar i 28 lag på Rosendahlbanan med Karl-Gustaf Öhman och Torsten Hörnberg som basar. Lars "Dallas" Dahlgren kvalificerade sig till ungdomslänslaget.

Tre misslyckade allsvenska kval

Under dessa år förde IFK ofta en hård kamp i division II mot Alfredshem och de båda lagen hemförde tre seriesegrar var fram till 1964. Men medan ångermanlänningarna hade en konstfrusen bana fick IFK-arna oftast komma till seriepremiärerna utan träning. Alfredshem var då två gånger uppe i allsvenskan medan det för IFK:s del alltid blev stopp i kvalen. Både 1961 och 1963 slutade IFK sist bland kvalseriens fyra lag.

Ishallen på Teg

Under många år hade Umeås ishockeyföreningar drömt om en konstfrusen isbana och även ishall. Alvar "Lia" Jonsson och andra ledare i IFK Umeå menade att det var intill Gamliavallen och ingen annanstans som ishallen skulle byggas. I Västerbottens-Kuriren skrev "Lia" att hela projektet var dömt att rasa sönder och samman om ishallen placerades på Teg. Det var många turer innan Umeå lands och Umeå stad kunde förmås gå in som borgenärer i projektet. När Teks Idrottsplatsförening ställde mark till förfogande på Teg hakade de båda kommunerna på. Även när ritningarna ändrades till en islada var politikerna positiva. Invigningen av den nya hallen den 17 december 1963 blev en stor publikfest med 4000 åskådare. Västerbottens läns lag spelade mot Stockholms stadslag och vann med 3-2 efter underhållande ishockey. Inte mindre än nio världsmästare var med i de båda lagen. Skellefteå AIK:s Lennart "Klimpen" Häggroth i den västerbottniska kassen gjorde en suverän match liksom banans bäste back Hasse Svedberg med fina uppspel. Av forwards var "Acka" Andersson det stora namnet tillsammans med "Tumba" Johansson i Stockholmslaget. Även 16-åriga Ulf Barrefjord, IFK Umeå gjorde en bra match och steg inte åt sidan för de tunga Djurgårdsbackarna Lasse Björn och Roland Stoltz. Bland invigningstalarna märktes Teksledaren och tandläkaren Folke Nord som berättade hur ishallen kommit till och hoppades på allsvenskt avancemang för IFK Umeås ishockeylag under nästa år. Det tyckte Västerbottens-Kurirens referent var mycket starkt sagt av en sådan urtegare som Folke Nord.

Äntligen allsvenskt avancemang

Det var ett gäng ungdomar från trakterna kring Östermalm och Rosendahlsrinken skolade av A-lagstränaren Sixten "Blombacka" Jonsson som nu bildade stommen i IFK. Det var först när "kycklingkedjan" Ulf Larsson, Ulf Barrefjord och Bengt "Lövet" Lövgren vuxit ut till en slagkraftig tredjekedja som Bernt och Agne Bylund, Lars "Dallas" Dahlgren, Kjell "Garrincha" Sundström, Roger Österlund och de övriga var mogna för större uppgifter. "Björklöven" fick nu spela i den nybyggda ishallen och skåpade i rena glädjeyran hem serien med åtta poängs marginal före IF Älgarna. Efter en vinst och två förluster i allsvenska kvalserien var det ödesmatch mot Piteå IF hemma i ishallen. Efter två perioder ledde Piteå med 3-0 och IFK:s spel var inte det bästa. De drygt 4000 på läktarna hade börjat misströsta. Men i sista perioden tände viljan och allt satsades för vinst. Efter fyra minuter hade IFK kvitterat och tog sedan ledningen med 4-3. Piteå kvitterade men när 25 sekunder återstod av matchen så avgjorde Bernt "Hacke" Bylund med att på tennis slå in 5-4. Tala om jubel i ishallen. Det räckte nu med oavgjort mot Mora i sista matchen och 40 sekunder före slutet i den matchen slog Bengt Lövgren in kvitteringspucken till 3-3! Laget som avancerade: Målvakter var Bengt Persson och Bo Leong, backar Elon Sundström, Tore Larsson, Curt Åström och Olle Rydfjäll, forwards Agne Bylund, Bernt Bylund, Håkan Bryngelsson, Kjell Sundström, Lars Dahlgren, Roger Österlund, Ulf Larsson, Ulf Barrefjord och Bengt Lövgren.

Första allsvenska säsongen

Inför den första allsvenska säsongen 1964-65 förstärktes laget bl a med gamla "lövet" Kjell-Olov Barrefjord från Modo, toppmålvakten Ove Andersson från AIK (tidigare Rönnskär IF) och backen Karl-Olof Eriksson från Clemensnäs. IFK klarade sig kvar i serien sedan man vunnit nedflyttningsserien åtta poäng före Wifsta/Östrands-Fagerviks IF. Nästa säsong blev det kärvare och med åttonde plats klarade sig laget kvar med ett nödrop. Den 5 november 1965 debuterade "Garrincha" Sundström i Tre Kronor mot Norge hemma i Umeå. I landskampen som Sverige vann med 9-5 gjorde han ett av

målen. Totalt åren 1965-68 blev det 10 matcher i landslaget för IFK-spelaren. Tilläggas bör att Ulf Barrefjord blev utsedd till Sveriges bästa junior 1965.

”Blombacka” lämnade över tränarsysslan

Säsongen 1966-67 tyckte tränaren ”Blombacka” Jonsson att han gjort sitt och efterträddes av Elon Sundström och ”Sventa” Engqvist, den senare f d målvakt i Tegs SK. Laget kvalificerade sig med glans till slutspelet efter att under hela serien legat över slutspelstrecket. Publikrekordet i ishallen med 6675 åskådare slogs vid mötet med Mora IK. Under åtta omgångar var IFK serieledare och slutade på tredje plats i tabellen. Trots två mycket bra matcher blev IFK i första slutspelsomgången utslagna mot blivande mästarna Brynäs IF (förlust med 4-2 i båda matcherna). För första gången sedan 1943 blev IFK detta år (1967) distriktsmästare i ishockey. Även 1968 och 1970 tog föreningen hem DM-tecknen och 1970 vann man också JDM. Säsongen 1967-68 missades slutspelsplatsen med tre poäng. Tegs SK låg i högsta serien denna säsong och de tre derbyna lockade storpublik till hallen.

Nytt slutspel

1968-69 slutade IFK på sjätte plats och 1969-70 lotsade nye tränaren Kjell-Olof ”Stor-Barre” Barrefjord laget till fjärde plats och slutspel. Laget höll inte riktigt hela slutspelsturneringen men svarade för toppmatcher bl a mot Modo (4-3) och Västra Frölunda (5-5). Backen Anders Hagström (från Bjästa) övertygade stort och blev uttagen till det svenska VM-laget, som tog silver i Stockholm 1970 - IFK Umeås förste och ende VM-medaljör i ishockey. Totalt spelade Anders 11 gånger i Tre Kronor 1968-1971 (10 matcher när han spelade för IFK Umeå). I slutet av 1960-talet blev IFK Umeå det första svenska klubb laget i modern tid som spelade i Sovjet och gjorde också en drömräsa till USA där man deltog i ”Kennedy Memorial” i Lake Placid. Man spelade mot USA:s och Tjeckoslovakiens landslag och förlorade med 3-5 respektive 2-11.

IFK Umeå blir IF Björklöven

Efter säsongen 1969-70 hade ishockeyn gjort sitt i IFK Umeå. Under många år hade sektion-

ens dåliga ekonomi varit en tung belastning för klubben. Martin Lundström, som var ordförande i IFK Umeå under denna tid, berättar hur det gick till när ishockeyn lämnade IFK. Våren 1969 träffade han Gösta Brännström, eldsjäl i Sandåkerns ishockey, när han som vanligt fikade i Fokus intill sin Sportaffär. Martin fick då reda på att Sandåkerns SK, som låg i botten av allsvenskan, hade planer på att lägga ned ishockeyn. Han väckte då tanken att i stället arbeta för en hopslagning av IFK Umeås och Sandåkerns ishockeysektioner och att man skulle bilda en specialklubb för ishockey för att bättra klara ekonomin. Detta samtal ledde till att de båda föreningarnas styrelser tre gånger sammanträffade i bröllopssviten på Hotell Esplanad (ingenting fick läcka ut) och gick igenom det hela. Slutligen bestämde man sig för att föreslå en sammanslagning och att de båda klubbarna skulle tillskjuta 20.000 kronor var. Ett sammanträde ordnades i Sporthallen med de båda föreningarnas medlemmar som stödde förslaget. På föreningarnas årsmöten våren 1970 togs det slutliga beslutet utan någon opposition att tala om. Under säsongen 1970/71 hade klubben namnet Ishockeyföreningen IFK/SSK Umeå (blev sexa i allsvenskan och vann DM) som hösten 1971 ändrades till IF Björklöven, Umeå. Redan första året kunde den nya klubben visa ett litet plus i kassan. De sportsliga framgångarna har sedan dess varit stora med SM-guldet 1987 som topp.

Fakta

År 1942 tog IFK Umeå upp ishockey på programmet.

4 DM-tecken i ishockey 1943, 1967, 1968 och 1970.

År 1964-70 spelade IFK Umeå i ishockeyallsvenskan och två gånger kvalificerade man sig till slutspelet.

Två A-landslagsmän Kjell Sundström (10 landskamper 1965-68) och Anders Hagström (10 landskamper för IFK Umeå 1968-1970) Anders Hagström är IFK Umeås ende VM-medaljör i ishockey (VM-silver 1970).

År 1970 hade ishockeyn gjort sitt i IFK Umeå. Genom en hopslagning av IFK Umeås och Sandåkerns ishockeysektioner bildades IF Björklöven.

Konståkning 1901-1962

Av Ivar Söderlind

Konståkning fanns med på programmet vid IFK Umeås start 1901. I beteckningen ”skridskoåkning” ingick då både hastighetsåkning på skridsko och konståkning. Redan på 1860-talet förekom konståkning i Sverige då det gavs uppvisningar på Nybroviken i Stockholm. På 1880-talet hölls där de första tävlingarna och svenskar med världsmästaren och olympiske mästaren Ulrich Salchow i spetsen fick tidigt högt anseende.

Konståkning på 1890-talet

I Umeå förekom konståkning redan på 1890-talet även om det inte anordnades några tävlingar. Från denna tid fanns det en isbana på Umeälven nedanför Stora Hotellet. I samband med ”Nordiska Spelen” på skidor i Umeå 1902 användes isbanan vid invigningen. Banan var då upplyst av marshaller och kulörta lyktor med levande musik som festlig inramning. Länets första tävling i konståkning anordnades 1904 av IFK Umeå på samma bana. Det var i slutet av mars månad som det förutom i hastighetsåkning på skridsko även tävlades i konståkning. I det vackraintervädret inför tusentals åskådare segrade IFK Umeås kassör Albin Öhngren före klubbkamraterna S Klingspor och Axel Bäckman. Vid denna tid fanns det många goda konståkare i IFK Umeå men svårigheterna att hålla skridskobanan öppen på grund av rådande väder gjorde att intresset ebade ut. De planerade skridskotävlingarna på älven 1905 ställdes in på grund av töväder men den 11 februari 1906 var det återigen dags för skridskotävlingar med konståkning som självklart inslag.

Nationella tävlingarna 1911

Av allt att döma anordnades nästa tävling i konståkning 1911 i samband med de nationella tävlingarna på skidor i Umeå med IFK Umeå som arrangör. IFK anlade då en bana för konståkning med 50 meters diameter på skolplan norr om kyrkan. ”De dryga utgifterna för banan kunde ej bestridas med inkomsterna af inträdesbiljetter, utan erhöill föreningen hjälp genom cheferna för regementena i staden”, kan man

läsa i Idrottsförbundets Årsbok 1911. Trots denna hjälp gjordes stora förluster på arrangementet. Konståkningen ägde rum söndagen den 26 februari med början kl 7 e m på bästa tänkbara is, i strålande väder och inför en talrik publik. Isovalen var smakfullt upplyst med stora bågglampor om sammanlagt 5000 normalljus och mellan bågglamporna löpte långa rader av kulörta lyktor. På vallarna runt banan var marschaller utplacerade. Enda tävlande var de kända konståkarna Tore Mothander, Stockholm och O Flyborg, Hudiksvall. ”Bägge presterade de en flott och elegant åkning men var Stockholmarens den afgjort bättre,” heter det i Idrottsförbundet Årsbok 1911. Tore vann långt senare, vid drygt 40 års ålder, SM i konståkning 1926 och 1927.

Umeå var en skridskoåkande stad

Under det följande årtiondet hade IFK sina isbanor dels på Umeälven som tidigare, dels på ”Brännstan” och dels på planen norr om kyrkan. Särskilt banan på ”Brännstan” var välskött och uppskattad med Erik Öhngren som vaktmästare. Jag citerar ur IFK Umeås Minnesskrift 1941: ”Banan var försedd med jättehöga vallar, musikestrad på mitten och här ock var i hörnen små tjusiga granbersåer, där skridskopåtagning och väl avkyld flirt med framgång kunde äga rum. Vid musikaftnarna på banan myllrade det av skinnande par och det var i övrigt ett festligt folkvimmel som gav Umeå ett stadgat anseende som skridskoåkande stad framför andra norrlandsstäder under många år framåt”. Under 1920-talet och ett tjugotal år framåt höll IFK:s ungdomar till på isbanan på Nytorget (där nuvarande länsstyrelsen ligger). ”När regementsmusiken ’kängskodanskvällarna’ klämde i med de sprittande melodierna, var det packat av skolungdom och äldre, dansande och åkande, under de flammande marschallerna.” Några tävlingar i konståkning anordnades med deltagande av de skolungdomar som tillbringade sin mesta fritid på skridskobanan. Samtidigt började bandysporten komma igång på allvar.

”Klubborna började slå kring öron och ben på de konståkningsutövande och man fick lov att dela upp planen för att skilja de båda vitt skilda intressena åt,” kan man läsa i IFK Umeås Minnesskrift 1941.

Konståkningssektion i IFK Umeå

Under 1950-talet och början av 1960-talet hade IFK Umeå en konståkningssektion som var ansluten till Svenska Konståkningsförbundet. Som mest var ett tjugotal unga flickor och pojkar i träning. Största framgången är Åke Öbergs JDM-tecken 1958. Ledare under denna tid var

bland annat Ruth Ekman, Maj Jakobsson och Gudrun Qwist. Under 1960-talets början koncentrerades konståkningen i länet alltmer till Umeå IK och försvann från IFK Umeås och många andra föreningsars program. År 1962 slutade IFK med konståkning.

Fakta

Konståkning fanns med på programmet då IFK Umeå bildades 1901.

1 JDM-tecken 1958 av Åke Öberg

1962 försvann konståkning från IFK Umeås program.

Ur gömmorna

År 1951 hade IFK Umeå bandy, boxning, fotboll, friidrott, gymnastik, handboll, ishockey, orientering, skidloppning, skridsko och damidrott i lämpliga grenar på sitt program. Tidigare hade IFK även utövat bordtennis, cykelåkning, gång, kanotpaddling, konståkning och simning.

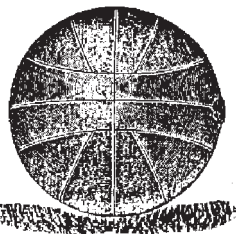
AKTIEBOLAGET FRIMANS SPORTAFFÄR

Sturegatan 30

STOCKHOLM Ö.

Bollskor,
Fotbollsblusar,
Byxor, Målnät,
Discus, Spjut,
Stötkulor

m. m., m. m.

”UNIQUE”, vår specialboll.

OBS! Alla idrottsartiklar reglementsensliga.

Begär vår illustrerade priskurant.

Spikskor,
Terränglöpskor,
Språngstavar,
Löparskridskor,
Hockeyklubbor,

m. m., m. m.

SKIDÅKARE! SKIDÅKARE!

Av alla skidbindslen som föras i marknaden hafva inga öfverträffat Skoglunds patenterade bindslen. Användes 1905 af 1:sta, 2:dra och 3:dje pristagarna i täflan Mellansel—Umeå (150 km.); 1909 Krylbo—Sthlm af 1:sta pristagaren serg. Andersson, K. VIII, 2:dra korp. Fredriksson m. fl. Alltså böra alla skidåkare använda dessa bindslen, som endast kosta 3 kr., med järn i öggan 3: 50. Bindslet tilldelades vid Sportutställningen i Umeå 1911 1:sta pris.

PATENTINNEHAFVARE:

LINDSTRÖM & BACKLUND

Rikstelefon 373. — UMEÅ. — Rikstelefon 373.

Orientering 1923 -

Av Henry Forsgren

När IFK Umeå firade sitt femtioårsjubileum år 1951, inlett med en stor jubileumshögtid den 6 november på Sävargården, framhöll orienteringslegenden och chefredaktören i Norra Västerbotten K-H Wikström, då som representant för Västerbottens Orienteringsförbund; "Om benämningen pionjärklubb någonsin är befogad, så är den det på tal om IFK:s roll i den västerbottniska orienteringen". IFK Umeå var nämligen den idrottsförening som lanserade orienteringssporten i Västerbotten och skördade stora framgångar i sportens barndom. Redan år 1923 erövrade IFK Umeå sitt första DM-tecken i orientering (4-mannalag) och under en lång tidsperiod därefter befäste föreningen sin dominerande ställning i länet - bäst illustrerat av att femtiotvå DM-tecken hemfördes t.o.m jubileumsåret 1951.

Medaljskörden fortsatte under hela 1950- och 60-talen. Orientering var en stark idrott inom IFK Umeå och många av länets bästa tävlade i blåvitt. Men provningar skulle komma. År 1969 skedde nämligen en kännbar utbrytning inom sektionen i och med att specialklubben OK Björken bildades. Orsaken till brytningen lär ha varit att IFK Umeås ishockeylag (som tävlade på elitnivå) förbrukade så mycket av de pengar som övriga sektioner tjänade ihop att orienterarna kände sig alltför styvmoderligt behandlade. (Beslutet om sektionskassor och eget ansvar för dessa togs långt senare).

Några duktiga ledare, ett antal aktiva seniorer samt flera löftesrika juniorer och ungdomar lämnade IFK Umeå till förmån för OK Björken. Trots åderlåtningen fanns ändå ledarkrafter kvar inom orienteringssektionen vars verksamhet framgångsrikt kunde fortsätta. 1969 inleddes exempelvis det ännu bestående och mycket betydelsefulla samarbetet med Västerbottens-Kuriren genom att motionsaktiviteten Skogsluffen instiftades. Skogsluffen lär för övrigt vara landets äldsta Trim-orientering och är en uppskattad primör i mitten av maj varje år.

Skogsskolan - den betydelsefulla ungdoms-

verksamheten för barn och ungdom byggdes också upp. Genom Skogsskolan har många orienterare tillförts IFK Umeå och med ungdomarna har även föräldrar knutits till orienteringen som aktiva eller som ledare/funktionärer. God ungdomsverksamhet är orienteringssektionens adelsmärke.

Framtiden tedde sig ljus ännu under 1970-talets mitt eftersom det inom sektionen fanns många lovande ungdomar och juniorer på såväl herr- som damsidan. Men än en gång skulle IFK Umeås orientering utsättas för inre påfrestningar. 1977 skedde nämligen ännu en utbrytning - denna gång kanske mera kännbar för sektionen. OS Svackan bildades. Sektionsordföranden, några seniorer, hela juniorstallet och flera duktiga ungdomar samt en del äldre gick till den nya klubben. Kvar hos IFK blev de riktigt "klubbtrogna", en och annan senior, familjer med barn i skogsskolan samt äldre aktiva och passiva medlemmar. De som stannade kvar kom att utträta stordåd under de närmast kommande åren.

Segrare i Ungdomens 10-mila 1983

Bakre rad fr. v: Tommy Ek, Anderas Forsgren, Christer Bergh, Anders Ottosson.

Mellan raden fr. v: Bengt Esberg, Patrik Kjellgren, Johan Jareman, Magnus Nordin.

Längst fram sitter Ludvig Edman och Stefan Ottosson.

Ett oförtrutet arbete med Skogsluffen och kartverksamhet, egna tävlingsarrangemang och gemensam klubbträning samt en intensiv satsning på ungdomsverksamhet och Skogsskola gav efterhand ett gott resultat. Betydelsefull för kommande framgångar var en fin social gemenskap uppbyggd bl.a. under vårresor till tävlingar söderöver, vid gemensamt boende i storförläggning under 5-dagars, höstläger i Hema-van och inte minst genom den familjära säsong-avslutningen varje år med en köttsoffafest (numera tradition inom sektionen).

Under flera år fanns till följd av utbrytningen ytterst få seniorer och juniorer, men istället började IFK Umeå framstå som en av länets dominerande föreningar på ungdomssidan med många toppar och stor bredd. Vid Ungdomens 10-mila i Skövde 1983 kunde IFK mönstra två lag, d.v.s tävla med 20 ungdomar och juniorer upp till 18 år. Det faktum att IFK Umeå vann Ungdomens 10-mila i kamp med 216 lag från hela Norden, var en knallsensation som gav rikseko. I ett reportage under vinjetten Ungskog i tidningen Skogssport löd rubriken: IFK Umeå reser sig efter smällarna och vinner!

Till Ungdomens 10-mila 1984 var fyra man borta ur segerlaget på grund av ålder (över 18 år). Trots detta kom IFK Umeå på en hedrande 18:e plats, vilket vittnar om god bredd. Vid tredje försöket 1985 var ytterligare tre löpare för gamla. Den 14:e-placering IFK då nådde är därför ytterst remarkabel.

Orienteringssektionen bedriver alltför en bra ungdomsverksamhet med inriktning mot såväl elit som bredd. Vad gäller elit är IFK Umeå starkare än på mången god dag med många goda orienterare och ytterst glädjande; IFK Umeå har idag länets två bästa herrseniorer och den löftesrikaste junioren. Trion har vunnit flera NM-titlar, nått framskjutna placeringar på 5-dagars och i andra större tävlingar samt fullständigt dominerat sina klasser inom länet. Faktum är att alla tre ganska snart klappar på porten till orienteringslandslaget. De åsyftade är länets bäste senior Peter Hemmyr, hans svåraste medtävlare Jan Johansson samt Oskar Malmberg i H 18 (har med framgång tampats med senior-eliten). Alla tre är rankade att tävla i elitklass.

IFK Umeå saknar SM-tecken i orientering, men vid mästerskapstävlingarna i år (2001) i hälsingeskogarna var det nära - Peter Hemmyr vann nämligen den första sprinttävling som arrangerades vid SM - (inofficiellt svenskt mästerskap). De 30 bäst rankade i landet var berättigade att tävla. Peter Hemmyrs SM-vecka blev för övrigt helgjuten, trots en förarglig miss i kvalet på kortdistans. En 7:e placering på normaldistans (bästa västerbottensplacering på många år) och en 17:e plats i natt-SM samt en storstiltad insats i stafett - bara sex sekunder efter ledande lag på första sträckan är imponerande resultat.

Bernt Olofsson, Svensk mästare i fälttävlan 1956.

Oskar Malmberg (H 18) övertygade igen under SM-veckan genom att bli 7:a på normaldistans, genom att vinna kvalet på kortdistansen samt genom att nå ytterligare en 7:e placering i finaltävlingen.

I SM-stafetten tog Oskar Malmberg över efter Peter Hemmyr och gjorde ett storstiltat lopp på andra sträckan - växlade som 10:e lag minuten efter täten. IFK Umeå (med en reserv) dalade sedan på sträckorna tre och fyra till en slutlig 47:e plats - ändå bäst av västerbottenslagen.

Vid juniorcupens sista tävling - lång-SM den 23 september i Vingåker - tvingades Oskar Malmberg bryta (p.g.a sjukdom) och tappade två placeringar - från 4:e till 6:e plats i den slutgiltiga resultatlistan.

Bland senioreorna blev Peter Hemmyr och Jan Johansson 22:a resp 23:a och bästa västerbottningar i lång-SM (distansen 24.800 m).

Även om ett officiellt SM-tecken i orientering saknas har en IFK-orienterare vunnit ett SM-tecken - nämligen Bernt Olofsson, IFK Umeå - sensationell svensk mästare i fälttävlan 1956. I fälttävlan, som varit en militärt dominerad idrott, ingår delmomenten skjutning, punkt-orientering och fri orientering.

Med orientering närbesläktade grenar är äldre tiders skidbudkavle (ett kraftprov av stora mått) och senare tids skidorientering. Dessa grenar har genom åren varit starka inom IFK Umeå. SM-segrar i budkavle har hemförts vid tre tillfällen, nämligen 1918 (August Ångström, Harald Johansson, Oskar Lindberg och Henning Isaksson), 1935 (Bengt Lundgren, Axel Lindström och Edvin Janze) samt 1937 (Edvin

Westman, Sigfrid Forsberg, Evert Jonsson och Karl Erland Snellman). Ett flertal framskjutna placeringar har nåtts vid SM-tävlingar i skidorientering och stafett.

Många personer har genom åren utfört betydelsefulla insatser för IFK Umeå orientering och det vore förmätet att ens försöka sig på en uppräknig - men två personer måste ändå omnämnas, nämligen Nils-Bertil Nilsson, banbrytare inom kartframställningen (erhöll VOF:s guldplakett 1965) samt år 2001 avlidne Elis Gottfridsson, konstruktör av ett genialt snabbtidgivningssystem använt före datans intåg, och tillika ledare inom orienteringssektionen under fyrtioalet år (hedersmedlem i IFK Umeå).

Utbrytarklubbarna OK Björken och OS Svackan finns ej längre kvar sedan de slagit sig samman och bildat Umeå OK. Det bör framhållas att IFK Umeå och Umeå OK visserligen är arga konkurrenter på tävlingsbanan men att samarbetet i övrigt är mycket gott. IFK Umeå orientering och Umeå OK bedriver sedan flera år kaféverksamhet vid Skidmuséet varsin helg samt har tillsammans arrangerat SM-tävlingar i skidorientering 1994.

O-ringens 5-dagars 1997 blev en jättesuccé med strålande sol varje dag. IFK Umeå svarade för 25% av hela arrangemanget.

Simning 1901-1927

Av Ivar Söderlind

När IFK Umeå bildades 1901 var simning en av de sex sporter som fanns med på programmet. Innan föreningen lade ned simningen 1927 hade klubbens simhoppare, simmare och vattenpololag vunnit totalt 27 DM-tecken! De första åren höll simmarna oftast till vid kallbadhuset i Umeälven nedanför stadskyrkan. Redan 1894 lät Umeå Stad bygga detta kallbadhus som fram till 1910 hade hög besöksfrekvens men sedan kom ”i vanrykte på grund av kloakledningarna”.

Simklubb i Umeå på 1890-talet

Umeå Simklubb, länets första simförening, hade bildats i samband med Kallbadhusets tillkomst av kronolänsmannen G Lindström, hans bror lantmätaren Lindström och två banktjänstemän i Umeå. De var ”ytterst skickliga simmare” som kallades ”vattenabbara” av de förtretade tvättgummorna vid klappbryggan invid Kallbadhuset. Det anordnades även simtävlingar i simklubbens regi. Kraven var höga för att vinna inträde; ”man måste äga med dem (dvs simmarna i klubben) likställd skicklighet”, hette det i Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1910. Redan innan sekelskiftet upphörde Umeå Simklubb och 1901 blev IFK Umeå länets andra idrottsförening med simning på programmet.

Kallbadhuset hade hög besöksfrekvens

Initiativet till kallbadhuset 1894 kom från några simintresserade personer med telegrafkommissarie Bergström i spetsen. ”Badhuset var upprinnelsen till att folk i staden började känna behov av ett svalkande bad och en stärkande simtur under de få sommarkdagarna. Man var ännu för pryd att i sällskap använda sig av de öppna stränderna i sjöarna eller älven.” Badhuset ansågs vidare vara byggt på ett sådant sätt som långt ifrån tillät några tävlingar eller uppvisningar i simning. ”Detta plus strömshastigheten i älven förklarar, varför denna så nyttiga sport har blifvit så tillbakasatt och ej upptagits på idrottsföreningarnas program.” (Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1910).

IFK Umeå anordnade de första simskolorna i Västerbotten

Det var meningen att simundervisning i Umeå för första gången skulle genomföras 1903 vid Kallbadhuset. En simlärare anställdes på Svenska Lifräddningssällskapets bekostnad för att leda en instruktionskurs ”men på grund af den sena årstiden och därmed åtföljande låga temperaturen i vattnet, kunde densamma ej afslutas.” Inte förrän sommaren 1908 började simning utövas mer rationellt i Umeå genom att nybildade Västerbottens Idrottsförbund tog initiativet och IFK Umeå fick uppdraget att anordna en simskola. Ett 80-tal pojkar (inga flickor!) deltog och vid avslutningen vid Kallbadhuset den 30 augusti promoverades nio simmagistrar. En av dessa var IFK Umeås ordförande Hugo Wilhelm Nordström som under 1910-talet var engagerad ledare för simundervisningen vid kallbadhuset och under vars ledning IFK Umeås simidrott gick starkt framåt. Innan nybildade Umeå Simsällskap tog över 1927 svarade IFK Umeå varje år för simskolan och simundervisningen, först vid Kallbadhuset i Umeälven och sedan ute i Nydala (Tavlesjön).

DM i simning från 1909

När DM i simning arrangerades första gången den 25 juli 1909 vid Djupvikskajen i Sandvik var Hugo Wilhelm Nordström ende deltagaren från IFK Umeå. Han slutade tvåa i simhopp efter underlöjtnant Curt Fromm, Västerbottens Regementes IF (I 20). Vid detta första DM tog regementsföreningens simmare och simhoppare hem de fem grenar som stod på DM-programmet: bröstsim 250m, simning 100m, 500m och 1000m samt simhopp.

Meningen var att 1910 års DM i simning skulle bli en ännu större tävling än premiärårets ”men en del af idrottsmännen å området ifråga voro upptagna på annat håll och tävlingarna måste inhiberas för året” (Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1910).

DM 1911 i Hörnefors

När DM i simning (endast 100m) och simhopp anordnades för andra gången 1911 var tävlingarna förlagda till Hörnefors i samband med den stora idrottsfesten den 30 juli (även tävlingar i allmän idrott och fotboll). Ångfartyget "Döbeln" transporterade publik och tävlande från Umeå. Enligt Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1911 fanns det vissa brister i arrangemanget. För simhoppningen med fyra deltagare hade man byggt upp trampoliner på tre och fem meter, men med för kort ansats. "Satsen kunde ej få den hastighet och jämnhet, som är nödvändig för hoppens säkerhet och form. Prestationerna mottogos emellertid af den talrika publiken med största förtjusning". IFK Umeås simhoppare Hugo W Nordström vann nu förningens första DM-tecken i en simgren före klubbkamraten Magnus "Masse" Gustafsson, instrumentmakare och känd dragspelsvirtuos. Den senare blev även trea på 100m bland fem tävlande.

Idrottsfesten på Norrbyskär 1911

År 1911 anordnades det ytterligare två simtävlingar i länet där simmare från IFK Umeå var ett självklart inslag, dels vid sommarfesten på Norrbyskär den 16 juli och dels i Umeå den 13 augusti. Varje sommar från och med 1908 och många år framåt arrangerades riktiga folkfester på Norrbyskär, ofta med ett par tusen personer närvarande. Vid festen 1911 stod simning 200m, simhopp, allmän idrott (friidrott), segling, fotboll, skytte, nålträdslöpning och skedäggslöpning på programmet. Ångare och "smärre" båtar anlände med deltagare och åskådare från bl a Umeå, Hörnefors, Nordmaling, Rundvik, Domsjö och Örnsköldsvik. Många hade matsäckskorgar och hela familjen med sig. "Simstadion var arrangerad av i fyrkant tjuvrade pråmar, på vilka publiken satt och i fyrkanten stänkte vattendjuren fram". I simhopp segrade än en gång favoriten Hugo W Nordström, IFK Umeå.

Simhopp med bottenkänning

Tävlingarna i Umeå den 13 augusti 1911 ägde rum i Umeälven vid Kallbadhuset och bjöd på ett omfattande program för både seniorer och juniorer. Man tävlade i simning, simhopp, livräddning och dykning efter föremål. Många av

de ungdomar som deltagit i IFK Umeås simundervisning under sommaren var med och tävlade. Som vanligt vid denna tid deltog inga flickor/kvinnor. I Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1911 framgår att det märktes en viss försiktighet bland simhopparna på grund av "att vattnet invid kallbadhuset ej har nödigt djup.... det har händt en gång att hopparen gått i botten, borrat ned ansiktet jämnt efter öronen och fått munnen full af lera - en tämligen blandad njutning. Man kan nog fatta, att det är förenadt med ett visst obehag att riskera att få lämna tävlingen med afbruten nacke."

Från DM i Sandvik 1918. Seth Ågren hoppar från tornet. DM-segrare i raka hopp 1915, 1917, 1918 och 1919. DM-seger i varierande hopp 1915.

Många DM-tecken till IFK Umeå

Under de kommande åren deltog IFK Umeås medlemmar flitigt i simtävlingar, gav uppvisningar och gjorde utflykter till Sandvik, Norrbyskär och Hörnefors, ofta med ångbåten "John Nyberg" som var en dålig sjöbåt och rullade erbarmeligt då man kom en bit ut mot havet. Under åren 1911-1925 vann klubbens simhoppare, simmare och vattenpololag 27 DM-tecken. IFK Umeå var föregångare i länet när det gäller vattenpolo och blev distriktmästare både 1913 och 1915. Då DM i simning för första gången arrangerades för damer 1913 (endast 1000 m fritt) blev IFK Umeås Sonja Pettersson premiärsegrare. Framgångsrikaste IFK:are i simning genom tiderna är Seth Ågren (senare

maskinsättare på Umebladet) med sex DM i simhopp 1915-1919. "Adde" Norling (senare bagare) var den främste simmaren de första åren med tre DM 1912-1913 på 500m fritt och 250m bröstsim. Lika många DM-segrar vann Sven Weman på 500m fritt, 1000m fritt och 200 m bröstsim 1923-1925. För övrigt hade Sven långt senare ännu större framgångar som pistolskytt. I början av 1950-talet tillhörde han svenska eliten och blev svensk mästare på tjänstepistol när SM gick i Umeå 1954. Samma år delade han VK-guldet med spjutkastaren Gullbrand Sjöström.

Strömsimningen i Umeälven

IFK Umeå anordnade åren 1923-1926 strömsimningen i Umeälven. Det var 1923 som IFK Umeå på initiativ av konsult och skeppsklararen Berndt Lundstedt (legendarisk idrottsledare och fotograf) tog upp det från Stockholm givna exemplet med strömsimningsstafetter (fyra sträckor) som snart också infördes i Skellefteå. I Umeå startade man strax ovanför Tegsbron (dvs gamla Tegsbron) och gick i mål nära nuvarande "Strömpilen" (f d Bowaters massafabrik). Efter målgång arrangerades tävlingar i både höga hopp och svikhopp i älven intill Kallbadhuset. Dessa tävlingar vann för det mesta "hopparveteranen" Curt Fromm med sina stilrena hopp. Med närmare 100 kg i matchvikt var han fortfarande en av Norrlands absolut bästa simhoppare och var aktiv långt in på 1930-talet. Enligt referat i Västerbottens-Kuriren 1924 var det "grönruttna" kallbadhuset, beläget nedanför stadskyrkan, en av Umeå stads skönaste byggnader med sina portaler.

Publikintresset var alltid stort för strömsimningarna: "Där var så gott som hela staden samlad och litet till, ty en massa Holmsunds- och andra bor hade passat på tillfället att denna undersköna söndag kvista in till staden...Då starten gick var åtminstone ett 1000-tal åskådare samlade på Tegsbron och Umeå stads kaj och ett stort antal motorbåtar och andra båtar flanerade utanför och stängde utsikten för dem på kajen...allteftersom tätmännen närmade sig målet följde massan efter så att det så småningom uppstod en fruktansvärd trängsel vid kallbadhuset" (Västerbottens-Kuriren den 10 augusti 1925). När ledarbåten släppt iväg simmarna ovanför Tegsbron "började hetsjakten

- både i vattnet och längs kajen. Det är väl fråga om det inte är mera spännande efter kajkanten, där man när som helst riskerar att bli nedknuffad av någon sportbiten själ" (Västerbottens-Kuriren 21 juli 1930).

De första åren var det IFK Holmsund (två segrar), Sandviks IK (två segrar) och från 1927 Umeå Simsällskap (första segern 1928) som satte sin prägel på strömsimningarna. Åren 1923-1926 deltog IFK Umeå och var som bäst trea 1924 och 1925 med Sven Weman på slutsträckan. Sedan IFK Umeå lagt ned simningen 1927 tog Umeå Simsällskap över arrangemanget som fortsatte ytterligare ett antal år.

IFK Umeå gick ur Simförbundet

När Umeå Simsällskap (USS) bildades den 13 april 1927 hemma hos idrottsprofilen och fotografen Berndt Lundstedt upphörde i praktiken IFK Umeå som simklubb. Vid denna tid hade i södra länsdelen Sandviks IK, IFK Holmsund, IFK Umeå, Umeå IK, I 20 och K 8 (senare K 4) simning på programmet. Idrottsledarna i Umeåklubbarna upplevde att Sandviks IK var alltför dominerande och att en särskild simklubb i Umeå bättre skulle kunna konkurrera med Holmsundsklubben. Man menade att de allmänna idrottsföreningarnas arbete var för mångsidigt för att simsporten skulle få den uppmärksamhet den förtjänar. Umeåföreningarna begärde därför från och med 1928 sitt utträde ur Sv Simförbundet. Från denna tid har Umeå Simsällskap i alla år varit en väl fungerande förening med många framgångsrika simmare och med omfattande bredd- och ungdomsverksamhet.

Fakta

Simning fanns med på programmet när IFK Umeå bildades 1901.

27 DM-tecken 1911-1925 i simning, simhopp och vattenpolo.

Meste DM-vinnare är Seth Ågren med sex DM i simhopp 1915-1919.

IFK Umeå lade ned simningen 1927 när Umeå Simsällskap bildades.

Skidor 1901 -

Av Lars Lindgren

Ända från det IFK Umeå bildades den 6 november 1901 har skidsporten och då främst längdåkning varit en av de absolut främsta IFK-grenarna. Till och med säsongen 2000/2001 har föreningen tagit 68 SM-tecken i skidgrenarna varav 65 i längdåkning och det är bara IFK Mora och Åsarna IK bland landets längdklubbar, som är bättre.

Svenska mästerskapen på skidor instiftades 1910. Tidigare (men även några år efter 1910) kördes i regi av Föreningen för skidlöpningens främjande i Sverige något man kallade nationella tävlingar och dessa hade säkert högre status än vad svenska mästerskapen hade under de första SM-åren.

De nationella tävlingarna arrangerades i Umeå både 1902 och 1911. I resultatlistorna från de nationella tävlingarna hittar vi ingen segrare från IFK Umeå. John Dahlberg från Kassjö blev dock tvåa på sexmilen i Falun 1907 efter JP Sivertsson från Arvidsjaur och på 20 km blev Henning Isaksson trea 1918 i Sundsvall och tvåa 1919 i Falun. Den som vann tvåmilerna 1919 var Albin Lingvall, som 1913 hade blivit svensk mästare för Holmsvedens IF på 60 km och som skulle bli det på 30 km för Hudiksvalls IF 1920.

John Dahlberg skulle senare, 1911 och 1912, bli svensk mästare på 60 km men då som tävlande för Hällefors.

I de fyra första årens SM-tävlingar finns det inte heller några topplaceringar för åkare från IFK Umeå.

IFK:s första

Så kom då vintern 1914 med snöbrist åtminstone i den tilltänkta SM-orten Ludvika, varför tävlingarna flyttades till Östersund. Där tog

Arvid Dahlberg IFK Umeås första SM-tecken. Arvid, som då var 22 år, från Kassjö, bror till John, upprepade segern 1915. Båda gångerna vann han distansen 60 km, föregångare till SM-femmilen.

I Östersund 1914 var det ytterst nära att IFK Umeå hade vunnit båda distanserna (på den tiden fanns bara 60 och 30 km för herrar i SM).

Lambert Hörnqvist, från Hörnefors men tävlande för IFK Umeå, blev nämligen tvåa på tremilen bara fyra sekunder efter den kände storåkaren Anders Persson, Bollnäs.

Även 1916 i Örnsköldsvik blev det två medaljer för IFK Umeå. Harald Johansson (från Hedlunda, Lycksele) vann tremilen och Johan "Janne" Isaksson blev trea i sexmilaloppet, som vanns av Edvard Persson från Storvik.

Här vill jag passa på att berätta, att Harald Johanssons son Claes med efternamnet Haraldsson blev svensk mästare för Lycksele IF i nordisk kombination två gånger (1949 och 1951) och att Janne Isaksson var en äldre (fem år) bror till den mera kände storränna-aren Henning Isaksson.

På tremilen blev en annan åkare från Lycksele tvåa. August Ångström, Berglunda, Lycksele, tog silvermedaljen, men han tävlade detta år för Malmberget.

Två i SM och NS

Året därpå, 1917, fick de Nordiska spelen gälla som SM. Så var det även 1913 och 1922.

Nordiska spelen, NS, skulle vara något av vinterns motsvarighet till sommar-OS och arrangerades första gången 1901 och sjunde och sista gången 1926.

Vid NS 1917 uteblev finnarna på grund av kriget och Sverige lyckades i Saltsjöbaden vinna båda längdtävlingarna, 30 km och 60 km.

Arvid Dahlberg

För IFK Umeå blev det en fin silvermedalj på 60 km. Henning Isaksson, från Storliden, Norsjö, gjorde SM-debut och blev tvåa både i SM och NS. Isaksson blev också trea på 20 km, som dock inte gällde som mästerskap.

Tremilen vanns av Anders Persson, Bollnäs, och sexmilen av Gustaf Wahlgren, Djursholm. Från och med detta år (1917) fick även damerna tävla om SM-tecken. Selma Gustafsson, Säfsnäs, blev första mästarinna.

Isaksson vann sedan sexmilen i SM tre år i rad, 1918-1920, 1918 före brodern Janne och 1919 före Oskar Lindberg (segraren i 1923 års Vasalopp). Både Janne och Oskar tävlade då för IFK Umeå. Som tävlande för IFK Norsjö blev Henning Isaksson SM-tvåa på sexmilen 1921.

Henning Isaksson var framgångsrik även internationellt. Han blev bland annat trea i Holmenkollens femmil både 1918 och 1919. Av religiösa skäl slutade han att tävla och var då bara 28 år. Henning Isaksson var född 1892. Han tävlade för IFK Umeå 1916-1920.

Vid en comeback 1927 i IFK Umeås tävlingsdräkt blev Isaksson i SM 27:a på 20 km och 54:a på 30 km. I båda loppen fick han som efteranmäld starta först.

Norén trea

Nästa IFK-are i topp i SM är John Lindgren, som vann fyra titlar, tremilen 1923, femmilen 1928, 1930 och 1933, men John, som kom från Hedlunda, Lycksele, tävlade för IFK Umeå bara vid ett av dessa tillfällen. John var IFK:are 1919-1925.

Lindgren vann båda distanserna i VM 1927. I IFK:s färger vann John Lindgren det tredje Vasaloppet 1924 (före en annan IFK:are, Anton Stenberg, som kom från Ekorrtäsk) och blev tvåa 1925 och trea 1926. IFK Umeå vann lagtävlingen i Vasaloppet både 1923 och 1924.

Totalt i SM tog John Lindgren individuellt elva placeringar bland de tre bästa och tävlade till och med 1937. Vid SM i Luleå 1936 vann John tillsammans med sina bröder Ivan och Gösta lagtävlingen på 50 km. Det är ett ännu inte tangerat rekord - att tre bröder tillsammans vinner ett lagpris i skid-SM. Men ingen av dem vann tävlingen. Det gjorde Karl Lindberg, Trångsviken, en sekund före Artur Häggblad, IFK Umeå.

Från SM 1926 i Luleå noterar vi en framskju-

tande placering för IFK Umeå i damernas millopp. Adele Norén blev trea.

Nu följde några magra SM-år för IFK Umeå. Vid mästerskapen 1929 och 1930 hade föreningen inte ens någon representant vid SM.

John Lindgren, tecknad av Rit-Ola.

Äntligen SM i Umeå - 1931.

Umeå hade fått en hoppbacke (Hamrinsberget) och Svenska skidförbundet kunde nu lägga en SM-vecka i Björkarnas stad.

Längdtävlingarna gick på I 20 och inleddes den 17 februari, en kall (minus tolv grader) och blåsig tisdag. Femmilen gick nu för första gången i ett enda varv, mot Hissjö, Storhäggsjö, Kassjö, Brännland.

Några stora framgångar väntades inte för Umeås egna löpare. För Västerbotten (Lycksele, Sandvik, Skellefteå, Storuman) gick det bra, medan bästa umeåplacering blev en fjärdeplats på tremilen. Den tog en 23-årig kille vid namn Artur Häggblad, som samma år även blev fjärde man i Vasaloppet.

Mästare i 1931 års mästerskap blev Olle Hansson, Luleå, (50 km), Ivan Lindgren, Lycksele, (30 km), och Elsa Jonzon, Delsbo.

Redan innan Häggblad hade vunnit sitt första SM tog han två fjärdeplatser i VM (Sollefteå 1934) och brons i stafett och en seger i Vasaloppet (1933).

Från SM 1932 måste jag nämna en speciell sak. SM gick i Östersund och man körde på försök ett lopp över 15 km (blev mästerskapsdistans 1933). Nils Englund från Boden vann, men snabbast av alla var segraren i junior-klassen, Einar Säfström från Umeå. Säfström blev juniormästare både 1932 och 1933.

Vi hade inga junior-SM under tiden 1937-1951, vilket förklarar, att till exempel trion Gunnar-Harald-Martin, som jag skriver om längre fram, inte har några JSM-meriter.

Färgstark Artur

Artur Häggblad, född i Nordmaling, var en färgstark idrottsman och en färgstark personlighet och historierna om hans bravader är många. Låt mig ta en av hans historier.

I Garmisch hade det vid OS 1936 gått oväntat dåligt för norrmännen. Häggblad kom till den svenska förläggningen och berättade.

- När jag var i rakstugan i dag kom en norrmän dit och satte sig i stolen bredvid mig. När han skulle betala fick han betala dubbelt så mycket som jag och när han frågade varför sa barberaren, att man hade höjt taxan för alla norrmän, eftersom de nu var så långa i ansiktena.

Häggblad tävlade för IFK Umeå under hela sin aktiva tid, som sträckte sig fram till 1941. Den 15 augusti 1941 lämnade han Umeå för att bosätta sig i Stockholm och där bli sporthandlare.

Efter att Artur Häggblad i SM-femmilen i Umeå 1941 hade gjort sin sista tävling kunde han summera följande.

Åtta individuella SM-medaljer (två guld), fyra segrar (den sista, 1940, med klubbkamraten Gösta Jakobsson som tvåa) och en andraplats i Vasaloppet, tredjeplats i Holmenkollens femmil 1940, två fjärdeplaceringar i VM och åtta DM-segrar. Dessutom ett brons i stafett i VM och ett i OS samt seger i den första SM-stafetten (1935).

Häggblad vann alltså två SM men var bara tolv sekunder från att vinna ytterligare tre. Han var en sekund från segern på femmilen 1936, fyra år senare fattades det fyra sekunder till seger på samma distans och 1937 var han tre på tremilen men inte mer än sju sekunder från seger.

SM:s stafettpremiär vanns alltså av IFK Umeå. I laget åkte Thule Persson, "Lill-Gustaf" Jonsson, (18 år, blev 1936 fyra i senior-SM, 15 km,

och vann JSM både 1935 och 1936) och Artur Häggblad. Jonsson blev tvåa på andra sträckan, Persson och Häggblad blev sträcksegrare och Umeå vann med en marginal på drygt två och en halv minut före Jokkmokk.

Den 28 april 1940 åkte Häggblad på Umeälvens is 30 km på 1.20.07, vilket var lika med inofficiellt världsrekord. Gösta Jakobsson var också med och klarade de tre milen på 1.22.55. Till minne av detta arrangerade IFK Umeå ett Häggbladslopp i mars 1980. I detta första Häggbladslopp gick alla de tjugo deltagarna i mål under 1.20 och segartiden blev 1.13.22 (Ola Hassis, Orsa).

I ett andra Häggbladslopp (mars 1981), som gick under sämre förhållanden än det första, gick fyra åkare i mål under Häggblads segertid från 1940. IFK Umeås Risto Dianoff vann.

Loppen 1980-1981 genomfördes under den nya skridskostilens barndom, då man åkte skridsko i huvudsak med bara ett ben. Nu, när skridskostilen har fått drygt femton år på nacken, går det undan värre. I världscupen är som exempel den snabbaste tiden på tre mil 1.06.28,2. I den klassiska stilen har man varit under en timme och fjorton minuter.

Häggblads sista

När Umeå 1941 för andra gången arrangerade skid-SM var det åter utan några förhoppningar om hemmasegrar. Totalt blev det en tredje-, en femte- och en sjätteplats som bäst för IFK:arna. Med laget Gösta Andersson, Gösta Jakobsson, Almer Åström blev det bronsplats i stafetten och på tremilen blev Häggblad sexa. Och i sin sista tävling, SM-femmilen 1941, blev Artur Häggblad femte man.

Alfred "Håsjö" Dahlqvist vann tremilen och 15 km, Elis Wiklund, Kramfors, femmilen och Vera Åström, Järbo, vann damernas millopp.

I juniortävlingarna dök en lovande umeåkare upp. Gunnar Karlsson blev tvåa i äldre klassen och Gunnar skulle komma att bli något extra som skidåkare.

SM-tävlingarna gav en vinst på 19 000 kronor och beskådades av 22 201 betalande åskådare. Till Artur Häggblads meriter kan läggas tolv DM-tecken på cykel samt DM-segrar både i kanot (1934) och löpning, 25 000 och 30 000 meter (1931 respektive 1929).

Det dröjde nu några år innan IFK Umeå hade

åkare på den individuella prispallen i SM, men 1944 i Boden var det dags. Gunnar Karlsson tog silver på femmil efter omöjliga Nils "Mora-Nisse" Karlsson, fjärde plats på tremilen och guld i stafett tillsammans med Harald Eriksson och Gösta Andersson.

Gösta Andersson hade drygt en vecka tidigare chockat hela Sverige med att spurtbesegra självaste "Mora-Nisse" i Vasaloppet och - skulle det senare visa sig - bli den ende att kunna vinna över Nisse i detta lopp. Det var då Sven Jerring började sitt radioreferat med följande ord.

- Umeå, håll andan!

Martin dyker upp

På tremilen i Boden dök ett par andra åkare upp, åkare, som så småningom skulle skörda framgångar till IFK Umeå. Harald Eriksson från Örträsk, som redan hade blivit IFK:are, blev trea (och stafettmästare) och Martin Lundström från Tvärliden, Norsjö, blev femma. Martin skulle bli IFK:are 1946. Valdes in i föreningen vid ett styrelsemöte den 3 december 1945.

En annan intressant notis från SM 1944 berättar, att IFK Umeås nya dräkt med kamratstjärnan på armen, komponerad av ledaren Alvar "Lia" Johnson, användes för första gången vid detta SM.

Nu följde några goda SM-år för vår förening. Under tiden 1945-1948 blev det minst en seger varje år. I Kramfors 1945 vann Harald Eriksson tremilen, 1946 i Skellefteå vann Gunnar Karlsson femmil och 1947 i Falun var det Haralds tur att triumfera på den längsta SM-distansen, 1948 i Kiruna vann Martin Lundström både 15 km och 30 km. Dessutom vann trion Gunnar-Harald-Martin stafetten tre år i rad, 1946-1948.

Gunnar hann även med att ta två tredjeplaceringar på femmil i Lahtis, 1946 och 1948. Så småningom blev det även medaljplaceringar i Holmenkollen för GK, trea på femmil 1950 och tvåa på 18 km 1951 efter Finlands Lonkila.

Harald vann Holmenkollens femmil 1948, blev tvåa på femmil i Lahtis 1946 efter Benjamin Vanninen och tvåa på femmil i OS 1948 efter "Mora-Nisse" Karlsson. Han vann även Svenska skidspelens 18 km 1948 före Martin Lundström och tog i SM som nämnts två segrar.

Martin Lundström började på hemmaplan med

att bland annat vinna fem DM i rad på 15 km, 1943-1947. Han vann för-OS på 18 km 1947 och blev samma år tvåa på Svenska skidspelens 18 km.

Svenska skidspele n hade premiär 1947 och på femmil kom Gunnar Karlsson tvåa efter August Kiuru.

Martin Lundström dyker upp!

Martin Lundströms bästa år var förmodligen 1948, då han vann 18 km och stafett i OS, två individuella SM och 18 km i Holmenkollen och tog andra plats i Svenska skidspelens 18 km.

I OS i Oslo 1952 fick Martin en bronsmedalj i stafett och i VM 1950 var Martin med i det svenska lag, som tog stafettguld.

I SM skulle det innan Martin slutade bli nio individuella medaljer varav tre guld. Den sista SM-segern tog Martin på 15 km i Umeå 1952.

Gunnar Karlsson tog två andraplaceringar på Svenska skidspelens femmil, som han också vann en gång (1951). I SM blev det två segrar. Gunnar vann nämligen femmil i Lycksele 1954.

GK utanför laget

Gunnar "GK" Karlsson ställdes av någon anledning utanför det svenska laget i femmilsloppet vid OS i St Moritz 1948. Gunnar hade överlägset vunnit ett OS-test över 45 km i Östersund och var, när det var OS-dags, i bra form.

Ändå fick han inte åka. Mora-Nisse Karlsson vann före Harald Eriksson, som slog tredje man, Benjamin Vanninen, Finland, med över fem minuter. Hade Gunnar fått åka hade Sverige ganska säkert lagt beslag på samtliga tre medaljer.

Lite konstigt var det också, att Martin Lundström, som före tävlingen på 18 km av många ansågs vara den bäste av svenskarna på distansen, lottades in i första startgruppen.

Den vanligtvis mycket balanserade och lugne Martin Lundström ilskade till, när det inför lottningen meddelades, att han skulle lottas in i den första gruppen och Martin skrädde inte orden inför den svenska ledningen.

Martin hotade att åka hem, men hans klubbkamrater Harald och Gunnar övertalade honom stanna.

Nu hade Martin tur och fick med startnummer 18 starta i slutet av grupp ett, som omfattade 20 åkare. Martin åkte i ilskan hem guldmedaljen och fick namnet "Guld-Martin".

Harald Eriksson tävlade i SM till och med 1953, Gunnar Karlsson till 1954 och Martin Lundström till och med 1957. Men Gunnar tävlade vidare även efter 1954. Han blev åttonde man i Vasaloppet 1957, där han som bäst hade varit tvåa både 1953 och 1955 efter "Mora-Nisse" respektive Sixten Jernberg.

Martin tog sina sista SM-medaljer i Lycksele 1954, då han blev tvåa på tremilen efter Georg Westerlund, Anundsjö, och trea på femmil. Dessutom tvåa i stafett.

Lennart Backman, Gunnar Karlsson och Martin Lundström efter lagsegern på SM-femmilen i Lycksele 1954. Gunnar vann, Martin blev trea och Lennart tog sjunde plats.

Assars första SM-titel

Efter Gunnars seger på femmil i Lycksele 1954 skulle det dröja fem år innan vi fick se en åkare från IFK Umeå på SM-prispallen igen.

Då, 1959 i Skellefteå, vann Assar Rönnlund från Yttertersmark, Botsmark, tremilen och inledde en framgångsrik period för IFK Umeå. Under och tillsammans med ledaren Alvar "Lia" Johnson, skördade Assar stora framgångar på alla nivåer inom längdåkning.

"Lia", från Magnusdal i Umeå, var en av landets främsta skidledare och är egentligen värd ett eget kapitel eller en egen bok. Sportjournalisten och idrottsledaren Alvar Johnson, 1909-1979, gjorde sig ett namn inte bara i Västerbotten utan i hela Sverige, ja, i Norden.

"Lia" var med under eran Martin-Harald-Gunnar och under hela Assars fantastiska karriär.

Han var i stort sett lika med Västerbottens skidförbund från starten i slutet på 40-talet fram till 1970, sekreterare till 1953, ordförande 1953-1970. Och han var också ordförande i IFK Umeå mellan 1953 och 1958.

"Lia" satt i många år med i Svenska skidförbundet, i styrelsen och som ordförande i längdskidkommittén eller längdlöpningskommittén, LLK, som den hette på den tiden.

Assar Rönnlunds meriter är enorma. Tio individuella segrar i Västerbottens DM (toppar DM-statistiken), 13 individuella SM (bara "Mora-Nisse" och Sixten Jernberg är värre), OS-guld och OS-silver i stafett och silver individuellt, ett individuellt guld i VM, ett i stafett och ett individuellt silver, segrar i både Svenska skidspelet, Holmenkollen (två femmilssegrar) och Lahtis (tre femmilssegrar och en på 15 km). Plus en mängd andra meriterande segrar, t ex i Kirunaspelen (tre segrar), i Vasaloppet, Sjumila (de fem första loppen) och i Umespelet, där Assar har vunnit inte mindre än åtta gånger.

Assar Rönnlund har fått både Svenska Dagbladets guldmedalj och Holmenkollenmedaljen. Rönnlund tävlade i SM 1957-1970 och hela tiden för IFK Umeå.

FÖRE ELLER EFTER SKIDUTFLYKTEN
besök

Café Viktoria

(Av idrotts- och motorintresserade välkänt kafé)

Assar och Lia framgångsrikt team

En signifikativ bild från 60-talets skidspår. "Lia" ger Assar tidsuppgifter efter spåret. "Lia" har lotsat Assar och många andra IFK-åkare mot otaliga skidframgångar.

Nummer ett i laget

När Assar Rönnlund 1962 blev världsmästare i Zakopane på 15 km, etta i stafett, tvåa på femmil efter Sixten Jernberg och sexa på tremilen var han nummer ett i det svenska laget och de stora framgångarna var inte oväntade. Att han skulle vinna 15 km tror jag till och med att han själv kände sig ganska säker på.

Vintern 1962 blev som helhet enastående för honom. Serien 2-1-1 (Sture Grahn, Lycksele, vann tremilen) och stafettvinst i SM, de nämnda framgångarna i VM, seger på femmil i Holmenkollen, seger på båda distanserna i Umespelen och totalt på 47 lopp 22 segrar och elva andraplacingar. Det var också detta år han fick Bragdguldet.

Det enda av värde, som Assar Rönnlund inte har vunnit, är ett individuellt OS-guld. Men det var nära, mycket nära vid OS i Seefeld 1964, då Assar ordnade den historiska stafettsegern till Sverige och blev tvåa på femmil. Assar berättar själv i IFK Umeå jubileumsskrift 1971.

"Under en tidsrymd av endast ett par, tre dagar

upplevde jag där såväl den djupaste förtvivlan som den högsta lyckan under mina tävlingsår. För den oinvidge kan det höras märkligt att en andraplacing, som ger olympiskt silver, för mig kan te sig som ett stort misslyckande /.../

Mina starter på 30 km och 15 km blev insatser, som jag definitivt inte var nöjd med. Jag visste, att framförallt femmil skulle ligga bra till om det mesta klaffade.

Det var snabbt skidföre med några köldgrader och ett ganska isigt spår /.../

Även om jag startade före Sixten Jernberg fick jag reda på att jag väl höll Sixtens tider. Efter 24 km hade jag också 38 sekunder bättre tid än Sixten medan Kalevi Hämmäläinen, sin vana trogen, satt allt på ett kort - rusat kolossalt - och ledde tävlingen.

Ungefär vid 24 km hände olyckan /.../

Arrangörerna hade under vissa delar av banan, speciellt i närheten av start och mål, skyfflat ihop snön till en halvannan meter bred och 30-40 cm hög pist /.../ jag gled av pisten och ner i

ASSAR RÖNNLUND, en av vårt lands bästa skidlöpare genom tiderna. Assar blev bland annat individuell världsmästare och olympisk mästare i stafett, svensk mästare 13 gånger, segrare både i Holmenkollen (två gånger), Lahtis (fyra gånger) och i Svenska skidspele.

Assar Rönnlund fick Holmenkollenmedaljen, norsk skidsports finaste utmärkelse, 1968 och Svenska Dagbladets guldmedalj, bragdguldet, 1962.

ett stenskravel utan snö. Ena skidan gick tvärt av. Där stod jag!

Efter en halv minut fick jag en ny skida /.../ dåligt vallad och den satt inte heller fast riktigt /.../

Efter tre kilometer fick jag en skida av Barbro Martinsson/Grahn. En bra och välvallad men bindningens montering passade nog Barbro bättre än mig /.../

På fyra kilometers åkning förlorade jag en dryg minut mot Sixten /.../ Sju kilometer från mål fick jag veta att jag ändå hade en klar chans att ta medalj. /.../ Tävlingen blev min största besvikelse /.../ för övrigt enda gången i mitt idrottsmannaliv då jag inte kunde hålla masken.”

Ladan i Seefeld

Assar klarade som bekant silverplatsen knappt en minut och sex sekunder efter Sixten Jernberg. Hämläinen blev femtonde man.

På tremilen hade Assar blivit sju och på 15 km trettonde man. I stafetten tre dagar efter femmilen fick Assar sin revansch, men det känner alla till.

Stafetten i Seefeld. Assar och Mäntyranta och Koltsjin och Grönningen och ladan. ”En fullständig kompensation för oturen på femmilen”, skrev Assar 1971.

Att plocka ut något av Assars många segerlopp som det bästa är närmast omöjligt. Många anser att Assar redan i Jar-Ka-loppet i Jarhois i Tornedalen den 1 april 1961 gjorde sin bästa tävling någonsin. Assar vann då ett lopp över 24 km med två minuter och 31 sekunder före tvåan, som var Sixten Jernberg. I tävlingen deltog bland andra Per-Erik Larsson, Arto Tiainen, Harald Grönningen, Hallgeir Brenden, Veikko Hakulinen och Eero Mäntyranta.

Själv vill jag påminna om ett lopp som också gick på vårvintern 1961 nämligen femmilen i Salpausselkäspelen i Lahtis den 5 mars.

Assar hade blivit tvåa efter norrmannen

Grönningen på 15 km dagen innan. Med en segermarginal på nästan fem minuter (4.41,7) vann han femmilen före ryssen Anikin, norrmännen Grönningen och Brenden och med Lenart "Lill-Järven" Larsson som femma.

Själv skriver Assar i sin bok "Ur spår" att han gjorde sitt livs lopp i OS-stafetten i Seefeld 1964 och det är kanske den tävlingen, som folk i första hand tänker på när de hör namnet Assar Rönnlund.

Som aktiv gjorde Assar Rönnlund sin sista säsong 1969/1970, men han lämnade inte skidsporten i och med det. Sedan årsskiftet 1971/1972 är han uppskattad skidkommentator hos Radiosporten.

Rönnlund avslutade SM-tävlandet med ett brons på femmilen 1970, men sedan gick det många år innan det blev några medaljer i SM för IFK Umeås åkare.

Erik Wäppling

Umegrabben Erik Wäppling vann 15 km i Sundsvall 1977, men Erik tävlade då för Skellefteå SK. För IFK hann dock Erik vinna tre individuella JSM.

Förvärvet Björn Risby, kom från Hammerdals IF, tog silver på tremilen 1978 i Piteå efter Bergnäsets Sven-Åke Lundbäck, men under åren 1971-1996 var det den enda individuella SM-medaljen för IFK Umeå. I stafett blev det brons 1976. Ett guld hittar vi dock. Det kom i lagtävlingen på 50 km 1976.

Lovande period

Men så kom en period som var och är lovande. Per Elofsson från Röbäck, född i april 1977,

kom till IFK Umeå säsongen 1996/1997 och vann då båda distanserna i JSM och tremilen i JVM. För Röbäcks IF hade han dessförinnan vunnit fyra individuella JSM och ett JVM.

Som IFK:are började Per medaljsamlandet i SM med ett brons på 15 km i Åsarna 1977. Året därpå blev han trea både i jaktstartstävlingen och på 50 km.

I Piteå 1999 blev Elofsson SM-kung med två individuella guld (15 km och 30 km) och silver i stafett (tillsammans med Martin Tauber och Lars Carlsson). Dessutom blev Elofsson tvåa i jaktstarts-SM 1999 efter Mathias Fredriksson, Häggenås.

I Östersund 2000 vann Per femmilen (med gemensam start) och blev trea på tremilen. Och åter tvåa i stafetten, nu tillsammans med Anders Högberg och Björn Ferry. Dessutom vann Jörgen Brink, som kom till IFK Umeå via Delsbo IF, Hudiksvalls IF och Piteå SGIF inför säsongen 1999/2000, jaktstarts-SM.

I världscupen har Per tagit 23 placeringar bland de sex främsta, fjorton bland de tre främsta och sju segrar. Den första segern tog Per i finska Muonio i november 1998, där han dagen efter den individuella segern såg till att ordna stafettseger till Sverige. Per gjorde under detta veckoslut två lopp i fristil, som fortfarande av många skidkunniga anses vara de vassaste som någon någonsin har gjort.

WC-säsongen 1999/2000 började oturligt för Elofsson. Ett olyckligt fall vid premiären i Kiruna (stafetten) i november medförde, att Per inte kunde tävla i cupen igen förrän den 2 februari i Trondheim. Trots att han fick avstå från åtta deltävlingar blev han bäste svensk (fyra) i slutprotokollet (tre i medeldistanscupen) med bland annat tre andraplaceringar och en tredjeplats.

Två VM-guld

Den senaste säsongen har varit nästan otroligt bra för IFK Umeå - och för Per Elofsson. Per började med tre segrar, en andraplats och en femteplacering på fem starter i världscupen. När de tjugo cuptävlingarna hade avverkats hade Per deltagit i tio av dem, vunnit sex gånger och stod som klar slutsegrare före Spaniens Johan Mühlegg. En av de mest imponerade segrarna tog Per, när han på ett mästerligt sätt vann Holmenkollens femmil i klassisk stil.

Vid VM i Lahtis vann Per två individuella guldmedaljer och blev dessutom silvermedaljör i stafett. IFK Umeå fick dessutom i VM genom Anders Högberg en femteplats i sprint.

I SM i Filipstad vann Per Elofsson två distanser och Jörgen Brink blev bronsmedaljör på tremilen. I SM-stafetten blev det seger (IFK Umeås första sedan 1962) för IFK:arna Anders

Högberg, Jörgen Brink och Per Elofsson. Lars Carlsson åkte i IFK:s andralag och var snabbast av alla på första sträckan.

Dessutom tog IFK Umeå vid SM i Filipstad två lagsegrar. När SM-tävlandet avslutades sent på säsongen hemma i Umeå inledde IFK:arna med att ta två medaljer i sprinten. Anders Högberg blev tvåa och Per Elofsson trea.

Foto: Torbjörn Jakobsson, Västerbottens Kuriren

Världens skidkung 2001, Per Elofsson, IFK Umeå, visar upp sina två VM-guld.

Faktaruta, skidor

Olympiskt guld:

- 1948 Martin Lundström, 18 km och stafett
- 1964 Assar Rönnlund, stafett

Olympiskt silver:

- 1948 Harald Eriksson, 50 km
- 1964 Assar Rönnlund, 50 km
- 1968 Assar Rönnlund, stafett

Olympiskt brons:

- 1936 Artur Häggblad, stafett
- 1952 Martin Lundström, stafett

VM-guld:

- 1950 Martin Lundström, stafett
- 1962 Assar Rönnlund, 15 km och stafett
- 2001 Per Elofsson, 15 km (K) och 10 km (K)/10 km (F), jaktstart

VM-silver:

- 1962 Assar Rönnlund, 50 km
- 2001 Per Elofsson, stafett

VM-brons:

- 1934 Artur Häggblad, stafett

SM, individuella segrar (35):

Assar Rönnlund	13
Per Elofsson	5
Henning Isaksson	3
Martin Lundström	3
Arvid Dahlberg	2
Artur Häggblad	2
Harald Eriksson	2
Gunnar Karlsson	2
Harald Johansson	1
John Lindgren	1
Jörgen Brink	1

Backhoppning/nordisk kombination

Av Lars Lindgren

Backe och nordisk kombination har aldrig varit någon stor gren inom IFK Umeå. Visserligen vann föreningen många DM i backe/kombinerat under 20- och 30-talet och även en del mästerskap senare, men några SM-segrar har IFK:arna inte tagit.

Umeås Einar Andersson blev tvåa i kombinerat i SM 1924 och trea 1926 och Bertil Ahnlund blev trea 1918. Den senare blev svensk mästare i backe 1920 men tävlade då för Gävle IF. När Einar Andersson blev tvåa 1924 efter John Jonsson, Djurgården, var det små marginaler mellan medaljörerna. Jonsson vann med 0,015 poängs marginal och mellan Andersson och tredje man var skillnaden 0,005 poäng.

I SM-resultaten från 1927 finns som trea en viss R Åström, som ibland har placerats i Umeå ibland i Luleå. I det lag från IFK Umeå, som blev tvåa i lagtävlingen, finns dock inte Åström med trots att hans nådde ett bättre resultat än både Einar Andersson, Ingemar Andersson och Allan Fjällström, vilka utgjorde Umeås lag.

Tolv DM-tecken

I DM har IFK Umeå tagit ett femtiotal segrar i backe och nordisk kombination. Ingemar Andersson vann tolv DM-tecken och Einar Andersson tio. De senaste tog Björn Allergren, som

för IFK Umeå vann DM i både backe och nordisk kombination 1964.

I SM 1966 blev Sven Ferry i IFK Umeås färger sjunde man i nordisk kombination. Efter 1988 har inget DM i dessa skidgrenar arrangerats i Västerbotten och från och med 1988/1989 finns inte någon specialkommitté för backe och nordisk kombination inom Västerbottens skidförbund.

Alpint i IFK

Någon storklubb inom utförsåkning har IFK Umeå aldrig varit. Klubben har inte något alpint SM-tecken och även alpina DM-tecken är det ganska tunnsått med i IFK:s statistik. Men vi hittar ett par. Bert Andersson vann slalom-DM 1939. Men det var knappt. Tvåan K Jonsson, Skellefteå IF, hade samma tid som Andersson och tredje man, G Lindahl, Skellefteå AIK, var bara 0,4 sekunder sämre. Arton år senare, 1957, blev IFK:s Britt Lundholm distriktsmästarinna i slalom. Även på platserna tre-sex placerade sig IFK-damer. Lisa Ståhlberg-Raggl blev trea, Inga Fransson fyra, Gunilla Ökvist femma och på sjätte plats kom Marianne Hultman. Lundholm vann stort. Marginalen till tvåan, Ulla-Britt Eriksson, Tärna IK Fjällvinden, blev 11,2 sekunder.

Umekamraternas backhoppargång 1931
Fr. v: Ingemar Andersson, Carl Sandberg, Herbert Pettersson, Einar Andersson, Oskar Öberg, Johan Andersson, Allan Fjällström, John Pettersson, Nisse Blomberg, Holger Ödling och Sven-Olof Palm.

Umeå fick en ny hoppbacke 1929-1930 på Hamrinsberget och tack vare detta fick Umeå arrangera skid-SM 1931. Även 1941 arrangerades SM i backen som senare fick förfalla och försvinna.

Nationella tävlingar i Umeå

Av Lars Lindgren

Föreningen för skidlöpnings främjande i Sverige hade under tiden 1893-1913 nästan varje år något man kallade nationella tävlingar. Första året arrangerades dessa i Uppsala och 1902 var det dags för Umeå att stå som värd. Umeå fick tävlingarna även 1911.

När Umeå 1902 arrangerade de nationella tävlingarna var det av längdtävlingarna tydligen bara tremilen och ett damlopp, som gick här. Även i Uppsala gick en tremil, som på vissa ställen i litteraturen står som den officiella nationella tävlingen.

Tävlingarna inleddes med travtävlingar på älven fredagen den 28 februari och på lördagen gick tremilen. J Larsson från Arvidsjaur vann. Olof Zackrisson från SK Sleipner i Holmsund blev bäst av västerbottningarna med nionde plats. Damtävlingen över fem kilometer, som kördes på söndagen, vanns av sameflickan Christina Persson.

Tävlingarna i Umeå har även omnämnts som internationella. I backtävlingen på Rödberget segrade normannen Braathen med ett hopp på 21 meter. Publiken var stor och "påminde om Indiens myllrande millioner /.../ och åsågo nu, huru den ene våghalsen efter den andre tumlade om som hösäckar nedanför det väldiga hoppet".

Tävlingarna omfattade även distansritt, hästhoppning och tävling med sparkstöttingar. En budkavletävling från Sollefteå till Umeå vanns av Tunadals IF på tiden 20.58.06. Tremilen i Uppsala vanns av Emil Högström från Gävle.

Succé i Umeå

Tävlingarna 1911 i Umeå blev från första dagen succéartade. Snön låg meterdjup och det var rejält vinterväder. Antalet deltagare var rekordstort och samma gällde antalet åskådare.

Fredagen den 24 februari gick tävlingen i budkavle. Starten skedde i Mellansel klockan sex på morgonen och första sträckans män hade att ta sig till Trehörningsjö. Legendariske Haldo Hansson i Östersunds lag vann sträckan men bara med en sekund.

Andra sträckan gällde Trehörningsjö-Hörnsjö.

"Som det ej fanns telefon i Hörnsjö, var det svårt att följa tävlingens gång och inga säkra underättelser kunde erhållas förrän de täflande passerat Nyåker. Första telegrammet därifrån meddelade, att Holmbom, Jokkmokk, passerat kl. 4.15 e.m."

Sista sträckan gick från Hörnsjö till Umeå. "En kvart före 9 kom bud, att fyra af de täflande, enligt telefonmeddelade från Röbbäck, just passerat denna by samtidigt. Spänningen ökades, inloppet till den med lyktor utmärkta mållinjen rensades, och åskådarna bildade en tät häck längs banan långt utåt älfven. Mera fotogen på bålet, många par ögon söka genomtränga mörkret bortåt Teg - och så synas i Bryggeribacken ett par svaga ljus närma sig - det är de täflandes lyktor, som de ha för att kunna på kartan orientera sig trots mörkret."

H Ahrman i Jokkmokks lag var först i mål. Laget blev dock diskvalificerat på grund av att lagets man på andra sträckan hade följt järnvägen en bit vid Nyåker, vilket var emot reglerna.

Nu blev Östersunds SK segrare. Från Hörnsjö hade 27 löpare startat och av dessa kom 24 i mål. "Bland de 3, som gingo ur tävlingen, var Västerbottens reg:tes lag I:s representant, korporal Israelsson, som blef illamående och måste stanna kvar i Skrafvelsjö".

Hopptävling i skidbacken på Rödberget 1910.

Penningpriser

På lördagen var det fältskjutning på skidor. Inte mindre än 309 man var anmälda och av dessa

startade 280. I en B-tävling startade 347 man.

A-tävlingen vanns av sergeant Sundström, K 8, och B-tävlingen av KA Söderberg, Skellefteå. Priserna bestod mestadels av gevär och ammunition, men dessutom utdelades en mängd penningpriser från 150 ner till fem kronor.

Söndagens backtävling gick i en bitande blåst och nio minusgrader i skidklubben Skades backe på Rödberget. Ett extratåg med elva "fullpackade vagnar" gick ut till Rödberget kl 12.20, men det skulle ha behövts flera tåg för att frakta ut alla intresserade åskådare. "Åskådareantalet torde ha uppgått till c:a 2000."

Backen hade förbättrats och kunde "anses som en af de bästa i Norrland". Dagen före tävlingen nåddes hopplängder på 27 meter. "Prestationerna blefvo synnerligen goda...antalet kullerbyttor i backen voro ovanligt få". Tävlan- det skedde i tre klasser och bästa poäng totalt fick B Ahnlund, Umeå läroverk, som vann klass III.

Vilhelmsson trea

Måndagen den 27 februari var det så dags för längdtävlingarna. Till tremilen var 123 löpare anmälda och till dubbla distansen 51. Banan gick från regementets kaserngård norrut mot Tjälamark, Högklinten, Håmark med en sväng norrut för att på återvägen passera Ersmark och Ersmarksberget.

Löparna på sexmilen hade att klara banan två gånger. Th. Svanberg från Jokkmokks SF blev

vinnare på sex mil med sluttiden 5.08.12. Bäste västerbottning blev korpral A Svensson från Västerbottens regemente på tionde plats.

En anmärkningsvärd prestation gjorde Israel Mikaelsson från Ammarnäs. Han hade på skidor tagit sig från Ammarnäs till Umeå för att åka sexmilaloppet. Detta gjorde han också och hans sluttid blev 5.49.14. Svanberg hade alltså som segrare 5.08.12 och 15:e man fick tiden 5.35.37. Vilken placering Israelsson fick och hurvida han även åkte skidor hem till Ammarnäs "förtäljer icke historien".

Artur Johansson från Boden vann tremilen, där korpral V Vilhelmsson från I 20 blev trea och bäst av västerbottningarna.

På måndagen avgjordes även Västerbottens DM för damer. Banan, som var fem kilometer lång och åktes två varv, hade start och mål på kaserngården och gick bort mot Stadsliden och Fridhem. Lotten Fluhr från IFK Umeå vann.

Även ungdoms- och juniortävlingar arrangerades på måndagen. I samband med de nationella tävlingarna 1911 arrangerades även en orienteringslöpning för underofficerare vid K 8 och I 20, en budkavletävling för manskap tillhörande sjätte arméfördelningen och en hästtävling, distanskörning efter häst.

Under vinteridrottsveckan i Umeå 1911 anordnades också en utställning "af skidor och öfrig vinteridrottsmateriel".

Einar Andersson, Bertil Ahnlund, Vilhelm Stolpe, ett starkt IFK-lag i nordisk kombination. Bilden tagen någon gång i slutet på 1910-talet.

Budkavle och skidororientering

Av Lars Lindgren

I SM i individuell skidororientering för seniorer har IFK Umeå inte vunnit någon gång. Dessa SM inleddes ganska sent (1951 för herrar och 1972 för damer), medan budkavle för herrar var med ända från 1910, då herrarnas längd, backe och nordisk kombination startade med svenska mästerskap.

Inget individuellt guld alltså men ett silver. Det tog Bengt Forsberg i Jämtland 1953. Bengt avslutade tävlingen starkt och tog silvret en sekund före tredje man. Mellan Forsberg och den som slutade på sjunde plats skilde det inte mer än 47 sekunder. Till segraren, Einar Asplund, Matteuspojkarna, var det emellertid långt (nio minuter för Forsberg).

Inga SM-medaljer

I skidororientering för damer har IFK Umeå inga SM-medaljer. Bland juniorerna däremot fyra. En herrjunior medalj, Arne Lindberg blev tvåa 1962, och tre bland damjuniorerna, Ingela Gotthardsson blev trea både 1974 (yngre junior) och 1975 (äldre) och vann 1977.

Skidbudkavle-SM för herrar har IFK Umeå vunnit tre gånger - 1918, 1935 och 1937. Dessutom har vi tagit fem silver (det senaste 1978, Jan-Erik Thorn, Stig Jonsson, Christer Ahlenius) och två brons.

Tuff budkavle

SM-budkavlen 1931 i Umeå har gått till historien som den kanske tuffaste som någonsin har körts. Luleå SK vann och IFK Umeå (Evald Jonsson, Axel Lindström, Artur Häggblad) blev tvåa. Tiden för Luleå blev 19.17.15 och för Umeå 20.55.20.

Banan gick från Sandvik till Umeå men naturligtvis inte raka vägen. Löparna skulle passera Pengsjö och Gravmark och sträckan var sammanlagt elva mil. Drygt halva tävlingen, första och sista sträckan, gick i nattsvart mörker och hela tävlingen i orkanliknande snöstorm.

Bussen, som transporterade löparna till starten, hade svårt att ta sig fram. Starten skulle gå klockan halv två på natten, men löparna kom

inte i väg förrän kvart över tre. Då kunde prins Gustaf Adolf, som agerade starter, skicka i väg de tio startmännen.

Bussar och bilar körde fast i snön. Ledare och prins fick ta tåg, hästskjuts och skidor för att ta sig fram till Pengsjö. Efter drygt sex timmar kom förste löpare, Nils Englund, Boden, till kontrollen. Här blev det så kallad skaffningspaus med sedvanlig pannkaka och köttbullar.

Svårt i Gravmark

Stormen tilltog och alla vägar utplånades fullständigt. Kring Gravmark var förhållandena extra svåra. Plogbilarna kunde inte komma fram genom Sävar och Bullmark. I Sävar satte vägmästaren in 25 man och i Bullmark 15 man för att för hand öppna vägarna och det blev med hästtransport man till slut tog sig fram med ledare och de avlösande löparna.

Distansen på andra sträckan hade uppgetts vara 45 km, men i verkligheten blev den omkring 60 km. Vid halvsjutiden kom de första löparna fram till Gravmark.

En mellankontroll i Håkmark drogs in och underlättade orienteringen på sista sträckan, vars första löpare anlände till målet på I 20 klockan 20.42. Den förste var John Wikström i Luleå SK, som vann före IFK Umeå.

Bland de lag som bröt var Bodens BK. Endast fem lag fullföljde.

IFK Umeå:s mästarlag 1935
Fr. v: Axel Lindström, Edvin Janze och Bengt Lundgren.

Skid-SM i Umeå

Av Lars Lindgren

1931

Umeå fick detta sitt första mästerskap som SM-arrangör mycket tack vare att stan nu hade fått en hoppbacke, Hamrinsberget. Längdtävlingarna bjöd inte på några större framgångar för IFK Umeå. Artur Häggblad blev i alla fall fyra på tremilen.

Femmilen gick nu för första gången i SM i ett varv. Starten gick på I 20:s kaserngård och banan gick mot Ersmark, Blankåkersberg, Hissjö, Skravelberget, Rismyrliden, Sunnantorp, Storhäggsjö, Kassjö, norr om Norrfors och Brännland till målet på I 20.

Olle Hansson från Luleå vann femmilen och Ivan Lindgren från Lycksele vann tremilen.

1941

Även nu var I 20:s kaserngård startplats, men vissa tävlingar startade på Umedalen. Endast ett mästerskap gick till Västerbotten, lagsegern på 50 km (IFK Umeå). Det var gott om snö och fem minusgrader den första tävlingsdagen. Femilen gick i sju plusgrader den 15 mars och vanns av Elis Wiklund, Kramfors, på drygt tre och en halv timme.

1952

Premiärtävlingarna den 9 mars hade lockat 15 000 åskådare ut till Umåker, dit start och mål nu hade flyttats. Nu vann Enar Josefsson, Skellefteå SK, tremilen och det skulle bli hans enda individuella SM-tecken. En annan storåkare, Anders Törnkvist från Mora, tog hem femmilen och det blev Törnkvists enda individuella SM-seger. Martin Lundström vann 15 km en sekund före Josefsson, som blev tvåa även på femmilen. IFK Umeå vann femmilens lagtävling genom Martin Lundström (fyra), Allan Adolfsson (sjua) och Lennart Backman (20:e).

1961

Ett mästerskap där alla tävlingarna gick i plusgrader. Limas Sixten Jernberg tog alla tre titlarna med Assar Rönnlund som tre gånger tvåa. I tremilsloppet var Jernbergs segermarginal bara en sekund.

Både ekonomiskt och sportsligt blev SM 1961 en succé. En uppgift berättar om ett netto på drygt 150 000 kr, vilket slog Hudiksvalls tidigare rekord (127 000 kr) med bred marginal.

1975

Otursförföljda IF Hagen i Skövde tvingades för tredje gången avsäga sig uppdraget som SM-arrangör på grund av snöbrist och IFK Umeå fick ta över. Skidstadion fanns även nu ute vid Umåker, där tävlingarna genomfördes i bästa tänkbara vinterväder.

Inga segrar hamnade hos arrangörsklubben IFK Umeå, men Skellefteå SK vann herrstafetten och Lyckseles Görel Partapuoli vann dammilen.

1976

Dessa SM-tävlingar flyttades på grund av snöbrist i Umeå från den 10-17 januari till ett reservdatum i februari och arrangerades av 75-årsjubilerande IFK Umeå på Umåker. De dominerades av Sven-Åke Lundbäck, Bergnäset, och Eva Olsson, Delsbo, som båda blev trippelsegrare.

Damerna hade nämligen nu fått en tredje distans, 20 km. IFK Umeås Erik Wäppling fick placeringarna 8-8-6. Sjätteplaceringen tog Erik på femmilen, där han tillsammans med Björn Risby och Kenth Burman blev lagmästare.

1996

SM 1996 blev en dundrande succé. IFK flyttade nu från Umåker till Gammlia och Stadsliden och det blev verkligen ett lyckokast. Publiken uppgick till uppskattningsvis 90 000 personer, som bjöds på gratis entré tack vare sponsring av Tipstjänst. Stockviks Vladimir Smirnov var veckans stora namn. "Smirre" vann både tremilen och 15 km men stod över på femmilan.

Junioren Per Elofsson från Röbbäck inledde något som skulle bli riktigt stort genom att bli sjunde man på 15 km.

2001

I månadsskiftet mars-april arrangerade IFK på Gammlia och i Stadslidens spår från 1996 SM på 50 km för herrar och 30 km för damer samt nymodigheten sprint (nytt i SM 2000). IFK fick två individuella medaljer genom Anders Högberg och Per Elofsson, tvåa respektive trea i sprinttävlingen.

Umespelen på skidor

Sedan någon gång i början av 40-talet till fram mot slutet av 70-talet och även några gånger under 80-talet arrangerade IFK Umeå Umespelen, som under de första 20-25 åren kördes nästan varje år och ofta gästades av åkare ur världseliten. Nils "Mora-Nisse" Karlsson, Martin Lundström, Finlands Martti Sipilä, Tauno Honkanen och Eero Mäntyranta, världsmästaren på 18 km 1950 Karl-Erik Åström, Germund Eggen, Enar Josefsson och Sture Grahm är några av storåkarna, som har vunnit en eller flera gånger i Umespelen.

Den störste i sammanhanget är dock Umeås egen Assar Rönnlund, som har vunnit åtta gånger, varit tvåa fyra gånger och trea tre gånger i Umespelen.

Tronskifte!

Assar Rönnlund passerar den tidigare startande skidkungen Sixten Jernberg och vinner sin sjätte SM-titel. Det skulle så småningom bli 13 stycken. Bilden är från SM-tremilen i Rättvik 1964.

Artur Häggblad - en skidlegend

Av Bertil Olofsson

Artur Häggblad var Tegsgrabben som började tävla som junior för IFK redan i slutet av 20-talet, både som cyklist och längdskidåkare. Han tog flera DM i cykel under åren 1929 - 1933. På skidor tävlade han som junior utan märkvärdiga placeringar.

Den första stora framgången på skidor kom 1931 på hemmaplan då han blev fyra på 3-milen. Artur blev IFK:s affischnamn i tio års tid. Vann två SM och fyra Vasalopp och mycket annat. Han var sammanlagt 1 minut 26 sekunder från ytterligare sex mästerskap. Artur var en glad garçon, slagfärdig men envis. Han hade alltid ett lämmeltåg av unga fans efter sig. Artur var otroligt populär. Han var bohemisk, gick sina egna vägar. Hans idéer om träning och utrustning stämde inte precis med expertisens och det fick han veta av. Han höll länge fast vid sina luddor och bindningar.

Från en intervju 1941 vill jag citera följande:

Vilken seger håller du som den största?

- När jag vann Vasaloppet för fjärde gången.

Vill du berätta något roligt minne?

- Nog finns det roliga minnen alltid.

- T ex den gången

då jag och Torsten Gustafsson, Jokkmokk, skulle tävla i Saltsjöbaden och blivit inbjudna att bo på Grand Hotell som hotellets gäster. Första gången vi skulle upp i matsalen för att äta lunch gick vi in med våra luddor på fötterna. Båda halkade vi på det nybonade parkettgolvet och åkte in under smörgåsbordet. Där låg vi ett slag och undrade om vi skulle våga fortsätta vår entré. Men våra knorrande magar avgjorde frågan.

Efter tävlingen dagen därpå svärmade fotograferna kring mej och skulle nödvändigt fotografera mina luddor. En av fotograferna lyckades ta sig fram genom folkhopen och sa: "Den här lappen ska jag ta ett foto av". Men då blev jag arg och svarade: "Den här lappen låter du bli, men ska du nödvändigt ha en lapp, så ta den här". Varpå jag tog av mej nummerlappen, la den över hans kamera och försvann.

Epoken Artur Häggblad varade i drygt tio år. Häggblads gästbok, som fanns utlagd i samband med prisutdelningen under SM i Umeå 1941 samlade givetvis massor av namn. Inte mindre än 3 000 namnteckningar räknade Häggblad in och där fanns namn från Gällivare i norr till Malmö i söder. Bland finare autografer kan nämnas: Prins Gustaf Adolf, prinsessan Sibylla, landshövding Gustav Rosén, skidförbundets ordförande Sixtus Jansson m fl.

Artur slutade 1941 när han stod på toppen av sin karriär. Han flyttade till Stockholm och öppnade en sportaffär. Artur Häggblad dog i Stockholm, juni 1989.

Artur Häggblad tog bland annat två individuella SM, åtta DM och vann Vasaloppet fyra gånger. Han valdes till Västerbottens bästa idrottsman år 1937, då han bland annat vann både SM-femmilen och Vasaloppet.

Hägglads rekordförsök - Häggladsloppet

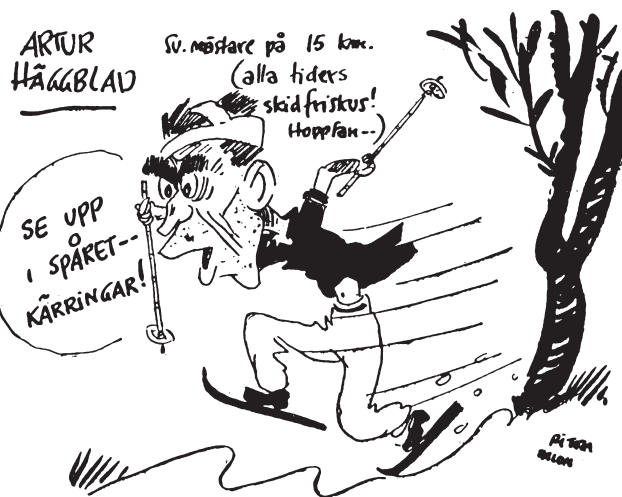
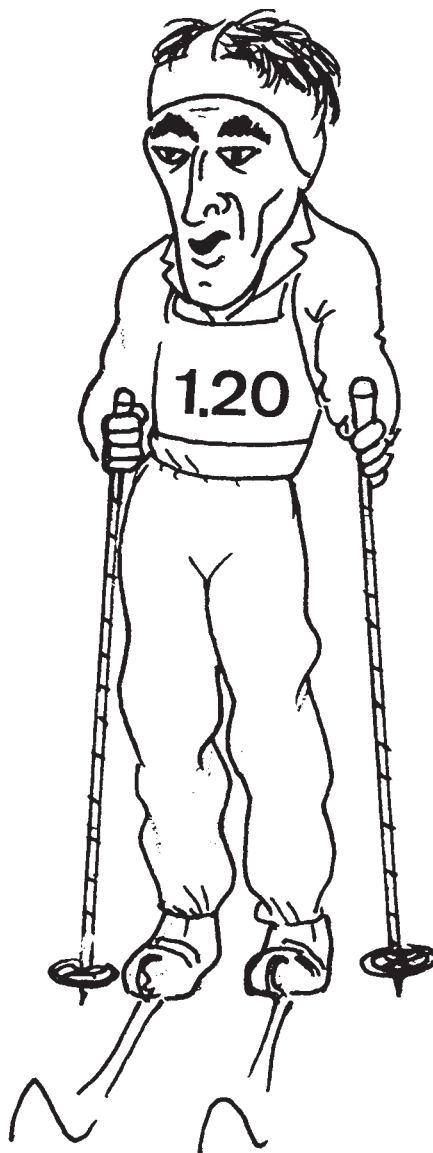
Av Lars Lindgren

Söndagen den 28 april 1940 gjorde Artur Hägglad ett försök att förbättra den tid på tre mil på skidor som finnen Koskenkorva hade som ett inofficiellt rekord. Koskenkorva hade klarat distansen på drygt en och en halv timme (1.34.07 satt 1911). Norsjölöparen Oskar Lindberg skulle enligt någon uppgift ha slagit detta med cirka fyra minuter och Hägglad hade naturligtvis som mål att radera ut även det rekordet.

Försöket 1940 utfördes på Umeälvens is på en milbana i klisterföre, i "kornig men ej sur snö".

Artur tävlade mot ett stafettlag (som vann) bestående av hans klubbkamrater Gösta Jakobsson, Gösta Andersson och Almer Åström. Jakobsson åkte första sträckan men fortsatte ytterligare två varv och klarade tremilen på 1.22.55. Hägglad fick en sluttid på drygt 1.20. På en del ställen uppges hans tid till 1.20.07 men att hans varvtider var 20.04, 26.22 och 27.11. Sluttiden skulle då vara 1.20.37.

Under två år i början av 1980-talet arrangerade IFK Umeå två Häggladslopp.

Rit-Olas bild av Artur Hägglad under SM-veckan 1935.

Skid-damer i IFK

Av Lars Lindgren

Någon riktig världsstjärna på skidor bland damer har vi inte haft. Visserligen har vi haft och har Toini Gustafsson/Rönnlund som ledare i föreningen, men Toini har aldrig tävlat för IFK Umeå. En säsong tävlade hon för Västerbotten (Skellefteå SK) och det var under den säsongen hon nådde sina absolut största framgångar, bland annat två individuella OS-guld.

Damerna fick DM lika tidigt som herrarna (1910) och de mest framstående under de första åren var två IFK-flickor - Lotten Fluhr och Nanny Sandström (ur syskonskaran Sandström från Öhn i Umeå). Fluhr vann DM både 1910 och 1911 men sedan tog Sandström titeln fyra år i rad.

Damerna fick SM 1917 och en tävling kördes på försök i samband med SM i Örnsköldsvik 1916. Den vann Nanny Sandström, men då representerade hon Djurgårdens IF.

Fyra DM-titlar tog även IFK Umeås Britt-Marie Wincent, men då, 1970 och 1971, fanns det två titlar att tävla om varje år.

Bäst i DM-statistiken är Skellefteås Barbro Martinsson och IFK Umeås Ann-Katrin Karlsson med nio DM-segrar vardera.

Tre JSM

Ann-Katrin var mycket framgångsrik som junior och vann bland annat JSM tre gånger. Som senior var hon med i det svenska VM-laget till Lahtis 1978 och blev där 32:a på 5 km.

Ann-Katrin Karlsson blev fyra på 5 km i SM 1978 och femma på de två övriga distanserna. Ann-Katrin gjorde under den vintern många bra tävlingar. Blev bland annat trea i det sista VM-testet, som gick i Skellefteå, och blev ju också uttagen till VM-laget

Från och med 1981 tävlade Ann-Katrin Karlsson för IFK Mora och fick där vara med om att i SM bli lagmästare fyra gånger och stafettmästare en gång (1982).

I SM har IFK Umeå ett individuellt brons och det är från 1926 i Luleå, då Adele Norén blev trea efter Signe Pettersson, Ludvika, och Rut Berglund, Järila. Noréns brons är vår enda individuella medalj. Och damstafetten har vi aldrig vunnit.

Ann-Katrin Karlsson (numera Brändström)

Brudkronebråket

Av Lars Lindgren

Det omtalade bråket om brudkronan gällde en brudkrona, som hade satts upp som vandringspris i lagtävlingen på femmil i skid-SM.

Priset sattes upp 1952 av disponent/direktör Thor Warnbom, Tobo, och i lagtävlingen på fem mil skulle poängen sättas 7-5-4-3-2-1 för de sex bästa lagen. Tre segrar innebar alltså 21 poäng, vilket krävdes för att ett lag skulle ta hem kronan för alltid.

IFK Umeå vann lagtävlingen 1952 i Umeå och 1954 i Lycksele. Lima IF vann 1953 i Filipstad och 1955 i Sundsvall. I Sundsvall blev IFK trea och inför SM 1956 hade Umeå arton poäng och Lima fjorton.

När femmil vid SM i Östersund 1956 var klar och lagtävlingensresultaten räknades fram visade det sig, att Lima hade vunnit och att Umeå var trea.

Lima hade då tre segrar och 21 poäng. Umeå hade bara två segrar men 22 poäng. Och nu kom bråket igång. De tycks som om varken IFK Umeå, Lima IF eller Svenska skidförbundet hade förberett sig särskilt väl för hur man skulle räkna, om två lag i samma tävling nådde 21 poäng. Det var tydligen så att vandringspriset hade gjorts om till ett poängpris och därmed skulle det enligt Umeås sätt att se vara klart, att IFK var vinnare. Lima tyckte, att dess tre segrar skulle ge laget brudkronan för gott.

Många hårda ord sades och de som figurerade mest i spalterna var Limas ledare Erland Johansson och IFK:s "Lia" Johnson. Även Sixten Jernberg, som vann femmil 1956, citerades flitigt och Sixten skulle ha hotat med att sluta tävla eller åtminstone att aldrig mer åka femmil i SM, om inte Lima fick priset.

Så här ser den ut brudkronan som IFK Umeå fick som gåva av Monarkkoncernen vid föreningens 50-årsjubileum 1951 att användas som vandringspris vid SM-femmil på skidor.

Nu kom i alla fall Svenska skidförbundet fram till att IFK Umeå skulle ha priset och så blev det.

De åkare som var inblandade i "bråket" var Sixten Jernberg (etta på femmil i Östersund), Inge Limberg (tre) och Åke Flygar (sju) samt IFK:arna Martin Lundström (fem), Allan Isaksson (14:e) och Tord Karlsson (16:e).

Brudkronan skänktes 1958 av IFK Umeå till kyrkan Helena Elisabeth. Den lånas ut till brudpar, som vill ha den, när det gifter sig i den lilla kyrkan, som nu finns på Gammelia i Umeå och som en gång i tiden har stått ute på Holmön.

Ur gömmorna

Fyra "storrännare" i IFK gifte sig 1950 - Allan Adolfsson, Lennart Backman, Harald Eriksson och Gunnar Karlson.

Predikan i Umeå Stadskyrka SM-veckan 1996 den 21 jan.

Hållen av Harald Ericson, Örträsk.

För 51 år sedan gick Svenska mästerskapen på skidor i Kramfors. Bland andra priser som jag lyckades erövra där var det bl.a. en underbart vacker familjebibel i läder och med en inskription på en av de första sidorna. Där stod att läsa, just den text som vi nyss lyssnat till: I veten ju att fastän de som löpa på tävlingsbanan, allesammans löpa, så vinner allenast en segerlönen, löpen såsom denne för att och i må vinna segerlönen. Men alla som vilja deltaga i en sådan tävling pålägga sig återhållsamhet i alla stycken. Dessa för att vinna en förgänglig segerkrans, men vi för att vinna en oförgänglig. Hämtat ur Paulus första brev till Korinterna.

Jag kan väl inte påstå att de här orden gjorde något större intryck på mej just då. Jag var ju ung och hade nyss vunnit mitt första Svenska mästerskap, och allt kändes ju så överväldigande, som en dröm. Men visst började det hända att dom här orden dök upp i mitt undermedvetna, och när jag började läsa min lilla bibel, som jag fått av en barndomsvän, så märkte jag att det fanns fler ställen att läsa om löpa och kämpa. Kämpa trons goda kamp, sök vinna det eviga livet som du blivit kallad till, skriver Paulus i första Tim och i andra Tim står det: Jag har kämpat den goda kampen, jag har fullbordat mitt lopp och nu ligger rättfärdighetens segerkrans tillreds åt mig och Herren den rättfärdige domaren skall giva mig den på den dagen och icke allenast åt mig utan åt alla som älskat hans tillkommelse.

Jag började komma underfund med att det fanns en annan tävling än de här skidtävlingarna, som jag ju så gärna ville deltaga i. Jag kom också underfund om en annan sak, det gick att deltaga i båda dessa löpningar och jag började också förstå att den viktigaste av dem att vinna var den som Herren själv utstakat och genom en terräng som han själv utvalt.

Och den tävlingen har icke tillkommit av en slump och den pekar mot ett mål, ett slutmål. Och det är heller ingen lätt tävling, utan man får satsa allt om den löpningen skall lyckas.

Harald Ericson

Precis som man måste göra i de SM-tävlingar som vi nu skall genomföra här i Umeå. De som vill lyckas där måste satsa allt, underkasta sej allt, och inrikta sig på en enda sak, att vinna.

Ja som Ni säkert hör så talar jag om två olika sorters tävlingar, men jag vet också, av egen erfarenhet, att man kan delta i båda dessa tävlingar. Jag får ibland frågor av troende föräldrar som har barn, barnbarn, som vill idrotta. Mitt svar till dem brukar vara: Låt ungdomarna idrotta. Idrotten fostrar en människa hårt, om man vill vara med på allvar. Särskilt den individuella idrotten.

Jag skall sluta med att berätta att jag läste för två veckor sedan om när sommarolympiaden gick i Rom. När finalen gick på 200 meter så råkade den italienske sprintern Berutti vinna. Den italienska flaggan gick i topp, nationalsången spelades och själv stod han där på segerpallen och mottog folkets jubel. I segerintervjun efteråt sade han några ord som jag särskilt kommer ihåg. Han sade: ja detta har jag då sannerligen ingen annan än mig själv att tacka för. Jag kan förstå hans spontana ord. Jag vet ju vad som ligger bakom en olympisk medalj av träning och åter träning samt mycket annat som man får ge avkall på. Och nu i sitt livs stora ögonblick så upplevde han segern som sin egen triumf från början till slut.

Själv vill jag säga ungefär, som bokens författare, spränger jag en gång det himmelska målnöret och får rättfärdighetens segerkrans så skall ingen bekännelse vara mig mera fjärran än denna, utan jag vill då utropa: Detta har jag då sannerligen icke mig själv att tacka för. Detta är Nåd utöver Nåd. Det är hans förtjänst som köpt mig åt Gud med sitt blod på korset.

Amen

Assar Rönnlund, Martin Lundström, Lars Beckman och Bengt Forsman flaggade för en spännande SM-vecka i Umeå den 21-27 januari 1996.

Ur gömmorna

Umekamraternas första deltagande i "SM" på skidor (första officiella SM gick 1910) den 23 februari 1902 blev inte heller fy skam. Herman Thuritz deltog i backe, "2 m. stup" och belade tredje plats.

Tyngdlyftning 1953 -

Av Tomas Wermelin

Tyngdlyftningen som tävlingsgren kom sent in i IFK Umeås historia. Distriktsförbundet bildades 1944 och klubbarna var många. I20 IF, Robertsfors-Sikeå IK, Tegs SK och Öreströms Tyngdlyftningsförening var klubbarna då det första DM:et avgjordes 1944 i Robertsfors. Fram till 1951 hade man också tävlingar i enarmslyft men efter detta år var det bara tvåarmslyften; press, ryck och stöt, som gällde.

Klubbar bildades överallt i länet och tyngdlyftningen blev en mycket uppmärksammas publiksport. I början av 50-talet upphörde dock alla klubbar i umeåregionen varför IFK Umeå ombads att ta upp tyngdlyftning i sitt program. Detta gjordes också 1953 och IFK blev snabbt dominerande i länet. Vann 5 av 7 DM-titlar detta år. Erik Henriksson i bantamvikt, Verner Lindström i fjädervikt, Gunnar Lindström i lättvikt, Rune Erixon i lätt tungvikt och Valdemar Erixson i mellantungvikt var de historiska lyftarna. Rune Erixon var den stora eldsjelen och pådrivaren i kamratgänget.

Titlar och medaljer

Vid norrlandsmästerskapet detta första år tog Erik Henriksson (f d Kålaboda) och icke obekante Sixten Landby (f d Tegs SK) två titlar till IFK. Man fick tillstånd att göra reklam i högtalarbilar för tävlingarna och man hade uppvisningar och tävlingar i Brännland, Obbola, Tavelsjö, på Öhn med flera platser och sporten blev så populär att man kunde ta 2 kronor i inträde!

Urstarke Sixten Landby visade efter tävlingarna ofta upp sina berömda styrkekonster då han rätade ut hästskor och lyfte cyklar.

På denna tid kunde man ha veckolånga kurser och läger i tyngdlyftning med rikets bästa instruktörer. Även inlandet besöktes.

Den första träningslokalen hade man i den centralt belägna brandstationen som man gratis disponerade och tävlingarna hölls i läroverkets gymnastiksal. Sedan sporthallen kom till 1959 har träning och tävling varit förlagda dit. Klubbens första SM-medalj tog Verner Lindström

1954 genom att ta silver vid JSM i fjädervikt. Året efteråt blev det guld för Verner som satte distriktsrekord vilka stod sig ända in på 90-talet då viktklasserna ändrades. Detta år kom också Ivar Johansson in i bilden. En ledare som kom att vara den stora pådrivaren fram till slutet av 60-talet och som såg till att IFK Umeå 1954 hade den största bredden i landet med ett 40-tal aktiva lyftare och hela sex lag i seriesystemet.

1957 fick IFK förtroendet att arrangera SM i tre viktklasser (mästerskapen delades på denna tid upp på flera orter och tidpunkter). Tävlingarna hölls i K4:s gymnastiksal.

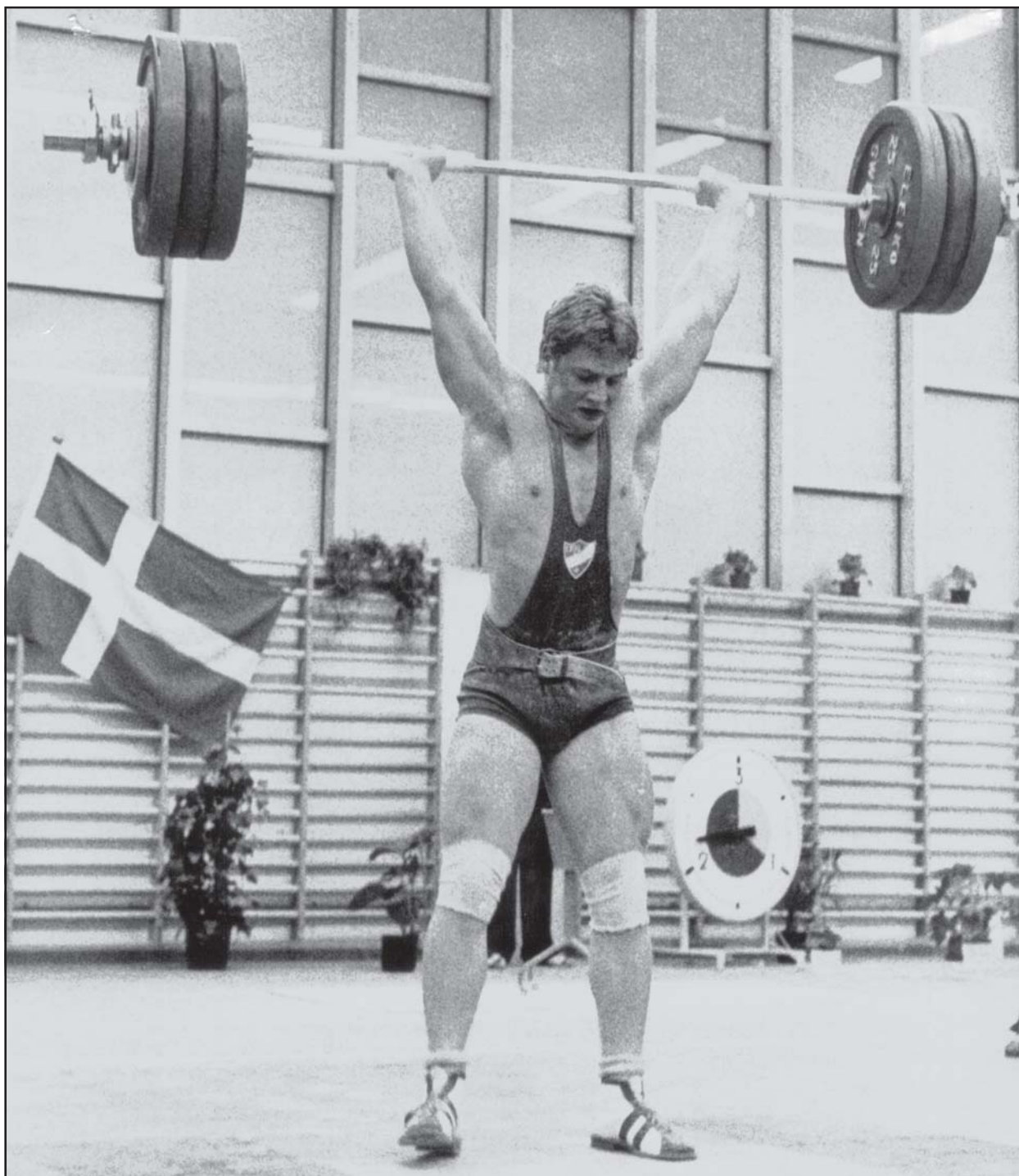
1959 instiftades Ungdoms-SM och där knep Bertil Gabrielsson guld i bantamvikten. Bertil fick också landslagsuppdrag och 1962 blev han svensk juniormästare i bantamvikt.

Förste svenska seniormästare blev Axel Karlström som 1958 triumferade i lättvikten. Året därpå upprepade Axel bravaden men då i klassen över och han blev också landskampssegrare mot Danmark. Axel tog också brons vid Nordiska mästerskapen -58.

Nytändning med comeback

Under de första 10 åren nådde IFK Umeå en mängd framgångar med flera svenska mästare och landslagsmän. Distriktsrekord slogs i massor och flera av rekorden stod sig ända till början av 90-talet då nya viktklasser infördes.

Under 60-talet följde en nedgång i verksamheten fram till 69/70 då en nytändning kom med nya aktiva och ledare. Inspirerad av detta nya gäng gjorde 45-åriga Erik Henriksson comeback 1969 då också en ny viktklass instiftades, 52 kgs klassen. Erik hade tidigare alltid fått tävla i 56 kgs fast han aldrig vägde mer än dryga 50 kg. DM:et och Norrländskan knep Erik i comebacken och 1976 vann han sitt sista DM i olympisk lyftning. Året därpå satte Erik punkt på sin långa lyftarkarriär (1945 – 77) genom att vinna DM i styrkelyft och hans resultat från den tävlingen gäller fortfarande som klubbrekord i 52 kgs klassen.

Mikael Persson 9:a på OS 1980 i Moskva

Erik Henriksson gjorde sin tävlingsdebut redan 1945 (tävlande för Ånäsets IK) och han vann JSM –48 i den då populära grenen enarmslyft.

1970 tog nuvarande ordföranden Olof Lodin över rodret och fick med sig ett gäng friidrottare till lyftningen. Just kombinationen friidrott – tyngdlyftning visade sig vara ett framgångsrikt koncept. Mats Bäckström, idag kanslichef, kombinerade dessa båda idrotter på ett ypperligt sätt och plockade DM-tecken i massor (bl. a. flera gånger 10-kamps-mästare).

Fram till OS-72 bestod den olympiska lyftningen av tre moment: press - ryck - stöt, men efter dessa mästerskap togs pressmomentet bort och kvar blev ryck och stöt.

IFK Umeå var en bit in på 70-talet en av landets fem bästa klubbar med namn som Olof Lodin, Tomas Wermelin, Göran Hammarström, Mats Bäckström, Olof Degerfeldt, Lars-Gunnar Olsson, Kåre Lundgren m fl. Och rekryteringen gick lätt. När Ungdoms-SM 1974 gick i Helsingborg var IFK representerat med hela

8 unga lyftare. Man var klart bäst i Norrland och förkrossande överlägsen i länet där man ett tag innehade samtliga distriktsrekord. Och mer skulle komma.

Mikael Persson

Den 10 november 1973 gjorde Mikael Persson sin tävlingsdebut vid Ungdoms-DM i sporthallen. 14 år och med lika mycket vilja och styrka som dålig teknik. Att grabben från Blattnicksele kunde bli bra förstod vi som var där men att han skulle bli så framgångsrik hade väl ingen ens kunnat fantisera om. Mikael Persson var namnet. Kanske den största lyftartalang som Sverige skådat. Han kom att under sina sju aktiva år i IFK:s färger fullkomligt pulverisera allt vad motstånd och rekord hette. Ett år efter debuten blev det silver på U-SM och det första svenska ungdomsrekordet kom två år efter tävlingsdebuten då han vid klubbmästerskapen ryckte 101,5 kg i 75-kgs klassen. Det kom att bli ytterligare 33 svenska ungdomsrekord.

Naturligtvis var Mikael det stora affischnamnet och en av anledningarna till att IFK Umeå 1976 fick arrangera Ungdoms-SM i sporthallen med nästan 100 anmälda lyftare. Guld förstås till Mikael i 90 kgs och silver till Göran Svensson i +110 kgs klassen. Göran var egentligen diskuskastare och deltog i OS-84. 1975 vann Göran U-SM, liksom Mikael, och han har också slagit svenska ungdomsrekord. IFK hade under denna tid många bra ungdomslyftare såsom Roger Hägglund, Kent Edin, Jonny Kärkkäinen m fl men dessa fick oftast stå i bakgrunden då Mikael och Göran lyfte.

Mikael Persson hade sin egen tävlingsfilosofi vilket innebar ganska få tävlingar. Trots detta så blev hans meritlista mäktat imponerande eller vad sägs om detta axplock: 3 JVM- och JEM starter (JVM-brons i ryck -78), svensk mästare, nordisk juniormästare, flera U- och JSM, landskampssegrar och mängder av svenska rekord. Pricken över i:et var nog ändå Moskva-OS 1980 då Mikael, blott 21 år, tog en 9:e plats i den knallhårda och öststatsdominerade 100-kgs klassen. Han klarade då 160 kg i ryck och magiska 200 kg i stöt och sammanlagt lyfte han nordiska rekordet 360 kg. Detta var ytterligare ett bevis på vilken fantastisk tävlingsmänniska han var. Sällan eller aldrig gjorde han en dålig tävling utan oftast gladdde han oss med ständigt

nya rekord. Alla lyft han gjorde gav mersmak och det såg alltid ut att finnas mera i kroppen. Efter OS tog "Micke" det lugnt och satsade på sin utbildning till rörmokare. Under de närmaste tre åren gjorde han endast ett par mindre klubb-tävlingar men under hösten -83 kom beskedet att han skulle hårdatsa igen inför OS -84 men denna gång i Sundbybergs TK:s färger. Även om viktklasserna i tyngdlyftning ändrats så kommer Mikael's resultat att vara oöverträffade för mycket, mycket lång tid framöver. Ett av undertecknads bästa minnen av Mikael's rekordhärjande var när han vid Norrländskan -79 i Örnsköldsvik satte nytt nordiskt junior- och seniorrekord i ryck med 160,5 kg. Detta var mäktigt. Genomsympatiske Mikael Persson har stått för ett stort stycke av länets lyftarhistoria.

Världens starkaste i Umeå

Under början av 80-talet svarade IFK Umeå för två verkligt stora internationella lyftarrangemang då man i december -81 arrangerade Sweden Cup med bl a världsmästare och världsrekordhållare från dåvarande Sovjet. Nyblivne världsmästaren Anatolij Pisarenko hade just tagit över supertungviktstronen från legendariske Vasilijev Alexejev. Den andre sovjetiske världsmästaren, Viktor Sots, och ytterligare världslyftare från bl a Polen och Tjeckoslovakien bjöd umepubliken på riktigt stor lyftpropaganda. Gamle IFK-ledaren Ivar Johansson, som var med och startade sektionen i mitten på 50-talet, fanns på läktarplats och var förstås helt lyrisk.

Två år senare var det dags igen. Lyftårets höjdpunkt. Landskampen mot Finland. Förlust i landskampen men fin propaganda för sporten och idel lovord till arrangörerna, Lodin m fl. Enda plumpen vid dessa arrangemang var väl att inte Mikael fanns med i den svenska uppställningen.

Nedgång med undantag

Efter Mikael Perssons fantastiska framgångar kom en kraftig nedgång i sektionens tävlingsverksamhet på tyngdlyftningssidan. Denna nedgång hade flera orsaker. Dels började styrkelyften vinna alltmer terräng och plockade aktiva från den olympiska lyftningen och framför allt blev det väldigt inne att träna på gym.

Träningslokalerna översvämmades av motionärer som trängdes framför speglar och i allehanda träningsmaskiner. Detta borde ha varit en perfekt rekryteringsplats men så blev inte fallet och tendensen var lika tydlig över hela landet.

Den olympiska lyftningen i klubben har sedan mitten av 80-talet tyvärr fört en tillbakadragen tillvaro med något undantag i Bo Färjare som blev svensk J-mästare i stöt -82 och kvalade in till Stora SM ett flertal gånger samt inte minst Kari Laine (moderklubb Bolidens FFI) som blev svensk mästare både 1995 och 1996 i klass 99 kg. Kari presterade på sin tid resultat som inte var så väldigt långt från Mikael Perssons noteringar. Sedan ett 10-tal år tillbaka tävlar nu också kvinnor i tyngdlyftning och grenen har sedan år 2000 också OS-status. Vi väntar dock fortfarande på IFK:s första kvinnliga tyngdlyftare.

Styrkelyft

Styrkelyft (knäböjning – bänkpress – marklyft) blev en etablerad gren 1974 då också IFK anordnade sin första tävling. Under 80-talet tog sporten alltså fart och resultaten sköt ordentligt i höjden. Kanslichefen Mats Bäckström var även här framgångsrik liksom Kåre Lundgren, tyngdlyftaren, vars stora råstyrka här kom bra till pass. Andra duktiga styrkelyftare kan nämnas Per-Erik Jonsson, Jan Gustafsson, Stefan Jonsson Egil Brinkstam, Sven Thörngren samt Fredrik Nisbeth. Den senare blev den förste i länet över 300 kg i marklyft och knäböj och erövrade även ett antal SM-medaljer. Leif Eriksson, bördig från Sorsele som producerat många starka män, blev svensk juniormästare -89 och han noterade flera svenska juniorrekord varav några står sig ännu i skrivande stund.

Bänkpress var en gren som passade även för handikappade. Rullstolsbundna Maritha Johansson satte en rad svenska rekord i bänkpress varav det i 44 kgs klassen på 62,5 kg, satt 1985, fortfarande står sig.

Fr o m 1999 är styrkelyft numera ett eget förbund inom RF.

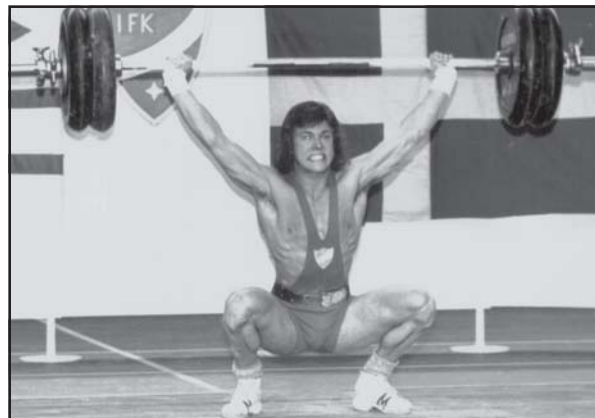
Bodybuilding

Tyngdlyftningssektionen har sedan början av 80-talet också haft bodybuildingverksamhet. 1981 deltog ett gäng ”byggare” på det historiska första Norrlandsmästerskapet i Sundsvall.

Klubben tog hem tre av sex möjliga titlar och blev överlägset bästa klubb. Ulf Hedström, Jarl Åström och Tomas Wermelin blev alla norrlandsmästare. Året efter arrangerade IFK Umeå mästerskapen i Östra Gymnasiets aula som var fylld till sista plats, 900 personer. Ett mycket proffsigt arrangemang som fick stor uppmärksamhet i media.

Största framgången i BB hade Annica Fors som 1989 blev svensk mästarinna i klassen under 52 kg. 1993 tog Annica silver i nordiska mästerskapen och senare samma år belade hon en mycket fin femteplats vid EM i Budapest. Nico Lundholm är en bodybuilder som verkligen förtjänar ett omnämnande. Redan 1980 deltog han vid SM och fram till år 2000 hade han bara missat SM-starten två gånger! Lägg därtill att Nico under dessa år också avverkat 11 Vasalopp, givetvis i IFK:s färger.

En bidragande orsak till nedgången i verksamheten måste sporthallsfrågan anses vara. I slutet av 80-talet hade sektionen c:a 150 medlemmar (huvuddelen motionärer) men då började de styrande diskutera om det skulle byggas ny hall eller renoveras. Tyngdlyftningen fick hur som helst flytta ut till provisoriska lokaler, källare i Östra gymnasiet och senare till en källar-lokal i Dragonskolan. Detta fick till följd att alla medlemmar försvann och ledare tröttnade och när den renoverade hallen återigen öppnades så var så gott som all verksamhet borta. Sektionen kämpar dock vidare och anordnar ett par tävlingar per år vilka alltid lockar fina startfält. För även om man idag själva bara har en handfull aktiva lyftare så har man ett mycket gott rykte när det gäller att arrangera tävlingar.

”Actionbild” på artikelförfattaren Tomas Wermelin

Rosendal - IFK:s plantskola

Hågkomster nedtecknade av Bertil Olofsson

För oss idrottsintresserade, som växte upp under 30- och 40-talen öst på stan, var det IFK och Rosendal som stod i fokus. Rosendalsplanen, vid f.d. epidemisjukhuset, var hemmaplan för IFK:arna. Från början en gammal legda som bättrats på efterhand. Här hade IFK:s alla fotbollslag en skaplig plats för träning och matcher. Elitmatcherna spelades på Gammliaavallen. För knattar och ungdomar fanns också utrymme. All verksamhet var nog inte så väl planerad och organiserad, men det fungerade. Det var alltid liv och rörelse på Rosendalsplanen. Sämjan var god. Vi yngre hade goda förebilder i de äldre spelarna t ex "Bigge" Sandgren, John "Gimo" Larsson och Herbert Pettersson. Bra tränare och ledare fanns det i bl. a. Ivar Johansson och David Jonasson.

IFK:s segrande lag i juniorserien 1937

Bakre raden fr.v: Pelle Isberg, Göte Svensson, Affe Westman, Arne "Bulla" Eriksson, Bertil Olofsson, Gunnar Sandgren, lagledare David "Murphy" Jonasson.

Främre raden fr. v: Arne Nylund, Gösta "Lill-Lia" Jonsson, Ingvar Andersson, Kjell "Snorre" Nordbrandt och Erik Nordin.

Bra juniorlag i fotboll

Juniorernas träning gav resultat och 1936-1938 hade vi ett fint lag som vann serien två år i rad. I laget spelade Affe Westman, Arne Nylund, Olle Ahlman, Erik Nordin, Bertil Olofsson m fl. Tränare och lagledare var David "Murphy" Jonasson, som efter segern tog oss till hovfotografen Nancy Burströms ateljé för fotografering.

Stort intresse för friidrott

Det fanns ett stort intresse för friidrott bland oss ungdomar. För att få bättre träningsmöjligheter höll vi även till på Östermalm på en enkel plan som gjorts i ordning av pojkarne Grenholm. Där fick vi möjligheten att spela boll och träna höjd-, längd- och trestegshopp. Rosendal och Östermalm blev en plantskola för IFK:s friidrottare. Affe Westman, "Ecke" Ekman, Arne Bernardsson, C-A Bäckman, Bengt Brändström, Bertil Olofsson m fl gjorde fina resultat och kom att tävla för IFK i större sammanhang som SM, NM och DM. 1940 var ett mycket bra friidrottsår med 17 DM, seger i Svenska serien klass V, bästa klubb i länet, 9 nya klubbrekord. 1942 var IFK bästa klubb i Norrländska Elitspelen. Alvar "Lia" Jonsson tog över ledarskapet för oss friidrottare 1938.

Han slutade vid årsmötet 1948. "Lia" jämte legendariska Gottfrid Haglund och Gunnar Björnwall gjorde storartade insatser för friidrotten.

Isbana på Rosendal

På vintern var det isbana på Rosendal med bandy och sedermera ishockey, som introducerades i Umeå av IFK. Genom massor av frivilligt arbete byggdes en ishockeyrink på området mot Nygatan. Gimo-Lasse och Totte Hörnberg var bland de mest arbetsvilliga. Banan invigdes med en match mellan IFK och Lycksele IF. Det första distriktsmästerskapet i länet 1943 vanns av IFK. Man talade om en bragd. Några spelare jag kommer ihåg från den tiden är "Juke" Johansson, Staffan Guné, K J Appelblad, Totte Hörnberg, "Masen" Lindkvist, Arne Nylund, Bengt Forsman och "Gimo"-Lasse". På Rosendals ishockeyrink fostrades många småknattar till duktiga ishockeyspelare. Vi minns väl Janne, Olle, "Lövet", "Garincha", "Stor-Barre", "Lill-Barre" m fl som blev kändisar och allsvenska spelare.

Kängskodans på Rosendal

IFK:s nöjespappa Sten Waller arrangerade ibland kängskodans på Rosendals isbana. Det var populärt och ett tillfälle för ungdomarna att pröva isen på ett mjukare sätt.

Föreningen Gamla Umekamrater - Vår veteranklubb

Av Bertil Olofsson

Idén till bildande av föreningen Gamla Umekamrater kom från några äldre IFK-are med Axel Wästfeldt och Gottfrid Haglund i spetsen. Konstituerande sammanträde hölls den 19 juni 1942 i klubblokalen, Skolgatan 58. Enligt 1:a paragrafen i de antagna stadgarna skulle föreningens mål vara att samla IFK:are av äldre årgångar till fortsatt kamratskap samt att verka för IFK Umeås bästa.

Ända från begynnelsen har Föreningen Gamla Umekamrater genom arbetsinsatser av medlemmarna och genom bidrag stött moderföreningens ungdomsverksamhet. Medlemmarna har också ställt upp som funktionärer vid tävlingar och arrangemang av olika slag.

Medlemsantalet håller sig kring 130. Vi har haft målsättningen att - utöver årsmötet - träffas två gånger per år. Vi samlas kring en bit mat i kamratlig samvaro. Vi får även information om verksamheten inom IFK:s olika sektioner och vi spelar Bingo.

Föreningens styrelse arbetar för att ge medlemmarna nya aktiviteter i form av motion och utflykter; bl. a. har den anordnat resor till skid-VM i Lahti och skidmuséet i Norsjö för intresserade medlemmar.

Föreningen har i alla år delat ut hederspriser till pojkar och flickor i junioråldern som gjort fina prestationer eller visat ledartalang. Jag vet att dessa uppmuntringspriser har uppskattats. Bl.a berättade den kände författaren Lasse Widding om detta i ett VK-reportage i april 1983. Han fick pris som bäste junior 1942 i löpning 100 meter. Under de senaste 10 åren har veteranernas bidrag till IFK:s ungdomsverksamhet varit i storleksordningen 10 000 kr per år.

Vår förening vann i december 1997 högsta vinsten i fotbollssektionens konstlotteri, en tavla av konstnären Lars A Persson, värderad till ca 10 000 kr. Vid IFK:s årsmöte den 16 mars 1998 fick jag som ordförande äran att överlämna konstverket som gåva till moderföreningens ordförande Knut Engman. Den pryder nu en vägg i klubblokalen.

Vilka har då jobbat inom föreningens styrelse under de år som gått? Det är givetvis många. Jag kan inte nämna dem alla, men några namn bör ihågkommas.

Ordförande

1942 - 1943	Gottfrid Haglund
1944 - 1956	Axel Wästfeldt
1957 - 1966	Gottfrid Haglund
1967 - 1979	Erik Jonsson
1980 - 1997	Bertil Olofsson
1998 -	Rolf Johansson

Sekreterare

1942	Tord Björnwall
1943 - 1953	K G Alenius
1954 - 1971	Gunnar Björnwall
1972 - 1977	Leopold Nilsson
1978 - 1998	Janne Jacobsson
1999 -	Gunnar Kamf

Kassör

1942	Tord Björnwall
1943 - 1955	K G Alenius
1956 - 1960	Folke Jörlén
1961 - 1977	Arne Nylund
1978 - 1981	Curt Åström
1982 -	Birgit Haglund

Andra namn som bör nämnas är Ivar Johansson, Gösta Jacobsson, Axel Edqvist, Karin och Östen Nordell, Åke Bjurman.

För en så stor och bred förening som IFK Umeå är det betydelsefullt att ha många aktiva veteraner. Det stärker kontinuiteten och gör vår historia levande.

Bertil Olofsson överlämnar ett konstverk till Knut Engman vid årsmötet 1998

Umekamraternas stamloкус och lokaler

Av Bertil Olofsson och Ivar Söderlind

Det var på nykterhetskaféet, ("Nyktran") i hörnet av Skolgatan och Sveagatan, som ett tjugotal ungdomar 1901 nybildade IFK-kretsen i Umeå. Där höll man sedan sina möten i några år. Ett annat ställe där man höll klubbmöten och andra sammankomster var kafé Flora, som låg vid Flickskolan med utsikt mot planen mellan Läroverket (nuvarande Mimerskolan) och kyrkan. Där spelades fotboll och tävlades i allmän idrott.

Inte bara en idrottsförening

Under de första årtiondena var IFK inte bara en idrottsförening utan något av en sällskapsklubb. Det fanns inte så många nöjen i Umeå på den tiden, ingen bio, ingen radio och ingen TV. Man anordnade utfärder till fots på somrarna och på skidor vintertid. På Öhn arrangerade man varje år en stor sommarfest i stil med senare års Barnens Dag. Allt arbete gjordes av medlemmarna, även flyttning och iordningsställande av dansbanor, tält, tältställningar osv. Föreningen ordnade också aftonunderhållningar i Läroverkets gymnastiksal med uppförande av små teaterpjäser, cabaréer samt uppvisningar i akrobatik. Dessa aftonunderhållningar samlade fulla hus och hjälpte upp ekonomin. IFK:s damer var till stor hjälp.

Festplatsen Solliden på Hamrinsberget

Från början av 1920-talet och flera decennier framåt blev festplatsen Solliden på Hamrinsberget Umekamraternas hemvist. Det var ett konsortium med dåvarande IFK-ordföranden Axel Sylvén i spetsen som köpte Villa Solliden (belägen nedanför Hamrinsberget), reparerade den och ställde den till klubbens förfogande mot ett arrende. Meningen var att huset skulle övergå i IFK:s ägo när IFK föreningen betalat in en arrendesumma motsvarande inköpspriset. Arrendet var ganska högt tilltaget men saken var klar när konditorn och IFK-ledaren Rickard Waller erbjöd sig att betala beloppet mot att få serveringen där. Han ägde även Wallers konditori i korsningen Rådhusplanaden-Skolgatan, ett populärt tillhåll för stadens idrottsmän. I Villa

Solliden hade sedan IFK klubblokal och kafé-rörelse. Där hölls möten och fester. På Hamrinsberget anlades en bobbana, ordnades skidtävlingar och terränglöpningar. Publik-tillströmningen var för det mesta god.

Branden på Solliden 1927

Men glädjen blev kortvarig. En vårdag 1927 gick Villa Solliden upp i lågor tillsammans med hela föreningsarkivet från starten 1901 och framåt (protokoll, årsberättelser, kassaböcker, korrespondens etc). Något nytt hus byggdes aldrig upp igen. Friluftsdansbanan fanns dock kvar och IFK fortsatte sin verksamhet på Solliden. Längre togs ingen entréavgift. Dansen kostade på 1930-talet 10 öre och det dansades på onsdagskvällar. Utgifterna för annonsering, dansband och två poliser uppgick till 92 kronor. När man fått in detta belopp visste man att varje såld dansbiljett var ren vinst. Vinsterna var inte stora. En kvällskassa på 125 kr var det vanligaste.

Hoppbacken på Hamrinsberget

År 1930 byggdes en hoppbacke upp på Hamrinsberget som tillät 40-meterhopp. Den stod färdig till SM på skidor i Umeå 1931 och användes sedan flitigt under 1930- och 1940-talet. Ända in på 1960-talet förekom det backhoppning på Hamrinsberget. Våren 1960 övades det t ex flitigt i backen av ett 15-tal unga grabbar i IFK:s ungdomsavdelning. Ungdomarna med ledaren Ebbe Elehorn i spetsen hade själva ställt i ordning backen.

Valborgsmässofester med majbrasa och sommarens alla danser var populära och blev tradition. År 1941 byggdes festplatsen om med hjälp IFK:s trogna medlemmar och begåvades med bl a terrassering och portal. Många tusen timmar av ideellt arbete har lagts ner på Solliden av hängivna IFK:are vid ombyggnationer, fester, danser eller tävlingar. Festplatsen var IFK:s "mjölkkossa" långt in på 1950-talet.

Café Linnea var stamlokal på 1930-talet

Under 1930-talet och en bit in på 1940-talet blev Café Linnéa Umekamraternas indeställe. Där hade IFK sin fina prissamling och där hölls vardagliga möten (större möten som årsmötet hölls på Sävargården). På Linnéa hos värdparet Svea och "Isse" Hörnblad satt de gamla uvarna tillsammans med yngre kamrater och diskuterade högljutt dagens idrottshändelser, kläckte idéer och smidde planer. En kaffealva och en bulle kostade 15 öre. Ute på väggen vid Kungsgatan fanns IFK:s anslagstavla. På den sattes laguppställningar och kallelser till matcher upp. Det behövdes inga personliga kallelser på den tiden.

Gösta Jakobsson var en duktig skidåkare. Han blev tvåa i Vasaloppet 1940, sju 1942 och sexa 1943. I SM blev han delad fyra på femmil 1943.

Klubblokalen på Skolgatan 58

År 1940 skaffade sig IFK egen förhyrd lokal i gårdshuset vid Skolgatan 58. Den tedde sig oansenlig utifrån men var riktigt trevlig invändigt. Det blev en uppräckning av idrottsarbetet under 1940-talet. Vi hade många eldsjälar och

goda organisatörer. I samband med flyttningen till Skolgatan 58 var det naturligt att IFK-grabbarna började fika på Wallers konditori, tvärs över gatan. Särskilt som innehavaren Rickard Waller var en känd idrottsfantast. Där på Wallers avslutades många handbolls- och fotbollsträningar med fika tillsammans med kamrater, som gillade snacket. Där kunde man träffa Alvar och Erik "Lia", "Blombacka", "Snorre" Nordbrandt, Arne Nylund m.fl.

Röda Stugan vid Gammliaavallen

År 1955 köpte Gamla Umekamrater in UIK:s klubbstuga, "Röda Stugan", vid Gammliaavallen. Den överlämnades för sambruk till moderföreningen. Dit flyttades hela prissamlingen och stugan fick en trevlig inredning. Gösta Jacobsson, förre storrännaren på skidor och senare vaktmästare på sporthallen, var eldsjelen vid anskaffandet och blev också stugfogde. "Röda Stugan" nyttjades verkligen intensivt under många år, första åren som en prydlig klubblokal. Senare, då klubblokalen i Sporthallen tagits i bruk, användes den mer och mer för IFK:s ungdomsverksamhet typ orienteringsstuga samt materialrum m.m. Tyvärr var stugan ganska kall på vintern och saknade en del bekvämligheter som t ex vatten och avlopp. År 1958 kunde IFK flytta in i ny klubblokal i Sporthallen. Lokalerna var ju fräscha, men i minsta laget. Större sammanträden fick hållas i Sporthallens café. Många träffar kunde hållas i "Röda Stugan", som fortfarande var en tillflyktsort och samlingspunkt.

Från Solliden till Hyggesvägen

Under 1950-talet började Festplatsen Solliden ge allt lägre överskott. I IFK:s årsberättelse för 1960 konstaterar revisorerna att Sollidens nio danskvällar under året inte gav mer än knappt 200:- kronor i vinst och att krafttag måste till för att höja festplatsens popularitet. Även 1961 var resultatet dåligt, den traditionella dansen på Valborgsmässoafton, som brukade vara en av de bästa kvällarna, gick knappt ihop och danserna på fredagkvällarna gav också dåligt resultat. En särskild kommitté tillsattes samma år för att utreda möjligheterna att popularisera festplatsen. Man kom fram till att den måste rustas upp och att föreningen skulle satsa på några helger med publikdragande orkestrar och an-

dra attraktioner. Att bygga in stora dansbanan på Solliden för att locka ungdomar ansågs allmänt vara av nöden. Det togs fram ritningar och gjordes en kostnadskalkyl som visade att det skulle kosta ca 23.000 kronor att få väggar och tak på dansbanan. År 1964 avlog Umeå stads byggnadsnämnd föreningens begäran om tillbyggnad av Solliden. Under dessa år diskuterades ofta vad IFK skulle göra med sin festplats. Gamla IFK:are menade att den absolut inte fick säljas. De ansvariga på kommunen menade att det inte var lämpligt att fortsätta verksamheten när universitetet och lasarettet började byggas ut. Att ha en festplats så nära dessa inrättningar var inte att tänka på. Vid IFK:s årsmöte 1967 fick styrelsen årsmötets förtroende att fortsätta förhandla med Umeå Stad om eventuell försäljning av fastigheten. Martin Lundström, ordförande i IFK Umeå 1959-1976, berättar idag 31 år efteråt om hur det gick till när IFK till slut överlät Solliden till kommunen: "Vi försökte sälja Solliden till Kommunen, men markpriserna var dåliga på den tiden och att bygga på Solliden var ej möjligt. Då kom tanken att göra en bytesaffär mot en byggklar tomt för att bygga ett klubbhus/klubblokal, som vi saknade. Vi fick rådet av dåvarande kommunstyrelsens ordförande Gunnar Aspegren (drätselkammarens ordförande) att söka en tomt någonstans. Jag sökte bara på Haga, kunde ej tänka mig något annat område. De lediga tomter som fanns var på Hyggesvägen. Vi tyckte att de inte låg så lämpligt till men bestämde oss för att göra bytet.

Aspegren var en duktig företrädare för kommunen, god ekonom och höll hårt i kommunens pengar. Han ställde upp på vårt förslag om två sammanhängande tomter. Jag framhöll att vi måste få litet pengar, vi har ingenting att bygga för. Aspegren sade 'du får väl säga någonting'. Jag begärde en ganska hög summa och var beredd på att han skulle pruta, men det gjorde han inte. Idag är vi mycket tacksamma för denna affär."

Två hyreshus med klubblokal och kansli på Hyggesvägen

Efter överenskommelsen med kommunen bildades den ekonomiska föreningen FUMEK med Sten Berglund som den drivande kraften. På tomten byggdes två hyreshus (18 lägenheter)

med klubblokal och kansli i källarplanet. Det framfördes en del kritik mot bygget. "Sälj tomt och fördela pengarna på de olika sektionerna", menade man från flera håll. Men det har visat sig att denna satsning var en mycket god investering. Lokalerna invigdes den 26 oktober 1972. Samma år fick IFK en föreningsadministratör. Det var Göran Lindh som i februari 1974 efterträddes av Mats Bäckström. Mats har sedan i alla år på ett förträffligt sätt haft huvudansvaret för IFK Umeås kansliserivce. Fram till hösten 1998 hade han fin hjälp av Ove Mikaelsson (arbetar numera i receptionen på Badmintonstadion) och från 1984 har Anders Rönnlund lämnat en förnämlig service inte minst vad gäller layout och redigering av alla tryckalster som lämnas in.

Föreningens hyreshus på Hyggesvägen

Klubblokalerna på Hyggesvägen har under åren flitigt utnyttjats av IFK:arna och ofta även hyrts ut till utomstående organisationer. Bingospel bedrevs där fram till 1992 en gång i veckan. Kansliet flyttade 1990 upp i en lägenhet på markplanet.

Kanslilokaler och hemmaarena på I 20-området

I oktober 2000 flyttade IFK sitt kansli från Hyggesvägen till Umestan Företagspark. Kanslichefen Mats Bäckström och hans tre medarbetare Anders Rönnlund, Thomas Eriksson (skidor) och Peter Frånlund (boxning) har nu fått nya ändamålsenliga kanslilokaler i I 20:s upprustade fältarbetssal. Alldeles intill ligger också nya hemmaarenan Vildmannavallen med omkringliggande grönytor som föreningen numera ansvarar för. IFK har rustat upp löparbanor och gräsytor. Vildmannavallen med

omtilliggande områden utnyttjas numera av fotboll, friidrott, orientering och skidor. Förutom Vildmannavallen har IFK ansvaret för boxningslokalen "Ringside" nere vid strandleden intill gamla Tegsbron och äger två fastighetsbolag Badmintonstadion AB på Ersboda och FUMEK:s fastigheter (numera 28 lägenheter) på Hyggesvägen. Totalt med anläggningar och fastighetsbolag hamnade omsättningen under förra året på drygt elva miljoner kronor. Enbart den idrottsliga delen omsatte 6,5 miljoner.

Badmintonstadion

Nya Badmintonstadion i IFK:s färger ute på Ersboda invigdes i januari 1992 med stortävlingen VVS Open. Tanken på en badmintonhall väcktes i mitten av 1980-talet och mognade ett par år senare när det stod klart att även om Umeå fick en ny sporthall skulle det inte lösa sektionens lokalproblem. Från Umeå Kommun klargjordes att de belopp som avsatts i budget för badmintonhall knappast kunde påräknas inom överskådlig tid. Efter många misslyckade försök till näringslivsstöd knöts kontakt med byggfirman SIAB och Sune Natanaelsson som erbjöd sig att ta över kommunens budgeterade investeringsstöd i utbyte mot dispositionen av två tomträtter vid Ugglans Köpcentrum. Förslaget godkändes av Kommunstyrelsen och ett pilotprojekt startade med en föreningsbyggd och föreningsdriven anläggning.

Badmintonstadion

Badmintonstadion är en mycket modern träningshall på 2 750 kvadratmeter. Anläggningen innehåller 13 badmintonbanor (5+3+5), två stora omklädningsrum med bastu, en styrketräningshall (modernt gym) och tre solarier. På entréplanet finns kontors- och samlingslokaler, cafeteria och shop med stort utbud av rackets till bra priser. Klubbens spelare

(många på nationell/internationell elitnivå) och breda ungdomsverksamhet tränar dagligen i hallen med olika grupp sammansättningar. I huvudsak hyrs hallen ut till motionerande privatpersoner och anställda i företag för badminton, innebandy, bordtennis, styrketräning, solning m m. Under lågsäsong tillhandahålls hallen för mässarrangemang, utställningar, auktioner och liknande verksamheter.

"Ringside"

Intresset för boxning växte starkt i Umeå under 1990-talet och träningslokalen i Umeå Sport-hall visade sig vara för liten för att ge IFK:s boxare goda träningsmöjligheter. Den 19 november 1996 blev "Ringside" i hyrda lokaler i Skandiahuset nere på strandleden färdig. Tack vare hårt arbete av boxningssektionens medlemmar har därmed IFK Umeås boxning fått en högklassig träningslokal. Även andra föreningar utnyttjar föreningens tjänster bl a vad gäller boxerobics och boxercise Här sjuder det av aktiviteter till långt in på kvällstimmarna.

Förnämlig prissamling i klubblokalen

I de inför 100-årsjubiléet uppträskade klubblokalerna på Hyggesvägen finns IFK:s förnämliga prissamling. Det är verkligen en utställning att vara stolt över. Stolt över att vara IFK:are är vi också, särskilt nu när vi arbetat med jubileumsskriften och "läst på" om vår rika historia. Vi citerar landshövding Gustav Roséns hyllningsord till den jubilerande föreningen 1941:

"Kamraterna har inte bara varit framstående utövare av vissa idrottsgrenar. De har visat initiativrikedom, arbetslust och handlingskraft även när det gällt andra strävanden än de rent idrottsliga".

Detta kan med fog även sägas gälla för de IFK:are som under alla år arbetat för föreningens och ungdomens bästa!

IFK Umeå förtjänsttecken

(Föreningens högsta utmärkelse som tilldelas ledare eller aktiv som under en lång följd av år på ett förtjänstfullt sätt verkat i föreningen. Instiftat 1917)

Aktiva

1941	Arthur Häggblad	1953	Gösta Jakobsson	Skidor
1948	Harald Eriksson	1954	Birgit Haglund	Handboll/H-styrelse
1948	Martin Lundström	1955	Östen Nordell	Fotboll/H-styrelse
1951	Gunnar Karlsson	1956	Lennart Andersson	
1961	Assar Rönnlund	1957	K G Öhman	
2001	Per Elofsson	1958	Alf Westman	Friidrott

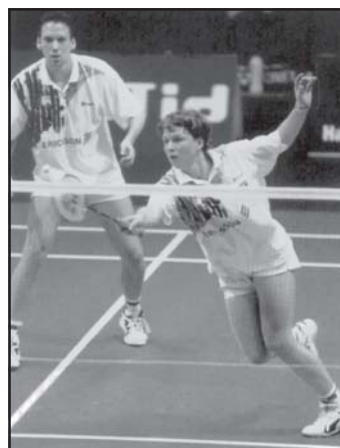
Ledare

1918	Hjalmar Forss	1959	Gösta Jonsson	Ishockey
	Erland Hägglund		Rune Svensson	Boxning
	Berndt Lundstedt	1960	Arne Frånlund	H-styrelsen
	John R Sandström	1961	Bertil Olofsson	Orientering
	Olaus Scherdin		N B Nilsson	Friidrott
1919	Ivar Johanson	1962	Bengt Forsman	
1920	Ernst Blomberg	1963	Ingen utdelning	
1921	Axel Sylwén	1964	Ingen utdelning	
1922	Ernst Reis	1965	Lennart Fällgren	Friidrott
1923	Viktor Eriksson	1966	Lennar Backman	Skidor
	Sven Hellman	1967	Martin Lundström	Skidor/H-styrelse
1924	Erik Göransson	1968	Gunnar Brolin	Ishockey
1925	Lennart Wahlberg	1969	Henry Forsberg	Orientering
1926	Emil Jonsson	1970	Erland Eriksson	Skidor
	Gustav Moberk	1971	Tage Bergström	Orientering
1928	Gottfrid Haglund	1972	Rolf Johansson	Fotboll
1929	Folke Jörlén	1973	Axel Edqvist	Boxning/H-styrelse
1930	Algot Bång	1974	Karl-Erik Eriksson	Skidor
	Oskar Bång	1975	Elis Gottfridsson	Orientering
	Georg Stålbörst	1976	Ragnar Cederstam	Bowling
1931	Per Ad. Erlandsson	1977	Sune Åström	H-styrelsen
	Viktor Carlsson	1978	Åke Bjurman	Fotboll/H-styrelse
	Axel Wästfelt	1979	Ulla Björklund	Handboll
1933	Sten Waller	1980	Karin Nordell	Fotboll
	Thure Zetterström	1981	Gunnar Kamf	Friidrott/Skidor
1934	Johan Larsson	1982	Annie-Britt Eriksson	Skidor/H-styrelse
	Georg Sandström	1983	Thorbiörn Berglund	Badminton/H-styrelse
1937	Karl Eriksson	1984	Olof Lodin	Tyngdlyftning
1938	Anders Jansson	1985	Kenneth Israelsson	Boxning
1939	Alvar Johnson	1986	Staffan Flordh	Bowling
	Carl Sandberg	1987	Stig Jonsson	Orientering
1940	Gunnar Björnwall	1988	Gunnar Larsson	Orientering/H-styrelse
	David Jonasson	1989	Axel Ederlöf	Bowling/H-styrelse
1941	Torsten Hörnberg	1990	Lars-Ola Höglund	Bowling
	Ivar Palmgren	1991	Bo-Rune Israelsson	Fotboll
1942	Harry Liljesäter	1992	Åke Carlsson	Friidrott
	Ragnar Wall	1993	Elisabeth Andersin	Huvudstyrelsen
1943	Erik Jonsson	1994	Folke Nysjö	Friidrott
1944	Ernst Ekman	1995	Henry Forsgren	H-styrelsen/orientering
1945	Sigvard Olofsson	1996	Sture Johansson	Bowling
1946	Halward Öhman	1997	Per-Olov Johansson	Badminton
1947	E V Zingmark	1998	Olle Granvik	Bowling
1948	Kjell Häggblad	1999	Per-Göran Fahlström	Badminton
1949	Arne Eriksson	2000	Göran Berggren	Fotboll
1950	Sixten Jonsson	2001	Knut Engman	Huvudstyrelsen
1951	Martin Nertoft		Mats Bäckström	Kansli/H-föreningen
1952	Ingen utdelning			

IFK:s Svenska mästare i badminton

1999	mixeddubbel	Fredrik Bergström
2000	mixeddubbel	Fredrik Bergström
	mixeddubbel	Jenny Karlsson
	damdubbel	Jenny Karlsson
2001	mixeddubbel	Fredrik Bergström
	mixeddubbel	Jenny Karlsson

Fredrik Bergström och Jenny Karlsson

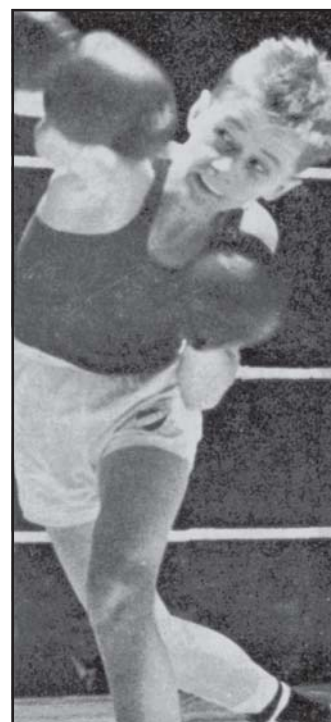

IFK:s Svenska mästare i bowling

1985	tremanna	Malin Gustafsson, Eva Granström och Eva Häggkvist
2000	mixed	Eva Häggkvist

IFK:s Svenska mästare i boxning

1961	60 kg	Karl-Erik Norfall
1964	57 kg	Kenneth Israelsson
1965	57 kg	Kenneth Israelsson
1966	57 kg	Kenneth Israelsson
1968	57 kg	Kenneth Israelsson
1970	60 kg	Kenneth Israelsson
1994	+91 kg	Gonzalo Amunarriz
1998	67 kg	Mikael Nygren
1998	60 kg	Erika Långström
1999	57 kg	Thomas Ljungberg

IFK:s Svenska mästare i fälttävlan

1956	Bernt Olofsson
------	----------------

Kenneth Israelsson, svensk mästare fem gånger. En av 60-talets bästa svenska amatörboxare.

Ur gömmorna

I mars 1942 beslutades att IFK skulle "uppta boxning på programmet".

IFK Umeås Svenska mästare i friidrott

Förteckningen nedan visar att totalt genom åren har 27 svenska mästerskap i friidrott (seniorer) erövrats av IFK:are varav 7 på damsidan (senast av Maria Gruffman vid SM i Umeå 1992). De 27 mästerskapen är fördelade på 11 personer (4 kvinnor). Flest SM-tecken har Bengt Persson (numera Widmark) med 12 individuella SM-guld och tre stafettguld. Fyra individuella guld har Karl-Uno Olofsson och Siv Larsson.

År	Namn	Gren	Resultat
1957	Barbro Dahlbäck (-31)	800m	2.19.3
1963	Karl-Uno Olofsson (-40)	1500m	3.51.5
	Bengt Persson (-39)	3000m hinder	8.43.4
1964	Karl-Uno Olofsson	1500m	3.48.5
	Bengt Persson	3000m hinder	8.47.4
	Bengt Persson	Terräng 12000m	34.27
1965	Karl-Uno Olofsson	800m	1.54.0
	Karl-Uno Olofsson	1500m	3.57.1
	Bengt Persson	5000m	14.42.0
	Bengt Persson	10 000m	30.20.2
	Bengt Persson	3000m hinder	9.06.0
	Bengt Persson	Terräng 12000m	36.16
	IFK Umeå		
	(Stig Hjertstedt (-45), Harry Westman (-46), Bengt Persson, Karl-Uno Olofsson)	4 x 1500m	15.35.6
1966	Bengt Persson	3000m hinder	8.48.8
	Bengt Persson	Terräng 12000m	38.22.6
	IFK Umeå (Fredrik Westman (-42), Harry Westman, Karl-Uno Olofsson, Bengt Persson)	4 x 1500m	15.48.5
1966	Siv Larsson (-39)	Terräng 2000m	7.26
1967	Bengt Persson	3000m hinder	8.41.6
	IFK Umeå (Fredrik Westman, Harry Westman, Bengt Persson, Karl-Uno Olofsson)	4 x 1500m	15.48.0
1968	Bengt Persson	3000m hinder	8.54.0
1969	Bengt Persson, IFK Umeå	3000m hinder	8.50.2
	Lena Ekblad, IFK Umeå	Diskus	42.56
	Siv Larsson, IFK Umeå	Terräng 4000m	16.32
1969	IFK Umeå (Siv Larsson, Britt-Marie Wincent (-44), Anette Fager (-46)	Terräng lag	53.00
	Siv Larsson	Terräng 4000m	13.38
1970	Siv Larsson	Marathon	2.54.32
1992	Maria Gruffman-Rönnlund	Höjd	1.84

Barbro Dahlbäck var först

IFK Umeås förste svenska mästare och länets första kvinnliga SM-vinnare var Barbro Dahlbäck, IFK Umeå (uppväxt i Björksele utanför Lycksele) som 1957 vann 800 m med tiden 2.19.3. Redan 1955 blev hon länets förste landslagsdeltagare på damsidan vid landskampen mot Finland och Ungern. Samma år överraskade hon med att bli SM-tvåa på sin specialdistans med 2.22.3 en placering som hon upprepade år 1958 (tid 2.21.0) när hon flyttat till Stockholm och tävlade för IK Göta.

23 SM-guld under 1960-talet

Under 1960-talet, friidrottens storhetstid i Umeå, erövrade IFK:s friidrottare inte mindre än 23 SM-guld. Det började 1963 då Bengt Persson och Karl-Uno Olofsson (båda ”Stora Grabbar i Sverige”) för första gången blev svenska mästare. Bengt segrade på 3000 m hinder (8.43.4), Karl-Uno vann 1500 m (3.51.4) och Lennart spjut (72.42).

Bengt Persson världsnamn på hinder

Bengt Persson från Lövånger och tävlande för IFK Umeå var ett världsnamn på hinder (OS-finalist 1968) med bl a 23 landskampssegrar. Han erövrade under åren 1963-1969 inte mindre än 12 individuella SM-guld varav sju på 3000 m hinder, tre i terräng och ett vardera på 5000 och 10 000 m. Fem gånger slog Bengt svenska rekordet på hinder och tiden 8.33.8 är fortfarande distriktsrekord för Västerbotten liksom hans 13.48.6 på 5000 m.

Karl-Uno bäst i Sverige på medeldistans

Karl-Uno Olofsson, IFK Umeå vann under åren 1963-1965 tre individuella SM-tecken på 1500 m och ett på 800 m. Han deltog i 13 landskamper, vann Nordiska Mästerskapen på 1500 m 1965 och gick till semifinal på samma distans vid OS 1964. Hans tider på specialdistanserna 800 m (1.47.9) och 1500 m (3.41.8) är fortfarande distriktsrekord för Västerbotten. Tillsammans med bl a Bengt Persson tog han också hem SM-guld åt IFK Umeå i stafett 4 x 1500 m tre år i följd (1965-1967). Tyvärr gjorde en efterhängsen skada att Karl-Uno tvingades avsluta sin löparkarriär alldeles för tidigt

Siv Larsson tog SM-guld på 1500m, matayhon och terräng

Siv Larsson inledde sina fina SM-insatser med SM-brons på 800 m 1961 då hon tävlade för Katrineholms AIK. Hon vann sitt första SM-guld för IFK Umeå 1966 i terräng 2000m. Terrängguld blev det även 1969 och 1970. IFK Umeå med Siv som ankare vann även lagguldet i terräng 1969. Sitt fjärde individuella SM-guld tog hon hem 1980 då SM på marathon introducerades för damer. Sivs segertid var goda 2.54.39. Totalt under åren 1966-1980 tog Siv hem 11 individuella SM-medaljer för IFK Umeå på 1500m, 3000m, terräng och marathon..

Lena Ekblad SM-etta i diskus

Framgångsrik var också Lena Ekblad. Redan 1957 då hon tävlade för IFK Halmstad blev det SM-guld i diskus med resultatet 40.47. I sin comeback i SM 1969 med IFK Umeå som klubb blev det än en gång seger (42.56). Året efter tog hon SM-silver och 1972 (då hon flyttat från länet) SM-brons. Hennes distriktsrekord på 44.04 från 1971 stod sig i drygt 15 år.

Maria Gruffman-Rönnlund vann höjd på hemmaplan

Vid SM på hemmaplan i augusti 1992 levde höjdhopparna från Umeå upp till alla förväntningar. I damernas höjd klarade 17-åriga Maria Gruffman-Rönnlund, IFK Umeå alla hinder upp till och med 184 (tangerat distriktsrekord) och erövrade sitt första SM-guld trots att hon var yngst och kortast i finalfältet. Den enda som lyckades hänga med Maria upp på de höga höjderna var landslagskompisen Ingela Sandqvist, Umedalens IF som slutade tvåa på samma höjd som Maria.

IFK Umeå friidrott - klubbrekord

Män

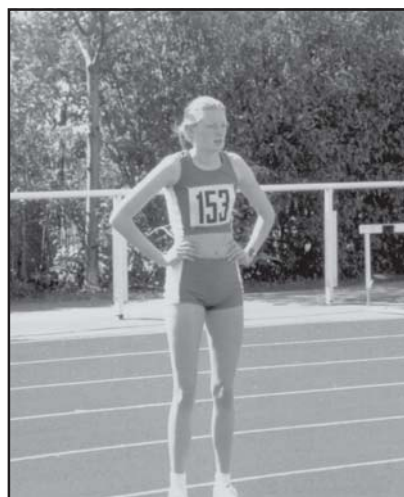
100m	Mattias Berggren	10.87	-92
	Örjan Johansson	10.8m	-66
	Staffan Berglund	10.8m	-68
200m	Mats Hassbring	22.12	-80
	Åke Lindström	21.8m	-64
400m	Mats Hassbring	49.20	-81
	Örjan Mikaelsson	48.6m	-71
800m	Karl-Uno Olofsson	1.47.9	-65
1000m	Karl-Uno Olofsson	2.21.5	-64
1500m	Kar-Uno Olofsson	3.41.8	-65
3000m	Bengt Persson	7.57.8	-67
5000m	Bengt Persson	13.48.6	-68
10000m	Bengt Persson	29.36.2	-66
Halvmaraton	Anders Lundgren	1.07.34	-89
Maraton	Per Johansson	2.28.41	-88
110m häck	Martin Johansson	15.57	-81
	Stig Lissman	15.0m	-71
400m häck	Kjell-Arne Holmström	54.21	-84
3000m hinder	Bengt Persson	8.33.8	-68
Längd	Arne Wiberg	7.32	-77
Tresteg	Lars Berge	14.89	-92
Höjd	Jorma Tuisku	2.10	-77
Stav	Karl-Gustav Burlin	4.82	-66
Kula	Olof Lodin	14.60	-68
Spjut	Håkan Otter	63.40	-88
Spjut (gamla)	Björn Hyvönen	72.48	-84
Diskus	Benny Sehlberg	47.28	-79
Slägga	Henry Ekblad	53.25	-63
10-kamp	Rolans Ehn	6136p	-62
4x100m	Ulf Hjertstedt, Sören Olofsson, Åke Lindström, Örjan Johansson	42.9m	-66
4x200m	Nils-Erik Åberg, Åke Granberg, Hans-Erik Edén, Åke Lindström	1.32.3m	-61
4x400m	Ulf Hjertstedt, Dan Edebro, Sören Olofsson, Åke Lindström	3.20.5m	-65
4x800m	Börje Jonsson, Harry Westman, Bengt Persson, Karl-Uno Olofsson	7.35.4	-65
4x1500m	Stig Hjertstedt, Harry Westman, Bengt Persson, Karl-Uno Olofsson	15.35.6	-65
1000m stafett	Örjan Johansson, Ulf Hjertstedt, Åke Lindström, Karl-Uno Olofsson	1.59.0m	-66
1 eng mil	Karl-Uno Olofsson	4.02.2	-67
2000m	Bengt Persson	5.13.8	-68
2 eng mil	Bengt Persson	8.41.5	-65
1 tim löp	Timo Malmberg	17277m	-73
20000m	Timo Malmberg	1.09.10.4	-73
1500m hinder	Bengt Persson	4.01.9	-65

Kvinnor

100m	Maria Berggren	12.5e	-95
	Marianne Rinnau	12.1m	-79
200m	Annika Nordin-63	25.91	-82
	Louise Hedqvist	25.5m	-71
400m	Anna-Karin Bäcklund-69	56.83	-86
800m	Siv Larsson	2.11.2	-70
1500m	Siv Larsson	4.24.8	-71
3000m	Siv Larsson	9.17.87	-74
5000m	Katarina Lindström	16.07.4	-99
Halvmaraton	Siv Larsson	1.22.00	-85
Maraton	Siv Larsson	2.52.09	-84
100m häck	Maria Gruffman-Rönnlund	15.32	-93
	Maria Ohlsson	15.3m	-77
400m häck	Sandra Ullsten	64.51	-92
	Aina Tollefsen	63.0m	-77
Längd	Louise Hedqvist	5.85	-72
Tresteg	Maria Gruffman-Rönnlund	12.32	-94
Höjd	Maria Gruffman-Rönnlund	1.84	-92
Kula	Lena Ekblad	11.03	-70
Spjut	Mona Abdulkadir	32.49	-00
Spjut (gamla)	Birgitta Westin	36.88	-72
Diskus	Lena Ekblad	44.04	-70
Slägga	Gunilla Rask	24.06	-97
7-kamp	Maria Gruffman-Rönnlund	4267p	-92
4x100m	Marianne Rinnau, Lotta Holm, Ann-Catrin Karlsson, Annika Nordin	49.85	-80
	D:o	49.5m	-80
4x200m	Maj-Britt Dahlgren, Louise Hedqvist, Catrin Fredriksson, Britta Svensson	1.50.6m	-70
4x400m	Louise Hedqvist, Marianne Hedqvist, Eivor Fällgren, Catrin Fredriksson	4.24.0m	-69
3x800m	Kerstin Lundholm, Britta Svensson, Siv Larsson	7.05.6m	-66
200m häck	Maj-Britt Dahlgren	33.0m	-70

Till vänster:
Mona Abdulkadir (19 år)
vid DM i Skellefteå 2001 där
hon blev trea i spjut med
32.13 och till höger Sandra
Asplund, också vid DM i
Skellefteå i juni. Hon seg-
rade i höjd på 163 och är
en av Sveriges mest lo-
vande höjdhoppare i sin ål-
dersgrupp.

IFK Umeå friidrott - inomhusrekord

Män

60m	Mattias Berggren-74	7.06	-93
200m	Mattias Berggren-74	23.03	-94
400m	Jonas Gunnarsson-64	56.69	-97
800m	Torbjörn Jonsson-60	1.57.01	-86
1500m	Jörgen Marklund-67	3.57.42	-90
3000m	Jörgen Marklund-67	8.16.18	-90
60m häck	Martin Johansson-59	8.4m	-82
Längd	Arne Wiberg-55	7.17	-78
Tresteg	Olof Wretling-75	14.55	-93
Höjd	Patrick Thavelin-70	2.10	-88
Stav	Patrick Thavelin-70	4.25	-87
Kula	Lars Gustavsson-70	14.70	-94

Kvinnor

60m	Annika Nordin-63	7.85	-82
200m	Sandra Ullsten-74	26.40	-90
400m	Camilla Berg-76	62.34	-94
	Anna-Karin Bäcklund-69	58.4m	-86
800m	Katarina Lindström-75	2.21.62	-97
1500m	Katarina Lindström-75	4.43.4	-99
3000m	Katarina Lindström-75	9.40.22	-00
60m häck	Maria Gruffman-Rönnlund-74	9.65	-92
Längd	Maria Gruffman-Rönnlund-74	5.68	-92
Tresteg	Maria Gruffman-Rönnlund-74	12.20	-94
Höjd	Maria Gruffman-Rönnlund-74	1.82	-91
Kula	Carina Hansson-71	9.98	-88

TVå idrottslegendarer Gunnar "Björn" Björnwall och Alvar "Lia" Johnson.

Svenska mästare i längdskidåkning

Av Lars Lindgren

Längd

1914	60 km	Arvid Dahlberg
1915	60 km	Arvid Dahlberg
1916	30 km	Harald Johansson
1918	60 km	Henning Isaksson
1919	60 km	Henning Isaksson
1920	60 km	Henning Isaksson
	60 km	lag (Henning Isaksson, Oskar Lindberg, Johan Isaksson)
1923	30 km	John Lindgren
	30 km	lag (John Lindgren, Gustaf Jakobsson, Anton Stenberg)
1925	50 km	lag (John Lindgren, Anton Stenberg, Sven Åström)
1935	30 km	lag (Artur Häggblad, Thule Persson, Evert Jonsson)
	15 km	Artur Häggblad
	15 km	lag (Artur Häggblad, Thule Persson, Gustaf Jonsson)
	Stafett	(Thule Persson, Gustaf Jonsson, Artur Häggblad)
1937	50 km	Artur Häggblad
1941	50 km	lag (Artur Häggblad, Gösta Jakobsson, Almer Åström)
1944	30 km	lag (Harald Eriksson, Gunnar Karlsson, Gösta Andersson)
	Stafett	(Gunnar Karlsson, Harald Eriksson, Gösta Andersson)
1945	30 km	Harald Eriksson
	30 km	lag (Harald Eriksson, Gunnar Karlsson, Artur Herrdin)
1946	50 km	Gunnar Karlsson
	Stafett	(Gunnar Karlsson, Martin Lundström, Harald Eriksson)
1947	50 km	Harald Eriksson
	Stafett	(Gunnar Karlsson, Harald Eriksson, Martin Lundström)
1948	30 km	Martin Lundström
	30 km	lag (Martin Lundström, Harald Eriksson, Gunnar Karlsson)
	15 km	Martin Lundström
	15 km	lag (Martin Lundström, Gunnar Karlsson, Harald Eriksson)
	Stafett	(Gunnar Karlsson, Harald Eriksson, Martin Lundström)
1952	15 km	Martin Lundström
	50 km	lag (Martin Lundström, Allan Adolfsson, Lennart Backman)
1954	50 km	Gunnar Karlsson
	50 km	lag (Gunnar Karlsson, Martin Lundström, Lennart Backman)
1959	30 km	Assar Rönnlund
1962	15 km	Assar Rönnlund
	50 km	Assar Rönnlund
	Stafett	(Tord Karlsson, Birger Åström, Assar Rönnlund)
1963	30 km	Assar Rönnlund (delad seger med Ragnar Persson, Föllinge)
	50 km	Assar Rönnlund
1964	30 km	Assar Rönnlund
1965	30 km	Assar Rönnlund
	30 km	lag (Assar Rönnlund, Lennart Larsson, Sune Sundqvist)
	15 km	Assar Rönnlund
	15 km	lag (Assar Rönnlund, Lennart Larsson, Sune Sundqvist)
	50 km	lag (Assar Rönnlund, Lennart Larsson, Sune Sundqvist)

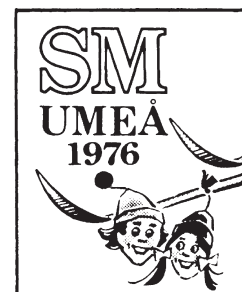

Henning Isaksson

Gunnar Karlsson

1966	50 km Assar Rönnlund
	50 km lag (Assar Rönnlund, Sune Sundqvist, Lennart Larsson)
1967	30 km Assar Rönnlund
	15 km Assar Rönnlund
	50 km Assar Rönnlund
	50 km lag (Assar Rönnlund, Karl Johansson, Sune Sundqvist)
1968	50 km lag (Assar Rönnlund, Karl Johansson, Lars Höglund)
1969	50 km Assar Rönnlund
1976	50 km lag (Erik Wäppling, Björn Risby, Kent Burman)
1999	30 km Per Elofsson
	15 km Per Elofsson
	15 km lag (Per Elofsson, Lars Carlsson, Martin Tauber)
2000	Jaktstarts-SM Jörgen Brink
	Jaktstart lag (Jörgen Brink, Lars Carlsson, Anders Högberg)
	50 km (F) Per Elofsson
2001	15 km Per Elofsson
	15 km lag (Per Elofsson, Jörgen Brink, Anders Högberg)
	10 km jaktstart Per Elofsson
	10 km jaktstart lag (Per Elofsson, Jörgen Brink, Lars Carlsson)
	Stafett (Anders Högberg, Jörgen Brink, Per Elofsson)
	(35 individuella, 23 i lag, 7 i stafett)

Skidorientering, budkavle

1918	August Ångström, Harald Johansson, Oskar Lindberg, Henning Isaksson
1935	Axel Lindström, Bengt Lundgren, Edvin Janze
1937	Edvin Westman, Sigfrid Forsberg, Evert Jonsson, Karl Erland Snellman
	(3 i budkavle)

OS (placeringar bland de sex främsta)

1936	stafett, trea, Artur Häggblad
1948	18 km, etta, Martin Lundström
	stafett, etta, Martin Lundström
1952	stafett, trea, Martin Lundström
1964	50 km, tvåa, Assar Rönnlund
	stafett, etta, Assar Rönnlund
1968	stafett, tvåa, Assar Rönnlund
1998	stafett, fyra, Per Elofsson

VM (placeringar bland de sex främsta)

1926	30 km, femma, Sven Åström
1934	18 km, fyra, Artur Häggblad
	50 km, fyra, Artur Häggblad
	stafett, trea, Artur Häggblad
1950	stafett, etta, Martin Lundström
1962	15 km, etta, Assar Rönnlund
	30 km, sexa, Assar Rönnlund
	50 km, tvåa, Assar Rönnlund
	stafett, etta, Assar Rönnlund
1999	stafett, sexa, Per Elofsson
2001	15 km (K), etta, Per Elofsson
	jaktstart, 10 km K+10 km F, etta, Per Elofsson
	stafett, tvåa, Per Elofsson
	sprint, femma, Anders Högberg
	50 km, (F), sexa, Per Elofsson

Världscupen (placeringar bland de sex främsta individuellt, tom 2000/2001)

Per Elofsson,	etta	sju gånger
	tvåa	fyra gånger
	trea	tre gånger
	fyra	fyra gånger
	femman	tre gånger
	sexa	två gånger

IFK-are i Vasaloppet

(bland de tio bästa individuellt, lag bland de tre bästa)

- 1923 5) Anton Stenberg, 6) John Lindgren
lag 1) IFK Umeå (Stenberg, Lindgren, Gustaf Jakobsson (13))
- 1924 1) John Lindgren, 2) Anton Stenberg, 10) Oskar Bång
lag 1) IFK Umeå (Lindgren, Stenberg, Bång)
- 1925 2) John Lindgren
lag 2) IFK Umeå
- 1930 10) Artur Häggblad
- 1931 4) Artur Häggblad
- 1933 1) Artur Häggblad
- 1935 1) Artur Häggblad
- 1936 2) Artur Häggblad
- 1937 1) Artur Häggblad, 8) Evert Jonsson
- 1939 4) Artur Häggblad
- 1940 1) Artur Häggblad, 2) Gösta Jakobsson
lag 1) IFK Umeå (Häggblad, Jakobsson, Gösta Andersson (15))
- 1941 7) Artur Häggblad
lag 3) IFK Umeå
- 1942 3) Gösta Andersson, 6) Selm Stenvall, 7) Gösta Jakobsson, 8) Almer Åström
lag 1) IFK Umeå (Andersson, Stenvall, Jakobsson)
- 1943 6) Gösta Jakobsson
lag 3) IFK Umeå
- 1944 1) Gösta Andersson
- 1945 4) Artur Herrdin
- 1947 5) Gunnar Karlsson
lag 3) IFK Umeå
- 1950 3) Gunnar Karlsson
lag 1) IFK Umeå (Gunnar Karlsson, Allan Adolfsson (18), Lennart Backman (21))
- 1951 5) Allan Adolfsson, 6) Gunnar Karlsson
lag 2) IFK Umeå
- 1952 7) Allan Adolfsson
- 1953 2) Gunnar Karlsson
lag 3) IFK Umeå
- 1954 5) Gunnar Karlsson
- 1955 2) Gunnar Karlsson, 3) Martin Lundström, 10) Valter Bergvall
lag 1) IFK Umeå (Karlsson, Lundström, Bergvall)
- 1956 10) Martin Lundström
- 1957 4) Arne Johansson, 8) Gunnar Karlsson
lag 2) IFK Umeå
- 1962 3) Assar Rönnlund
- 1967 1) Assar Rönnlund
- 1980 6) Björn Risby
- 1995 5) Elbert Karlsson
- 2001 7) Lars Carlsson, 10) Björn Ferry
lag 3) IFK Umeå

Gösta Andersson

Assar Rönnlund

Antal svenska mästerskap och distriktsmästerskap för seniorer till och med 2000

* = idrotter som IFK har på programmet 2001

	<i>Distriktsmästerskap</i>	<i>Svenska Mästerskap</i>	<i>År som sektion</i>
1. Bandy	4	0	1901-1966
2. Badminton*	117	6	1964-
3. Basket	0	0	1961-1966
4. Bordtennis	1	0	1947-1948
5. Bowling*	15	2	1964-
6. Boxning*	13	10	1942-
7. Cykel	29	0	1901-1939
8. Fotboll*	7	0	1902-
9. Friidrott*	826	27	1901-
10. Fälttävlan	2	1	-
11. Fäktning	2	0	1958-1961
12. Gymnastik	0	0	1959-1961
13. Gång*	0	0	1998-
14. Handboll	9	0	1932-1991
15. Ishockey	4	0	1942-1970
16. Konstakning	0 (1 JDM 1958)	0	1901-1961
17. Orientering*	65	0	1923-
18. Simning	27	0	1901-1927
19. Skidor*	148	68	1901-
20. Skidskytte*	0	0	2001-
21. Skridsko	3	0	1901-1920
22. Tyngdlyftning*	235	10	1953-
Totalt	1507 DM	124 SM	

Kommentar till tabellen

Den 1 januari 2001 har IFK Umeås idrottsutövare totalt erövrat 124 SM för seniorer i sju idrotter: skidor, friidrott, badminton, bowling, boxning, tyngdlyftning och fälttävlan. Överlägset flest SM har skidor med 68 mästerskap följt av friidrott med 27 mästerskap samt boxning och tyngdlyftning med 10 mästerskap var.

Under samma period har det blivit 1507 DM i 17 idrotter. Endast senior-DM (inte junior- och ungdoms-DM) finns med i denna sammanställning. Observera att antalet DM är en minimisiffra, det exakta antalet DM ligger något högre. Inom t ex skidor är lagmästerskap inte medtagna (dock finns stafett-DM med). Man bör också notera att DM i boxning, där IFK haft så stora framgångar, inte har arrangerats sedan 1940-talet. Friidrott med alla sina grenar har överlägset flest DM med 826 följt av tyngdlyftning med 235 DM, skidor 148 DM och badminton 117 DM.

”Gång” har ingen egen sektion inom IFK men sedan 1988 är föreningen ansluten till Svenska Gång- och Vandrarförbundet på grund av att friidrottssektionen varje år arrangerar Tjejgång. Inte heller ”fälttävlan” har varit någon egen sektion utan sorterar under orientering. Förutom de idrotter som finns med i uppställningen har ytterligare idrotter utövats i motionsform bl a i damsektionen och ungdomssektionen. Damsektionen verkade från 1949 till början av 1960-talet och ungdomssektionen fanns åren omkring 1960. Gymnastik pågick inom damsektionens ram redan från 1949 men fick egen sektion 1959. Fotbollssektionen anordnar sedan något år innebandy för ungdomar. Vad gäller basket spelade IFK i 1960-talets början i Umeåområdets div 3. Men det finns inga årsberättelser som redovisar basketsektionens verksamhet under denna tid. Skidskytte är fr.o.m. oktober 2001 en ny idrott inom föreningen. Ännu inte med egen sektion men IFK Umeå har sökt inträde i Svenska skidskytteförbundet.

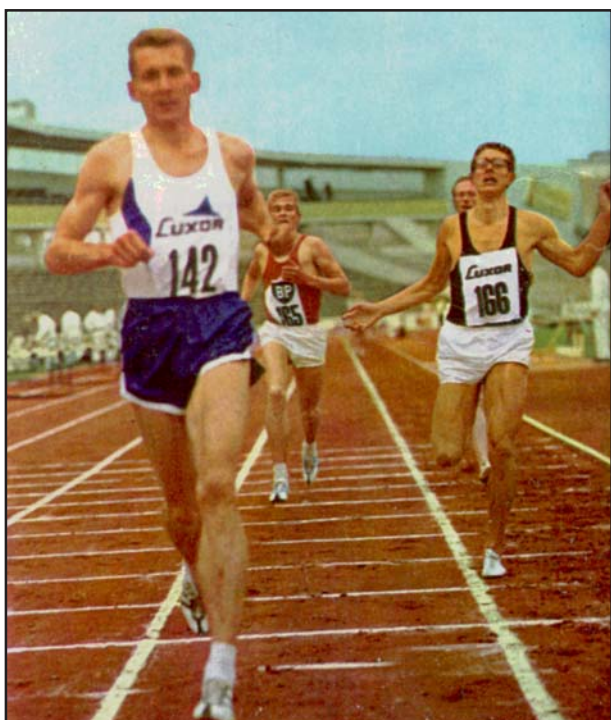
En glad skidtrio efter SM-stafetten 2001 som IFK:arna Jörgen Brink, Per Eloffson och Anders Högberg vann. Ovanför ser vi fr v Petter Ögren, Björn Ferry, Peter Wåppling och Lars Carlsson.

IFK Umeås fotbolls pojkar födda 1987. Foto från år 2000. Liggande längst fram: Alexander Lindberg. Främre raden fr.v: Per Abrahamsson, Klas Strindlund, Olov Engman, Anderas Wahlberg, Anton Magnusson, Peter Nilsson, Johan Nilsson. Mitten raden fr. v: Harry Hedman, Nicklas Rönnlund, Erik Forslund, Lars Morén, John Berglund, Daniel Lundqvist, Jacob Bergman, Mattias Jonsson, Mattias Wikström. Bakre raden fr. v: Jonas Claesson, Johan Lundmark, Oskar Näslund, William Hallin, Tobias Olofsson, Per Sandström, Christoffer Odsander, Nils Wallgren. Ledare fr. v: Ulf Olofsson, Peter Lundmark och Jan Bergman.

Assar Rönnlund vinner alla tre SM-loppen vid SM i Örnsköldsvik 1967. Bilden visar hur Martin Lundström serverar Assar varm dryck.

1964 blir Karl-Uno Olofsson Svensk Mästare på 1500 meter.

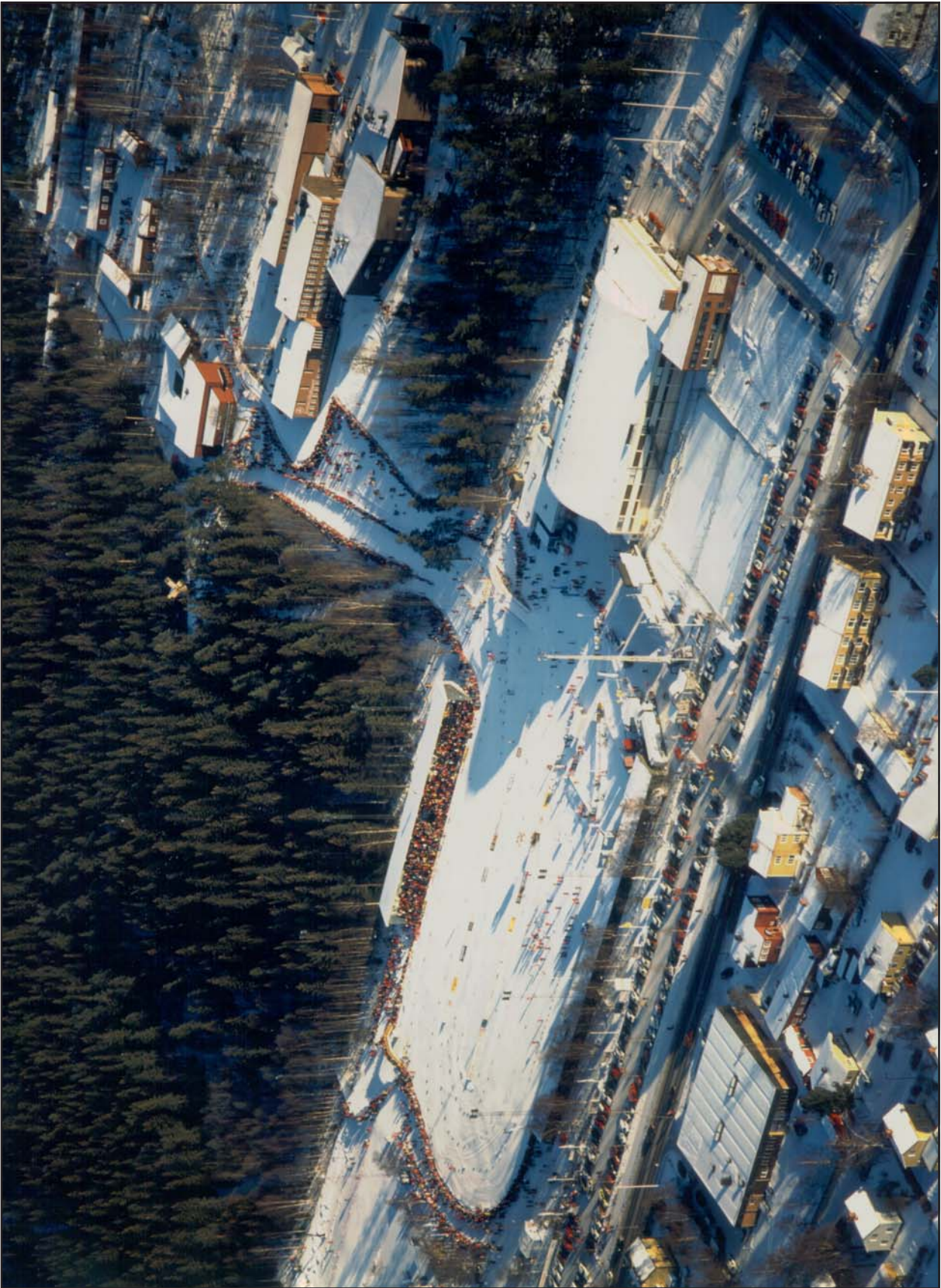

Peter Hemmyr vid 5-dagars i Umeå 1997

Foto: Torbjörn Jakobsson

Foto: Svante Öhman

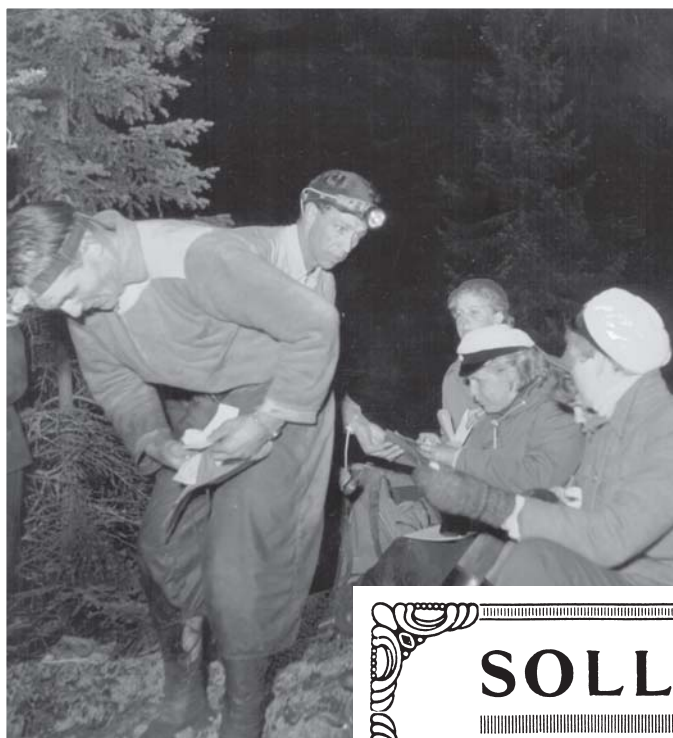

Gammliaivallen och museiebacken från ovan. Skid-SM i Umeå 1996 blev en formidabel succé.

Ett tyngdlyftande lag från 1973

Övre raden fr. v: Tomas Wermelin, Christer Ågren, Olof Degerfledt, Lars-Gunnar Olsson, P-A Meijer och Olof Lodin. Nedre raden fr. v: Hans Johansson, Roger Hägglund och Kent Edin.

En slagkraftig tjej, Erika Långström

Nattlig kontroll. Bengt Forsberg stämplar hos Birgit Haglund.

SOLLIDEN		GOTT KAFFE PING-PONG PIANO
IDROTTSMÄN besök Solliden!		Beställningar mottagas tack- samt telefon 1310

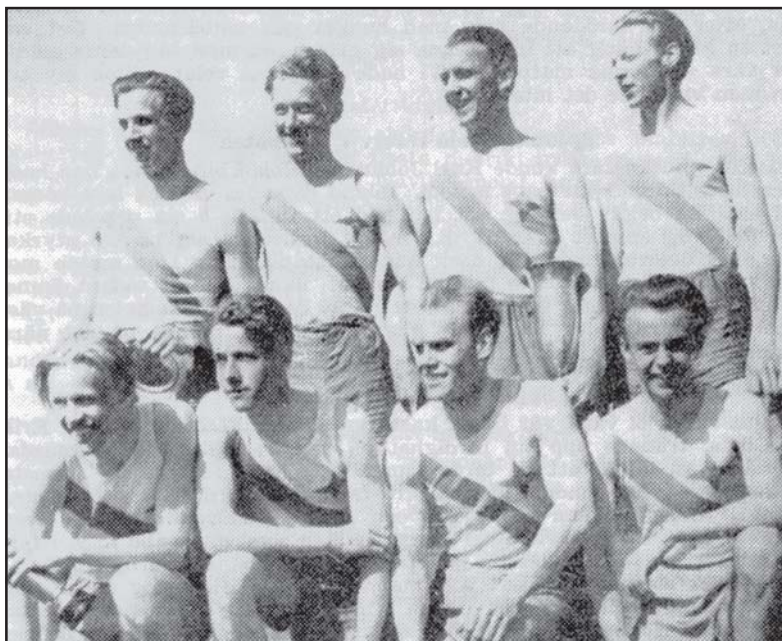
Innehåll

Förord	1
Redaktion	2
IFK Umeå idag (ordförande Knut Engman)	4
Grattis IFK Umeå (kommunstyrelsens ordförande Lennart Holmlund)	7
IFK Umeå fram till 1920-talet	8
Badminton	17
Bandy	31
Bowling	33
Boxning	36
Cykel	39
Fotboll	40
Friidrott	46
Handboll	67
Hastighetsåkning på skridsko	71
Ishockey	73
Konståkning	77
Orientering	79
Simning	82
Skidor	85
Tyngdlyftning	106
Rosendal	110
Gamla Umekamrater	111
Stamlokal och lokaler	112
Statistik	116

IFK:s segrande lag i Umeå runt 1941.

Fr. v. stående: Kjell Frisé, Karl-Gustaf Engqvist, Ernst Ekman, Carl-Axel Bäckman.

Knästående: Kurt Boberg, Erik Persson, Bengt Brändström, Arne Bernårdzon.

IFK Umeå ishockey 1970

I främre raden fr v: tränaren Kjell-Ove Barrefjord, Kent Björk, Erik Järholm, Christer Grahn, Bo Leong Jan Lundqvist, Urban Fagerqvist och Ulf Lundström. I bakre raden fr v: Ulf Strömsöe, Lars Dahlgren, Kjell Sundström, John Andersson, Karl-Olov Eriksson, Jan Lövgren, Ulf Larsson, Anders Hagström, Ulf Barrefjord, Ulf Ingvarsson och Bengt Lövgren.

IFK Umeå Badminton 2001

Bakre raden fr. v: Yusuf Jauhari, Simon Knutsson, Anton Knutsson, Tomas Viborg, Ola Molin, Jens Marmsten, Mårten Persson, Fredrik Bergström, P-G Fahlström. Främre raden fr. v: Jenny Karlsson, Linnea Johansson, Emma Gustavsson, Emma Högberg.

PER ELOFSSON, dubbel världsmästare 2001 under sin fjärde seniorsäsong. Per vann då sex lopp i världscupen, som han också vann totalt. Segrarna i VM tog han på 15 km i klassisk stil och i jaktstartstävlingen (10 km klassiskt + 10 km fritt) och dessutom blev det silver i stafetten. Totalt i världscupen har Per varit på pallen i 14 lopp varav sju gånger som etta. I SM har det redan hunnit bli fem individuella segrar för vår senaste skidkung.